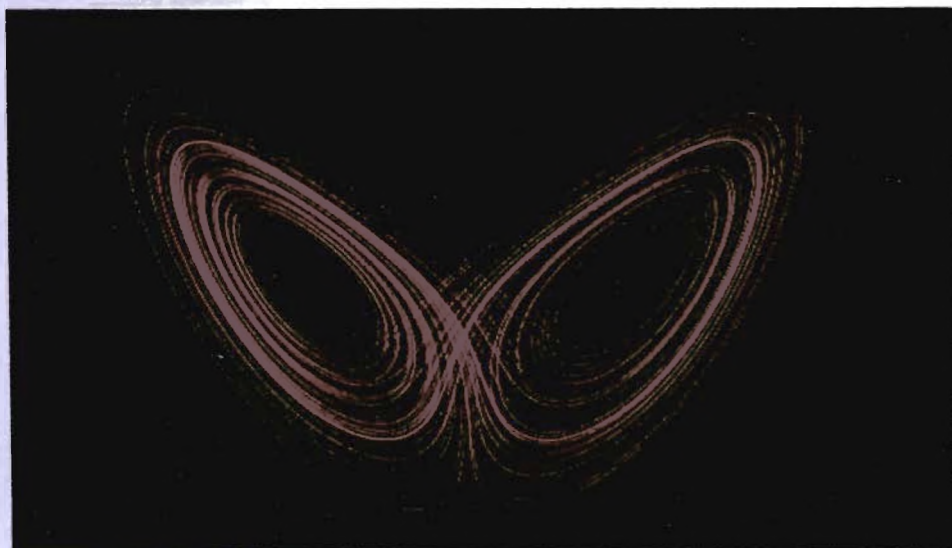

**ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

ΤΜΗΜΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΚΑΤΕΡΕΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΤΡΙΜΕΛΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ: ΚΑΤΕΡΕΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΑΛΕΞΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΠΡΟΔΡΟΜΙΤΗΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ

ΘΕΜΑ: MMPI & X-MODEL

ΜΙΑ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΧΑΟΤΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΛΙΝΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: ΖΟΥΛΙΑΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ (0605M010)

"from science comes prevision and from prevision comes control"

Comte

"the purpose of social science is the prediction and control of human behavior"

Wright Mills

«δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι οι κοινωνικές επιστήμες προορίστηκαν να είναι προβλεπτικές επιστήμες»

Katerelos & Koulouris

"the goal of science is to make the wonderful and complex understandable and simple – but not less wonderful"

Herb Simon

"the process of scientific discovery is, in effect, a continual flight from wonder"

Albert Einstein

"I adore simple pleasures. They are the last refuge of the complex"

Oscar Wilde

"if you want to build a ship don't herd people together to collect wood and don't assign them tasks and work, but rather teach them to long for the endless immensity of the sea"

Antoine de Saint-Exupery

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευχαριστίες.....	σελ. 4
Πρόλογος.....	σελ. 5
Μέρος Α': Θεωρητικό πλαίσιο έρευνας.....	σελ. 9
Κεφάλαιο 1 ^ο : Ικανότητα πρόβλεψης.....	σελ. 9
Κεφάλαιο 2 ^ο : Κοινωνικές προσομοιώσεις (Social Simulations).....	σελ. 10
Κεφάλαιο 3 ^ο : Τεχνητές κοινωνίες (Artificial Societies).....	σελ. 15
Κεφάλαιο 4 ^ο : Προσαρμόσιμα πολύπλοκα κοινωνικά συστήματα (Adaptive Complex Social Systems).....	σελ. 18
4.1. Εισαγωγικά.....	σελ. 18
4.2. Η πολυπλοκότητα στους κοινωνικούς κόσμους.....	σελ. 20
4.3. Πολύπλοκα συστήματα (Complex Systems).....	σελ. 22
Κεφάλαιο 5 ^ο : Θεωρία του Χάους (Chaos Theory).....	σελ. 24
Κεφάλαιο 6 ^ο : Ανάδυση (Emergence).....	σελ. 34
Κεφάλαιο 7 ^ο : Ανατροφοδότηση (Feedback).....	σελ. 40
Κεφάλαιο 8 ^ο : Δραστο-στρεφή μοντέλα (Agent-Based Models-ABM)....	σελ. 41
Κεφάλαιο 9 ^ο : Ο μύθος της Μεταμοντέρνας Επιστήμης.....	σελ. 42
Κεφάλαιο 10 ^ο : Μοντέλο MER (Multiple Equilibria Regulation Model)...	σελ. 47
Κεφάλαιο 11 ^ο : Η χρήση της τοπολογίας στις κοινωνικές προσομοιώσεις: Το μοντέλο MER στην τοπολογία κυψελοειδούς αυτόματου (Cellular Automata Topology).....	σελ. 52
Κεφάλαιο 12 ^ο : Το μοντέλο του Χάους (X-Model).....	σελ. 56
Κεφάλαιο 13 ^ο : Πολυφασικό Ερωτηματολόγιο Προσωπικότητας της Μινεσότα (Minnesota Multiphasic Personality Inventory-MMPI)....	σελ. 58
Μέρος Β': Μέθοδος παρούσας έρευνας.....	σελ. 62
Κεφάλαιο 1 ^ο : Δείγμα παρούσας έρευνας.....	σελ. 62
Κεφάλαιο 2 ^ο : Διαδικασία συλλογής ερευνητικού υλικού.....	σελ. 63
Κεφάλαιο 3 ^ο : Μέσα συλλογής ερευνητικών δεδομένων.....	σελ. 65
Μέρος Γ': Ευρήματα & συζήτηση.....	σελ. 67
Κεφάλαιο 1 ^ο : Ανάλυση σε Κύριες Συνιστώσες (Παραγοντική Ανάλυση).....	σελ. 67
Κεφάλαιο 2 ^ο : Περιγραφικά Στατιστικά.....	σελ. 117

Επίλογος.....σελ. 154

Παράρτημα.....σελ. 157

Βιβλιογραφία.....σελ. 175

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Στην αρχή της Διπλωματικής μου Εργασίας, οφείλω να ευχαριστήσω θερμά τον κύριο Ιωάννη Κατερέλο, Αναπληρωτή Καθηγητή Κοινωνικής Ψυχολογίας του τμήματος Ψυχολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου, επιβλέποντος του παρόντος πονήματος, για τη μέγιστη αρωγή που προσέφερε τόσο στην αρχική διαμόρφωση της έρευνας όσο και στην εξαγωγή των αποτελεσμάτων της. Επίσης, από τη στιγμή που η εν λόγω Διπλωματική Εργασία αποτελεί την πρώτη έρευνα της Διδακτορικής Διατριβής μου, θέλω ακόμη μια φορά να εκφράσω τη μέγιστη ευγνωμοσύνη μου στο πρόσωπο του κυρίου Κατερέλου, επιβλέποντα και της Διδακτορικής μου διατριβής, για τη σπάνια δυνατότητα που μου προσέφερε να συνεχίσω την ερευνητική μου ενασχόληση και σε διδακτορικό επίπεδο.

Νιώθω, επίσης, την ανάγκη να ευχαριστήσω τους συμμετέχοντες της εν λόγω πιλοτικής έρευνας, προπτυχιακούς, μεταπτυχιακούς και διδακτορικούς φοιτητές του τμήματος Ψυχολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου για την ανεκτίμητη συμμετοχή τους, καθώς και για τη μέγιστη υπομονή που επέδειξαν προς συμπλήρωση του υπέρογκου ερωτηματολογίου της έρευνας.

Θέλω να ευχαριστήσω, επίσης, θερμά το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.) του οποίου διατελώ υπότροφος εσωτερικού, για την υλική του στήριξη.

Τέλος, θέλω να ευχαριστήσω την οικογένειά μου για την ηθική της , μεταξύ άλλων, στήριξη.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η εν λόγω Διπλωματική Εργασία καταπιάνεται με τον κλάδο των κοινωνικών προσομοιώσεων ως ερευνητική μέθοδος εξέτασης παραμέτρων της θεωρίας του χάους. Πιο συγκεκριμένα, γίνεται μια αρχική, πιλοτική θα λέγαμε, προσπάθεια διασύνδεσης μεγεθών του χάους μοντέλου (X-Model) με το ψυχομετρικό εργαλείο διερεύνησης παθολογικών δομών προσωπικότητας, το Πολυφασικό Ερωτηματολόγιο Προσωπικότητας της Μινεσότα MMPI I (Minnesota Multiphasic Personality Inventory). Θέλουμε, δηλαδή, να «ρίξουμε» μια διερευνητική ματιά στην πιθανότητα τα τρία σημαντικά μεγέθη του χάους μοντέλου, Ψ-K-T, να έχουν μια κλινική προέκταση. Αν, με άλλα λόγια, μπορούμε με όρους Ψ-K-T να περιγράψουμε τα διάφορα κλινικά προφίλ που προκύπτουν από τις πολυποίκιλες κλίμακες του MMPI. Βέβαια, λόγω της περιορισμένης έκτασης του παρόντος πονήματος δεν κατέσται δυνατό να επεκταθούμε στο σύνολο των εξαγόμενων στατιστικών αναλύσεων και ευρημάτων. Εξάλλου, η εν λόγω πιλοτική έρευνα αποτελεί τμήμα της διδακτορικής διατριβής του εκπονητή της, όπου θα παρουσιαστούν όλα τα εξαγόμενα με κάθε λεπτομέρεια. Θα επανέλθουμε, όμως, αργότερα στα τα της παρούσας έρευνας. Ας δούμε, όμως, αρχικά, κάποια πρώτα θεωρητικά και όχι μόνο στοιχεία που θα μας εντάξουν στη φιλοσοφία των κοινωνικών προσομοιώσεων, της θεωρίας του χάους και εν γένει της πολυπλοκότητας του περιβάλλοντος κόσμου μας. Επίσης, θα δοθούν ορισμένα στοιχεία περί εφαρμογής της χαοτικής θεωρίας στις οργανώσεις, από τη στιγμή που η εν λόγω Διπλωματική Εργασία εκπονείται στα πλαίσια του διατμηματικού μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών της «Οργανωτικής και Οικονομικής Ψυχολογίας».

Η θεωρία της πολυπλοκότητας (*complexity theory*)¹ αναφέρεται, μεταξύ άλλων: α) στη μελέτη οποιουδήποτε πολύπλοκου συστήματος, β) στη θεωρία του χάους, γ) στην υπολογιστική θεωρία πολυπλοκότητας, κλάδος της θεωρητικής επιστήμης των υπολογιστών και των μαθηματικών ο οποίος καταπιάνεται με τις πηγές που απαιτούνται στη διάρκεια του υπολογισμού προς επίλυση ενός δοθέντος προβλήματος, δ) στη θεωρητική αντιμετώπιση της Κοίμοσογον πολυπλοκότητας μιας δοσμένης σειράς μελετούμενης βάσει της αλγοριθμικής πληροφοριακής θεωρίας μέσω της αναγνώρισης του μήκους του μικρότερου δυαδικού προγράμματος που δύναται να υπολογίσει αυτή τη σειρά και ε) στην εφαρμογή της θεωρίας της πολυπλοκότητας στις οργανώσεις, η οποία απετέλεσε ουσιώδης στον κλάδο του στρατηγικού management και στις οργανωσιακές μελέτες· ο εν λόγω τομέας

¹ http://en.wikipedia.org/wiki/Complexity_theory.

εφαρμογής καλείται μερικές φορές και «πολύπλοκη στρατηγική» ή μελέτη «πολύπλοκα προσαρμόσιμων οργανώσεων».

Γενικά μιλώντας, η θεωρία πολυπλοκότητας χρησιμοποιείται στους προαναφερθέντες τομείς προς κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι οργανώσεις ή οι εταιρείες προσαρμόζονται στο περιβάλλον τους. Η θεωρία αντιμετωπίζει τις οργανώσεις και τις εταιρείες ως συλλογικότητες στρατηγικών και δομών. Όταν η οργάνωση ή η εταιρεία απολαμβάνει τα χαρακτηριστικά πολύπλοκων προσαρμόσιμων συστημάτων² είναι πιο πιθανό να προσαρμοστεί στο περιβάλλον της και, συνεπώς, να επιβιώσει. Η θεωρητική οπτική της πολυπλοκότητας είναι παρούσα στη στρατηγική και τις οργανωσιακές μελέτες από την έναρξή τους ως ακαδημαϊκές επιστήμες.³

Στα πλαίσια της θεωρίας του χάους, ένα σύστημα καλείται χαοτικό **όταν είναι ταυτόχρονα αιτιοκρατικό-ντετερμινιστικό και, παράλα αυτά, μη προβλέψιμο**. Η χαοτική θεωρία εφαρμόζεται σε πολλές επιστήμες⁴: μαθηματικά, βιολογία, επιστήμη υπολογιστών, οικονομικά, μηχανική, φιλοσοφία, φυσική, πολιτική, πληθυσμιακή δυναμική, ψυχολογία και ρομποτική. Η θεωρία του χάους εφαρμόζεται, επιπροσθέτως, στις ιατρικές μελέτες της επιληψίας, πιο συγκεκριμένα, στην πρόβλεψη φαινομενικά τυχαίων προσβολών μέσα από την παρατήρηση των αρχικών συνθηκών. Αξίζει να αναφέρουμε ότι η θεωρία του χάους έχει κάνει την εμφάνισή της και στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Ορισμένα παραδείγματα δίνονται παρακάτω στον πίνακα 1.

Η ΧΑΟΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ		
Κινηματογραφικές ταινίες	Βιβλία	Θέατρο
"Jurassic Park" (1993)	"Jurassic Park" (Michael Crichton)	"Arcadia" (Tom Stoppard)
"π" (1998)	"The Lost World" (Michael Crichton)	
"The Butterfly Effect" (2004)	"A Sound of Thunder" (Ray Bradbury)	
"The Science of Sleep" (2006)		
"Chaos" (2006)		

Πίνακας 1 Η θεωρία του χάους στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

² Βλ. κεφάλαιο 4^ο, σελ. 18.

³ http://en.wikipedia.org/wiki/Complexity_theory_and_organizations.

⁴ http://en.wikipedia.org/wiki/Chaos_theory.

Οι πρώτοι θεωρητικοί της στρατηγικής και των οργανώσεων έδωσαν ιδιαίτερη έμφαση στον «πολύπλοκο» τρόπο σκέψης, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων: α) του ενδιαφέροντος του Herbert Simon για την αποσύνθεση των συστημάτων και την υπολογιστική πολυπλοκότητα, β) του ενδιαφέροντος του Karl Weick περί αιτιακών εξαρτήσεων, γ) της αντίθεσης μεταξύ οργανικών και μηχανιστικών δομών των Burns και Stalker, δ) του ενδιαφέροντος του Charles Perrow για τη σύνδεση μεταξύ πολύπλοκων οργανώσεων και καταστροφικών ατυχημάτων και ε) της αντίθεσης μεταξύ εξερεύνησης και εκμετάλλευσης του James March.

Μια πιο πρόσφατη μελέτη που διενεργήθηκε από οργανωσιακούς μελετητές και συναδέλφους τους συνεισέφερε σημαντικά στην κατανόησή μας περί του τρόπου με τον οποίο έννοιες των επιστημών της πολυπλοκότητας μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να κατανοήσουμε της στρατηγική και τις οργανώσεις. Η δουλειά των Dan Levinthal, Jan Rivkin, Nikolaj Siggelkow, Kathleen Eisenhardt, Nelson Repenning, Phil Anderson και της ερευνητικής τους ομάδας υπήρξε σημαντική όσον αφορά στη χρήση από πλευράς τους των ιδεών των επιστημών της πολυπλοκότητας στους κλάδους του στρατηγικού management και των οργανωσιακών μελετών.⁵

Η **ανάδυση** αποτελεί ένα βασικό χαρακτηριστικό της bottom-up προσέγγισης της κοινωνικής έρευνας και των κοινωνικών προσομοιωμένων πολύπλοκων συστημάτων. Λαμβάνει χώρα, όπως θα δούμε, όταν ένας αριθμός απλών οντοτήτων (φορέων δράσης-agents) βρίσκονται σε ένα περιβάλλον, διαμορφώνοντας πιο πολύπλοκες συμπεριφορές ως συλλογική οντότητα.

Η ανάδυση, στα πλαίσια της οργανωτικής θεωρίας, συνίσταται στην πολύπλοκη διαδικασία σύμφωνα με την οποία το σωστό πρόσωπο ή η σωστή ιδέα αναδύεται τη σωστή στιγμή. Ακριβώς όταν ένα πρόβλημα ή ανάγκη λαμβάνει χώρα, οι πιθανές λύσεις αναδύονται την ίδια στιγμή.⁶

Μια ιεραρχική οργάνωση είναι ένα παράδειγμα που μπορεί να εισάγει αναδυόμενη συμπεριφορά (μια γραφειοκρατία ενδέχεται να συμπεριφέρεται με τρόπο τελείως διαφορετικό από αυτόν των υπαγόμενων στη γραφειοκρατία ατόμων)· ίσως, όμως, η αναδυόμενη συμπεριφορά ενδέχεται, επίσης, να προκύψει από περισσότερο αποκεντρωμένες οργανωσιακές δομές, όπως, για παράδειγμα, ο τομέας της αγοράς.⁷

Επιστρέφοντας, τώρα, στην έρευνά μας, επιστρατεύσαμε 34 «γενναίους» φοιτητές όλων των φοιτητικών βαθμίδων του τμήματος Ψυχολογίας του Παντείου

⁵ http://en.wikipedia.org/wiki/Complexity_theory_and_organizations.

⁶ <http://en.wikipedia.org/wiki/Emergence>.

⁷ <http://en.wikipedia.org/wiki/Emergence>.

Πανεπιστημίου, Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, με σκοπό να συμπληρώσουν ένα υπέρογκο ερωτηματολόγιο αποτελούμενο από τις κατεξοχήν 566 προτάσεις του MMPI, καλούμενοι να αξιολογήσουν την κάθε πρόταση για το αν μας δίνει πληροφορίες για τα τρία μεγέθη του χάους μοντέλου: για τον παράγοντα ενδοατομικής-εσωτερικής ισορροπίας (Ψ), τον παράγοντα κοινωνικής συναίνεσης-ισορροπίας (Κ) και τον παράγοντα τοπολογίας της επικοινωνίας (Τ). Με λίγα λόγια, το Ψ αναφέρεται στην τάση που επιδεικνύει το άτομο να είναι εσωτερικά ισορροπημένο, το Κ συνάδει με την τάση του ατόμου να είναι κοινωνικά ισορροπημένο και το Τ στο κατεξοχήν επικοινωνιακό δίκτυο στα πλαίσια του οποίου αλληλεπιδρούν οι δράστες-agents.

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα φοιτητές κλήθηκαν να συμπληρώσουν το χορηγηθέν ερωτηματολόγιο υιοθετώντας το ρόλο του κριτή. Δεν αξιολογήθηκε, με άλλα λόγια, η προσωπικότητά τους, ως, δηλαδή, αν απαντούσαν στο MMPI βάσει του κατεξοχήν τρόπου συμπλήρωσής του, αλλά κρίθηκε, με βάση την προσωπική και μόνο γνώμη των συμμετεχόντων, η σχετικότητα κάθε ερώτησης του MMPI με κάθε μέγεθος του χάους μοντέλου (Ψ-Κ-Τ). Πρέπει να τονιστεί ότι πριν τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, κάθε συμμετέχων/-ουσα παρακολουθούσε ένα σύντομο «σεμινάριο» εξοικείωσης τόσο με τις αρχές και τη φιλοσοφία της χαοτικής θεωρίας και των κοινωνικών προσομοιώσεων όσο και με τον ιδιαίτερο τρόπο συμπλήρωσης του χορηγηθέντος ερωτηματολογίου.

Πιο συγκεκριμένα, η εν λόγω εργασία αποτελείται από τρία ξεχωριστά μέρη. Το πρώτο μέρος (**Μέρος Α'**) αναφέρεται στο θεωρητικό πλαίσιο της παρούσας εργασίας, με αναφορές τόσο στη χαοτική θεωρία και στις προσομοιώσεις πολύπλοκων κοινωνικών δικτύων, όσο και στο χρησιμοποιηθέν ερωτηματολόγιο προσωπικότητας MMPI. Το **Μέρος Β'** περιγράφει σχεδόν όλα τα συνήθη περιεχόμενα της Μεθόδου ενός ερευνητικού πονήματος, συμπεριλαμβανομένου του δείγματος, της διαδικασίας συλλογής του ερευνητικού υλικού, καθώς και των μέσων συλλογής των ερευνητικών δεδομένων και μεθόδων στατιστικής του επεξεργασίας. Τέλος, το **Μέρος Γ'** παρουσιάζει τα εξαγόμενα αποτελέσματα της έρευνας, συνοδευόμενα από τον απαραίτητο σχολιασμό και ερμηνεία τους. Ο επίλογος ολοκληρώνει την παρούσα εργασία.

Πειραιάς, 28 Φεβρουαρίου 2008
Ζούλιας Χαράλαμπος

ΜΕΡΟΣ Α' **ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ**

Κεφάλαιο 1ο **Ικανότητα Πρόβλεψης**

Σύμφωνα με τους Katerelos και Koulouris (2004b), «δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι οι κοινωνικές επιστήμες προορίστηκαν να είναι προβλεπτικές επιστήμες». Η εν λόγω παραδοχή απετέλεσε κεντρικό στοιχείο της επιστημονικής τους κατοχύρωσης, εν αντιθέσει με το θρησκευτικό χαρακτήρα της μυθολογίας και μεταφυσικής. Ο θετικισμός έχει ασκήσει τεράστια επιρροή στον τρόπο με τον οποίο οι κοινωνικές επιστήμες αντιλαμβάνονται το ερμηνευτικό τους έργο. Κατά την εν λόγω άποψη, η πρόβλεψη καθίσταται δυνατή εάν καθοριστεί το σύνολο των προβλεπτικών παραγόντων. Σαν συνέπεια της συγκεκριμένης λογικής, το σφάλμα πρόβλεψης εξαρτάται από την ακρίβεια μέτρησης τόσο των προβλεπτικών παραγόντων όσο και της προβλεπόμενης συμπεριφοράς. Επομένως, οι συγγραφείς καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι η δυνατότητα που έχουμε προς πρόβλεψη των μελλοντικών γεγονότων θα πρέπει αποκλειστικά να βασίζεται στο σφάλμα μέτρησης.

Εντούτοις, οι κοινωνιο-συμπεριφορικές επιστήμες φαίνεται να χαρακτηρίζονται από συγκεκριμένους περιορισμούς ως προς τη δυνατότητα συσσώρευσης γνώσεων με τον παραδοσιακό τρόπο. Μοντέλα ανθρώπινης συμπεριφοράς υπόκεινται σε συνεχείς διαφοροποιήσεις στο πέρασμα του χρόνου. Κατ' αυτόν τον τρόπο, πολυάριθμα πολύπλοκα περιβαλλοντικά συστήματα δεν είναι τόσο σταθερά όσο υποδεικνύουν τα γραμμικά στατιστικά μοντέλα ανάλυσης. Από την άλλη πλευρά, η δυνατότητα πρόβλεψης και συνακόλουθης αντίδρασης σε μελλοντικά γεγονότα αποτελεί ένα ιδιαίτερα σημαντικό εφόδιο επιβίωσης για το ανθρώπινο είδος. Σε ποικίλες συνθήκες της καθημερινής ζωής, όπως λόγου χάρη στις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις, η πρόβλεψη όχι μόνο της δικής μας αλλά και της συμπεριφοράς των άλλων είναι ζωτικής σημασίας.

Η συζήτηση περί προβλεψιμότητας στις κοινωνικές επιστήμες βασίζεται, ούτε λίγο ούτε πολύ, στην προσλαμβανόμενη «χρησιμότητά» τους στην κοινωνία. Με άλλα λόγια, εάν δεν δύνανται να προβλέψουν, τί άλλο μπορούν να κάνουν; Από την άλλη, εάν μπορούν να κάνουν αξιόλογες προβλέψεις, οι κοινωνικές επιστήμες ενδέχεται να μετατραπούν σε ένα κοινό μέντιουμ, χρήσιμο τόσο για τα άτομα όσο και για την κοινωνία. Ας μην ξεχνάμε ότι κατά τη διάρκεια των δεκαετιών του 1950 και 1960, η ψυχολογία αλλά και όλες οι υπόλοιπες κοινωνικές επιστήμες προσλαμβάνονταν ως «εκφοβιστική μαγεία». Θεωρούνταν ότι προσέφεραν ερμηνείες

για την ανθρώπινη συμπεριφορά με όρους πρόβλεψης και ελέγχου ακόμα και σε «ασυνείδητο» επίπεδο.

Σύμφωνα με τον Fay, η αιτιακή ερμηνεία υποδηλώνει απαραίτητα πρόβλεψη και, ακολούθως, την επιθυμία για άσκηση ελέγχου, ακριβώς επειδή μοιράζονται μια «δομική ταυτότητα». Για τον Mills, η παραδοχή της πρόβλεψης ως το κεντρικό στοιχείο των κοινωνικών επιστημών συμπίπτει με μια αντιδημοκρατική («γραφειοκρατική») ηθική. Στις περισσότερες των περιπτώσεων, «η επιστημονική καινοτομία θα ακρωτηριαζόταν σε μια μοντέρνα «κλίση του Προκρούστη» όπου μια «μεγάλη θεωρία με προβλεπτική δύναμη» θα πίστωνε με ιδεολογική νομιμότητα τις πολιτικές αποφάσεις ενώ ο αφηρημένος εμπειρισμός τους παρέχει τεχνολογία κοινωνικού ελέγχου».

Εντούτοις, η αναγνώριση των ορίων προβλεψιμότητας και η εγκατάλειψη του χαρακτηρισμού της πρόβλεψης ως «μεγαλοπρεπές σχέδιο» δεν σημαίνει ότι δεν πρέπει και δεν μπορούν να επιχειρηθούν καθόλου προβλέψεις.

Κεφάλαιο 2ο

Κοινωνικές Προσομοιώσεις (Social Simulations)

Η κοινωνική προσομοίωση (social simulation)⁸ είναι η μοντελοποίηση ή προσομοίωση, βάσει ηλεκτρονικού υπολογιστή, κοινωνικών φαινομένων (π.χ. συνεργασία, ανταγωνισμός, αγορές, δυναμική κοινωνικών δικτύων κλπ.). Υποσύνολο των κοινωνικών προσομοιώσεων αποτελούν οι Δραστο-Στρεφείς Κοινωνικές Προσομοιώσεις (ABSS) οι οποίες αποτελούν αμάλγαμα των υπολογιστικών προσομοιώσεων (computer simulations), της δραστο-στρεφούς μοντελοποίησης, καθώς και των κοινωνικών επιστημών.

Η ιστορία του δραστο-στρεφούς μοντέλου⁹ μας γυρνάει πίσω στη μηχανή του Von Neumann (Von Neumann machine), μια θεωρητική μηχανή ικανή προς αναπαραγωγή. Η συσκευή που πρότεινε ο Von Neumann θα ακολουθούσε ακριβείς και λεπτομερείς οδηγίες έτσι ώστε να παράγει ένα αντίγραφο του εαυτού του. Την εν λόγω ιδέα, αργότερα, βελτίωσε ο φίλος του Von Neumann Stanislaw Ulam, ο οποίος ήταν επίσης μαθηματικός: ο Ulam υποστήριξε ότι η μηχανή έπρεπε να κατασκευαστεί σε χαρτί, ως ένα σύνολο κελιών σε δικτυωτό πλέγμα. Η ιδέα υποκίνησε τον Von

⁸ http://en.wikipedia.org/wiki/Social_simulation. Βλ. επίσης: Sundberg, M. (2007). *Scientific Models and Simulations*, Blackwell Encyclopedia of Sociology, Ritzer, G. (ed.) Sean, C. (2007). *Simulation and Virtuality*, Blackwell Encyclopedia of Sociology, Ritzer, G. (ed.).

⁹ Βλ. κεφάλαιο 8^ο, σελ. 41.

Neumann ο οποίος το σχεδίασε δημιουργώντας την πρώτη εκ των συσκευών που αργότερα ονόμασε **κυψελοειδή αυτόματα (cellular automata)**¹⁰.

Μία ακόμη βελτίωση προέκυψε από μαθηματικό, τον John Conway. Κατασκεύασε το γνωστό **Παιχνίδι της Ζωής (Game of Life)**. Αντίθετα με τη μηχανή του Von Neumann, το Παιχνίδι της Ζωής του Conway λειτούργησε βάσει εκπληκτικά απλών κανόνων σε ένα δυνητικό¹¹ κόσμο πάνω σε μια σχεδιασμένη πλατφόρμα ντάμας.

Η γέννηση των δραστο-στρεφών μοντέλων ως μοντέλα για τα κοινωνικά συστήματα οφείλεται πρωταρχικά σε ένα επιστήμονα υπολογιστών, τον Craig Reynolds. Προσπάθησε να μοντελοποιήσει την πραγματικότητα ζωντανών βιολογικών φορέων δράσης (biological agents), γνωστή ως τεχνητή ζωή¹² (artificial life), όρος ο οποίος αποδίδεται στον Christopher Langton.

Ο Joshua M. Epstein και ο Robert Axtell ανέπτυξαν το πρώτο δραστο-στρεφές μοντέλο ευρείας κλίμακας, γνωστό ως **“Sugarscape”**, για να προσομοιώσουν και να εξερευνήσουν το ρόλο των κοινωνικών φαινομένων, όπως για παράδειγμα των εποχιακών μεταναστεύσεων, της μόλυνσης, της σεξουαλικής αναπαραγωγής, της σύγκρουσης, της εξάπλωσης ασθενειών, ακόμα και της κουλτούρας.

Πιο πρόσφατα, ο Ron Sun ανέπτυξε μεθόδους για βασικές δραστο-στρεφείς προσομοιώσεις πάνω σε μοντέλα της ανθρώπινης γνώσης, γνωστές ως **γνωστικές κοινωνικές προσομοιώσεις (cognitive social simulations)** (βλ. Sun, 2006).

Οι κοινωνικές προσομοιώσεις αναφέρονται σε μια γενικότερη τάξη στρατηγικών προς κατανόηση της κοινωνικής δυναμικής χρησιμοποιώντας ηλεκτρονικούς υπολογιστές για την προσομοίωση κοινωνικών συστημάτων. Η κοινωνική προσομοίωση επιτρέπει ένα πιο συστηματικό τρόπο αντίληψης των πιθανοτήτων των αποτελεσμάτων.

Υπάρχουν τέσσερα κυριότερα είδη κοινωνικής προσομοίωσης:

A) Προσομοίωση στο επίπεδο του συστήματος (System Level Simulation- SLS).

Ο εν λόγω τύπος προσομοίωσης αποτελεί τον παλαιότερο των κοινωνικών προσομοιώσεων. Αυτή η θεωρητική οπτική των κοινωνικών προσομοιώσεων χρησιμοποιεί ένα ευρύ φάσμα πληροφοριών για να συγκεκριμενοποιήσει το τι θα

¹⁰ Βλ. κεφάλαιο 11^ο, σελ. 52.

¹¹ Για μια ενδελεχή παρουσίαση της «**δυνητικής πραγματικότητας**», βλ. Lévy, P. (1999). *Δυνητική Πραγματικότητα (Realité Virtuelle): Η Φιλοσοφία του Πολιτισμού και του Κυβερνοχώρου*, Αθήνα: Κριτική. Βλ. επίσης: Λεάνδρος, Ν. (2005). *Το διαδίκτυο: Ανάπτυξη και αλλαγή*, Αθήνα: Καστανιώτη.

¹² Βλ. κεφάλαιο 3^ο, σελ. 15.

γινόταν στην κοινωνία, καθώς και στα μέλη της, εάν ήταν παρούσες συγκεκριμένες μεταβλητές. Επομένως, συγκεκριμένες μεταβλητές που παρουσιάζουν την κοινωνία και τα μέλη της θα έχουν ορισμένη απόκριση στην εκάστοτε κατάσταση. Αυτή η θεωρητική προσομοίωση θα επιτρέψει στους ερευνητές να αναπτύξουν επιστημονικές ιδέες για το τι θα συμβεί σύμφωνα με το χειρισμό συγκεκριμένων μεταβλητών.¹³

Β) Δραστο-στρεφής προσομοίωση (Agent-Based Social Simulation-ABSS). Ο εν λόγω τύπος προσομοίωσης συνίσταται στη μοντελοποίηση διαφορετικών κοινωνιών με τεχνητούς φορείς δράσης (artificial agents) τοποθετώντας τους σε μια προσομοιωμένη υπολογιστική κοινωνία έτσι ώστε να παρατηρηθούν οι συμπεριφορές τους. Από τα δεδομένα αυτά μπορούμε να μάθουμε σχετικά με τις αντιδράσεις των τεχνητών φορέων δράσης και να τις μεταφράσουμε σε ευρήματα μη τεχνητών φορέων δράσης και προσομοιώσεων. Οι τρεις κύριοι κλάδοι της δραστο-στρεφούς κοινωνικής προσομοίωσης είναι: α) δραστο-στρεφής υπολογισμός (agent-based computing), β) κοινωνική επιστήμη (social science) και γ) υπολογιστική προσομοίωση (computer simulation).

Ο **δραστο-στρεφής υπολογισμός** συνίσταται στο σχεδιασμό των μοντέλων και των φορέων δράσης, ενώ η **υπολογιστική προσομοίωση** είναι το τμήμα της προσομοίωσης των φορέων της δράσης στο μοντέλο και τα αποτελέσματα. Η **κοινωνική επιστήμη** αποτελεί ένα μείγμα επιστημών και κοινωνικού μέρους του μοντέλου. Είναι το «μέρος» όπου τα κοινωνικά φαινόμενα αναπτύσσονται και θεωρητικοποιούνται. Ο κύριος στόχος της δραστο-στρεφούς κοινωνικής προσομοίωσης είναι να παρέχει μοντέλα και εργαλεία για τις δραστο-στρεφείς προσομοιώσεις των κοινωνικών φαινομένων. Με τις δραστο-στρεφείς κοινωνικές προσομοιώσεις μπορούμε να εξετάσουμε διαφορετικά αποτελέσματα φαινομένων, ενώ ενδέχεται να μην έχουμε τη δυνατότητα να δούμε το αποτέλεσμα στην πραγματική ζωή. Μπορεί να μας παρέχει σημαντικές πληροφορίες για την κοινωνία, καθώς και για τα αποτελέσματα κοινωνικών γεγονότων ή φαινομένων.

Γ) Μοντελοποίηση στο επίπεδο του συστήματος (System Level Modeling-SLM). Το εν λόγω είδος μοντελοποίησης στοχεύει στην πρόβλεψη οποιωνδήποτε πράξεων, συμπεριφορών, ή άλλων θεωρητικών πιθανοτήτων σχεδόν κάθε ατόμου, αντικειμένου στα πλαίσια ενός συστήματος χρησιμοποιώντας ένα ευρύ φάσμα

¹³ National Research, C. (2006). *Defense Modeling, Simulation, and Analysis: Meeting the Challenge*, 500 Fifth Street, N. W. Washington, DC: The National Academies Press.

μαθηματικών εξισώσεων και υπολογιστικών προγραμμάτων στο σχεδιασμό μοντέλων.

Ένα μοντέλο αποτελεί μια αναπαράσταση ενός συγκεκριμένου πράγματος, κυμαινόμενου από αντικείμενα και ανθρώπους μέχρι δομές και προϊόντα που δημιουργήθηκαν μέσω μαθηματικών εξισώσεων, ενώ σχεδιάζονται με τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών. Τα μοντέλα μπορούν να είναι είτε απλοϊκά είτε πολύπλοκα. Παρόλα αυτά, τα μοντέλα προτίθενται να είναι απλούστερα σχετικά με αυτό που αναπαριστούν, ενώ παραμένουν παρόμοια με σκοπό να χρησιμοποιηθούν αναλόγως. Κατασκευάζονται χρησιμοποιώντας μια συλλογή δεδομένων η οποία μεταφράζεται σε γλώσσες προγραμματισμού που επιτρέπουν την αναπαράσταση του ζητούμενου συστήματος. Τα μοντέλα αυτά, σχεδόν όπως και οι προσομοιώσεις, χρησιμοποιούνται για την καλύτερη κατανόηση συγκεκριμένων ρόλων και ενεργειών με σκοπό την πρόβλεψη συμπεριφορών και άλλων.

Δ) Δραστο-στρεφής μοντελοποίηση (Agent Based Modeling-ABM). Η εν λόγω μοντελοποίηση αποτελεί ένα σύστημα στο οποίο ένα σύνολο φορέων δράσης αλληλεπιδρούν με ανεξάρτητο τρόπο σε δίκτυα¹⁴. Κάθε εξατομικευμένος φορέας δράσης είναι υπεύθυνος για διαφορετικές συμπεριφορές οι οποίες οδηγούν σε συλλογικές συμπεριφορές. Η δραστο-στρεφής μοντελοποίηση επικεντρώνεται στις ανθρώπινες κοινωνικές αλληλεπιδράσεις και στο πως οι άνθρωποι δουλεύουν μαζί και επικοινωνούν μεταξύ τους χωρίς να έχουν τον παραμικρό κοινό «ομαδικό νου» ("group mind")¹⁵. Αυτό σημαίνει ότι τείνει να επικεντρώνεται στις επιπτώσεις των αλληλεπιδράσεων των ατόμων (δηλ. φορέων δράσης) σε ένα πληθυσμό. Οι ερευνητές δύνανται να αντιληφθούν καλύτερα αυτό το είδος μοντελοποίησης μέσω της μοντελοποίησης αυτής της δυναμικής σε ένα μικρότερο, πιο τοπικό επίπεδο. Η δραστο-στρεφής μοντελοποίηση βοηθά στην καλύτερη κατανόηση των αλληλεπιδράσεων μεταξύ των ατόμων-φορέων της δράσης, οι οποίοι, με τη σειρά τους επηρεάζουν ο ένας τον άλλο. Απλοί ατομικοί κανόνες ή συμπεριφορές ενδέχεται να οδηγήσουν σε συνεκτική ομαδική συμπεριφορά. Αλλαγές σε αυτές τις ατομικές πράξεις μπορούν να επηρεάσουν τη συλλογική ομάδα στον οποιοδήποτε εκάστοτε πληθυσμό.

Η δραστο-στρεφής μοντελοποίηση είναι απλά ένα πειραματικό εργαλείο για θεωρητική έρευνα. Μας επιτρέπει να καταπιαστούμε με πιο πολύπλοκες ατομικές

¹⁴ Βλ. Scott, J. (1991). *Social Network Analysis: A Handbook*, London – Newbury – New Delhi: Sage Publications.

¹⁵ Ο όρος αυτός μας θυμίζει το "common knowledge" του Lewis (1983) έτσι όπως αναλύεται στη Σακαλάκη (2006).

συμπεριφορές, όπως η προσαρμοστικότητα. Συμπερασματικά, μέσω αυτού του είδους τη μοντελοποίηση, ο δημιουργός, ή ερευνητής, στοχεύει στη μοντελοποίηση της συμπεριφοράς φορέων δράσης, καθώς και της μεταξύ τους επικοινωνίας, ώστε να κατανοήσει καλύτερα πως αυτές οι ατομικές αλληλεπιδράσεις ασκούν τον αντίκτυπό τους σε ολόκληρο τον πληθυσμό.

Η κοινωνική προσομοίωση συνάδει με την υπολογιστική κοινωνιολογία (computational sociology) που αποτελεί ένα πρόσφατα αναπτυσσόμενο κλάδο της κοινωνιολογίας ο οποίος χρησιμοποιεί τον υπολογισμό (computation) για να αναλύσει τα κοινωνικά φαινόμενα. Η βασική επιδίωξη της υπολογιστικής κοινωνιολογίας είναι να εκμεταλλευτεί τις υπολογιστικές προσομοιώσεις για τη δημιουργία κοινωνικών θεωριών. Περιλαμβάνει την κατανόηση των κοινωνικών φορέων δράσης, την αλληλεπίδραση μεταξύ των τελευταίων, καθώς και την ασκούμενη από αυτές τις αλληλεπιδράσεις επιρροή πάνω στην κοινωνική συλλογικότητα (social aggregate). Παρόλο που η θεματολογία και οι μεθοδολογίες της κοινωνικής επιστήμης διαφέρουν από αυτές της φυσικής (natural science) και υπολογιστικής επιστήμης, πολλές από τις προσεγγίσεις που χρησιμοποιούνται στις τωρινές κοινωνικές προσομοιώσεις προέρχονται από κλάδους όπως, για παράδειγμα, η Φυσική και η τεχνητή νοημοσύνη.

Παρακάτω παρουσιάζεται ένα πίνακας (πίνακας 2) στον οποίο αντικατοπτρίζονται τα πιο γνωστά εργαλεία, ανά γλώσσα προγραμματισμού, που χρησιμοποιούνται στην εφαρμογή των περισσότερων κοινωνικών προσομοιώσεων.

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ & ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΕΩΝ		
Γλώσσα Προγραμματισμού	Είδος Προγράμματος	Είδος μεθόδων & εργαλείων
	Multi-Agent Simulation Suite (MASS)	Γλώσσες & Περιβάλλοντα Ειδικών Σκοπών
Java	RePast	
	SeSAM	
	MASON	
	JAS	
	Swarm	
	AScape	
Objective-C	Swarm	
Logo	StarLogo	
	NetLogo	
C++/C	EcoLab	
	LSD (Laboratory for Simulation Development)	

Pascal	Glider	
POP-11	SIM AGENT	
	Breve	
	Simile	
SmallTalk	Cornas	Εργαλεία Μοντελοποίησης Δυναμικής Συστήματος
	Vensim	
	Powersim	
	Stella	Εργαλεία προσανατολισμένα στους φορείς της δράσης (agent-oriented)
Java	JADE (FIPA)	
	Zeus	
	AgentSheets	
	ACT-RBOT	

Πίνακας 2 Αναπτυξιακά εργαλεία και μέθοδοι κοινωνικών προσομοιώσεων ανά γλώσσα προγραμματισμού και είδος μεθόδων και εργαλείων
 Πηγές: http://en.wikipedia.org/wiki/Social_simulation
http://en.wikipedia.org/wiki/Agent-based_model

Κεφάλαιο 3ο **Τεχνητές Κοινωνίες (Artificial Societies)**

Σύμφωνα με τον Sawyer (2007), οι **τεχνητές κοινωνίες (artificial societies)** παρέχουν στους κοινωνιολόγους ένα νέο εργαλείο για την εξέταση της **κοινωνικής ανάδυσης (social emergence)**¹⁶. Με την κατάδειξη της ανάδυσης της δομής από μικρο-μοντέλα της ατομικής πράξης καθώς και η εμφάνιση ενός είδους «κοινωνικής αιτιότητας» ακόμα και στα πλαίσια τέτοιων μοντέλων, οι τεχνητές κοινωνίες καταδεικνύουν την ευλογοφάνεια της μεθολογικά ατομικιστικής¹⁷ θέσης. Εάν τα μακρο-δομικά φαινόμενα μπορεί να καταδειχθεί ότι αναδύονται από μια

¹⁶ Βλ. κεφάλαιο 6ο, σελ. 34.

¹⁷ Σύμφωνα με τον Παπαστάμου (2001), [...] η κοινωνική ψυχολογία καλείται –ήδη από το ξεκίνημά της, αλλά ακόμα και σήμερα– να επιλέξει ανάμεσα σε δυο διαφορετικά μεθοδολογικά παραδείγματα: αυτό του μεθολογικού ολισμού και εκείνο του μεθοδολογικού ατομικισμού. [...] Ο μεθοδολογικός ατομικισμός, ως γνωστόν, συνίσταται σε μια μελέτη της κοινωνίας κατά την οποία η έμφαση δίνεται σε μικρο-κοινωνιολογικές διαδικασίες διαπροσωπικής υφής...[...] Στο μεθοδολογικό ατομικισμό προιμοδοτείται η αντίληψη ενός αυτοδύναμου –αν όχι και αυτόνομου– ατόμου, το οποίο προηγείται οποιασδήποτε μορφής συλλογικότητας και υφίσταται, εκ των προτέρων και με αυξημένη παθητικότητα (ανάλογα με το εκάστοτε επικαλούμενο θεωρητικό μοντέλο), τις επιρροές της κοινωνίας... (σελ. 247-249).

προσομοίωση¹⁸ η οποία περιλαμβάνει ατομικούς φορείς δράσης καθώς και τις αλληλεπιδράσεις τους, τότε κάτι τέτοιο υποδεικνύει ότι η κοινωνιολογική θεωρία ενδέχεται να πορευθεί χωρίς την ανάγκη ρητών θεωρητικών μοντέλων αναφερόμενων στο αναδυόμενο μακρο-επίπεδο. Αυτά τα δεδομένα παρέχουν υποστηρικτικό πλαίσιο στο μεθοδολογικό ατομικισμό της ορθολογικής λήψης απόφασης και των θεωρητικών μοντέλων παιγνίων.

Παρόλα αυτά, οι τεχνητές κοινωνίες δεν παρέχουν σαφή υποστήριξη στο μεθοδολογικό ατομικισμό· πολυάριθμες τεχνητές κοινωνίες παρέχουν υποστήριξη στα επιχειρήματα των δομικών κοινωνιολόγων ότι οι δομές δικτύων ασκούν αιτιακές επιδράσεις στην ατομική συμπεριφορά. Επομένως, οι τεχνητές κοινωνίες δεν υποστηρίζουν ισχυρά ούτε το μεθοδολογικό ατομικισμό ούτε τον κοινωνικό ρεαλισμό, ενώ μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως εργαλεία για θεωρητική ανάπτυξη εκ μέρους εκπροσώπων και των δύο θέσεων. Συνεπώς, οι τεχνητές κοινωνίες μπορούν να αντιμετωπιστούν ως εφαρμογές υβριδικών κοινωνιολογικών θεωριών: οι θεωρίες οι οποίες επιχειρούν να συμφιλιώσουν την ατομική αυτονομία, από την μια πλευρά, και δομικά και δικτυακά φαινόμενα, από την άλλη. Οι τεχνητές κοινωνίες επιτρέπουν την εξερεύνηση του ρόλου του ατόμου και του τρόπου με τον οποίο διαφορετικές θεωρίες που αφορούν το άτομο σχετίζονται με διαφορετικές υποθέσεις όσον αφορά στη σχέση μικρο και μακρο επιπέδου (Alexander, J. C. και Giesen, 1987, σελ. 14· Cook και Whitmeyer, 1992, σελ. 116-118).

Οι υπάρχουσες τεχνητές κοινωνίες αποτελούνται από διάφορα χαρακτηριστικά τα οποία περιορίζουν τη σχετικότητα τους με την κοινωνιολογική θεωρία. Για την εκμετάλλευση του συνόλου του δυναμικού τους ως εργαλείο για τις κοινωνιολογικές προσομοιώσεις, οι τεχνητές κοινωνίες μπορεί να χρειαστεί να επεκταθούν μέσω της συμπερίληψης ρητών μοντέλων αναδυόμενων μακρο-χαρακτηριστικών του συστήματος. Κάτι τέτοιο θα απαιτούσε μια προσομοίωση που θα μπορούσε δυναμικά να δημιουργήσει μοντέλα, κατά τη διάρκεια του «τρεξίματος» της εκάστοτε προσομοίωσης, έτσι ώστε τα παρουσιαζόμενα μακρο-φαινόμενα να αναδυθούν από τις μικρο-αλληλεπιδράσεις των φορέων της δράσης (agents). Η ανάδυση ενός μακρο-μοτίβου θα συντελούσε αυτόματα στη δημιουργία μιας υπολογιστικής δομής που θα αποτελούσε τμήμα του μοντέλου, η οποία εν συνεχεία θα προσλαμβάνονταν και θα αναπαρίστατο εσωτερικά από τους κοινωνικούς φορείς δράσης (Servat και συνεργ., 1998).

¹⁸ Βλ. κεφάλαιο 2ο, σελ. 10. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τη Χουντουμάδη και Πατεράκη (1997), η προσομοίωση (simulation) αναφέρεται στην αναπαράσταση των βασικών στοιχείων ενός φαινομένου ή συστήματος, με σκοπό την ευκολότερη μελέτη του. Η αναπαράσταση αυτή γίνεται συνήθως με τη βοήθεια ηλεκτρονικών υπολογιστών (σελ. 386).

Αυτό θα μπορούσε να κατορθωθεί μέσω της επέκτασης των τεχνητών κοινωνιών στην κατεύθυνση πολυεπίπεδων προσομοιωτικών εργαλείων, όπως άλλωστε έγινε από τους ερευνητές της *υπολογιστικής οργανωτικής θεωρίας (computational organization theory – COT)* (Carley και Gasser, 1999· Carley και Prietula, 1994). Η διαφορά μεταξύ των προσομοιώσεων αυτών και των προσομοιώσεων της υπολογιστικής οργανωτικής θεωρίας θα ήταν ότι τα μακρο-επίπεδα φαινόμενα θα αναδύονταν από μικρο-αλληλεπιδράσεις παρά θα αποτελούσαν ρητά κατασκευάσματα στο εσωτερικό των προσομοιώσεων. Κάτι τέτοιο θα επέτρεπε τη δημιουργία προσομοίωσης μιας νέας συναίνεσης στην κοινωνιολογική θεωρία (Alexander, J. C. και Giesen, 1987· Archer, 1995): από τη στιγμή που οι μακρο-δομές αναδύονται από τις ενέργειες και τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των ατόμων, αλλά και από τη στιγμή που αναδύθηκαν οι εν λόγω δομές, από τη μια περιορίζουν και από την άλλη επηρεάζουν τις μελλοντικές πράξεις και αλληλεπιδράσεις αυτών των ίδιων ατόμων.

Πολλοί κοινωνιολόγοι επιχειρηματολογούν κατά των ρητών θεωριών ή μοντέλων σχετικών με τα αναδύμενα μακρο-φαινόμενα, υποστηρίζοντας ότι τα τελευταία θα μπορούσαν να αποτελούν υποθετικές εκφάνσεις τέτοιων δομών (Giddens, 1984· King, 1999a). Εντούτοις, στις τεχνητές κοινωνίες που περιγράφονται εδώ, τα δομικά φαινόμενα ασκούν επιρροές ακόμα και όταν μόνο η τοπική γνώση μοντελοποιείται ρητά. Και ενδέχεται να είναι απαραίτητο να μοντελοποιηθούν ρητά μακρο-κοινωνικά χαρακτηριστικά σε εκείνες τις περιπτώσεις όπου τα κοινωνικά χαρακτηριστικά είναι αληθινά ενώ η οντολογική τους αυτονομία οδηγεί σε αιτιακές δυνάμεις.

Τέτοιου είδους προσομοιώσεις θα μπορούσαν να εμπεριέχουν πολύπλοκους κοινωνικούς φορείς δράσης έτσι ώστε να εξετάζουν τη συνολική δομή των προσομοιώσεων και των εσωτερικευμένων αναπαραστάσεων¹⁹ για τη δομή αυτή

¹⁹ Οι Παπαστάμου και Μαντόγλου (1995, σελ. 131-132) παραθέτουν τον ορισμό της Denise Jodelet για τις κοινωνικές αναπαραστάσεις: «*Η έννοια της κοινωνικής αναπαράστασης προσδιορίζει μια μορφή ειδικής γνώσης, τη γνώση της κοινής γνώμης, της οποίας τα περιεχόμενα δηλώνουν το εγχείρημα γενετικών και λειτουργικών διαδικασιών, κοινωνικά σφραγισμένων. Πιο πλατιά, προσδιορίζει μια μορφή κοινωνικής σκέψης. Οι κοινωνικές αναπαραστάσεις είναι τρόποι της πρακτικής σκέψης που προσανατολίζονται προς την επικοινωνία, την κατανόηση και τον έλεγχο του κοινωνικού, υλικού και ιδεατού περιβάλλοντος. Σαν τέτοιες, παρουσιάζουν ειδικά χαρακτηριστικά στο επίπεδο της οργάνωσης των περιεχομένων, των νοητικών εγχειρημάτων και της λογικής. Το κοινωνικό σφράγισμα των περιεχομένων ή των διαδικασιών της αναπαράστασης πρέπει να ανάγεται στις συνθήκες και στα πλαίσια μέσα από τα οποία αναδύονται οι αναπαραστάσεις, στις επικοινωνίες μέσω των οποίων κυκλοφορούν, στις λειτουργίες στις οποίες χρησιμεύουν στην αλληλεπίδραση με τον κόσμο και τους άλλους*». Βλ. επίσης: Κατερέλος, Γ. Δ. (2003). *Δυναμική των Κοινωνικών Αναπαραστάσεων*, Β' έκδ., Αθήνα:

(Castelfranchi, 1998, 2001). Για παράδειγμα, οι φορείς της δράσης θα μπορούσαν να διαμορφώσουν και να διαλύσουν δικτυακές συνδέσεις και να λαμβάνουν αποφάσεις σχετικά με το αν θα υπαχθούν σε ομάδες αφού συνειδητοποιήσουν το ποιες ομάδες υπάρχουν, ποιες οι αποστολές και οι συνθέσεις τους. Παρόλα αυτά, στις πολύπλοκες μοντέρνες κοινωνίες, είναι αδύνατο για κάθε άτομο να αντιληφθεί άμεσα το σύνολο της κοινωνικής τάξης (order). Αντίθετα, οι αντιλήψεις-προσλήψεις των ατόμων για τα μακρο-κοινωνικά φαινόμενα διαμεσολαβούνται από θεσμούς όπως, για παράδειγμα, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, οι κυβερνητικές υπηρεσίες και οι εκπαιδευτικοί θεσμοί. Για την επαρκή προσομοίωση πολύπλοκων μοντέρνων κοινωνιών, οι τεχνητές κοινωνίες ενδέχεται να χρειαστεί να εξερευνηθούν τους ρόλους τέτοιων θεσμών.

Οι τεχνητές κοινωνίες παρέχουν μια καινοτόμα προοπτική πάνω στην κοινωνική ανάδυση. Υποστηρίζουν μερικώς τόσο τα ατομικιστικά όσο και τα συλλογικά (κολλεκτιβιστικά) πρότυπα της κοινωνιολογικής θεωρίας. Οι μεθοδολογίες των τεχνητών κοινωνιών μπορούν να χρησιμοποιηθούν στη δυναμική εφαρμογή και εξέταση υβριδικών μικρο και μακρο θεωριών. Περισσότερο πολύπλοκες κοινωνιολογικές θεωρίες δύνανται να αναπτυχθούν, αλλά και να αναγνωριστούν μη αναμενόμενες συνέπειες και εσωτερικές συγκρούσεις. Σε αυτή την κατεύθυνση, οι τεχνητές κοινωνίες έχουν τη δυνατότητα να συνεισφέρουν ουσιαστικά στη μελέτη της κοινωνικής ανάδυσης.

Κεφάλαιο 4ο

Προσαρμόσιμα Πολύπλοκα Κοινωνικά Συστήματα (Adaptive Complex Social systems)

4.1. Εισαγωγικά

Σύμφωνα με τους Miller και Page (2007), τα προσαρμόσιμα κοινωνικά συστήματα (**adaptive social systems**) αποτελούνται από αλληλεπιδρώντες, νοήμονες (αλλά ίσως όχι λαμπρούς) φορείς δράσης (agents). Θα ήταν δύσκολο να προσδιοριστεί η ακριβής στιγμή κατά την οποία εμφανίστηκαν τα εν λόγω συστήματα στον πλανήτη μας –ίσως, η ζητούμενη στιγμή ήταν όταν πρώιμοι μονοκύτταροι οργανισμοί άρχισαν να ανταγωνίζονται μεταξύ τους για πηγές [...]. Από τη στιγμή που εμφανίστηκαν αυτά τα προσαρμόσιμα κοινωνικά συστήματα, ο πλανήτης εισήλθε σε μια περίοδο

Οδυσσέας Μαντόγλου, Α. (1998). *Η Εξέγερση του Πολυτεχνείου: Η Συγκρουσιακή Σχέση Ατόμου και Κοινωνίας*, Γ' έκδ., Αθήνα: Οδυσσέας. Mosconici, S. (1999). *Η ψυχανάλυση, η εικόνα της και το κοινό της*, Αθήνα: Οδυσσέας.

δραματικής αλλαγής. Βρισκόμαστε στην αυγή μιας νέας χιλιετίας τόσο όντας έκπληκτοι, ευχαριστημένοι αλλά και συγχυσμένοι από την ανακάλυψη των κοινωνικών συστημάτων με τα οποία είμαστε καλά εξοικειωμένοι, όσο και βρισκόμαστε στη ζηλευτή θέση δημιουργίας και επεξεργασίας καινοτόμων προσαρμόσιμων κοινωνικών συστημάτων σαν αυτά που προκύπτουν στα προγράμματα επεξεργασίας δικτύων σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές.

Αυτό που χρειάζεται για να περάσουμε από ένα προσαρμόσιμο σύστημα σε ένα **πολύπλοκο προσαρμόσιμο σύστημα** είναι μια ανοιχτή ερώτηση τέτοια που θα παρήγαγε ατελείωτες συζητήσεις. Στο πιο βασικό επίπεδο, ο τομέας των πολύπλοκων συστημάτων χαρακτηρίζεται από την άποψη ότι η τέλεια κατανόηση της συμπεριφοράς κάθε επιμέρους συναποτελούμενου μέρους ενός συστήματος θα οδηγήσει στην κατανόηση του συνόλου του συστήματος αυτού. Ένα *και* ένα μπορεί πολύ σωστά να κάνουν δύο, αλλά για να κατανοήσουμε πλήρως το «δύο» πρέπει να γνωρίζουμε τόσο τη φύση του «ένα» όσο και την ερμηνεία του «και».

Η ελπίδα έγκειται στη «κατασκευή» μιας **επιστήμης πολυπλοκότητας**²⁰ (μια εμφανής ακυριολεξία, δεδομένης της αναζήτησης της απλοϊκότητας²¹; αναζήτηση που καθοδηγεί την επιστήμη, [...]).

Γραπτά πάνω στην πολυπλοκότητα στα πλαίσια των κοινωνικών επιστημών βρίσκουμε εκατοντάδες χρόνια πίσω, στον Adam Smith με τον «Πλούτο των Εθνών» (1776) στον οποίο παρουσιάζεται μια από τις πιο πρώιμες και συνεκτικές συζητήσεις για το θέμα. Μια από τις πρωταρχικές ορμές της οικονομικής θεωρίας στη διάρκεια των περασμένων δύο αιώνων απετέλεσε η έννοια του **«αόρατου χεριού»** του Adam Smith που μετέτρεψε συνονθυλεύματα αυτο-ενδιαφερόμενων φορέων δράσης σε καλοσχηματισμένες δομές που δεν αποτελούν τμήμα οποιασδήποτε ατομικής πρόθεσης μεμονωμένου φορέα δράσης. Παρόλο που έχει γίνει εκτεταμένη θεωρητική πρόοδος στην εν λόγω ιδέα, οι πραγματικοί μηχανισμοί που ελλοχεύουν πίσω από το «αόρατο χέρι» παραμένουν ευρέως αόρατοι.

Πραγματικά, τα εργαλεία και οι ιδέες που έχουν αναπτυχθεί στη διάρκεια της περασμένης δεκαετίας υπαινίσσουν ένα νέο κόσμο επιστημονικών δυνατοτήτων προς κατανόηση πολύπλοκων προσαρμόσιμων κοινωνικών συστημάτων. Παρόλη την ευρεία ικανότητά μας θεωρητικοποίησης των κοινωνικών συστημάτων, το σπλοστάσιο των εργαλείων που είναι διαθέσιμα για την «εξερεύνηση» των θεωριών αυτών συχνά περιόρισε τα θεωρητικά μας όνειρα, είτε ρητά είτε άρρητα. Το εν λόγω

²⁰ Απόδοση του όρου "complexity".

²¹ Απόδοση του όρου "simplicity".

γεγονός πολλές φορές οδηγεί στη φράση ότι η επιστήμη είναι «έξυπνη αλλά όχι σοφή».

Με τη χρήση παραδοσιακών εργαλείων, οι κοινωνικοί επιστήμονες συχνά περιορίστηκαν στη μοντελοποίηση συστημάτων με περιέργους τρόπους. Επομένως, τα υπάρχοντα μοντέλα επικεντρώνονται σε στατικές, ομοιογενείς καταστάσεις αποτελούμενες είτε από πολύ λίγους είτε από άπειρα πολλούς φορείς δράσης (καθένας από τους οποίους είναι είτε υπερβολικά ανάρμοστος είτε ιδιαίτερα προβλέψιμος) που πρέπει να αντιμετωπίσουν ένα κόσμο στον οποίο ο χρόνος και ο χώρος λίγη σημασία έχουν. Βέβαια, τέτοια απλοϊκότητα στην επιστήμη είναι αρετή, με την προϋπόθεση ότι οι απλοποιήσεις είναι οι σωστές. Εντούτοις, φαίνεται ότι ο κόσμος που θέλουμε να γνωρίσουμε βρίσκεται κάπου μεταξύ αυτών των άκρων.

Ένα από τα πιο ισχυρά εργαλεία που αναδύονται από την έρευνα πάνω στα πολύπλοκα συστήματα είναι ένα σύνολο υπολογιστικών τεχνικών που επιτρέπουν την εξέταση μιας ευρύτερης γκάμας θεωρητικών μοντέλων. Με αυτά τα εργαλεία, οποιοσδήποτε αριθμός ετερογενών φορέων δράσης μπορούν να αλληλεπιδράσουν σε ένα δυναμικό περιβάλλον υποκείμενο στους περιορισμούς του χώρου και του χρόνου. Η δυνατότητα εξέτασης νέων θεωρητικών κόσμων προφανώς δεν υπονοεί οποιοδήποτε είδος επιστημονικής ανάγκης ή εγκυρότητας –αυτά πρέπει αποκτηθούν μέσω προσεκτικής διερεύνησης της δυνατότητας των νέων μοντέλων προς διευκόλυνσή μας για κατανόηση και πρόβλεψη των ερωτήσεων που μας ενδιαφέρουν.

Η επιστήμη των πολύπλοκων συστημάτων είναι ένας ραγδαίως αναπτυσσόμενος κλάδος, με όρους τόσο τομέων όσο και μεθόδων. Το ενδιαφέρον στον εν λόγω κλάδο απετέλεσε και αποτελεί ιδιαίτερα εντυπωσιακό (ειδικότερα, σε ένα κλάδο όπως τα οικονομικά, όπου, όπως ο Paul Samuelson (1999, xi) τόνισε, «η επιστήμη εξελίσσεται κηδεία παρά κηδεία»).

4.2. Η Πολυπλοκότητα στους Κοινωνικούς Κόσμους

Σύμφωνα με τους Miller και Page (2007), ζούμε σε περίπλοκους κοινωνικούς κόσμους. Οι εν λόγω συγγραφείς επιχειρούν ένα **εννοιολογικό διαχωρισμό μεταξύ περίπλοκων και πολύπλοκων κόσμων (complicated vs complex)**. Σε ένα **περίπλοκο κόσμο**, τα ποικίλα στοιχεία που συνθέτουν ένα σύστημα διατηρούν ένα βαθμό ανεξαρτησίας το ένα από το άλλο. Επομένως, η μετακίνηση ενός τέτοιου στοιχείου (πράξη η οποία μειώνει το επίπεδο περιπλοκότητας) δεν μεταβάλλει σημαντικά τη συμπεριφορά του συστήματος εκτός από τη μεταβολή της μεμονωμένης συμπεριφοράς που προέκυψε από το κομμάτι εκείνο που

μετακινήθηκε. Η **πολυπλοκότητα** εμφανίζεται όταν οι αμοιβαίες εξαρτήσεις μεταξύ των επιμέρους στοιχείων καθίστανται σημαντικές. Σε ένα τέτοιου είδους σύστημα, η μετακίνηση ενός τέτοιου στοιχείου καταστρέφει τη συμπεριφορά του συστήματος σε τέτοιο βαθμό που ξεπερνά την υφιστάμενη αλλαγή προερχόμενη από τη μετακίνηση του μεμονωμένου στοιχείου.

Η συμπεριφορά πολλών πολύπλοκων συστημάτων αναδύεται από το φάσμα των συμπεριφορών στοιχείων κατώτερου επιπέδου. Πιο συγκεκριμένα, η εν λόγω **ανάδυση**²² οφείλεται σε μια πολύ ισχυρή οργανωτική δύναμη η οποία μπορεί να υπερκεράσει μια ποικιλία αλλαγών που συμβαίνουν σε στοιχεία κατώτερου επιπέδου. Σε ένα κήπο, εάν εξαφανίσουμε ένα έντομο, η κενή θέση ενδέχεται προφανώς να καλυφθεί από άλλα είδη και το οικοσύστημα θα συνεχίζει να λειτουργεί σε μια αγορά, μπορούμε να εισάγουμε νέους εμπόρους και να αφαιρέσουμε τους παλιούς, ενώ το σύστημα διατηρεί την τυπική ικανότητά του να διαμορφώνει λογικές τιμές. Φυσικά, εάν είμαστε υπερβολικοί σε τέτοιου είδους αλλαγές, για παράδειγμα, εάν εξαφανίσουμε ένα είδος ζωτικής σημασίας από τον κήπο ή όλους εκτός από ένα πωλητή σε μια αγορά, τότε η συμπεριφορά του συστήματος όπως το ξέρουμε θα καταρρεύσει.

Όταν ένας επιστήμονας αντιμετωπίζει ένα περίπλοκο κόσμο, τα παραδοσιακά εργαλεία που χρησιμοποιούνται για την αναγωγή²³ του συστήματος στα επιμέρους στοιχεία του μας επιτρέπουν να είμαστε διορατικοί. Δυστυχώς, η χρήση των ίδιων εργαλείων προς κατανόηση πολύπλοκων κόσμων δεν ενδείκνυται, επειδή είναι αδύνατο να αναγάγουμε το σύστημα χωρίς να το σκοτώσουμε.

Τα έμφυτα χαρακτηριστικά πολλών κοινωνικών συστημάτων τείνουν να παράγουν πολυπλοκότητα. Οι κοινωνικοί φορείς δράσης (social agents) μπερδεύονται βρισκόμενοι σε ένα δίκτυο αμοιβαίων συνδέσεων και, μέσω ποικίλων προσαρμοστικών διαδικασιών, πρέπει να πορευθούν αποτελεσματικά στο περιβάλλον υπαγωγής τους. Οι κοινωνικοί φορείς δράσεις αλληλεπιδρούν μεταξύ τους μέσω συνδέσεων. Αυτές οι συνδέσεις ενδέχεται να είναι απλές και σταθερές, όπως για παράδειγμα αυτές που ενώνουν μια οικογένεια, ή περίπλοκες και εναλλασσόμενες, όπως αυτές που συνδέουν εμπόρους σε μια αγορά. Οι κοινωνικοί φορείς δράσης έχουν επίσης τη δυνατότητα για αλλαγή μέσω στοχαστικών, αλλά όχι απαραίτητα λαμπρών, συζητήσεων σχετικά με τον κόσμο στον οποίο κατοικούν. Πρέπει συνεχώς να λαμβάνουν αποφάσεις, είτε μέσω άμεσης γνώσης είτε μέσω

²² Απόδοση του όρου "emergence".

²³ Σύμφωνα με τις Χουντουμάδη και Πατεράκη (1997), ο αναγωγισμός (reductionism) αναφέρεται στην πεποίθηση ότι τα παρατηρούμενα φαινόμενα σε ένα επίπεδο ανάλυσης μπορούν να ερμηνευθούν από τη λειτουργία φαινομένων σε ένα πιο βασικό ή θεμελιακό επίπεδο (σελ. 350).

εσωτερικευμένων ευρετικών²⁴, σχετικά με τις πράξεις τους. Αυτά τα είδη συνδέσεων και αλλαγών είναι μόνιμα παρόντα σε όλα τα κοινωνικά περιβάλλοντα.

Αυτό που είναι αξιοθαύμαστο σχετικά με τα κοινωνικά περιβάλλοντα είναι το πόσο γρήγορα τέτοιες συνδέσεις και αλλαγές μπορούν να οδηγήσουν στην πολυπλοκότητα. Οι κοινωνικοί φορείς δράσης καλούνται να προβλέψουν και να αντιδράσουν στις πράξεις και προβλέψεις άλλων φορέων δράσης. Οι πολυποίκιλες συνδέσεις, έμφυτες στα κοινωνικά συστήματα, επιδεινώνουν αυτές τις πράξεις καθώς οι φορείς δράσης συνδέονται στενά ο ένας με τον άλλο. Το αποτέλεσμα ενός τέτοιου συστήματος είναι το γεγονός ότι οι αλληλεπιδράσεις των φορέων δράσης γίνονται σε μεγάλο βαθμό μη γραμμικές, το σύστημα αποσυντίθεται δύσκολα και η πολυπλοκότητα ακολουθεί.

4.3. Πολύπλοκα Συστήματα (Complex Systems)

Ένα πολύπλοκο σύστημα (complex system)²⁵ είναι ένα σύστημα αποτελούμενο από διασυνδεδεμένα τμήματα το οποίο σαν σύνολο παρουσιάζει ένα ή περισσότερα χαρακτηριστικά (συμπεριφορά μεταξύ των πιθανών χαρακτηριστικών) και το οποίο δεν είναι διακριτό από τα χαρακτηριστικά των επιμέρους τμημάτων. Η πολυπλοκότητα ενός συστήματος μπορεί να είναι δύο μορφών: αποδιοργανωμένη πολυπλοκότητα και οργανωμένη πολυπλοκότητα²⁶. Η αποδιοργανωμένη πολυπλοκότητα έχει να κάνει με ένα πολύ μεγάλο εύρος τμημάτων, ενώ η οργανωμένη πολυπλοκότητα σχετίζεται με το εκάστοτε σύστημα (πολύ πιθανό με μόνο ένα περιορισμένο αριθμό τμημάτων) το οποίο παρουσιάζει αναδυόμενες ιδιότητες.

Ένα πολύπλοκο σύστημα είναι ένα οποιοδήποτε σύστημα που αποτελείται από ένα μεγάλο αριθμό αλληλεπιδρώντων στοιχείων, των οποίων η συλλογική δραστηριότητα είναι μη γραμμική, ενώ, επίσης, παρουσιάζει ιεραρχική αυτο-οργάνωση κάτω από επιλεγμένες πιέσεις. Ο όρος πολύπλοκα συστήματα έχει **πολλαπλή έννοια**: α) ένα συγκεκριμένο είδος συστημάτων, τα οποία είναι

²⁴ Σύμφωνα με τη Σακαλάκη (2006, σελ. 110-111), οι κλασικές μελέτες των Kahneman και Tversky έδειξαν ότι όταν τα άτομα πρέπει να επεξεργαστούν μία πληροφορία, να κάνουν μια επιλογή, να πάρουν κάποια απόφαση, σε συνθήκες αβεβαιότητας, δεν καταφεύγουν σε επιστημονικούς ή ορθολογικούς συλλογισμούς, αλλά επιδεικνύουν μια συστηματική προτίμηση στη χρήση ευρετικών, ή όπως θα το λέγαμε αλλιώς, καταφεύγουν σε γνωστικά μονοπάτια που αντικαθιστούν τους χρονοβόρους συλλογισμούς και επιτρέπουν στα υποκείμενα να απλοποιήσουν τις διαδικασίες επιλογής και λήψης αποφάσεων (Kahneman και Tversky, 1973· Tversky και Kahneman, 1974).

²⁵ http://en.wikipedia.org/wiki/Complex_system.

²⁶ Βλ. υποκεφάλαιο 4.2., σελ. 20.

πολύπλοκα, β) ένας επιστημονικός κλάδος που μελετά αυτά τα συστήματα και γ) ένα παράδειγμα, σύμφωνα με το οποίο τα πολύπλοκα συστήματα πρέπει να μελετηθούν με μη γραμμική δυναμική.

Έχουν κατά καιρούς αναπτυχθεί πολυποίκιλες ανεπίσημες περιγραφές των πολύπλοκων συστημάτων που δύνανται να φωτίσουν περισσότερο τα χαρακτηριστικά τους. Μια ειδική έκδοση του περιοδικού Science σχετικά με τα πολύπλοκα συστήματα παραθέτει μερικά από αυτά τα χαρακτηριστικά:

- Ένα πολύπλοκο σύστημα είναι ένα υψηλά δομημένο σύστημα, του οποίου η δομή παρουσιάζεται με παραλλαγές (Goldenfeld και Kadanoff).
- Ένα πολύπλοκο σύστημα είναι αυτό του οποίου η εξέλιξη είναι πολύ ευαίσθητη στις αρχικές συνθήκες ή στις μικρές αναταράξεις, και του οποίου ο αριθμός των ανεξάρτητα αλληλεπιδρώντων στοιχείων είναι μεγάλος, ή στο οποίο υπάρχουν πολλαπλά μονοπάτια με βάση τα οποία το σύστημα μπορεί να εξελιχθεί (Whitesides και Ismagilov).
- Ένα πολύπλοκο σύστημα είναι αυτό το οποίο είναι δύσκολο να κατανοηθεί και να ελεγχθεί μέσω σχεδιασμού ή λειτουργίας ή μέσω και των δύο (Weng, Bhalla και Lyengar).
- Ένα πολύπλοκο σύστημα είναι αυτό στο οποίο υπάρχουν πολλαπλές αλληλεπιδράσεις μεταξύ πολλών διαφορετικών παραγόντων (D. Rind).
- Τα πολύπλοκα συστήματα είναι συστήματα εν μέσω διαδικασίας τα οποία διαρκώς εξελίσσονται και ξετυλίγονται στο πέρασμα του χρόνου (W. Brian Arthur).

Τα πολύπλοκα συστήματα είναι τριών ειδών: α) χαοτικά συστήματα²⁷, β) πολύπλοκα προσαρμόσιμα συστήματα²⁸ και γ) μη γραμμικά συστήματα.

Όσον αφορά στα χαοτικά συστήματα (chaotic systems), αυτά, όπως άλλωστε θα μιλήσουμε και στο παρακάτω κεφάλαιο (5ο), είναι ευαίσθητα στις αρχικές συνθήκες, ποικίλουν τοπολογικά, ενώ οι περιοδικές τους τροχιές πρέπει να είναι πυκνές.

Τα πολύπλοκα προσαρμόσιμα συστήματα (Complex Adaptive Systems-CAS) είναι ειδικές περιπτώσεις των πολύπλοκων συστημάτων. Είναι πολύπλοκα επειδή αποκλίνουν και αποτελούνται από πολλαπλά διασυνδεδεμένα στοιχεία και προσαρμοστικά επειδή έχουν την ικανότητα να αλάζουν και να μαθαίνουν από την εμπειρία.

²⁷ Βλ. κεφάλαιο 5^ο, σελ. 24.

²⁸ Βλ. κεφάλαιο 4^ο, σελ. 18.

Ένα **μη γραμμικό σύστημα (nonlinear system)** είναι αυτό του οποίου η συμπεριφορά δεν μπορεί να εκφραστεί σαν σύνολο των συμπεριφορών των επιμέρους τμημάτων του. Με τεχνικούς όρους, η συμπεριφορά μη γραμμικών συστημάτων δεν υπόκειται στην αρχή της «υπερ-θέσης» (superposition). Τα γραμμικά συστήματα υπόκεινται στην υπερ-θέση.

Τα πολύπλοκα συστήματα στη φύση απολαμβάνουν των εξής **χαρακτηριστικών**: α) τα όριά τους είναι δύσκολο να καθοριστούν, β) τα πολύπλοκα συστήματα είναι ανοιχτά, γ) τα πολύπλοκα συστήματα έχουν μνήμη, δ) αποτελούνται από δυναμικά δίκτυα πολυπλοκότητας, ε) ενδέχεται να παράγουν αναδυόμενα φαινόμενα, στ) οι αναπτυσσόμενες σχέσεις είναι μη γραμμικές και ζ) οι σχέσεις εμπεριέχουν βρόγχους ανατροφοδότησης²⁹.

Κεφάλαιο 5ο **Θεωρία του Χάους (Chaos Theory)**

Σύμφωνα με τους Eve, Horsfall και Lee (1997), όλοι μας σχεδόν έχουμε μάθει να πιστεύουμε ότι εάν διαθέτουμε επαρκή δεδομένα τα οποία είναι έγκυρα και αξιόπιστα, εάν, επίσης, οι μέθοδοι ανάλυσής μας είναι σωστοί, και εάν η χρήση των στατιστικών αναλύσεων είναι ορθή, θα διαθέτουμε πάντα μια μαθηματική λύση για κάθε μας πρόβλημα. Αυτό που κάνει τη χαοτική θεωρία τόσο ενοχλητική όσο και ισχυρή σε συγκεκριμένες εφαρμογές, είναι το γεγονός ότι δείχνει με μαθηματική ακρίβεια ότι για πολλά σχετικά απλά προβλήματα (βγάζοντας έξω τα περίπλοκα) δεν υπάρχει κανένας ασφαλής τρόπος εξεύρεσης μιας και μοναδικής απάντησης. Για πολλά φαινόμενα τα οποία εμπεριέχουν **ανατροφοδότηση (feedback)**³⁰, η χαοτική θεωρία δείχνει ότι αυτή η αβεβαιότητα στην πρόβλεψη είναι αναπόφευκτη. Με τη χρήση του όρου ανατροφοδότηση αναφερόμαστε απλά σε καταστάσεις όπου μια μελλοντική κατάσταση ενός συστήματος εξαρτάται από μια προγενέστερη κατάσταση του ίδιου αυτού συστήματος. Ένας άλλος τρόπος να εκφράσουμε το ίδιο πράγμα είναι με μαθηματικούς όρους. Εάν η μεταβλητή που επιθυμούμε να εξηγήσουμε εμφανίζεται στο ένα μέρος της ισότητας σε μια εξίσωση (ας την ονομάσουμε « X_1 ») και η τιμή μιας ή περισσότερων εξηγηματικών μεταβλητών (explanatory variables) βρισκόμενη στο άλλο μέρος της ισότητας αποτελεί μια λειτουργία της X_1 σε κάποιο προγενέστερο χρονικό σημείο, εκεί είναι που η ανατροφοδότηση κάνει την εμφάνισή

²⁹ Βλ. κεφάλαιο 7^ο, σελ. 40.

³⁰ Βλ. υποσημείωση 42, σελ. 40.

της. Πρέπει να παραδεχτούμε ότι ακόμα και αυτός ο ορισμός φαίνεται περίπλοκος. Παρόλα αυτά, στην πραγματικότητα, γίνεται εύκολα κατανοητό ότι υπάρχουν ορισμένα προβλήματα στις κοινωνικές επιστήμες στα οποία η τιμή μιας ή περισσότερων επεξηγηματικών μεταβλητών δεν έχει επηρεαστεί σε κάποιο χρονικό σημείο από αυτό το οποίο επιθυμούμε να εξηγήσουμε. Πάρτε σαν παράδειγμα την εκλογική συμπεριφορά. Σίγουρα, μπορούμε να προβλέψουμε ότι οι πιο εύποροι άνθρωποι είναι πιο πιθανό να ψηφίσουν τους Ρεπουμπλικανούς. Εντούτοις, μπορούμε να είμαστε σίγουροι ότι κάποιο ποσοστό του πλούτου τους δεν έχει προέλθει από τη δικτύωσή τους με άλλους εύπορους ανθρώπους ακριβώς επειδή ήταν ήδη Ρεπουμπλικανοί; Πολλά παρόμοια παραδείγματα μας έρχονται εύκολα στο νου.

Στα μαθηματικά και τη φυσική, η **χαοτική θεωρία (chaos theory)**³¹ περιγράφει τη συμπεριφορά συγκεκριμένων **μη γραμμικών** δυναμικών συστημάτων τα οποία ενδέχεται να παράγουν δυναμικές που είναι ιδιαίτερα **ευαίσθητες στις αρχικές συνθήκες** (φαινόμενο που είναι ευρέως γνωστό ως **φαινόμενο της πεταλούδας**). Σαν αποτέλεσμα αυτής της ευαισθησίας, η οποία συνίσταται στην εκθετική³² ανάπτυξη διαταραχών (perturbations) στις αρχικές συνθήκες, η συμπεριφορά των χαοτικών συστημάτων εμφανίζεται να είναι **τυχαία**. Αυτό συμβαίνει παρόλο που τα εν λόγω συστήματα είναι **αιτιοκρατικά (ντετερμινιστικά)**³³, με άλλα λόγια, οι μελλοντικές τους δυναμικές είναι πλήρως καθορισμένες από τις αρχικές τους συνθήκες, χωρίς την παρουσία τυχαίων στοιχείων. Αυτή η συμπεριφορά είναι γνωστή ως αιτιοκρατικό χάος, ή απλά **χάος**.

Ο πρώτος που ανακάλυψε το χάος είναι εύλογα ο Jacques Hadamard, ο οποίος το 1898 δημοσίευσε μια σημαντική μελέτη για τη χαοτική κίνηση ενός ελεύθερου μορίου το οποίο ολίσθαινε χωρίς τριβή σε μια επιφάνεια μόνιμης αρνητικής κυρτότητας. Στο σύστημα που μελετήθηκε, γνωστό ως «το μπιλιάρδο του Hadamard» (Hadamard's billiards), ο Hadamard κατάφερε να δείξει ότι όλες οι

³¹ http://en.wikipedia.org/wiki/Chaos_theory. Βλ. επίσης: Wasson, L. (2007). *Chaos*, Blackwell Encyclopedia of Sociology, Ritzer, G. (ed.).

³² Εδώ η λέξη «εκθετικός» αναφέρεται στη μαθηματική έννοια του εκθέτη (δύναμη).

³³ Σύμφωνα με τη Χουντουμάδη και Πατεράκη (1997), η **αιτιοκρατία (determinism)** αναφέρεται στη θέση ότι τίποτε δεν συμβαίνει χωρίς κάποιες συγκεκριμένες αιτίες και ότι η πλήρης εξέταση των προηγούμενων συνθηκών, μας δίνει τη δυνατότητα κατανόησης της παρούσας συμπεριφοράς (σελ. 119).

τροχιές (trajectories) ήταν ασταθείς, από τη στιγμή που όλες οι τροχιές του μορίου διέφεραν εκθετικά η μία από την άλλη, με ένα θετικό *εκθέτη Lyapunov*³⁴.

Στη δεκαετία του 1900 ο Henri Poincaré, ενώ μελετούσε το «πρόβλημα των τριών σωμάτων» (three-body problem), ανακάλυψε ότι ενδέχεται να υπάρξουν τροχιές οι οποίες είναι μη περιοδικές και οι οποίες ούτε θα αυξάνονται στο διηνεκές ούτε θα φτάσουν σε *σταθερό-τελικό σημείο (fixed point)*. Μεγάλο μέρος της πρώιμης θεωρίας αναπτύχθηκε σχεδόν αποκλειστικά από μαθηματικούς, υπό τον τίτλο εργοδική θεωρία (ergodic theory). Μεταγενέστερες έρευνες, επίσης πάνω στο θέμα των μη γραμμικών διαφορικών εξισώσεων, διενεργήθηκαν από τους G. D. Birkhoff, A. N. Kolmogorov, M. L. Cartwright, J. E. Littlewood και Stephen Smale. Εκτός από τον Smale, αυτές οι έρευνες εμπνεύστηκαν από τη φυσική: το πρόβλημα τριών σωμάτων στην περίπτωση του Birkhoff, οι *αναταράξεις (turbulence)* και τα αστρονομικά προβλήματα στην περίπτωση του Kolmogorov και η ραδιοφωνική μηχανική στις περιπτώσεις των Cartwright και Littlewood. Παρόλο που η χαοτική πλανητική κίνηση δεν είχε παρατηρηθεί, οι πειραματιστές είχαν αντιμετωπίσει αναταράξεις στην κίνηση ρευστών και τη μη περιοδική *ταλάντωση (oscillation)* στα ραδιο-κυκλώματα χωρίς το πλεονέκτημα μιας θεωρίας που να δύναται να ερμηνεύσει τα παρατηρούμενα.

Παρόλες τις αρχικές ανακαλύψεις του πρώτου μισού του αιώνα, η χαοτική θεωρία μορφοποιήθηκε ως τέτοια μόνο μετά από μισό αιώνα, όταν για πρώτη φορά παρατηρήθηκε από ορισμένους επιστήμονες ότι η γραμμική θεωρία, η επικρατούσα συστημική θεωρία της εποχής, απλά δεν μπορούσε να ερμηνεύσει την παρατηρούμενη συμπεριφορά συγκεκριμένων πειραμάτων όπως αυτό του λογιστικού χάρτη (logistic map). Ό,τι είχε αργότερα αποκλειστεί ως ανακρίβεια μέτρησης

³⁴ Στα μαθηματικά, ο εκθέτης Lyapunov ή ο χαρακτηριστικός εκθέτης του Lyapunov ενός δυναμικού συστήματος είναι μια ποσότητα η οποία χαρακτηρίζει το ρυθμό απόκλισης πάρα πολύ κοντινών τροχιών. Ποσοτικά, δύο τροχιές στο φασικό διάστημα (phase space) με αρχική απόκλιση ίση με δZ_0 αποκλίνουν κατά:

$$|\delta Z(t)| \approx e^{\lambda t} |\delta Z_0|$$

όπου λ είναι ο εκθέτης Lyapunov.

Ο ρυθμός απόκλισης ενδέχεται να είναι διαφορετικός για διαφορετικούς προσανατολισμούς του αρχικού διανύσματος απόκλισης. Επομένως, υπάρχει ένα ολόκληρο *φάσμα εκθετών Lyapunov* – ο αριθμός τους ισούται με τον αριθμό των διαστάσεων του φασικού διαστήματος. Είναι κοινός τόπος να κάνουμε μια απλή αναφορά στον μεγαλύτερο εκθέτη, γνωστό ως Μέγιστο Εκθέτη Lyapunov (Maximal Lyapunov Exponent-MLE), επειδή καθορίζει την προβλεψιμότητα ενός δυναμικού συστήματος. Ένας θετικός MLE χρησιμοποιείται συνήθως ως ένδειξη ότι το σύστημα είναι χαοτικό (http://en.wikipedia.org/wiki/Lyapunov_exponent).

και απλός «θόρυβος» αντιμετωπίστηκε από τις θεωρίες του χάους ως ένα πλήρες στοιχείο των μελετούμενων συστημάτων.

Ο κύριος καταλύτης της ανάπτυξης της χαοτικής θεωρίας ήταν οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές. Μεγάλο μέρος των μαθηματικών της χαοτικής θεωρίας περιλαμβάνει τις **επαναλήψεις (iterations)** απλών μαθηματικών φόρμουλων οι οποίες θα ήταν μη πρακτικό να γίνουν «στο χέρι». Οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές κατέστησαν αυτούς τους επαναλαμβανόμενους υπολογισμούς πρακτικούς, ενώ τα σχήματα και οι εικόνες κατέστησαν δυνατή την απεικόνιση των εν λόγω συστημάτων. Ένας από τους πιο πρόσφατους ψηφιακούς υπολογιστές, ο ENIAC, χρησιμοποιήθηκε στο «τρέξιμο» απλών μοντέλων πρόβλεψης.

Ένας πρωτοπόρος της θεωρίας ήταν ο Edward Lorenz ο οποίος εκδήλωσε το ενδιαφέρον του για το χάος ξαφνικά μέσω της δουλειάς του πάνω στην πρόβλεψη του καιρού το 1961. Ο Lorenz χρησιμοποιούσε ένα απλό ψηφιακό υπολογιστή, έναν Royal McBee LGP-30, για να τρέξει τις «καιρικές» του **προσομοιώσεις (simulations)**. Ήθελε να δει ξανά μια διαδοχή δεδομένων και με σκοπό να κερδίσει χρόνο ξεκίνησε την προσομοίωση από τη μέση της. Μπόρεσε να το κάνει αυτό με την εισαγωγή ενός συνόλου δεδομένων που αντιστοιχούσε στις εκάστοτε συνθήκες στη μέση της προσομοίωσής του την οποία είχε υπολογίσει προηγουμένως.

Προς έκπληξή του ο καιρός τον οποίο ο υπολογιστής άρχισε να προβλέπει ήταν τελείως διαφορετικός από τον καιρό που υπολογίστηκε προηγουμένως. Ο Lorenz ιχνηλάτησε το εύρημα αυτό στον υπολογιστή. Ο υπολογιστής δούλεψε με εξαψήφια ακρίβεια, αλλά το εξερχόμενο του υπολογιστή εξήγαγε τριψηφίους αριθμούς· οπότε, μια αριθμητική τιμή της τάξεως του 0,506127 εξήλθε ως 0,506. Αυτή η διαφορά είναι μηδαμινή και για την τότε εποχή θα υπήρχε συναίνεση ότι κάτι τέτοιο δεν θα ασκούσε καμιά επίδραση. Εντούτοις, ο Lorenz ανακάλυψε ότι οι μικρές αλλαγές στις αρχικές συνθήκες παρήγαγαν τεράστιες αλλαγές στο μακροπρόθεσμο αποτέλεσμα. Η ανακάλυψη του εν λόγω ερευνητή, ο οποίος έδωσε το όνομά του στους γνωστούς "Lorenz attractors", απέδειξε ότι η μετεωρολογία δεν θα μπορούσε λογικά να προβλέψει καιρικά φαινόμενα πέρα από μια εβδομαδιαία περίοδο (το περισσότερο).

Ένα χρόνο πριν, ο Benoit Mandelbrot ανακάλυψε επαναλαμβανόμενα μοτίβα σε κάθε κλίμακα δεδομένων στις τιμές βαμβακιού. Προηγουμένως, είχε μελετήσει τη θεωρία της πληροφορίας (information theory) και συμπεράνε ότι ο θόρυβος (noise) προσιδιάζει το σύνολο Cantor (Cantor set): σε κάθε κλίμακα η αναλογία του συμπεριλαμβανομένου στις περιόδους θορύβου στις χωρίς λάθος περιόδους ήταν σταθερή· επομένως, τα λάθη ήταν αναπόφευκτα και πρέπει να ληφθούν υπόψη μέσω πλεονασματικής ενσωμάτωσης. Ο Mandelbrot περιέγραψε τόσο το φαινόμενο

Noah (στο οποίο ξαφνικές ασυνεχείς αλλαγές ενδέχεται να προκύψουν, π.χ. οι τιμές των μετοχών μετά από άσχημα νέα, φαινόμενο το οποίο αμφισβητεί τη θεωρία κανονικής κατανομής στη στατιστική) όσο και το φαινόμενο Joseph (στο οποίο η παραμονή μια τιμής ενδέχεται να συμβεί για λίγο και να αλλάξει ξαφνικά ακολούθως). Το 1967 δημοσίευσε το έργο "How Long Is the Coast of Britain? Statistical Self-Similarity and Fractional Dimension" δείχνοντας ότι το μήκος της ακτής ποικίλει βάσει της κλίμακας του εργαλείου μέτρησης, μοιάζει σε όλες τις κλίμακες και είναι άπειρη σε μήκος για μια απειροελάχιστα μικρή συσκευή μέτρησης. Υποστηρίζοντας ότι μια μπάλα από σπάγκο εμφανίζεται να είναι μονοδιάστατη (από μακριά), τρισδιάστατη (από αρκετά κοντά), ή μονοδιάστατη (από κοντά), τόνισε ότι οι διαστάσεις ενός αντικειμένου είναι σχετικές για τον παρατηρητή και ενδέχεται να είναι κλασματικές. Το 1975 ο Mandelbrot εξέδωσε το έργο "The Fractal Geometry of Nature" το οποίο έγινε κλασικό στη χαστική θεωρία.

Ο Yoshisuke Ueda αναγνώρισε ένα χαστικό φαινόμενο ως τέτοιο χρησιμοποιώντας έναν αναλογικό υπολογιστή, στις 27 Νοεμβρίου του 1961. Το χάος που αναδύθηκε από ένα αναλογικό υπολογιστή είναι αληθινό φαινόμενο, σε αντίθεση με αυτά που υπολόγιζαν οι ψηφιακοί υπολογιστές, που έχει ένα διαφορετικό είδος ορίου στην ακρίβεια. Ο επιβλέπων καθηγητής του Ueda, Hayashi, δεν πίστευε στο χάος και απαγόρευσε στον Ueda να δημοσιεύσει τα ευρήματά του μέχρι το 1970.

Το Δεκέμβριο του 1977, η Ακαδημία των Επιστημών της Νέας Υόρκης οργάνωσε το πρώτο συμπόσιο με θέμα το χάος, το οποίο παρακολούθησαν οι David Ruelle, Robert May, James Yorke (πατέρας του όρου «χάος» όπως αυτό χρησιμοποιείται στα μαθηματικά), ο φυσικός Robert Shaw και ο μετεωρολόγος Edward Lorenz.

Το επόμενο έτος, ο Mitchell Feigenbaum δημοσίευσε το άρθρο "Quantitative Universality for a Class of Nonlinear Transformations", στο οποίο περιέγραψε τους λογιστικούς χάρτες. Ο Feigenbaum ανακάλυψε την παγκοσμιότητα του χάους εφαρμόζοντας τη χαστική θεωρία σε πολλά διαφορετικά φαινόμενα.

Το 1979, ο Albert J. Libchaber, στη διάρκεια ενός συμποσίου που οργανώθηκε στο Aspen από τον Pierre Hohenberg, παρουσίασε τις πειραματικές του παρατηρήσεις σχετικά με τον «καταρράκτη διακλάδωσης» (bifurcation cascade) που οδηγεί στο χάος καθώς και με τις αναταράξεις στα Rayleigh-Benard συστήματα. Τιμήθηκε με το βραβείο "Wolf Prize in Physics" το 1986 μαζί με τον Mitchell J. Feigenbaum «για την έξοχη πειραματική του παρουσίαση περί της μετάβασης στις αναταράξεις και το χάος στα δυναμικά συστήματα».

Έπειτα, η Ακαδημία των Επιστημών της Νέας Υόρκης συνεργάστηκε, το 1986, με το Εθνικό Ινστιτούτο Ψυχική Υγείας και το Γραφείο Ναυτικών Ερευνών για

το πρώτο σημαντικό συνέδριο πάνω στο Χάος στους κλάδους της βιολογίας και φαρμακευτικής. Ο Bernardo Huberman παρουσίασε ένα μαθηματικό μοντέλο για τη διαταραχή "eye tracking" σε σχιζοφρενείς³⁵. Η χαοτική θεωρία, εν συνεχεία, άγγιξε τη φυσιολογία τη δεκαετία του 1980, για παράδειγμα στη μελέτη των παθολογικών καρδιακών κύκλων.

Το 1987, οι Per Bak, Chao Tang και Kurt Wiesenfeld δημοσίευσαν ένα άρθρο στο *Physical Review Letters* περιγράφοντας για πρώτη φορά την «αυτο-οργανωμένη κρισιμότητα» (self-organized criticality-SOC), η οποία θεωρείται ένας από τους μηχανισμούς σύμφωνα με τους οποίους η πολυπλοκότητα αναδύεται στη φύση.

Το ίδιο έτος, ο James Gleick δημοσίευσε το έργο "Chaos: Making a New Science", το οποίο έγινε best-seller και εισήγαγε γενικές αρχές της θεωρίας του χάους όπως και την ιστορική της αναδρομή. Στην αρχή, στον τομέα της εργασίας λίγων, απομονωμένων ατόμων, η χαοτική θεωρία σταδιακά αναδύθηκε σε μια διεπιστημονική και θεσμική επιστήμη, κυρίως υπό την επικήτα της ανάλυσης μη γραμμικών συστημάτων. Ο Thomas Kuhn υπαινισσόμενος την ιδέα περί αλλαγής παραδείγματος στο έργο του "The Structure of Scientific Revolutions" (1962), οδήγησε πολλούς «χαοτολόγους» να ισχυριστούν ότι αυτή η νέα θεωρία απετέλεσε ένα παράδειγμα μιας τέτοιας αλλαγής, μια θέση που υποστηρίχθηκε από τον J. Gleick.

Η διαθεσιμότητα φθηνών, πιο ισχυρών υπολογιστών διευρύνει την εφαρμοσιμότητα της χαοτικής θεωρίας. Σήμερα, η θεωρία του χάους συνεχίζει να αποτελεί ένα ιδιαίτερα ενεργό τομέα έρευνας, συμπεριλαμβάνοντας πολλές διαφορετικές επιστήμες (μαθηματικά, τοπολογία, φυσική, βιολογία, μετεωρολογία, αστροφυσική κλπ.)

Ο Brown (1995), παρουσιάζει τη **δυναμική ενός χαοτικού συστήματος** σε δύο μαθηματικά μοντέλα. Το πρώτο περιλαμβάνει μια μη γραμμική διαφορική εξίσωση και το δεύτερο ένα μη γραμμικό σύστημα τριών αλληλεξαρτώμενων διαφορικών εξισώσεων. Αυτά τα δύο μοντέλα επιλέχθηκαν από μια ευρετική³⁶ προοπτική, λόγω του ότι όλα τα αρχικά χαρακτηριστικά του χάους μπορούν να παρουσιαστούν μέσω αυτών των σχετικά απλών μοντέλων.

Σε βάθος χρόνου, η πιθανότητα του χάους απαιτεί φυσιολογικά το ελάχιστο τρεις ανεξάρτητες μεταβλητές. Αυτό σημαίνει ότι κάθε χρονικά συνεχιζόμενο χαοτικό σύστημα θα αποτελείται από τρεις διαφορικές εξισώσεις. Αυτό το κριτήριο ενδέχεται

³⁵ Βλ. Γκοτζαμάνης, Κ. (μετάφραση-επιμέλεια) (2004). *Διαγνωστικά Κριτήρια DSM-IV-TR™*, Αθήνα: Ιατρικές Εκδόσεις Λίτσας, (σελ. 149-161), για μια «διαγνωστική» παρουσίαση της νόσου.

³⁶ Βλ. υποσημείωση 24, σελ. 22.

να αλλάξει σε ειδικές περιπτώσεις εάν το σύστημα έχει δυναμικές ταλαντώσεις ή χρονικές καθυστερήσεις, όπου το χάος μπορεί να εμφανιστεί ακόμα και σε μοντέλα συνεχιζόμενου χρόνου με μια εξίσωση. Εντούτοις, ο γενικός κανόνας των τριών εξισώσεων είναι ο ιδανικός προς υιοθέτηση για εισαγωγικούς σκοπούς, παρόλο που δημιουργικές εφαρμογές της χαοτικής θεωρίας σίγουρα θα διέπτονται από αυτά τα χαρακτηριστικά σε πολλές προσομοιωμένες καταστάσεις.

Από την άλλη πλευρά, μη γραμμικές διαφορικές εξισώσεις ενδέχεται να αντιμετωπίζουν το χάος μονοδιάστατα (π.χ. μια ανεξάρτητη μεταβλητή και, επομένως, μία εξίσωση). Ο λόγος είναι ότι οι διαφορικές εξισώσεις είναι λιγότερο σταθερές συγκριτικά με τις αντίστοιχες τους διαφορικές εξισώσεις εξαιτίας της χρονικής περιόδου που μεσολαβεί μεταξύ διαδοχικών παρατηρήσεων.

Επιπλέον των απαιτήσεων των σχετικών με τη διάσταση (απαιτήσεις διαστατικότητας), το χάος δύναται να εμφανιστεί μόνο σε μη γραμμικές συνθήκες. Στα πολυδιάστατα μοντέλα, αυτό σημαίνει ότι τουλάχιστον ένα στοιχείο μιας εξίσωσης πρέπει να είναι μη γραμμικό ενώ ταυτόχρονα περιλαμβάνει πολυάριθμες μεταβλητές. Με όλα τα γραμμικά μοντέλα, οι λύσεις μπορούν να εκφραστούν ως συνδυασμοί κανονικών και γραμμικών περιοδικών διαδικασιών, αλλά οι μη γραμμικότητες σε ένα μοντέλο επιτρέπουν τις αστάθειες σε τέτοιες περιοδικές λύσεις στα πλαίσια συγκεκριμένων διαστημάτων τιμών για κάποιες από τις παραμέτρους.

Πραγματικά, το γεγονός αυτό σχετίζεται με τον πρωταρχικό λόγο για τον οποίο καθυστέρησε η μελέτη του χάους, επιχείρημα το οποίο διατυπώθηκε από τους Baker και Gollub (1990, σελ. 3) και σχετίζεται με όλα τα μη γραμμικά μοντέλα. Τα περισσότερα εκ των μη γραμμικών μοντέλων (και ίσως όλα τα πιο ενδιαφέροντα) δεν έχουν καθόλου αναλυτικές λύσεις. Αυτά τα είδη μοντέλων πρέπει να διερευνηθούν χρησιμοποιώντας αριθμητικές μεθόδους που απαιτούν ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Μόνο πρόσφατα οι υπολογιστές έχουν καταστεί αρκετά γρήγοροι ώστε να επιτρέπουν στους επιστήμονες να εξετάσουν σοβαρά τις περίπλοκες δυναμικές συμπεριφορές ακόμα και απλών μη γραμμικών μοντέλων.

Οι απαιτήσεις διαστατικότητας και μη γραμμικότητας του χάους δεν εγγυώνται την παρουσία του. Στην καλύτερη των περιπτώσεων, αυτές οι συνθήκες του επιτρέπουν να εμφανιστεί, ενώ παράλληλα απαιτούνται περιορισμένες συνθήκες σχετιζόμενες με τις συγκεκριμένες παραμετρικές τιμές. Βέβαια, αυτό δεν υπονοεί ότι το χάος είναι σπάνιο στον αληθινό κόσμο. Στην πραγματικότητα, ανακαλύψεις έχουν γίνει σχετικά είτε με την ξεκάθαρη αναγνώριση είτε με την πιστή παρουσία του χάους. Οι περισσότερες από αυτές τις ανακαλύψεις έχουν συντελεστεί όσον αφορά στα φυσικά συστήματα, αλλά η απουσία παρόμοιων ανακαλύψεων σχετικά με την ανθρώπινη συμπεριφορά οφείλεται σχεδόν αποκλειστικά στη διαρκώς

αναπτυσσόμενη φύση των μη γραμμικών αναλύσεων³⁷ στις κοινωνικές επιστήμες παρά στην απουσία του χάους από την ανθρώπινη πραγματικότητα.

Για να κατηγοριοποιηθεί ένα δυναμικό σύστημα ως χαοτικό πρέπει να έχει τα παρακάτω χαρακτηριστικά: α) πρέπει να είναι ευαίσθητο στις αρχικές συνθήκες, β) να ποικίλει τοπολογικά και γ) οι περιοδικές του τροχιές να είναι πυκνές.

Σύμφωνα με τους Eve, Horsfall και Lee (1997), ένα στοιχείο που δείχνει η θεωρία του χάους είναι ότι, για πολλές απλές μαθηματικές σχέσεις, το αποτέλεσμα του χειρισμού των επεξηγηματικών μεταβλητών είναι ιδιαίτερα ευαίσθητο σε πολύ μικρές διαφορές στις αρχικές συνθήκες κάτω από τις οποίες ξεκίνησε η ανάλυση. Το φαινόμενο αυτό είναι γνωστό ως «**Φαινόμενο της Πεταλούδας**» (“**Butterfly Effect**”), όνομα το οποίο οφείλεται στον τίτλο ενός άρθρου του Edward Lorenz το 1972 που δημοσιεύθηκε στην American Association for the Advancement of Science στην Ουάσιγκτον με τον τίτλο: “Predictability: Does the Flap of a Butterfly’s Wings in Brazil set off a Tornado in Texas?”. Αλληγορικά, το Φαινόμενο της Πεταλούδας πραγματεύεται το κατά πόσο αληθεύει ότι κάτω από ορισμένες συνθήκες εάν μια πεταλούδα χτυπήσει τα φτερά της στο Χονγκ Κονγκ σήμερα, είναι πιθανό ότι κάτι τέτοιο ενδέχεται να αλλάξει τις καιρικές συνθήκες στο Μαϊάμι τρεις μέρες αργότερα; Παρόλο που το αλληγορικό αυτό παράδειγμα θα αποτελούσε μια υπερβολική συνθήκη, είναι εύκολο να δούμε πως η **ευαισθησία στις αρχικές συνθήκες** ενδέχεται να είναι κοινός τόπος στις κοινωνικές επιστήμες.

Η **ευαισθησία στις αρχικές συνθήκες (sensitivity to initial conditions)** αναφέρεται στο γεγονός ότι κάθε σημείο σε ένα τέτοιο σύστημα είναι αυθαίρετα και κατά προσέγγιση κοντά με άλλα σημεία με σημαντικά διαφορετικές μελλοντικές τροχιές. Επομένως, μια αυθαίρετα μικρή διαταραχή της εκάστοτε τροχιάς ενδέχεται να οδηγήσει σε σημαντικά διαφορετική μελλοντική συμπεριφορά.

³⁷ Ο Μπεχράκης (1999) υποστηρίζει ότι «η Πολυδιάστατη Ανάλυση Δεδομένων προσφέρεται στην περίπτωση που οι πληροφορίες τις οποίες διαθέτουμε για ένα φαινόμενο και οι οποίες βρίσκονται με μορφή ενός αριθμητικού πίνακα δεδομένων αφορούν, όπως συμβαίνει συνήθως, πολλές μεταβλητές ή διαστάσεις. Στην περίπτωση αυτή η Πολυδιάστατη Ανάλυση Δεδομένων αποτελεί ένα όργανο παρατήρησης και έρευνας, με το οποίο μπορούμε να διερευνήσουμε την κρυμμένη πολυδιάστατη πραγματικότητα, όργανο το οποίο θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε ως ανάλογο με το μικροσκόπιο ή τον τομογράφο. Οι πολυδιάστατες στατιστικές μέθοδοι [...] έχουν ορισμένα βασικά χαρακτηριστικά: α) ο πολυδιάστατος χαρακτήρας των δεδομένων, β) η απουσία τεχνικών προϋποθέσεων και γ) η εικονογραφική δυνατότητα». Για μια λεπτομερή παρουσίαση των κυριότερων πολυδιάστατων και μη γραμμικών στατιστικών αναλύσεων και εφαρμογών στον κλάδο των κοινωνικών επιστημών, βλ. Μπεχράκης, Θ. Ε. (1999). Πολυδιάστατη Ανάλυση Δεδομένων: Μέθοδοι και Εφαρμογές, Αθήνα: Εκδοτικός Οργανισμός Λιβάνη – «Νέα Σύνορα».

Η τοπολογική ποικιλία αναφέρεται στο γεγονός ότι το σύστημα θα εξελίσσεται στο πέρασμα του χρόνου έτσι ώστε κάθε δεδομένη περιοχή του τελικά θα επικαλύπτεται με κάθε άλλη δεδομένη περιοχή. Το μείγμα («ποικιλία») χρωματιστών χρωστικών ουσιών ή ρευστών είναι ένα παράδειγμα ενός χαστικού συστήματος.

Τα απλά συστήματα ενδέχεται, επίσης, να παράγουν χάος χωρίς τη βάση των διαφορικών εξισώσεων. Ένα παράδειγμα είναι ο λογιστικός χάρτης, ο οποίος είναι μια διαφορική εξίσωση που περιγράφει την πληθυσμιακή ανάπτυξη στο πέρασμα του χρόνου.

Ακόμα και η εξέλιξη απλών συστημάτων, όπως τα **κυψελοειδή αυτόματα (cellular automata)**, ενδέχεται να στηρίζονται σημαντικά στις αρχικές συνθήκες. Ο Stephen Wolfram ερεύνησε ένα κυψελοειδές αυτόματο με αυτό το χαρακτηριστικό, το οποίο ονόμασε "rule 30".

Ένα ελάχιστο μοντέλο για συντηρητική (αναστρέψιμη) συμπεριφορά παρέχεται από το "cat map" του Arnold.

Ενδέχεται, τέλος, να είναι δύσκολο να πει από τα δεδομένα κάποιος ότι μία φυσική ή άλλη παρατηρούμενη διαδικασία είναι **τυχαία ή χαστική**, ακριβώς επειδή στην πράξη καμία χρονοσειρά δεν αποτελείται από καθαρό «σήμα». Πάντοτε θα υπάρχει κάποια μορφή θορύβου αλλοίωσης, ακόμα και αν παρίσταται με τη μορφή λάθους. Επομένως, κάθε πραγματική χρονοσειρά, ακόμα και η πιο αιτιοκρατική, θα αποτελείται από κάποια τυχαιότητα.

Όλες οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για το διαχωρισμό αιτιοκρατικών και στοχαστικών διαδικασιών βασίζονται στο γεγονός ότι πάντοτε ένα αιτιοκρατικό σύστημα εξελίσσεται με τον ίδιο τρόπο από ένα δεδομένο σημείο εκκίνησης. Επομένως, εάν κάποιος θέλει να εξετάσει μια χρονοσειρά για ντετερμινισμό, μπορεί: α) να διαλέξει μια κατάσταση ελέγχου, β) να ψάξει τις χρονοσειρές για μια παρόμοια ή «κοντινή» κατάσταση και γ) να συγκρίνει τις χρονικές τους εξελίξεις.

Το λάθος αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ του χρόνου εξέλιξης της κατάστασης «ελέγχου» και του χρόνου εξέλιξης της κοντινής κατάστασης. Ένα αιτιοκρατικό-ντετερμινιστικό σύστημα θα έχει ένα λάθος το οποίο είτε παραμένει μικρό (σταθερή λύση) είτε αυξάνεται εκθετικά με το χρόνο (χάος). Ένα στοχαστικό σύστημα θα έχει ένα τυχαία κατανομημένο λάθος.

Παραθέτουμε, τέλος και τη θεωρητική πρόταση του Brown (1995), περί των **τριών θεμελιωδών χαρακτηριστικών του χάους**. Αυτά είναι α) η ακανόνιστη περιοδικότητα, β) η ευαισθησία στις αρχικές συνθήκες και γ) η έλλειψη προβλεψιμότητας. Αυτά τα χαρακτηριστικά αλληλεπιδρούν στα πλαίσια ενός χαστικού περιβάλλοντος για την παραγωγή υψηλά πολύπλοκων μη γραμμικών τροχιών μεταβλητών.

Η **ακανόνιστη περιοδικότητα** αναφέρεται στην απουσία ενός επαναλαμβανόμενου προτύπου στις ταλαντευτικές κινήσεις χαοτικά κινούμενων μεταβλητών.

Στην **ευαισθησία στις αρχικές συνθήκες** οφείλεται η εγγενής μη **προβλεψιμότητα** των χαοτικών συστημάτων. Για την πρόβλεψη μιας μελλοντικής κατάστασης ενός συστήματος, θα πρέπει κάποιος να μπορεί να στηριχτεί σε αριθμητικούς υπολογισμούς και αρχικές μετρήσεις των θέσεων-καταστάσεων των μεταβλητών. Εντούτοις, μηδαμινά λάθη στη μέτρηση συνδυασμένα με εξαιρετικά μικρά υπολογιστικά λάθη καθιστούν την πρόβλεψη αδύνατη από μια πρακτική προοπτική. Επιπρόσθετα, μικρά αρχικά λάθη στην πρόβλεψη αναπτύσσονται εκθετικά³⁸ στα χαοτικά συστήματα καθώς οι τροχιές εξελίσσονται. Επομένως, θεωρητικά μιλώντας, η πρόβλεψη ενδέχεται να είναι εφικτή με ορισμένες χαοτικές διαδικασίες εάν κάποιος ενδιαφέρεται αποκλειστικά για την κινητικότητα μεταξύ δύο σχετικά κοντινών σημείων μιας τροχιάς. Όταν λαμβάνονται υπόψη μακρύτερα χρονικά διαστήματα, η κατάσταση γίνεται μάταιη.

Σύμφωνα με τους Eve, Horsfall και Lee (1997), η χαοτική θεωρία θα ήταν ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα εάν μας προσέφερε απλά μια ερμηνεία για το γιατί συχνά οι υπολογισμοί μας φαίνονται ασταθείς, ή ακόμα-ακόμα λανθασμένοι, όταν όλα φαίνονται να βρίσκονται σε τάξη. Μας δίνει, παρόλα αυτά, μια πληθώρα άλλων ενδιαφερουσών ιδεών για τις κοινωνικές επιστήμες. Συχνά, το συνολικό σύστημα που προκύπτει από το χειρισμό απλών εξισώσεων που περιλαμβάνουν ανατροφοδότηση αρχίζει να αποκαλύπτει **αναδυόμενα χαρακτηριστικά (emergent properties)** τα οποία δεν θα μπορούσαν ποτέ να προβλεφθούν *a priori* μέσω της εξέτασης των πρωταρχικών υπεραπλοϊκών κανόνων αλληλεπίδρασης. Δεν θα μπορούσε αυτό να μας υποδεικνύει, για παράδειγμα, ότι η κοινωνική δομή αποτελείται από αναδυόμενα χαρακτηριστικά τα οποία δημιουργούνται από πολύ απλούς κανόνες ατομικής αλληλεπίδρασης, με τρόπους για τους οποίους διαθέτουμε ελάχιστη κατανόηση; Εάν ισχύει κάτι τέτοιο, συνεπάγεται ότι αλλαγές σε πολύ απλούς κανόνες, που αναφέρονται στον τρόπο με τον οποίο αλληλεπιδρούμε ο ένας με τον άλλο κοινωνικά, πολιτικά, ή οικονομικά, ενδέχεται να οδηγήσουν σε τελείως διαφορετικές κοινωνικές δομές μετά από μερικά εκατομμύρια κύκλων αλληλεπίδρασης.

Τα **αυτο-οργανωτικά συστήματα (self-organizing systems)** προσιδιάζουν, επίσης, στη χαοτική δυναμική. Εάν αφήσετε άμμο να κυλήσει από ένα σωλήνα πάνω σε ένα τραπέζι για λίγες ώρες, τι θα παρατηρήσετε; Με μια πρώτη ματιά, θα δείτε ένα σωρό άμμου. Εάν κοιτάξετε από πιο κοντά και για περισσότερη ώρα, θα δείτε

³⁸ Βλ. υποσημείωση 32, σελ. 25.

στοιβάδες κόκκων άμμου να πέφτουν από χρόνο σε χρόνο. Μπορεί να είναι εντυπωσιακό αλλά η πρόβλεψη του μονοπατιού που ακολουθεί ένας κόκκος άμμου σε μια τέτοια στοιβάδα θα αφηφούσε και τον πιο ισχυρό ηλεκτρονικό υπολογιστή ακριβώς επειδή η στοιβάδα αποτελεί ένα χαοτικό σύστημα (περιλαμβάνει τόσα πολλά αλληλεπιδραστικά φαινόμενα καθώς οι κόκκοι άμμου πέφτουν πάνω ο ένας στον άλλο και το μονοπάτι ενός μεμονωμένου κόκκου καθίσταται απεριόριστα πολύπλοκο για υπολογισμό – σαν να προσπαθούμε, για παράδειγμα, να ταιριάξουμε τα χρώματα σε ένα κύβο του Rubik). Παρόλα αυτά, ο σωρός της άμμου αυτός καθαυτός συνεχίζει να έχει το ίδιο σχήμα! Αυτό συμβαίνει γιατί αποτελεί ένα αυτο-οργανωτικό σύστημα. Θα μπορούσε ποτέ αυτό το παράδειγμα να έχει παρόμοια εφαρμογή στην κοινωνία; Με άλλα λόγια, παρόλων των εκατομμυρίων χαοτικών συστημάτων, συμπεριλαμβανομένων των γεννήσεων και των θανάτων, τα οποία επηρεάζουν τα άτομα στα πλαίσια μιας κοινωνίας, μπορεί η καθαυτή κοινωνική δομή να συνεχίζει να παραμένει ευρέως απaráλλαχτη;

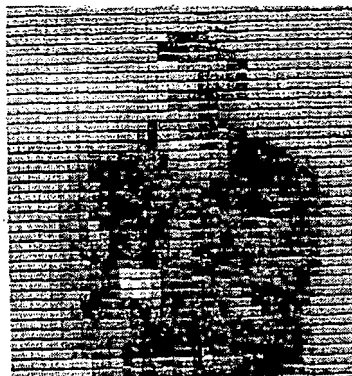
Όπως όλες οι θεωρητικές κατασκευές, έτσι και η θεωρία του χάους είναι μια συμβολική αναπαράσταση του κόσμου, ένα συμβολικό σύστημα που δημιουργήθηκε από τον ανθρώπινο νου για να περιγράψει τον περιβάλλοντα κόσμο όσο πιο ενδελεχώς γίνεται. Το χάος, εντούτοις, δεν αποτελεί μια στατική αλλά δυναμική θεωρία, η οποία συλλαμβάνει την κινητικότητα και την αλλαγή και ως τέτοια αναπαριστά ένα ισχυρό σύμμαχο σε περισσότερο παραδοσιακές θεωρίες κοινωνικών φαινομένων. Παρουσιάζει δυναμικούς και ενδιαφέροντες νέους τρόπους αναπαράστασης πληθώρας υψηλά δυναμικών φαινομένων και συστημάτων. Εντούτοις, ταυτόχρονα μας κρούει τον κώδωνα του κινδύνου να μην θεωρούμε ότι ο κόσμος ενδέχεται να είναι τόσο εύκολος να προβλεφθεί όπως κάποιοι επιστήμονες μας είπαν να πιστεύουμε.

Κεφάλαιο 6ο **Ανάδυση (Emergence)**

Σύμφωνα με τους Miller και Page (2007), αξιόλογο ενδιαφέρον εμφανίζεται στον τομέα των πολύπλοκων συστημάτων σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο αλληλεπιδρώντες φορείς δράσης ενδέχεται να οδηγήσουν σε **αναδυόμενα (emergent)** φαινόμενα. Η ανάδυση έχει να κάνει με το γεγονός ότι η ατομική, τοπική συμπεριφορά αθροίζεται στη σφαιρική-ολική συμπεριφορά, αποκομμένη, με άλλα λόγια, από την προέλευσή της. Μια τέτοια αποσύνδεση υπονοεί ότι, μέσα στα όρια, οι λεπτομέρειες της τοπικής συμπεριφοράς δεν έχουν σημασία στο συνολικό

αποτέλεσμα. Γίνεται φανερό ότι οι προαναφερθείσες έννοιες καθίστανται σημαντικές όταν αναλογιζόμαστε τα αποκεντρωμένα συστήματα τα οποία κατέχουν θέση-κλειδί στη μελέτη των πολύπλοκων συστημάτων. Παρακάτω θα εξετάσουμε την ανάδυση τόσο από διαισθητική όσο και από θεωρητική προοπτική.

Η έννοια της ανάδυσης (emergence) έχει σημαντική διαισθητική εφαρμογή. Σκεφτείτε προς στιγμή να στέκεστε δίπλα σε μια εικόνα από pixels, όπως αυτή που παρουσιάζεται παρακάτω (εικόνα 1). Παρόλο που κάθε μεμονωμένο pixel μπορεί εύκολα να γίνει αντιληπτό βάσει του σχήματος, του χρώματος και άλλων ιδιοτήτων του, είναι απίθανο να αντιληφθούμε τη συνολική εικόνα με την απλή σάρωση κατά μήκος των pixels κοιτώντας από κοντινή απόσταση. Καθώς ο παρατηρητής απομακρύνεται, υπάρχει κάποιο σημείο στο οποίο η συνολική εικόνα αρχίζει να αποκρυσταλλώνεται, ενώ τα pixels γίνονται μη διακριτά. Από τη στιγμή που η εικόνα αποκρυσταλλωθεί, μπορούμε να εφαρμόσουμε πολλές πιθανές εναλλαγές στα μεμονωμένα pixels, ενέργεια η οποία δεν θα έχει αντίκτυπο στη συνολική εικόνα.

Εικόνα 1 Ανάδυση από ένα μωσαϊκό

Μπορούμε να αντιμετωπίσουμε την ανάδυση σε πολλά επίπεδα. Για παράδειγμα, από το να έχουμε κάθε pixel αποτελούμενο από ένα μεμονωμένο χρώμα, θα μπορούσαμε να το αντικαταστήσουμε με μια μικροσκοπική εικόνα της οποίας τα συνολικά χαρακτηριστικά μπορούν κατά προσέγγιση να αντικαταστήσουν τα οπτικά σημεία-κλειδιά του προηγούμενου pixel (τεχνική φωτομωσαϊκών εικόνων). Φυσικά, καθεμία εξ αυτών των μικροσκοπικών φωτογραφιών, η οποία αναδύεται από το δικό της κάθε φορά σύνολο από pixels, θα μπορούσε να σταθεί από μόνη της. Επομένως, υπάρχει η δυνατότητα πολλαπλών στρωμάτων ανάδυσης, όπου οι εικόνες γίνονται pixels, τα τελευταία γίνονται εικόνες οι οποίες γίνονται με τη σειρά τους pixels κ.ο.κ. Κάτι τέτοιο μπορεί να μας οδηγήσει σε μια «Horton-Hears-A-Who»

θεωρία του σύμπαντος, κατά την οποία ο κόσμος συναποτελείται από συσσωρευμένα στρώματα ανάδυσης.

Η έννοια της πολυεπίπεδης ανάδυσης είναι πολύ σημαντική, καθώς κάθε επίπεδο ανάδυσης μπορεί να λειτουργήσει ως ένα κατάλληλο σημείο στο οποίο μπορούμε να τεμαχίσουμε το ευρύτερο σύστημα και να προσπαθήσουμε να αντιληφθούμε κάποια από τα μυστικά του.

Μια αναδυόμενη συμπεριφορά ή αναδυόμενο χαρακτηριστικό³⁹ μπορεί να εμφανιστεί όταν ένας αριθμός απλών οντοτήτων (φορέων δράσης – agents) βρίσκονται σε ένα περιβάλλον, διαμορφώνοντας πιο πολύπλοκες συμπεριφορές ως συλλογική οντότητα. Οι διαδικασίες κάτω από τις οποίες τα αναδυόμενα χαρακτηριστικά προκύπτουν ενδέχεται να επισυμβαίνουν είτε στο παρατηρούμενο είτε στο παρατηρόν σύστημα, ενώ μπορούν να αναγνωριστούν από τα πρότυπα συσσωρευμένης αλλαγής από τα οποία αποτελούνται, γνωστά ως «ανάπτυξη». Η εμφάνιση αναδυόμενων συμπεριφορών περιλαμβάνει: περίπλοκες αιτιακές σχέσεις κατά μήκος διαφορετικών κλιμάκων και ανατροφοδότησης, γνωστές ως διασυνδεσιμότητα (interconnectivity). Το καθαυτό αναδυόμενο χαρακτηριστικό ενδέχεται να είναι είτε πολύ προβλέψιμο είτε απρόβλεπτο και πρωτοφανές, αλλά και να αναπαριστά ένα νέο επίπεδο εξέλιξης του συστήματος. Η πολύπλοκη συμπεριφορά ή χαρακτηριστικό δεν αποτελεί ιδιότητα οποιασδήποτε επιμέρους οντότητας, ούτε μπορεί εύκολα να προβλεφθεί ή να συναχθεί από συμπεριφορά οντοτήτων χαμηλότερου επιπέδου: είναι αμείωτη. Κανένα φυσικό χαρακτηριστικό ενός μεμονωμένου μορίου αέρα θα οδηγούσε κάποιον να σκεφτεί ότι ένα μεγάλο σύνολο εξ αυτών θα παράξει ήχο.

Ένας λόγος για τον οποίο η αναδυόμενη συμπεριφορά καθίσταται δύσκολο να προβλεφθεί είναι ότι ο αριθμός των αλληλεπιδράσεων μεταξύ των παραγόντων ενός συστήματος αυξάνεται συνδυαστικά με τον αριθμό των παραγόντων αυτών και, επομένως, εν δυνάμει επιτρέπει να αναδυθούν πολλά νέα είδη συμπεριφοράς. Για παράδειγμα, οι πιθανές αλληλεπιδράσεις μεταξύ ομάδων μορίων αυξάνονται έντονα ανάλογα με τον αριθμό των μορίων με τέτοιο τρόπο ώστε να καθίσταται αδύνατο για ένα ηλεκτρονικό υπολογιστή ακόμα και να υπολογίσει τον αριθμό των επισυμβαίνόμενων ρυθμίσεων για ένα σύστημα πολύ μικρό, αποτελούμενο μόλις από 20 μόρια.

Επιπρόσθετα, δεν είναι απλά και μόνο ο καθαυτός αριθμός των συνδέσεων μεταξύ των παραγόντων που ευνοεί την ανάδυση είναι, επίσης, ο τρόπος με τον

³⁹ <http://en.wikipedia.org/wiki/Emergence>. Βλ. επίσης: Sawyer, R. K. (2007). *Complexity and Emergence*, Blackwell Encyclopedia of Sociology, Ritzer, G. (ed.).

οποίο αυτές οι συνδέσεις οργανώνονται. Σε μερικές περιπτώσεις, το σύστημα πρέπει να κατακτήσει ένα συνδυασμένο κατώφλι ποικιλομορφίας, οργάνωσης και συνδεσιμότητας a priori της εμφάνισης αναδυόμενης συμπεριφοράς.

Ακούσιες επιπτώσεις και παράπλευρες επιρροές συνδέονται στενά με τα αναδυόμενα χαρακτηριστικά. Ο Luc Steels γράφει: «Ένας παράγοντας έχει μια συγκεκριμένη λειτουργικότητα αλλά κάτι τέτοιο δεν γίνεται αναγνωρίσιμο ως μια υπολειτουργία της συνολικής λειτουργικότητας. Αντίθετα, ένας παράγοντας εισάγει μια συμπεριφορά της οποίας η παράπλευρη επιρροή συνεισφέρει στη συνολική λειτουργικότητα [...] Κάθε συμπεριφορά ασκεί μια παράπλευρη επιρροή και το σύνολο των παράπλευρων επιρροών δίνει την επιθυμητή λειτουργικότητα» (Steels, 1990). Με άλλα λόγια, η σφαιρική-συνολική ή μακροσκοπική λειτουργικότητα ενός συστήματος με «αναδυόμενη λειτουργικότητα» αποτελεί το άθροισμα όλων των «παράπλευρων επιρροών», όλων των αναδυόμενων χαρακτηριστικών και λειτουργικότητων.

Τα συστήματα με αναδυόμενα χαρακτηριστικά ή αναδυόμενες δομές ενδέχεται να αψηφούν της αρχής *εντροπίας*⁴⁰ καθώς και το δεύτερο νόμο της θερμοδυναμικής, ακριβώς επειδή διαμορφώνουν και αυξάνουν την τάξη παρόλη της έλλειψη διοικητικού και κεντρικού ελέγχου. Κάτι τέτοιο είναι πιθανό επειδή τα ανοιχτά συστήματα δύνανται να αποσπασούν πληροφορίες και τάξη έξω από το περιβάλλον τους.

Σύμφωνα με τους Miller και Page (2007), για να περάσουμε στην επιστημονική εξέταση της έννοιας ανάδυσης, είναι χρήσιμο να σκεφτούμε τι είδη θεωρητικών ιδεών είναι εφικτά στον εν λόγω τομέα. Όπως έχει προαναφερθεί, η ανάδυση είναι ένα φαινόμενο με το οποίο η καλοσχηματισμένη συνολική συμπεριφορά αναδύεται από την τοπική, ατομική συμπεριφορά.

Το θεώρημα του «Νόμου των Μεγάλων Αριθμών»⁴¹ (the Law of Large Numbers) αναπτύχθηκε από στατιστικούς στη διάρκεια των περασμένων αιώνων. Έχει ενδιαφέρον γιατί παρέχει ορισμένες σχετικά γενικές συνθήκες υπό τις οποίες ένα συγκεκριμένο είδος συνολικής συμπεριφοράς ενδέχεται να αναδυθεί από στοχαστικές, μικρο-επιπέδου πράξεις μεμονωμένων φορέων δράσης (agents).

⁴⁰ Σύμφωνα με τους Κατερέλο και Κουλούρη (2004a), η σχέση μεταξύ διαφορετικών μορφών εντροπίας είναι ότι, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, είναι ενδεικτικές της απόκλισης από την ισορροπία και τη χαοτική συμπεριφορά. Ο Cambel (1993, σελ. 129-130) δίνει ένα πιθανό ορισμό της εντροπίας: «Η εντροπία είναι η ικανότητα να φτάσουμε στην ισορροπία», ή «μια ένδειξη της διαβιβαζόμενης πληροφορίας». Γενικά, όταν η εντροπία μειώνεται, το σύστημα γίνεται πιο ομοιόμορφο και πιο οργανωμένο (Lugan, 1993, σελ. 18). Βλ. επίσης, ιστοσελίδα: http://en.wikipedia.org/wiki/Entropy_%28order_and_disorder%29.

⁴¹ Στην ίδια συνομοταξία ανήκει και το Θεώρημα του Κεντρικού Ορίου (Central Limit Theorem).

Υποθέστε ότι η συμπεριφορά κάθε φορέα δράσης συνοψίζεται από μια τυχαία μεταβλητή, τη X . Επιπρόσθετα, υποθέστε ότι αυτές οι μεταβλητές είναι αμοιβαία ανεξάρτητες μεταξύ τους, έχουν κοινή διασπορά και ένα μέσο όρο ίσο με μ . Σύμφωνα με το Νόμο των Μεγάλων Αριθμών, η πιθανότητα ο μέσος όρος να διαφέρει από το μ για λιγότερο από ένα αυθαίρετο ποσοστό τείνει στη μονάδα καθώς αυξάνουμε τον αριθμό των φορέων δράσης στο σύστημα.

Επομένως, σε τέτοια συστήματα υπάρχει ένα σταθερό, συνολικό χαρακτηριστικό (εδώ η αναμενόμενη τιμή της κοινής διασποράς) το οποίο αναδύεται από συνολικές δραστηριότητες των φορέων δράσης.

Τα θεωρήματα ανάδυσης παρέχουν χρήσιμες περιγραφές ενός συγκεκριμένου τύπου πολυπλοκότητας τον οποίο ο Weaver (1958) αποκάλεσε **αποδιοργανωμένη πολυπλοκότητα (*disorganized complexity*)**. Ο Νόμος των Μεγάλων Αριθμών λειτουργεί ακριβώς επειδή όταν προσθέτουμε όλο και περισσότερους ανεξάρτητους φορείς δράσης στον «κόσμο», οι ιδιοτροπίες των στοχαστικών στοιχείων εκλείπουν. Η ύπαρξη μικρού αριθμού φορέων δράσης οδηγεί στο να καταστεί αδύνατο αυτά τα στοχαστικά στοιχεία να προβλέψουν με οποιαδήποτε σιγουριά τη συνολική συμπεριφορά επειδή οι ατομικές παραλλαγές καθηλώνουν κάθε εν δυνάμει πρόβλεψη, ενώ καθώς αυξάνουμε τον αριθμό των φορέων της δράσης στον «κόσμο», οι ατομικές παραλλαγές αρχίζουν να αλληλοεξουδετερώνονται με συνέπεια οι συστημικές προβλέψεις να καθίστανται δυνατές. Για παράδειγμα, ενώ η πρόβλεψη της κίνησης ενός πλανήτη περιστοιχιζόμενου από λίγους γειτονικούς πλανήτες είναι δύσκολη, καθίσταται εύκολος ο υπολογισμός της κίνησής του όταν βρίσκεται μεταξύ μιας θάλασσας άλλων πλανητών, καθώς οι ποικίλες δυνάμεις βαρύτητας που ισχύουν αρχίζουν να αλληλοεξουδετερώνονται και γρήγορα μόνο η μέση δύναμη (βαρύτητας) καθίσταται σημαντική.

Σύμφωνα με τους Miller και Page (2007), παρόλο που τα θεωρήματα αποδιοργανωμένης πολυπλοκότητας δύνανται να χρησιμοποιηθούν για την πρόβλεψη του κύκλου ζωής ενός ανθρώπινου σώματος ή μιας κυψέλης αποτελούμενης από μεμονωμένους φορείς δράσης (για παράδειγμα, μέλισσες), δεν παρέχουν στοιχεία σχετικά με το πώς τα ποικίλα επικοινωνιακά και συμπεριφορικά μονοπάτια μεταξύ των μεμονωμένων φορέων της δράσης δύνανται να αναχθούν σε αυτές τις οργανώσεις μεγάλης κλίμακας οι οποίες επιβιώνουν και χαρακτηρίζονται από συμπεριφορές τέτοιας κλίμακας που διαφέρουν ολοκληρωτικά από τα επιμέρους τμήματά τους.

Η εξέταση πολύπλοκων συστημάτων οδήγησε στην αναγνώριση αναδυόμενων χαρακτηριστικών αλληλεπιδρώντων φορέων δράσης, με άλλα λόγια

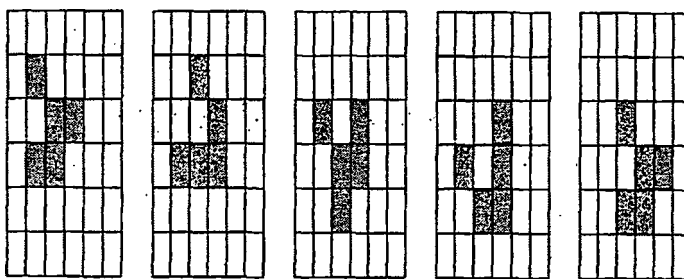
στη λεγόμενη **οργανωμένη πολυπλοκότητα (organized complexity)**. Συχνά γινόμαστε θεατές απρόβλεπτων στατιστικών κανονικοτήτων να αναδύονται σε πολύπλοκα συστήματα. Οι εν λόγω κανονικότητες πηγαίνουν πέρα από τα συνήθη όρια που καλύπτονται από τα θεωρήματα του τύπου του Νόμου των Μεγάλων Αριθμών. Ας περιγράψουμε, στο σημείο αυτό, με μεγάλη συντομία την περίπτωση ενός μοντέλου κόκκων άμμου κατά το οποίο ρίχνουμε τυχαία άμμο πάνω σε ένα τραπέζι. Ένας σωρός δημιουργείται καθώς η άμμος πέφτει και ακολούθως κόκκοι άμμου αρχίζουν να κατευθύνονται στα άκρα του τραπεζιού σε στοιβάδες ποικίλων μεγεθών. Η διασπορά των μεγεθών των στοιβάδων ακολουθεί ένα δυναμικό νόμο ο οποίος υποδεικνύει ένα πρότυπο συμπεριφοράς που είναι τελείως αντίθετο από αυτό που προκύπτει από μια κανονική διασπορά.

Η πρόθεση του φορέα της δράσης μπορεί, επίσης, να εναλλάξει τα μοτίβα που αναδύονται στα πολύπλοκα συστήματα. Στην περίπτωση του μοντέλου της Σωρού από Άμμο (Sand Pile model), εάν εξοπλίσουμε τους πεσόμενους κόκκους άμμου με μια ιδέα ελέγχου στο που θα προσγειώνονται καθώς και με κάποιες επιθυμίες (όπως, για παράδειγμα, τη μεγιστοποίηση του μεγέθους των δημιουργούμενων στοιβάδων), το σύστημα δεν θα κυβερνάται πλέον από ένα δυναμικό νόμο αφού αντίθετα θα εισαχθεί σε ένα παράξενο περιοδικό κύκλο. Καθώς προσφέρουμε στους φορείς δράσης όλο και περισσότερη στρατηγική ικανότητα, συχνά γινόμαστε αυτόπτες μάρτυρες διαμορφούμενων στρατηγικών με καλές και κακές εποχές, κύκλους και συντριβές.

Στα συστήματα που χαρακτηρίζονται από το Θεώρημα Κεντρικού Ορίου, οι αλληλεπιδράσεις αλληλοεξουδετερώνονται και καταλήγουν σε μια καμπύλη κανονικής κατανομής. Στα πολύπλοκα συστήματα, οι αλληλεπιδράσεις ενισχύουν η μία την άλλη και καταλήγουν σε συμπεριφορές που είναι πολύ διαφορετικές από τον κανόνα. Τα πολύπλοκα φαινόμενα που αναδύονται στα φυσικά (όπως, για παράδειγμα, οι σεισμοί, οι πλημμύρες και οι φωτιές) και κοινωνικά συστήματα (όπως, για παράδειγμα, οι καταρρεύσεις των αγορών μετοχών, οι ταραχές και οι κυκλοφοριακές συμφορήσεις) δεν είναι «κανονικά».

Κεφάλαιο 7ο **Ανατροφοδότηση (Feedback)**

Σύμφωνα με τους Miller και Page (2007), όταν οι αλληλεπιδράσεις δεν είναι ανεξάρτητες, η ανατροφοδότηση⁴² μπορεί να εισέλθει στο σύστημα. Η ανατροφοδότηση εναλλάσσει σημαντικά τη δυναμική ενός συστήματος. Σε ένα σύστημα με **αρνητική ανατροφοδότηση**, οι αλλαγές απορροφώνται γρήγορα και το σύστημα αποκτά σταθερότητα. Με **θετική ανατροφοδότηση**, οι αλλαγές ενισχύονται οδηγώντας σε αστάθεια.

Εικόνα 2 Το Παιχνίδι της Ζωής του Conway

Η ενασχόληση με την αρνητική και θετική ανατροφοδότηση παρέχει μόνο ένα πρώιμο, θα μπορούσε να χαρακτηριστεί, παράθυρο έρευνας μεταξύ του συνόλου των δυνατοτήτων που ενδέχεται να αναδυθούν σε ένα πολύπλοκο κοινωνικό σύστημα. Πολλά πολύπλοκα συστήματα εμπεριέχουν και τα δύο είδη ανατροφοδότησης. Για παράδειγμα, ας αναλογιστούμε το Παιχνίδι της Ζωής του Conway (Conway's Game of Life). Σε αυτό το παιχνίδι, ο κόσμος κινείται με συγκεκριμένα βήματα και λαμβάνει χώρα σε ένα δυσδιάστατο πλέγμα, όπου κάθε επιμέρους κελί του μπορεί να είναι είτε ζωντανό είτε νεκρό. Ένα νεκρό κελί με τρεις ακριβώς ζωντανούς γείτονες «γεννιέται» και αποτελεί ένα ζωντανό κελί την επόμενη περίοδο· αντίθετα, παραμένει νεκρό. Ένα ζωντανό κελί με δύο ή τρεις γείτονες «επιβιώνει» και στην επόμενη περίοδο· διαφορετικά, πεθαίνει (είτε λόγω «μοναξιάς» είτε λόγω «συνωστισμού»). Επομένως, σε αυτό το σύστημα ένα μέτριο ποσοστό ζωής γεννά τη ζωή (θετική ανατροφοδότηση), ενώ πολύ μεγάλο ή πολύ μικρό ποσοστό ζωής οδηγεί στο θάνατο (αρνητική ανατροφοδότηση). Ακολούθως, αυτό

⁴² Σύμφωνα με τη Χουντουμάδη και Πατεράκη (1997), η ανατροφοδότηση (feedback) αναφέρεται στο σύνολο σαφών πληροφοριών σχετικά με τις συνέπειες και τις επιπτώσεις της συμπεριφοράς ενός ατόμου. Οι πληροφορίες αυτές έχουν ρυθμιστικό χαρακτήρα για τη μέλλουσα συμπεριφορά. Χρησιμοποιείται πολύ στην προγραμματισμένη μάθηση, ιδιαίτερα αυτή που είναι βασισμένη σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές (σελ. 167).

οδηγεί σε ένα θαυμαστό σύνολο σφαιρικών (συνολικών) μοτίβων τόσο σε χρόνο όσο και σε τόπο τα οποία μπορούν να αναδυθούν από αυτό το απλό σύνολο κανόνων μικρο-επιπέδου. Αυτά τα μοτίβα είναι τόσο συνεκτικά στο χρόνο που μπορούμε να αγνοήσουμε τους ελλοχεύοντες κανόνες που τα δημιούργησαν και αντίθετα να επικεντρωθούμε στις προκύπτουσες συνολικές δομές για να προβλέψουμε τη συστημική συμπεριφορά (βλ. παραπάνω εικόνα 2).

Κεφάλαιο 8ο

Δραστο-στρεφή Μοντέλα (Agent-Based Models-ABM)

Σύμφωνα με τον Epstein (2006), το **δραστο-στρεφές υπολογιστικό μοντέλο (agent-based computational model)** –ή **τεχνητή κοινωνία (artificial society)**– αποτελεί ένα νέο επιστημονικό εργαλείο. Μπορεί να εισάγει μια προοδευτική, ξεχωριστή προσέγγιση στην κοινωνική επιστήμη, για μία εκ των οποίων ο όρος «παραγωγικός» φαίνεται ιδανικός.

Το δραστο-στρεφές υπολογιστικό μοντέλο έχει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- **Ετερογένεια.** Αντιπροσωπευτικές agent μέθοδοι –κοινές στον κλάδο των μακροοικονομικών– δεν χρησιμοποιούνται στα δραστο-στρεφή μοντέλα (βλ. Kirman, 1992). Ούτε οι φορείς της δράσης συναθροίζονται σε λίγες ομοιογενείς ομάδες. Αντίθετα, οι πληθυσμοί των φορέων της δράσης είναι ετερογενείς: τα άτομα ενδέχεται να διαφέρουν με μυριάδες τρόπους –γενετικά, πολιτισμικά, βάσει κοινωνικού δικτύου, βάσει προτιμήσεων– εκ των οποίων όλα (ενν. τα άτομα) μπορούν να αλλάξουν ή να προσαρμοστούν ενδογενώς με την πάροδο του χρόνου.
- **Αυτονομία.** Δεν υπάρχει κεντρικός, ή “top-down”, έλεγχος της ατομικής συμπεριφοράς στα δραστο-στρεφή μοντέλα. Φυσικά, ανατροφοδότηση γενικά θα υπάρχει από μακροδομές σε μακροδομές, καθώς νέοι φορείς δράσης θα προσδιορίζονται από κοινωνικούς κανόνες ή θεσμούς οι οποίοι διαμορφώθηκαν ενδογενώς από τις προγενέστερες αλληλεπιδράσεις μεταξύ φορέων της δράσης. Υπό αυτή την έννοια, το μικρο και το μακροεπίπεδο τυπικά θα συνεξελισσονται. Βέβαια, όσον αφορά τη συγκεκριμενοποίηση του μοντέλου, καθόλου κεντρικοί ελεγκτές ή άλλες υψηλότερες αρχές δεν τοποθετούνται a priori.
- **Ρητό διάστημα.** Τα γεγονότα τυπικά διαδραματίζονται σε ρητό διάστημα, το οποίο ενδέχεται να είναι ένα τοπίο ανανεώσιμων πηγών,

όπως στους Epstein και Axtell (1996), ένα ν-διάστατο δικτυωτό πλέγμα, ή ένα δυναμικό κοινωνικό δίκτυο.

- **Τοπικές αλληλεπιδράσεις.** Τυπικά, οι φορείς της δράσης αλληλεπιδρούν με τους γείτονές τους σε αυτόν τον χώρο (διάστημα). Ομοιόμορφα μείγματα δεν αποτελούν γενικότερα τον κανόνα (βλ. Blume και Durlauf, 2001). Αξίζει να σημειωθεί ότι παρόλο που αυτό το χαρακτηριστικό διαφέρει λογικά από την «παραγωγικότητα» (generativity), πολλά υπολογιστικά δραστο-στρεφή μοντέλα επιπρόσθετα υποθέτουν την:
- **Περιορισμένη ορθολογικότητα.** Υπάρχουν δύο παράγοντες του εν λόγω χαρακτηριστικού: η περιορισμένη πληροφορία και η περιορισμένη υπολογιστική δύναμη. Οι φορείς της δράσης δεν διαθέτουν σφαιρική πληροφόρηση και δεν έχουν απεριόριστη υπολογιστική δύναμη. Τυπικά, κάνουν χρήση απλών κανόνων βασισμένοι σε τοπικές πληροφορίες (βλ. Simon, 1982 και Rubinstein, 1998).

Το δραστο-στρεφές μοντέλο, επομένως, είναι ιδιαίτερα ισχυρό στην αναπαράσταση χωρικά (διαστημικά) καταμεμημένων συστημάτων ετερογενών αυτόνομων φορέων δράσης με περιορισμένη πληροφόρηση και υπολογιστική ικανότητα οι οποίοι αλληλεπιδρούν τοπικά.

Το **δραστο-στρεφές μοντέλο (Agent-Based Model-ABM)**⁴³ είναι ένα υπολογιστικό μοντέλο (computational model) για την προσομοίωση των πράξεων και αλληλεπιδράσεων αυτόνομων ατόμων σε ένα δίκτυο, με έμφαση στην αξιολόγηση των επιδράσεων των τελευταίων στο σύστημα συνολικά. Συνδυάζει στοιχεία από τη θεωρία των παιγνίων, τα πολύπλοκα συστήματα⁴⁴, την ανάδυση⁴⁵, την υπολογιστική κοινωνιολογία, τα multi-agent συστήματα κ.ά. Οι μέθοδοι του Monte Carlo (Monte Carlo Methods) χρησιμοποιούνται για την εισαγωγή της τυχαιότητας.

Τα μοντέλα προσομοιώνουν τις αυθόρμητες ενέργειες πολλαπλών φορέων δράσης, σε μια προσπάθεια να επαναδημιουργήσουν και να προβλέψουν την εξέλιξη πολύπλοκων φαινομένων. Η διαδικασία αναφέρεται στην ανάδυση από το κατώτερο (μικρο) επίπεδο των συστημάτων σε ένα υψηλότερο (μακρο) επίπεδο. Οι ατομικοί φορείς της δράσης υποτίθεται ότι ενεργούν σύμφωνα με ό,τι προσλαμβάνουν σαν δικά τους ενδιαφέροντα, όπως η αναπαραγωγή, το οικονομικό όφελος, ή το κοινωνικό status, ενώ η γνώση τους είναι περιορισμένη. Οι φορείς της δράσης στα

⁴³ http://en.wikipedia.org/wiki/Agent-based_model.

⁴⁴ Βλ. υποκεφάλαιο 4.3., σελ. 22.

⁴⁵ Βλ. κεφάλαιο 6°, σελ. 34.

δραστο-στρεφή μοντέλα ενδέχεται να βιώσουν «μάθηση», προσαρμογή και αναπαραγωγή.

Η επικρατούσα μεθοδολογική ερευνητική προσέγγιση, η οποία περιλαμβάνει την υπολογιστική μοντελοποίηση, αντιμετωπίζει τα περισσότερα συστήματα ως σε ισορροπία ή ως κινούμενα προς την ισορροπία. Η δραστο-στρεφής μοντελοποίηση, εντούτοις, χρησιμοποιώντας απλούς κανόνες, μπορεί να οδηγήσει σε πολύ πιο πολύπλοκες και ενδιαφέρουσες συμπεριφορές.

Οι τρεις στον αριθμό ιδέες που είναι κεντρικές στα δραστο-στρεφή μοντέλα είναι: α) οι κοινωνικοί φορείς δράσης ως αντικείμενα, β) η ανάδυση και γ) η πολυπλοκότητα.

Τα δραστο-στρεφή μοντέλα αποτελούνται από δυναμικά αλληλεπιδρώντες και κανονιστικά υποκινούμενους φορείς δράσης. Τα συστήματα, στα πλαίσια των οποίων αλληλεπιδρούν, μπορούν, επομένως, να παράγουν πολυπλοκότητα σαν αυτή που παρατηρούμε στον πραγματικό κόσμο. Αυτοί οι φορείς δράσης είναι:

- **Έξυπνοι και στοχευμένοι**, αλλά όχι τόσο έξυπνοι ώστε να φτάσουν το γνωστικό δυναμικό που υπονοείται από τη θεωρία των παιγνίων.
- **Τοποθετημένοι στο χώρο και το χρόνο**. «Κατοικούν» σε δίκτυα και σε γειτονιές υπό μορφή πλέγματος. Η θέση των φορέων της δράσης καθώς και της αποκριτικής και στοχευμένης συμπεριφοράς τους είναι κωδικοποιημένη σε αλγοριθμική μορφή σε προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών. Η διαδικασία μοντελοποίησης περιγράφεται επαρκέστερα ως επαγωγική. Ο δημιουργός του μοντέλου προσαρμόζει τις προαναφερθείσες παραδοχές στην εκάστοτε κατάσταση και έπειτα παρατηρεί την ανάδυση των φαινομένων από τις αλληλεπιδράσεις των φορέων της δράσης. Μερικές φορές το αποτέλεσμα αυτό είναι η ισορροπία (equilibrium). Άλλες φορές είναι ένα αναδύμενο μοτίβο.

Με κάποιους τρόπους, τα δραστο-στρεφή μοντέλα συμπληρώνουν τις παραδοσιακές αναλυτικές μεθόδους. Εκεί όπου οι αναλυτικές μέθοδοι δίνουν τη δυνατότητα στους ανθρώπους να χαρακτηρίσουν την ισορροπία ενός συστήματος, τα δραστο-στρεφή μοντέλα επιτρέπουν τη δυνατότητα παραγωγής αυτής της ισορροπίας. Αυτή η «παραγωγική» συνεισφορά ενδέχεται να είναι η πιο επίκαιρη εκ των εν δυνάμει πλεονεκτημάτων της δραστο-στρεφούς μοντελοποίησης. Τα δραστο-στρεφή μοντέλα μπορούν να ερμηνεύσουν την ανάδυση υψηλότερη τάξης σχεδίων (patterns).

Από το να επικεντρώνονται σε σταθερές καταστάσεις, τα μοντέλα εξετάζουν την ευρωστία ενός συστήματος –οι τρόποι με τους οποίους τα πολύπλοκα συστήματα προσαρμόζονται στις εσωτερικές και εξωτερικές πιέσεις έτσι ώστε να

διατηρήσουν τις λειτουργικότητές τους. Εξετάζονται αυτοί καθαυτοί οι φορείς της δράσης, η ποικιλομορφία, η συνδεσιμότητά και το επίπεδο των αλληλεπιδράσεών τους.

Σύμφωνα με τον Epstein (2006), ένα **εύρος σημαντικών κοινωνικών φαινομένων** παρήχθησαν σε δραστο-στρεφή υπολογιστικά μοντέλα, συμπεριλαμβανομένων: της κατανομής του πλούτου (Epstein και Axtell, 1996), του μεγέθους μιας επιχείρησης και τη διασπορά του αναπτυξιακού της ρυθμού (Axtell, 1999), της κατανομής των τιμών (Bak και συνεργ., 1993), οικονομικών βαθμίδων-κλάσεων (Axtell και συνεργ., 2001), της ισορροπίας των τιμών σε αποκεντρωμένες αγορές (Albin και Foley, 1990· Epstein και Axtell, 1996), των εμπορικών δικτύων (Tesfatsion, 1995· Epstein και Axtell, 1996), των χωρικών προτύπων ανεργίας (Tora, 1997), των στρατιωτικών τακτικών (Ilachinski, 1997), των οργανωσιακών συμπεριφορών (Prietula, Carley και Gasser, 1998), των επιδημιών (Epstein και Axtell, 1996), των μοτίβων κυκλοφοριακής συμφόρησης (Nagel και Rasmussen, 1994), των πολιτισμικών μοτίβων (Axelrod, 1997c· Epstein και Axtell, 1996), των χρονοσειρών της αγοράς των τιμών των μετοχών (Arthur και συνεργ., 1997), των εκλογικών συμπεριφορών (Kollman, Miller και Page, 1992), της συνεργασίας σε χωρικά παιχνίδια (Lindgren και Nordahl, 1994· Epstein, 1998· Huberman και Glance, 1993· Nowak και May, 1992· Miller, 1996) και των δημογραφικών ιστορικών (Dean και συνεργ., 2000). Τα παραδείγματα αυτά αποκαλύπτουν ένα ευρύ πεδίο στόχων και επιπέδων της ποιοτικής έρευνας.

Κεφάλαιο 9ο

Ο Μύθος της Μεταμοντέρνας Επιστήμης

Σύμφωνα με τους Eve, Horsfall και Lee (1997), μια κοινή **παρερμηνεία** στο χώρο των θεωριών του χάους και της πολυπλοκότητας είναι ότι κατά μία έννοια αποτελούν **«μεταμοντέρνες επιστήμες»**. Παρόλα αυτά, το συνονθύλευμα των ιδεών που τοποθετούνται κάτω από το γενικό τίτλο «μεταμοντέρνες» είναι μη θετικιστικές, μη εμπειρικές –ούτε γενικά αυτό που αντιλαμβανόμαστε ως επιστημονική έρευνα. Στο μεταξύ, οι χαοτικές θεωρίες καθώς και οι θεωρίες πολυπλοκότητας, παρόλο που αναγνωρίζουν την ανάγκη για μια αναθεώρηση του κλασικού αναγωγιστικού⁴⁶ μοντέλου της επιστήμης, παραμένουν «προσγειωμένες» στην «επιστημονική» παράδοση.

⁴⁶ Βλ. υποσημείωση 23, σελ. 21.

Τόσο ο *Foucault* όσο και οι *θεωρητικοί της πολυπλοκότητας* αμφισβητούν την ισχύουσα προσέγγιση της κοινωνικής επιστήμης. Πιο συγκεκριμένα, και οι δύο καταπιάνονται με το κλασικό γραμμικό επιστημονικό μοντέλο πάνω στο οποίο ιδρύθηκε η συμβατική κοινωνιολογία. Παρόλα αυτά, οι κριτικές σε αυτό το μοντέλο – και στις υποθέσεις του πάνω στην πρόβλεψη, στην αιτία και το αποτέλεσμα, καθώς και στην αντικειμενική αλήθεια– πηγάζουν από διαφορετικά σημεία εκκίνησης. Συνεπώς, οδηγούν σε διαφορετικές ερμηνείες των προβλημάτων καθώς και σε διαφορετικές λύσεις.

Θεωρώντας τους εαυτούς τους ως μέλη της επιστημονικής κοινότητας, οι θεωρητικοί της πολυπλοκότητας επιδιώκουν να επεκτείνουν το *εύρος της εμπειρικής έρευνας*. Αντιμετωπίζουν την πολυπλοκότητα ως τη «νέα οπτική της επιστήμης». Με τον ίδιο τρόπο με τον οποίο η σχολή της Φρανκφούρτης υποστήριξε ότι «*Ναι, υπάρχει εμπειρική γνώση, αλλά υπάρχει επίσης και ερμηνευτική και κριτική γνώση*» προσκολλημένοι στο παράδειγμα της πολυπλοκότητας υποστηρίζουν ότι «*Ναι, υπάρχουν γραμμικά, προβλέψιμα φαινόμενα στα κοινωνικά συστήματα, αλλά υπάρχουν, επίσης, πολλές περισσότερες μη γραμμικές διαδικασίες*». Οι θεωρητικοί της πολυπλοκότητας υποστηρίζουν ότι η επιστημονική έρευνα μπορεί να διενεργηθεί αποδοτικότερα εάν διαδικασίες όπως η ανάδυση (emergence), η φασική μετάβαση (phase transition) και η διάλυση (dissipation) εισαχθούν στους κόλπους της.

Η κριτική του Foucault είναι αντιπροσωπευτική της γενικής μεταμοντέρνας κριτικής. Ο Foucault δεν τοποθετεί καν τον εαυτό του στα πλαίσια της μοντέρνας επιστήμης, ισχυριζόμενος ότι για να αναλύσει κάποιος τη φύση της επιστήμης με τον τρόπο που το κάνει ο ίδιος, θα πρέπει να υιοθετήσει το μεταμοντέρνο πλεονέκτημα. Από το να ασχοληθεί με την παροχή προτάσεων περί διόρθωσης των μειονεκτημάτων του τρόπου διεξαγωγής της επιστημονικής έρευνας, αφιερώνει το μεγαλύτερο ποσοστό της ενέργειάς του υποδεικνύοντάς μας ότι η οπτική μας περί του «Ανθρώπου» και της κοινωνίας δεν έχει καμιά αντικειμενική πραγματικότητα. Επομένως, τα συνήθη αντικείμενα έρευνας τραβούν λιγότερη προσοχή από ό,τι η ερώτηση του ποιες ιστορικές συνθήκες οδήγησαν στην ισχύουσα επιστήμη καθώς και στη προσφερόμενη από αυτήν γνώση.

Επιπρόσθετα, εκεί που η σχολή της πολυπλοκότητας αντιμετωπίζει την κοινωνιολογία ως τμήμα του ευρύτερου προβληματισμού της «επιστήμης», οι μεταμοντέρνοι αμφισβητούν την ίδια την έννοια της *επιστήμης*. Ο Foucault υποστηρίζει ότι η «ανθρώπινη επιστήμη» και η «επιστήμη» αποτελούν δύο διαφορετικές οντότητες, η πρώτη αποτελούμενη ουσιαστικά από διαμορφωμένες γνώμες (αλλά οριακά μόνο λιγότερο «αντικειμενική» οντότητα συγκριτικά με τη

δεύτερη). Σε τέτοιες ουσιώδεις διαφορές οφείλεται η διαφοροποίηση της οπτικής σε μια πληθώρα σχετικών θεμάτων.

Παρόλο που οι μεταμοντέρνοι δίνουν έμφαση στην ανάγκη αποφυγής συνολικών θεωριών (totalizing theories), οι θεωρητικοί της πολυπλοκότητας τονίζουν ότι υπάρχουν καθολικές αρχές οι οποίες εμφανίζονται σε όλα τα δυναμικά συστήματα. Οι θεωρητικοί της πολυπλοκότητας διαβεβαιώνουν ότι οι τοπικοί κανόνες παράγουν σφαιρικά χαρακτηριστικά, ότι τα συστήματα κινούνται στην κατεύθυνση της αυξημένης μεταβολής και πολυπλοκότητας και ότι υπάρχει ένα «χαοτικό άκρο» ("edge of chaos") το οποίο εγκαθιδρύει μια ισορροπία μεταξύ στασιμότητας και αναρχίας. Στο μεταξύ, ο Foucault αρνείται ακόμη και την «πραγματική υπόσταση» του θέματος.

Η *πρόοδος* για το Foucault είναι μια ουτοπία –μία ακόμη συνολική-σφαιρική έννοια που πηγάζει από τις μοντέρνες συνθήκες της γνώσης. Οι κοινωνίες καθώς και τα μέλη τους κινούνται από τη μια ρύθμιση στην επόμενη με την πάροδο του χρόνου, αλλά δεν υπάρχει καμιά κατεύθυνση σε αυτό το ταξίδι. Το παράδειγμα της πολυπλοκότητας, με τη σειρά του, δεν αντιμετωπίζει απαραίτητα την αυξανόμενη πολυπλοκότητα ως πρόοδο. Παρόλα αυτά, οι περισσότεροι θεωρητικοί της πολυπλοκότητας προϋποθέτουν μια λογική, μια εξέλιξη των ειδών, καθώς οι κοινωνίες κινούνται στην κατεύθυνση της μεγαλύτερης πολυπλοκότητας στο πέρασμα του χρόνου.

Η μεταμοντέρνα οπτική της *ασυνέχειας* εξαρτάται από την κινητικότητα από τη μια εποχή στην άλλη –το μοντέρνο δίνει τη θέση του στο μεταμοντέρνο. Ο Foucault μελετά τη μετάβαση από τη μια επιστήμη στην άλλη. Από την άλλη πλευρά, οι θεωρητικοί της πολυπλοκότητας συζητούν την ασυνέχεια με όρους μετάβασης καθώς τα κοινωνικά συστήματα κινούνται μέσω σημείων διακλάδωσης. Καθώς οι κοινωνίες φτάνουν στο κρίσιμο επίπεδο που τις σπρώχνει στην πραγματικότητα της χαοτικής δυναμικής, νέα μονοπάτια ανοίγονται γι' αυτές. Ταξιδεύοντας πάνω σε ένα δεδομένο μονοπάτι έχει σαν συνέπεια μια νέα σταθερότητα σε ένα πιο πολύπλοκο επίπεδο (συνήθως). Η κοινωνιολογία που χρησιμοποιεί την πρώτη εικόνα της ασυνέχειας είναι πολύ διαφορετική από αυτήν που χρησιμοποιεί τη δεύτερη.

Τα δύο «επιστημονικά στρατόπεδα» φέρνουν στη συζήτηση ακόμα και τις θεμελιώδεις οπτικές της *ανθρώπινης βούλησης (human agency)*, οι οποίες χαρακτηρίζονται από βασικές προϋποθέσεις. Παρόλο που ο Foucault αντιμετωπίζει τη δύναμη ως διασκορπισμένη και διαθέσιμη στα άτομα ως εργαλείο προς αντίσταση, αγνοεί την κατάσταση στην οποία τα άτομα καλούνται να αντιδράσουν στις διάφορες συνθήκες που αντιμετωπίζουν κοινωνικά. Η δύναμη και η γνώση αποτελούν δύο όψεις του ίδιου νομίσματος και όλες οι απόψεις και πληροφορίες

αποτελούν, κατά συνέπεια, αποτέλεσμα της «θέλησης για μάθηση». Παρόλο που υπάρχει η πιθανότητα απόδρασης από τις σφαιρικότητες της μοντέρνας εποχής, οι περισσότεροι άνθρωποι ζουν τις ζωές τους σύμφωνα με τις ενδεχόμενες μορφοποιήσεις που δημιουργούνται στα πλαίσια της μοντέρνας επιστήμης.

Η πολυπλοκότητα προσφέρει μια πιο αισιόδοξη οπτική της ανθρώπινης βούλησης. Παρόλο που τα σταθερά συστήματα διαθέτουν γενικές, αιτιοκρατικές ιδιότητες, οι μη γραμμικότητες σε όλες τις κοινωνίες δίνουν χώρο στην αυτονομία. Αιτία και αποτέλεσμα δεν συνδέονται με τέτοιο τρόπο ώστε το άτομο να μην έχει καθόλου διαθέσιμο χώρο για αυτο-προσδιορισμό –ή χώρο να επιδράσει στις μεγάλες κοινωνίες. Η υποκειμενικότητα δεν είναι ένα δημιούργημα της γλώσσας, όπως πολλοί μεταμοντέρνοι θα υποστήριζαν, αλλά είναι μία αντικειμενικά αληθινή, αναδυόμενη ιδιότητα-χαρακτηριστικό της βιολογικής και κοινωνικής ζωής.

Καμιά από τις προαναφερθείσες δεν είναι αφελείς διαφοροποιήσεις οι ερωτήσεις που διαμορφώνουν οι κοινωνιολόγοι ενδέχεται να αλλάξουν με την υιοθέτηση της μιας ή της άλλης προοπτικής. Επιπροσθέτως, οι ποικίλες διαφωνίες που διατυπώθηκαν παραπάνω είναι ευρέως ασυμβίβαστες –δεν μπορούμε να έχουμε το θέμα και με τους δύο τρόπους. Οι κοινωνιολόγοι δεν μπορούν να είναι και μεταμοντέρνοι και θεωρητικοί της πολυπλοκότητας και του χάους, επειδή καταπιάνονται με τελείως διαφορετικά project. *Οι μεταμοντέρνοι επιθυμούν να αποδομήσουν την επιστήμη, ενώ οι θεωρητικοί της πολυπλοκότητας να την ανακατασκευάσουν.*

Κεφάλαιο 10ο **Μοντέλο MER (Multiple Equilibria Regulation Model)**

Σύμφωνα με τους Katerelos και Koulouris (2004a), ας υποθέσουμε ότι έχουμε N αριθμό φορέων δράσης (agents) και ένα κοινωνικό θέμα, το οποίο διακυβεύεται. Για λόγους απλοϊκότητας, μια διαδικασία διαμόρφωσης διπλής γνώμης λαμβάνει χώρα: αυτό σημαίνει ότι κάθε φορέας της δράσης κατέχει δύο γνώμες σχετικές με το περί ου ο λόγος θέμα. Επιπρόσθετα, ορίζουμε μια δομή ρύθμισης της αμοιβαίας σχέσης μεταξύ των γνωμών. Σε αυτή την απλουστευμένη μορφή δύο γνωμών (A και B), η γνώμη A *πηγαίνει προς την αντίθετη κατεύθυνση* από τη γνώμη B (δεν «πηγαίνουν μαζί», Flament, 1981).

Για παράδειγμα, ένα άτομο ενδέχεται να κατέχει μια γνώμη A όσον αφορά στην πιθανή αγορά των μετοχών μια Εταιρείας X. Η γνώμη A μπορεί να εκφραστεί υπό μορφή πρότασης ως εξής: «Θέλω υψηλά βραχυπρόθεσμα κέρδη!» Από την

άλλη πλευρά, μια γνώμη Β «αντίθετη» της Α, μπορεί να έχει την παρακάτω μορφή: «Θέλω μια ασφαλή επένδυση!» Όλοι γνωρίζουν ότι η αναζήτηση υψηλών βραχυπρόθεσμων κερδών στο Χρηματιστήριο ελλοχεύει υψηλό κίνδυνο να χάσει κάποιος τα χρήματά του. Ο εκάστοτε φορέας της δράσης διαπραγματεύεται και τις δύο γνώμες ταυτόχρονα και αυτο-εκπληρώνει την αρχή της κοινωνικής ισορροπίας με το να αλλάξει τις γνώμες του σύμφωνα με την ομάδα από την οποία επηρεάστηκε. Εντούτοις, μετά τη διακοπή της διαπραγμάτευσης των γνώμων Α και Β με τους άλλους, το άτομο χρειάζεται να κοιτάξει «μέσα του», στον γνωστικό του κόσμο, και να βεβαιωθεί ότι είναι ενδοατομικά γνωστικά ισορροπημένο⁴⁷ (Heider, 1946) εν συνεχεία, αποδέχεται την κατάσταση ως έχει. Όταν ο φορέας δράσης συνειδητοποιήσει, με όρους κοινωνικής αλληλεπίδρασης, ότι έχει φτάσει σε ένα σημείο όπου αλλάζει και τις δύο γνώμες με τον ίδιο τρόπο, αισθάνεται την ασυμφωνία⁴⁸ που προκλήθηκε από τη γνωστική αυτή αντίθεση. Στο δικό μας παράδειγμα, «Με το να κάνω αυτό, συμφωνώ περισσότερο με την πρόταση ότι “Θέλω υψηλά βραχυπρόθεσμα κέρδη” και, ταυτόχρονα, είμαι περισσότερο πεπεισμένος ότι “Θέλω μια ασφαλή επένδυση”».

Από τη στιγμή που το άτομο τείνει προς την ισορροπία, πρέπει να καθορίσουμε, σύμφωνα πάντα με τους παραπάνω συγγραφείς, έναν αλγόριθμο ρύθμισης. Υποθέτουμε, αρχικά, ότι το άτομο –φορέας της δράσης– εξετάζει το

⁴⁷ Σύμφωνα με Α. Χούντουμάδη – Λ. Πατεράκη (1997), η γνωστική ισορροπία (cognitive balance), όρος που προτάθηκε από τον F. Heider, περιγράφει τη γνωστική τάση προς μια κατάσταση ισορροπίας, όπου οι σχέσεις ανάμεσα στα άτομα ή/και αντικείμενα, έτσι όπως τις αντιλαμβάνεται ένα άτομο, συνυπάρχουν χωρίς ένταση. (σελ. 80). Βλ. επίσης: Παπαστάμου, Στ. (2006). *Εισαγωγή στην Κοινωνική Ψυχολογία: Η παράδοση*, Τόμος Β', Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, κεφάλαιο 16.

⁴⁸ Σύμφωνα με τον Παπαστάμου (1989, σελ. 36-38), η βασική πρόταση της θεωρίας της γνωστικής ασυμφωνίας του Festinger (1957) είναι ότι: το άτομο έχει την τάση να μειώνει την ασυμφωνία που μπορεί να δημιουργηθεί μεταξύ δύο γνωστικών στοιχείων αντιφατικών το ένα με το άλλο. Βλ. επίσης: Dillehay, C. R., & Clayton, L. M. (1970). Forced-Compliance Studies, Cognitive Dissonance, and Self-Perception Theory, *Journal of Experimental Social Psychology*, 6, 458-465. Festinger, L. (1962). A Theory of Cognitive Dissonance, London: Tavistock Publications. Freedman, L. J. (1965). Long-Term Behavioral Effects of Cognitive Dissonance, *Journal of Experimental Social Psychology*, 1, 145-155. Garai, L. (1986). Social Identity: Cognitive Dissonance or Paradox?, *New Ideas Psychology*, 4 (3), 311-322. James, J., & Gutkind, E. (1985). Attitude Change Revisited: Cognitive Dissonance Theory and Development Policy, *World Development*, 13 (10/11), 1139-1149. Lawrence, H. D., & Festinger, L. (1962). *Deterrents and Reinforcement*, London: Tavistock Publications. Παπαστάμου, Στ. (2006). *Εισαγωγή στην Κοινωνική Ψυχολογία: Η παράδοση*, Τόμος Β', Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, κεφάλαιο 18. Rabin, M. (1994). Cognitive dissonance and social change, *Journal of Economic Behavior and Organization*, 23, 177-194. Rholes, S. W., Bailey, S., & McMillan, L. (1982). Experiences that Motivate Moral Development: The Role of Cognitive Dissonance, *Journal of Experimental Social Psychology*, 18, 524-536.

μέγεθος της αλλαγής που υπέστησαν και οι δύο γνώμες. Έπειτα, *επικεντρώνοντας στη μέγιστη αλλαγή*, αποφασίζει να «αποδεχτεί» τη γνώμη η οποία υπέστηκε τη μέγιστη αλλαγή, ενώ «απορρίπτει» τη μικρότερη αλλαγή. Αυτή η προσήλωση στο μέγεθος της μέγιστης αλλαγής θεωρείται μια «διόρθωση» προς ρύθμιση της άλλης γνώμης και, μέσω της αναζήτησης της ενδοατομικής σταθερότητας, το άτομο προσθέτει ή αφαιρεί αυτή τη διαφορά (πολλαπλασιαζόμενη με τον παράγοντα ενδοατομικής ρύθμισης, τον Ψ , όπως, άλλωστε, θα εξηγήσουμε αργότερα) με το να προσαρμόζει την κατεύθυνση της αλλαγής σύμφωνα με το δοσμένη δομή. Επομένως, μέσω αυτής της απλουστευμένης διαδικασίας, το άτομο-φορέας δράσης αναζητά την ενδοατομική ισορροπία. Είναι φανερό ότι οι συγγραφείς καθορίζουν τη δυναμική του συστήματος ως σύστημα «εν κινήσει»: κάθε φορέας δράσης λαμβάνει υπόψη του μόνο τις αλλαγές εκείνες που έλαβαν χώρα μέσω της κοινωνικής αλληλεπίδρασης. Σύμφωνα με την εν λόγω οπτική, γνωστή και ως οπτική του Ρινόκερου⁴⁹, οι φορείς της δράσης αντιλαμβάνονται μονάχα τις υφιστάμενες αλλαγές και όχι καθαυτές τις τιμές, οι οποίες μπορούν να θεωρηθούν ως (στατικά) προϊόντα αυτής της διαδικασίας. Οι συγγραφείς σημειώνουν ότι, όπως και να έχει το πράγμα, αυτές οι στατικές τιμές δεν παραμένουν «στατικές» για αρκετό διάστημα ώστε να παρατηρηθούν, επομένως, το μοντέλο το οποίο προτείνουν είναι εγγενώς δυναμικό.

Παρόλα αυτά, είναι φανερό ότι κάποιος δεν μπορεί να είναι σίγουρος ότι θα ακολουθηθεί ο ίδιος κανόνας για όλες τις ασυμφωνίες. Με άλλα λόγια, προσθέτοντας ή αφαιρώντας τη «διαφορά» ως έχει, υπονοεί ότι εφαρμόζουμε την ίδια αλλαγή στην αντίθετη γνώμη. Κάτι τέτοιο σημαίνει ότι η επιρροή που ασκήθηκε από τη μια γνώμη στην άλλη, διατηρεί μια αναλογία 1 προς 1: η ίδια αλλαγή που προέκυψε από τη μια γνώμη χρησιμοποιείται για να ρυθμίσει την άλλη. Γενικότερα, προσθέτουμε ή αφαιρούμε τη διαφορά πολλαπλασιαζόμενη με έναν ενδο-ρυθμιστικό παράγοντα Ψ . Προφανώς, ο Ψ μπορεί να πάρει τιμές μεταξύ του 0 (καμία ρύθμιση γνώμων, απύουσα η τάση προς ενδοατομική ισορροπία) και του απείρου. Εντούτοις, ο Ψ περιορίζεται θεωρητικά. Για παράδειγμα, για $\Psi=1$, διορθώνουμε την ασύμφωνη γνώμη με το να προσθέτουμε ή να αφαιρούμε ακριβώς το μέγεθος της μέγιστης αλλαγής και για $\Psi=0.5$, διορθώνουμε με το να προσθέτουμε ή να αφαιρούμε το μισό της μέγιστης αλλαγής. Είναι φανερό ότι ο Ψ μαζί με το διάστημα περιορισμένης

⁴⁹ Όπως ο Ρινόκερος, κάποιος χαρακτηρίζεται «μυωπικός» στις στατικές τιμές αλλά ακριβής στις συντελούμενες αλλαγές. Ο ρινόκερος είναι πολύ ανεπαρκής ως προς το να δει στατικά αντικείμενα αλλά ξεχωρίζει εύκολα την κίνηση.

εμπιστοσύνης (bound of confidence) ϵ (όπως ορίζονται στο μοντέλο BC⁵⁰) αποτελούν τις παραμέτρους-κλειδιά του μοντέλου των Katerelos και Koulouris (2004a).

Οι παραπάνω συγγραφείς με σκοπό να διευκρινίσουν την εν λόγω διαδικασία δίνουν το παρακάτω παράδειγμα. Ορίζουμε $\epsilon=0.1$ και $\Psi=0.5$ (τις παραμετρικές, δηλαδή, τιμές του μοντέλου MER). Θεωρούμε 100 φορείς δράσης (agents) καθένας εκ των οποίων κατέχει δύο αριθμούς, που ανήκουν στο διάστημα $[0,1]$ · κάθε αριθμός δείχνει μια γνώμη. Η διανομή των αρχικών συνθηκών είναι τυχαία (τυχαίο αρχικό προφίλ). Κάθε φορέας δράσης γνωρίζει τις γνώμες όλων των άλλων φορέων δράσης. Όπως ορίζεται στο μοντέλο BC, ένας φορέας δράσης i λαμβάνει υπόψη του μόνο εκείνους τους φορείς δράσης j των οποίων οι γνώμες διαφέρουν από τη δικιά του όχι περισσότερο από το επίπεδο εμπιστοσύνης (το διάστημα περιορισμένης εμπιστοσύνης) $\epsilon=0.1$. Υποθέστε ότι η γνώμη 1 ενός φορέα δράσης i ισούται με 0.8 και η γνώμη 2 ισούται με 0.4. Ο φορέας δράσης i γνωρίζει ότι ένα υποσύνολο φορέων δράσης κατέχουν τη γνώμη 1 η οποία κυμαίνεται μέσα στο διάστημα εμπιστοσύνης $[0.7, 0.9]$ και υπολογίζει το μέσο όρο της γνώμης 1 των εν λόγω φορέων δράσης· ως πούμε ότι ο μέσος όρος αυτός ισούται με 0.86. Αυτό σημαίνει ότι σύμφωνα με τη επιρροή που ασκείται πάνω στον εν λόγω φορέα δράσης, ο τελευταίος καλείται να αλλάξει θετικά τη δική του γνώμη 1 προς τη νέα τιμή. Επομένως, «βλέπει» τη δική του γνώμη 1 να αυξάνεται κατά $0.86-0.8 = 0.06$. Η ίδια διαδικασία ακολουθείται όσον αφορά στη γνώμη 2: ο φορέας δράσης i συνειδητοποιεί, επίσης, ότι η γνώμη 2 κάποιων άλλων φορέων δράσης κυμαίνεται στο διάστημα εμπιστοσύνης του $[0.3, 0.5]$ και υπολογίζει το μέσο όρο αυτών των γνώμων 2· ως πούμε ότι η τιμή του εν λόγω μέσου όρου ισούται με 0.42. Αυτό σημαίνει ότι σύμφωνα με την επιρροή που ασκείται πάνω σε αυτόν τον φορέα της

⁵⁰ Σύμφωνα με τους Katerelos και Koulouris (2004a, σελ. 2), το BC μοντέλο (Bounded Confidence Model-BC Model) (Hegselmann και Krause, 2002) υποθέτει ότι ένας φορέας δράσης ο οποίος επηρεάζεται από τις γνώμες μιας επιλεγμένης ομάδας φορέων δράσης συγκεντρώνει τις γνώμες αυτές με την υιοθέτηση του μέσου όρου τους. Η ανάλυση επικεντρώνεται στην κατηγοριοποίηση των τελικών καταστάσεων του συστήματος βάσει του αριθμού των αναδυόμενων ομαδοποιήσεων: έτσι, εάν προκύπτει μια ομάδα τότε την τελική αυτή κατάσταση την κατηγοριοποιούμε ως συναίνεση (consensus), εάν εμφανίζονται δύο ομαδοποιήσεις, τότε κατηγοριοποιείται ως πόλωση (polarization), ενώ εάν, τέλος, προκύψουν περισσότερες των δύο ομάδες, τότε έχουμε την κατάτμηση (fragmentation) των γνώμων. Το BC μοντέλο εισάγει την αρχή της κοινωνικής ισορροπίας: με κοινωνιοψυχολογικούς όρους, κάτι τέτοιο σημαίνει ότι κάθε μοντέλο συμμόρφωσης (εκφραζόμενο ως μέσος όρος γνώμων μεταξύ φορέων δράσης) οδηγεί το σύστημα σε μια μορφή ισορροπίας, με άλλα λόγια, σε μια σταθερή και στάσιμη θέση-κατάσταση. Εμπειρικά, παρόλο που οι φορείς μας της δράσης φαίνεται να υιοθετούν την ισορροπία σαν σκοπό, αναγνωρίζεται ότι κανένα «πραγματικό» κοινωνικό σύστημα δεν επιτυγχάνει ποτέ τέτοιου είδους ρύθμιση.

δράσης από το κοινωνικό του περιβάλλον, ο τελευταίος καλείται να αλλάξει τη δική του γνώμη 2 στη νέα τιμή, οπότε την αλλάζει θετικά κατά $0.42-0.4 = 0.02$. Μέχρι τώρα, έχουμε δύο προσομοιώσεις μοντέλου BC που «τρέχουν» ταυτόχρονα αλλά παραμένουν μη σχετιζόμενες.

Όπως περιγράφηκε και παραπάνω, ο φορέας δράσης i αντιμετωπίζει ένα δίλημμα. Εάν αποδεχτεί και τις δύο αλλαγές ως έχουν, θα καταστεί ασύμφωνος σύμφωνα με τον κανόνα της δομής ισορροπίας που παρουσιάστηκε. Έτσι, επικεντρώνεται στη γνώμη που έχει υποστεί τη μέγιστη αλλαγή, αποδέχεται την τιμή αυτή και αποφασίζει να ρυθμίσει την άλλη γνώμη σχετικά. Η μεγαλύτερη αλλαγή (επιρροή) στον φορέα δράσης i συνέβη στη γνώμη 1. Η νέα γνώμη 1 (ίση με 0.86) γίνεται, λοιπόν, αποδεκτή, ενώ η γνώμη 2 ρυθμίζεται εσωτερικά με σκοπό την εγκαθίδρυση ισορροπίας και μετακινείται στην αντίθετη κατεύθυνση από τη γνώμη 1. Η νέα πια γνώμη 2, η οποία ήταν ίση με 0.42, δεν γίνεται αποδεκτή και ο φορέας δράσης τη ρυθμίζει μετακινώντας προς τα κάτω τη δική του γνώμη 2 για $0.06 * \Psi = 0.06 * 0.5 = 0.03$. Τελικά, η δική του γνώμη 2 γίνεται $0.42-0.03 = 0.39$.

Στον πίνακα 4, που ακολουθεί, παρατίθενται τα αποτελέσματα των διενεργηθέντων, από τους Katerelos και Koulouris (2004a), προσομοιώσεων πάνω στο μοντέλο MER, σύμφωνα με τις τιμές του παράγοντα ενδοατομικής ρύθμισης Ψ και του διαστήματος περιορισμένης εμπιστοσύνης ε . Προηγουμένως, στον πίνακα 3, παρουσιάζεται μια ερμηνεία των διαφόρων τιμών του παράγοντα Ψ .

ΜΕΓΕΘΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ Ψ	ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΜΕΓΕΘΟΥΣ
0.5	Αντιστοιχεί σε ένα είδος φορέα δράσης ο οποίος υπο-διορθώνει τις γνώμες του και, επομένως, υποεκτιμά τη σημασία της εσωτερικής του ισορροπίας. Φαίνεται να αποδίδει μικρή σημασία στην ενδοατομική του ισορροπία
1	Αντιστοιχεί σε ένα είδος φορέα δράσης ο οποίος διορθώνει τις γνώμες του κατά ίσο τρόπο. Αυτής της μορφής η εσωτερική δομή ενός φορέα δράσης συνίσταται στην απόδοση ίσης σημασίας τόσο στην κοινωνική όσο και στην ενδοατομική ισορροπία
1.5	Αντιστοιχεί σε ένα είδος φορέα δράσης ο οποίος υπερ-διορθώνει τις γνώμες του και, επομένως, υπερεκτιμά τη σημασία της εσωτερικής του ισορροπίας. Φαίνεται να αποδίδει μικρή σημασία στην κοινωνική ισορροπία

Πίνακας 3 Ερμηνεία εκάστοτε μεγέθους παράγοντα ενδοατομικής ρύθμισης Ψ
Πηγή: Προσαρμογή από Katerelos και Koulouris (2004a, σελ. 5)

ε	Ψ					
	0.5		1		1.5	
	Γνώμη 1	Γνώμη 2	Γνώμη 1	Γνώμη 2	Γνώμη 1	Γνώμη 2
0,1	<u>Σταθερό σημείο</u> / κατάτμηση σε 4 ομάδες	<u>Σταθερό σημείο</u> / κατάτμηση σε 5 ομάδες	<u>Σταθερό σημείο</u> / <u>περιοδικότητα</u> ⁵¹		Σταθερό σημείο / τάση προς σχηματισμό ομάδας / εφήμερο χάος	Σταθερό σημείο / τάση προς ενδοατομική ρύθμιση / εφήμερο χάος
0,2	<u>Σταθερό σημείο</u> / πόλωση (2 ομάδες)	<u>Σταθερό σημείο</u> / συναίνεση (1 ομάδα)	<u>Σταθερό σημείο</u> / <u>περιοδικότητα</u>		Σταθερό σημείο / τάση προς ενδοατομική ρύθμιση / εφήμερο χάος	Σταθερό σημείο / τάση προς σχηματισμό ομάδας / εφήμερο χάος
0,3	<u>Σταθερό σημείο</u> / συναίνεση (1 ομάδα)		<u>Σταθερό σημείο</u> / <u>περιοδικότητα</u>		Σταθερό σημείο / τάση προς σχηματισμό ομάδας / εφήμερο χάος	Σταθερό σημείο / τάση προς ενδοατομική ρύθμιση / εφήμερο χάος

Πίνακας 4. Αποτελέσματα διενεργηθέντων προσομοιώσεων πάνω στο μοντέλο MER, σύμφωνα με τις τιμές του παράγοντα ενδοατομικής ρύθμισης Ψ και του διαστήματος περιορισμένης εμπιστοσύνης ε

Πηγή: Προσαρμογή από Katerelos και Koulouris (2004a)

Κεφάλαιο 11ο

Η Χρήση της Τοπολογίας στις Κοινωνικές Προσομοιώσεις: Το Μοντέλο MER στην Τοπολογία Κυψελοειδούς Αυτόματου (Cellular Automata Topology)

Σύμφωνα με τους Katerelos και Koulouris (2004b), μια αδυναμία του μοντέλου MER είναι ότι κάθε φορέας δράσης είναι έν δυνάμει σε θέση να επικοινωνεί με όλους τους άλλους φορείς δράσης, εάν και μόνο αν οι γνώμες τους διαφέρουν λιγότερο ή

⁵¹ Σύμφωνα με τους Katerelos και Koulouris (2004), η περιοδικότητα (*periodicity*) αναφέρεται στο γεγονός ότι οι δράστες ταλαντεύονται με περιοδικό τρόπο, με το να ταιριάζουν τις ασύμφωνες γνώμες τους. Σε αυτήν την περίπτωση, οι δράστες φαίνεται να υιοθετούν μια περισσότερο σταθερή μορφή κίνησης: η δυναμική τους συμπεριφορά, με το να αποφεύγουν την κατάσταση ακινησίας, αποτελεί μια αιώνια αλλά «αρμονική» κίνηση. Με αυτόν τον τρόπο, οι δράστες δεν είναι στάσιμοι, πράγμα το οποίο είναι απίθανο στην εμπειρική πραγματικότητα και, από την άλλη πλευρά, δεν είναι απρόβλεπτοι: αυτό που περιγράφεται εδώ είναι μια κατάσταση μεταξύ της τάξης (παραγόμενης από τη στασιμότητα) και της αταξίας (ολική έλλειψη περιοδικότητας).

ορίζονται ίσες με το διάστημα περιορισμένης εμπιστοσύνης, ϵ . Αυτό το λειτουργικό αξίωμα υποθέτει ότι δεν υπάρχει κανένα γεωγραφικό ή άλλου είδους εμπόδιο εκτός από το μέγεθος του διαστήματος περιορισμένης εμπιστοσύνης. Παρόλα αυτά, στην πραγματική ζωή, δύο (ή περισσότερα) άτομα ενδέχεται να μην επικοινωνήσουν ποτέ ακριβώς επειδή δεν πρόκειται ποτέ να συναντήσουν ο ένας τον άλλο. Συνεπώς, με σκοπό να προσεγγίσουν οι εν λόγω συγγραφείς την εμπειρική πραγματικότητα, θεώρησαν πρώτα μια τοπολογία φορέων δράσης και έπειτα έλαβαν υπόψη τους τις γνώμες τους.

Ένα ιδανικό εργαλείο, σύμφωνα με την οπτική των Katerelos και Koulouris (2004b), είναι τα **κυψελοειδή αυτόματα (cellular automata-CA)**. Το κύριο χαρακτηριστικό των κυψελοειδών αυτομάτων είναι η **τοπολογία**. Αυτό σημαίνει ότι όλες οι αλληλεπιδράσεις λαμβάνουν χώρα αποκλειστικά στα πλαίσια καλά καθορισμένων χωρικών γειτονιών. Τα δυσδιάστατα κυψελοειδή αυτόματα θεωρούνται ελπιδοφόρες θεωρητικές προσεγγίσεις για την κατανόηση της κοινωνικής δυναμικής. Επομένως, οι συγγραφείς υποθέτουν ότι η απεριόριστη επικοινωνία μεταξύ των φορέων της δράσης συμβιβάζεται μέσω ενός κριτηρίου εγγύτητας-τοπικότητας. Αυτό σημαίνει ότι δύο φορείς δράσης, ακόμα και αν βρεθούν να έχουν παρόμοιες γνώμες (στα πλαίσια, δηλαδή, του διαστήματος περιορισμένης εμπιστοσύνης, ϵ), δεν ανταλλάσσουν γνώμες εάν δεν ικανοποιείται το κριτήριο εγγύτητας-τοπικότητας. Η ιδέα δεν είναι νέα: η εφαρμογή μιας τοπολογίας, υπό τη μορφή των κυψελοειδών αυτομάτων, σε ένα σύνολο «οντοτήτων» συνήθως υπονοεί ότι τοποθετούμε ένα πιο συγκεκριμένο κανόνα αλληλεπίδρασης μεταξύ των οντοτήτων αυτών. Επομένως, κάποιος θα μπορούσε να υποθέσει ότι ένα γεωγραφικό πρότυπο αλληλεπίδρασης, με άλλα λόγια, μια μορφή κοινωνικής γεωμετρίας μεταξύ των φορέων της δράσης, πρέπει να ληφθεί υπόψη.

Κατά τους Katerelos και Koulouris (2004b), ας υποθέσουμε ότι έχουμε 100 φορείς δράσης διανεμημένους (καθένας σε διαφορετικό κελί) σε ένα τετραγωνικό κυψελοειδές αυτόματο 10×10 . Σε κάθε φορέα δράσης αντιστοιχεί ένα ζεύγος ακέραιων αριθμών (i,j) που αντικατοπτρίζει τις συντεταγμένες της θέσης του στο κυψελοειδές αυτόματο. Για παράδειγμα, όπως παρατηρούμε παρακάτω στην εικόνα 3, ο φορέας δράσης $(4,3)$ τοποθετείται στο κελί το οποίο βρίσκεται στην τέταρτη γραμμή και στην τρίτη στήλη του κυψελοειδούς αυτόματου. Κάθε φορέας δράσης γνωρίζει μόνο τις γνώμες των φορέων δράσης που βρίσκονται στην 3×3 γειτονιά του (Moore neighborhood). Καθένας εκ των φορέων της δράσης γνωρίζει τις γνώμες είτε εννέα (π.χ. φορέας δράσης $(4,3)$) είτε έξι (π.χ. φορέας δράσης $(10,6)$) τεσσάρων άλλων φορέων δράσης (π.χ. φορέας δράσης $(1,10)$) με κίτρινο χρώμα, βάσει της

θέσης του στο κυψελοειδές αυτόματο. Προφανώς, κάθε φορέας δράσης γνωρίζει την προσωπική του γνώμη.

1 1	1 2	1 3	1 4	1 5	1 6	1 7	1 8	1 9	1 10
2 1	2 2	2 3	2 4	2 5	2 6	2 7	2 8	2 9	2 10
3 1	3 2	3 3	3 4	3 5	3 6	3 7	3 8	3 9	3 10
4 1	4 2	4 3	4 4	4 5	4 6	4 7	4 8	4 9	4 10
5 1	5 2	5 3	5 4	5 5	5 6	5 7	5 8	5 9	5 10
6 1	6 2	6 3	6 4	6 5	6 6	6 7	6 8	6 9	6 10
7 1	7 2	7 3	7 4	7 5	7 6	7 7	7 8	7 9	7 10
8 1	8 2	8 3	8 4	8 5	8 6	8 7	8 8	8 9	8 10
9 1	9 2	9 3	9 4	9 5	9 6	9 7	9 8	9 9	9 10
10 1	10 2	10 3	10 4	10 5	10 6	10 7	10 8	10 9	10 10

**Εικόνα 3 Ένα κυψελοειδές αυτόματο 10 x 10 και τρία παραδείγματα 3 x 3 γειτονιών Moore (σε πράσινο και κίτρινο χρώμα)
Πηγή: Katerelos και Koulouris (2004b)**

Κατά τους Katerelos και Koulouris (2004b), ας υποθέσουμε ότι υπάρχει ένα κοινωνικό θέμα το οποίο διακυβεύεται και μια διαδικασία διαμόρφωσης διττής γνώμης: αυτό σημαίνει ότι κάθε φορέας δράσης κατέχει δύο γνώμες σχετικές με το εν λόγω θέμα. Επομένως, σε όλους τους φορείς δράσης αντιστοιχίζονται τυχαία δύο αριθμοί που βρίσκονται στο διάστημα $[0,1]$. Ο πρώτος αριθμός αντιστοιχεί στη γνώμη 1 και ο δεύτερος στη γνώμη 2 του εκάστοτε φορέα της δράσης.

Κάθε φορέας δράσης, για παράδειγμα ο (4,3) (βλ. παραπάνω εικόνα 3), αλλάζει την αρχική του γνώμη 1 και την αντικαθιστά με το μέσο όρο των γνώμων 1 των φορέων δράσης που ικανοποιούν δύο κριτήρια. Πρώτον, βρίσκονται στην 3 x 3 Moore γειτονιά του εν λόγω φορέα δράσης. Αυτό σημαίνει ότι ο φορέας δράσης (4,3) γνωρίζει μόνο τις γνώμες αυτών των εννέα φορέων (συμπεριλαμβανομένου του εαυτού του). Δεύτερον, οι γνώμες τους 1 θα πρέπει να διαφέρουν από τη γνώμη 1 του φορέα (4,3) λιγότερο από το διάστημα περιορισμένης εμπιστοσύνης ε . Η ίδια διαδικασία ακολουθείται και για τη γνώμη 2, ενώ η όλη διαδικασία λαμβάνει χώρα ταυτόχρονα για όλους τους φορείς δράσης. Μέχρι το σημείο αυτό, όλοι οι δράστες επιχειρούν να φτάσουν σε μια κοινωνική ισορροπία μέσω μιας διαδικασίας κοινωνικής συμμόρφωσης.

Παρόλα αυτά, αυτές οι νέες γνώμες είναι προσωρινές επειδή μια ορισμένη δομή ρυθμίζει σε ενδοατομικό επίπεδο τις γνώμες 1 και 2. Σε αυτή την απλουστευμένη μορφή, η γνώμη 1 πηγαίνει στην αντίθετη κατεύθυνση από τη γνώμη 2.

Επομένως, κάθε δράστης, ωθούμενος από ένα ισχυρό κίνητρο σχετιζόμενο με την ενδοατομική του ισορροπία, χρειάζεται να «κοιτάξει» μέσα του και να δει αν αυτές οι δύο αλλαγές είναι γνωστικά σύμφωνες. Επειδή η γνώμη 1 και 2 είναι αντίθετες μεταξύ τους (εξ ορισμού) ένας δράστης δεν δύναται να αλλάξει και τις δύο ταυτόχρονα προς την ίδια κατεύθυνση. Επικεντρώνοντας στη γνώμη που υπέστη τη μέγιστη αλλαγή (ας πούμε ότι αυτή είναι η γνώμη 1), αποδέχεται τη νέα γνώμη 1 και αλλάζει την άλλη του γνώμη (γνώμη 2) προς την αντίθετη κατεύθυνση. Το μέγεθος της αλλαγής ισούται με την αλλαγή που υπέστη η γνώμη 1 πολλαπλασιαζόμενη με τον παράγοντα ενδοατομικής ρύθμισης Ψ .

Προφανώς, όπως άλλωστε έχει προαναφερθεί, το Ψ θεωρείται περιορισμένο θεωρητικά, επειδή οι τιμές πάνω από το 2 φαίνονται να είναι ιδιαίτερα «μη ρεαλιστικές». Αυτό σημαίνει ότι προσθέτοντας ή αφαιρώντας το διπλάσιο της διαφοράς, που βρέθηκε στη μια γνώμη, στην άλλη μπορεί να θεωρηθεί ως «υπεραντίδραση». Για παράδειγμα, εάν $\Psi=1$, το μέγεθος της μέγιστης αλλαγής προστίθεται ή αφαιρείται από την ασύμφωνη γνώμη. Εάν $\Psi=2$, η ασύμφωνη γνώμη ρυθμίζεται με το διπλασιασμό της μέγιστης αλλαγής και εάν $\Psi=0.5$, η ασύμφωνη γνώμη διορθώνεται με την πρόσθεση ή αφαίρεση του μισού της μέγιστης διαφοράς.

Στον πίνακα 5, που ακολουθεί, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των διενεργηθέντων, από τους Katerelos και Koulouris (2004b), προσομοιώσεων πάνω στο μοντέλο MER με την προσθήκη της τοπολογίας κυψελοειδούς αυτόματου, σύμφωνα με τις τιμές του παράγοντα ενδοατομικής ρύθμισης Ψ και του διαστήματος περιορισμένης εμπιστοσύνης ε .

ε	Ψ					
	0.5		1		1.5	
	Γνώμη 1	Γνώμη 2	Γνώμη 1	Γνώμη 2	Γνώμη 1	Γνώμη 2
0,1	Σταθερό σημείο / μεγαλύτερη κατάτμηση ⁵² λόγω CAT		Καθαρό χάος (pure chaos)		Σταθερό σημείο / εφήμερο χάος	
0,2	Σταθερό σημείο / συναίνεση	Σταθερό σημείο / κατάτμηση	Καθαρό χάος (pure chaos)		Σταθερό σημείο / εφήμερο χάος / «τρελός» δράστης – ανώμαλη συμπεριφορά	
0,3	Σταθερό σημείο / συναίνεση		Καθαρό χάος (pure chaos)		Σταθερό σημείο / εφήμερο χάος / «τρελός» δράστης – ανώμαλη συμπεριφορά	

⁵² Συγκριτικά με τα αποτελέσματα του πρώτου πειράματος πάνω στο μοντέλο MER (χωρίς, δηλαδή, CAT).

Πίνακας 5 Αποτελέσματα διενεργηθέντων προσομοιώσεων πάνω στο μοντέλο MER με χρήση τοπολογίας κυψελοειδούς αυτόματου, σύμφωνα με τις τιμές του παράγοντα ενδοατομικής ρύθμισης Ψ και του διαστήματος περιορισμένης εμπιστοσύνης ε
Πηγή: Προσαρμογή από Katerelos και Koulouris (2004)

Κεφάλαιο 12ο

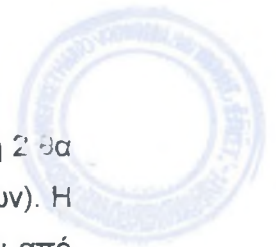
Το Μοντέλο του Χάους (X-Model)

Το X-Model ή αλλιώς το μοντέλο του χάους⁵³ ήρθε ουσιαστικά με τη σειρά της να συμπληρώσει τις δύο προαναφερθείσες έρευνες πάνω στο «μοντέλο πολλαπλής ρύθμισης ισορροπίας» (Multiple Equilibria Regulation Model-MER Model). Το χάος μοντέλο ήρθε να προσθέσει στην όλη διαδικασία έναν επιπρόσθετο σημαντικό παράγοντα: τον παράγοντα κοινωνικής ισορροπίας, ή αλλιώς «Κ». Θα τα δούμε, όμως, όλα αναλυτικά στη συνέχεια.

Σύμφωνα με το αδημοσίευτο άρθρο του Katerelos "A Fundamental Law of Social Action" το χάος μοντέλο αποτελείται από τρεις σημαντικούς παράγοντες, η φύση των οποίων περιγράφεται παρακάτω, καθώς και η συγκεκριμένη διαδικασία υπολογισμού του κάθε παράγοντα στα πλαίσια του μοντέλου:

- **Παράγοντας Κ (τάση προς κοινωνική συναίνεση ή ισορροπία).** Ο εν λόγω παράγοντας συνίσταται σε μια bottom-up ατομική διαδικασία υιοθέτησης του μέσου όρου στα πλαίσια ενός διαστήματος περιορισμένης εμπιστοσύνης. Ο μέσος όρος αντικατοπτρίζει το σημείο σύγκλισης των υπάρχοντων γνώμων. Για παράδειγμα, έστω ότι έχουμε έναν δράστη (agent) που, ως γνωστόν πια, κατέχει δύο γνώμες αντίθετες μεταξύ τους με τιμές: γνώμη 1 = 0,3 και γνώμη 2 = 0,25. Επίσης, ο δράστης αυτός επηρεάζεται από τρεις άλλους δράστες, των οποίων οι τιμές σε κάθε γνώμη είναι: δράστης α: γνώμη 1 = 0,34 και γνώμη 2 = 0,4· δράστης β: γνώμη 1 = 0,13 και γνώμη 2 = 0,56· δράστης γ: γνώμη 1 = 0,22 και γνώμη 2 = 0,44. Ο μέσος όρος κάθε γνώμης (συμπεριλαμβανομένης και της γνώμης του δράστη μας) των τριών αυτών δραστών (α, β και γ) που επηρεάζουν το δράστη μας είναι: Μ.Ο. γνώμης 1 \approx 0,25 και Μ.Ο. γνώμης 2 \approx 0,41. Ο δράστης μας, λοιπόν, στο εν λόγω παράδειγμα, σύμφωνα με το χάος μοντέλο, ορμώμενος από την τάση του προς κοινωνική συναίνεση-ισορροπία υιοθετεί το μέσο όρο των γνώμων των δραστών από τους οποίους επηρεάζεται (όπως είπαμε, συμπεριλαμβανομένων και των δικών του γνώμων). Έτσι, η γνώμη 1 του δράστη μας θα μειωθεί από

⁵³ Ονομάστηκε "X" από το αρχικό γράμμα της ελληνικής λέξης «χάος».

το 0,3 στο 0,25 (πτώση της τάξεως των 0,05 μονάδων) και η γνώμη 2 θα αυξηθεί από το 0,25 στο 0,41 (αύξηση της τάξεως των 0,16 μονάδων). Η μετακίνηση, όμως, αυτή των γνωμών του δράστη μας εξαρτάται και από το εκάστοτε μέγεθος του K . Αν, για παράδειγμα, ο K ισούται με τη μονάδα, τα αποτελέσματα θα είναι αυτά που παρουσιάστηκαν παραπάνω. Αν, όμως, το K ισούται με το 0,5, οι γνώμες μετακινούνται στο μισό του μέσου όρου. Εάν το K ισούται με 1,5, ο δράστης (μέσω της γνώμης του) θα μετακινηθεί μιάμιση φορά την τιμή της κοινωνικής σύγκλισης (δηλ. του μέσου όρου). Με άλλα λόγια, **το γινόμενο του K επί το μέσο όρο** δίνει το μέγεθος της αλλαγής των αρχικών γνωμών.

- **Παράγοντας Ψ (τάση προς εσωτερική-ενδοατομική ισορροπία).** Ο εν λόγω παράγοντας συνίσταται σε μια ενδοατομική bottom-up διαδικασία επικέντρωσης στη μέγιστη αλλαγή και εγκαθίδρυσης της εσωτερικής ισορροπίας. Ας πάρουμε πάλι το προηγούμενο παράδειγμα: ο δράστης μας ορμώμενος από την τάση του προς εσωτερική-ενδοατομική ισορροπία, επικεντρώνεται στη μέγιστη υφιστάμενη αλλαγή από την προηγούμενη διαδικασία κοινωνικής διαπραγμάτευσης. Το άτομο, στη συνέχεια, αφήνει ως έχει τη γνώμη που υπέστη τη μέγιστη αλλαγή και ρυθμίζει αναλόγως την άλλη, αντίθετη γνώμη. Έτσι, γυρνώντας πίσω στο παράδειγμά μας, η μέγιστη αλλαγή συνετελέσται στη γνώμη 2 (μετακίνηση: $0,41 - 0,25 = 0,16$). Ο δράστης, λοιπόν, κρατάει ανέπαφη τη νέα του γνώμη 2 (ίση με 0,41) και πάει να ρυθμίσει αναλόγως τη γνώμη 1 έτσι ώστε να καταστεί ισορροπημένος εσωτερικά, αφού οι δύο αυτές γνώμες τον καθιστούν, κατά κάποιο τρόπο, γνωστικά σύμφωνο. Στη γνώμη 1 ο δράστης θα μετακινηθεί σύμφωνα με το **γινόμενο του Ψ επί το μέγεθος της μέγιστης αλλαγής**: έτσι, εάν το Ψ ισούται με τη μονάδα, η γνώμη 1 από 0,25 θα γίνει 0,09 [$0,25 - (\Psi \times 0,16) = 0,25 - (1 \times 0,16)$]. Εάν το Ψ ισούται με 1,5, η γνώμη 1 από 0,25 θα γίνει 0,01 [$0,25 - (1,5 \times 0,16)$].
- **Παράγοντας T (τοπολογία της επικοινωνίας).** Ο εν λόγω παράγοντας συνίσταται σε μια κοινωνική top-down διαδικασία επικοινωνιακού δικτύου. Αφορά στο είδος του υφιστάμενου κοινωνικού δικτύου. Το μοντέλο μας περιγράφει τρία είδη τοπολογίας επικοινωνίας: α) ο συνδεδεμένος γράφος (connected graph): όλοι οι δράστες είναι συνδεδεμένοι μεταξύ τους: κανένας «δεν μένει μόνος του», β) η πλήρης τοπολογία (Full Graph Topology-FGT): βασίζεται στην «καθολικότητα», όπου κάθε δράστης μπορεί να διαπραγματευθεί τις απόψεις του με οποιοδήποτε άλλο δράστη

του δικτύου και γ) η τοπολογία κυψελοειδούς αυτόματου (Cellular Automata Topology-CAT): βασίζεται στην «τοπικότητα», όπου κάθε δράστης μπορεί να διαπραγματευθεί τις απόψεις του μόνο με τους «γείτονές» του.

Το χάος μοντέλο υποθέτει τα εξής για τα Ψ και K : α) αυτές οι δύο δυνάμεις είναι αντίθετες και θα ήταν επαρκές για το σύστημα να έχουν ίδια τιμή με σκοπό αυτό το τελευταίο να σταθεροποιηθεί ($\Psi + K = 2$)· β) αυτές οι δύο δυνάμεις είναι αντίθετες και αλληλοσυμπληρωματικές και, επομένως, θα ήταν επαρκές να διατηρούν το ίδιο άθροισμα (ίσο με 2) με σκοπό να ισορροπήσει το σύστημα.

Τα βασικά ευρήματα των διενεργούμενων προσομοιώσεων του χάους μοντέλου, είναι τα παρακάτω: για $\Psi+K=2$, όταν η τοπολογία ήταν πλήρης, το σύστημα επεδείκνυε περιοδική κίνηση. Για $\Psi+K=2$, όταν η τοπολογία ήταν κυψελοειδούς αυτόματου, το σύστημα «κατρακυλούσε» στο χάος, το οποίο, μάλιστα, ήταν εφήμερο όταν $\Psi+K>2$.

Κεφάλαιο 13ο

Πολυφασικό Ερωτηματολόγιο Προσωπικότητας της Μινεσότα (Minnesota Multiphasic Personality Inventory-MMPI)

Τα ερωτηματολόγια συγκεντρώνουν πληροφορίες για την πιθανή ύπαρξη φυσιολογικών και παθολογικών χαρακτηριστικών με μια πολύ άμεση διαδικασία. Με απλό τρόπο ζητείται από τα υποκείμενα να αναφέρουν αν έχουν ή δεν έχουν κάποια χαρακτηριστικά! Η λογική των ερωτηματολογίων είναι ότι το υποκείμενο από μόνο του μπορεί να είναι μια δυναμικά αξιόλογη πηγή παρατηρήσεων σχετικά με τα δικά του τυπικά συναισθήματα, ενδιαφέροντα, στάσεις, επιθυμίες, πεπειθήσεις, πράξεις και τρόπους συσχέτισής του με άλλους ανθρώπους και καταστάσεις. Φυσικά, το ίδιο το άτομο είναι θετικά παρόν, όταν όλα αυτά συμβαίνουν, και λογικά έχει μεγαλύτερο ενδιαφέρον για τα δικά του χαρακτηριστικά από ό,τι οι περισσότεροι άνθρωποι θα μπορούσαν να έχουν γι' αυτά. Πράγματι, ένα σημαντικό μέρος της συμπεριφοράς του υποκειμένου, δηλαδή η σκέψη και τα συναισθήματά του, μπορούν να παρατηρηθούν μόνο από το ίδιο το υποκείμενο. Βασικά, τα ερωτηματολόγια προσωπικής αναφοράς καθιστούν το υποκείμενο ψυχολόγο του εαυτού του, ζητώντας του να κάνει τα είδη παρατηρήσεων που θα ήθελε να κάνει ο ψυχολόγος αν είχε το χρόνο και την ευκαιρία γι' αυτό (Μέλλον, 1998).

Σύμφωνα με την Κουλάκογλου (2002), το **MMPI (Minnesota Multiphasic Personality Inventory)** αποτελείται από **566 ερωτήματα** στα οποία το Υποκείμενο πρέπει να απαντήσει με «**Σωστό**» ή «**Λάθος**» ανάλογα με τη δική του γνώμη για τον εαυτό του. Μπορεί επίσης να αφήσει το θέμα κενό αν δεν μπορεί να απαντήσει, αλλά οι οδηγίες που του δίνονται τον αποθαρρύνουν να το κάνει (Μέλλον, 1998). Κατασκευάστηκε από τους McKinley και Hathaway (1940) σαν βοηθητικό εργαλείο στη ψυχιατρική διάγνωση.

Σύμφωνα με τον Μέλλον (1998), ο πρωταρχικός σκοπός του MMPI ήταν να διαχωρίσει φυσιολογικά υποκείμενα τα οποία υπέφεραν από διάφορες ψυχοπαθολογικές καταστάσεις, όπως η κατάθλιψη, η υστερία και η σχιζοφρένεια. Τα θέματα του MMPI είναι διαπιστώσεις που ένα άτομο μπορεί να κάνει για τον εαυτό του, οι οποίες συνδέονται περισσότερο με τα συμπτώματα ενός ευρέος φάσματος της ψυχοπαθολογίας, νευρολογίας και ιατρικών διαταραχών, όπως «Ποτέ μου δεν λιποθύμησα», «Φοβάμαι ότι θα τρελαθώ», «Είμαι ένα πολύ νευρικό άτομο» και «Κάποιος έχει προσπαθήσει να επηρεάσει τη σκέψη μου».

Τα ερωτήματα καλύπτουν τα εξής γενικά θέματα: α) Υγεία, β) Νευρολογικά συμπτώματα, γ) Συντονισμός και αισθήσεις, δ) Ψυχοσωματικά συμπτώματα, ε) Οικογένεια και συζυγικές σχέσεις, στ) Επαγγελματικά και εκπαιδευτικά προβλήματα, ζ) Σεξουαλικές, πολιτικές και θρησκευτικές τάσεις, η) Συμπτώματα κατάθλιψης και μανίας, θ) Ψυχαναγκαστικές καταστάσεις, ι) Παραλήρημα και ψευδαισθήσεις, ια) Άγχος και φοβίες, ιβ) Σαδομαζοχιστικές τάσεις, ιγ) Ανδροπρέπεια-θηλυπρέπεια, ιδ) Εγκυρότητα αντιδράσεων.

Οι **Κλίμακες του MMPI** κατασκευάστηκαν αντιπαραθέτοντας τις απαντήσεις αυστηρά καθορισμένων ψυχιατρικών ομάδων (N = 50 περίπου) με τις απαντήσεις 700 ατόμων της ομάδας ελέγχου. Το MMPI αποτελείται από 10 κλινικές κλίμακες και 4 κλίμακες εγκυρότητας.

Οι **Κλινικές κλίμακες** είναι: α) Υποχονδρίαση, β) Κατάθλιψη, γ) Υστερία, δ) Ψυχοπαθητική συμπεριφορά, ε) Ανδροπρέπεια-θηλυπρέπεια, στ) Παράνοια, ζ) Ψυχασθένεια, η) Σχιζοφρένεια, θ) Υπομανία, ι) Κοινωνική Ενδοστρέφεια.

Οι **Κλίμακες Εγκυρότητας** είναι: α) «Δεν μπορώ να πω», β) Ψεύδους (L-Lie), γ) Συχνότητας (F-Frequency) και δ) Διόρθωσης (K-Correction).

Ο βαθμός της Κλίμακας «**Δεν μπορώ να πω**» (**Cannot Say**) είναι το σύνολο των παραληφθέντων ερωτημάτων ή εκείνων που σημειώθηκαν δίπλα στο φύλλο των απαντήσεων. Ένας πολύ υψηλός βαθμός σε αυτή την κλίμακα μπορεί να είναι ένδειξη προβλήματος στην ανάγνωση, αντίσταση στην εξουσία, ή απουσία αποφασιστικότητας εξαιτίας μιας κατάθλιψης.

Η **Κλίμακα (L) Ψεύδους** αποτελείται από 15 ερωτήματα που βαθμολογούνται από την αντίθετη κατεύθυνση. Η Κλίμακα αυτή δημιουργήθηκε προκειμένου να αναγνωρίσει μια γενική, εσκεμμένη αποφυγή του τεστ. Ένας υψηλός βαθμός στην κλίμακα αυτή δείχνει ότι ο εξεταζόμενος έχει πολλές άμυνες και ότι είναι αφελής.

Η **Κλίμακα (F)** αποτελείται από 64 ερωτήματα. Τα ερωτήματα αυτά αντανακλούν ένα ευρύ φάσμα σοβαρών διαταραχών. Παρόλα αυτά το ποσοστό των ψυχιατρικών ασθενών που απαντούν στα ερωτήματα αυτά είναι κάτω του 50 %.

Η **Κλίμακα (K)** επινοήθηκε προκειμένου να αναγνωρίσει κάποιες άμυνες και αποτελείται από 30 ερωτήματα. Υψηλή βαθμολογία σε αυτή την κλίμακα μπορεί να εκφράζει αμυντική στάση απέναντι στο τεστ, ενώ στα φυσιολογικά άτομα μπορεί να εκφράζει τη δύναμη του Εγώ (Ego strength) δηλαδή ότι οι ψυχολογικές άμυνες βοηθούν το άτομο να λειτουργήσει καλά παρόλες τις ενδοψυχικές του συγκρούσεις.

Εκτός από τις προαναφερθείσες, υπάρχουν και πολλές άλλες συμπληρωματικές κλίμακες. Αυτές επινοήθηκαν από διάφορους ερευνητές και ποικίλουν σε ποιότητα. Στην πρακτική χρησιμοποιούνται περίπου 12 κλίμακες. Μερικές από τις συμπληρωματικές κλίμακες είναι του **Άγχους**, της **Απόθησης**, της **Ισχύος του Εγώ**, της **Υπερελεγχόμενης Εχθρικότητας** και του **Αλκοολισμού**.

Οι ακατέργαστες τιμές μετατρέπονται σε σταθμισμένες τιμές. Τα με μέσο όρο 50 και σταθερή απόκλιση 10. Τιμές από 70 και πάνω απαιτούν μεγάλη προσοχή στην ερμηνεία τους.

Παρακάτω στον πίνακα 6 παρουσιάζεται μια σύντομη ερμηνεία των υψηλών βαθμολογιών του συνόλου των κλιμάκων του MMPI⁵⁴.

ΣΥΜΒΟΛΟ	ΟΝΟΜΑ ΚΛΙΜΑΚΑΣ ΚΑΙ # ΘΕΜΑΤΑ	ΚΟΙΝΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΩΝ ΥΨΗΛΩΝ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΩΝ
ΚΛΙΜΑΚΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΓΚΥΡΟΤΗΤΑΣ		
?	Δεν μπορώ να απαντήσω	> 30 Άκυρο. Έντονη ακαθαριστότητα, δυσκολίες ανάγνωσης, κατάθλιψη
L	Ψεύδος (Lie), 15	Αφελής προσποίηση του καλού
K	Διόρθωση (Korrection), 30	Αμυντικότητα, προσποίηση του καλού
F	Σπανιότητα (Infrequency), 64	Προσποίηση του κακού, πολύ ασυνήθιστες ιδέες, έλλειψη προσοχής ή κατανόησης, ή κραυγή βοήθειας
ΚΛΙΝΙΚΕΣ ΚΛΙΜΑΚΕΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΚΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ		
1, Hs	Υποχονδρίαση (Hypochondriasis), 33	Ανησυχία για αρρώστια, εγωκεντρικότητα, ανωριμότητα, ανεξαρτησία, παράπονα, πικρία

⁵⁴ Σχετικά με την ερμηνεία των υψηλών τιμών (high scores) της κάθε υποκλίμακας (κλινικής και εγκυρότητας) του MMPI, βλ. και ιστοσελίδα: <http://www.deltabravo.net/custody/mmpiscores.php>.

2, D	Κατάθλιψη (Depression), 60	Αποθάρρυνση, απαισιοδοξία, μελαγχολία, έλλειψη αυτοεκτίμησης, ενέργειας, ενδιαφέροντος και συγκέντρωσης
3, Hy	Υστερία (Hysteria), 60	Με φυσικές ενοχλήσεις αλλά και με αισιοδοξία, απαιτητικότητα, οιστριονισμό
4, Pd	Ψυχοπαθητικότητα (Psychopathic deviate), 50	Συγκρούσεις με την εξουσία, εχθρότητα, παρορμητικότητα, ανευθυνότητα
5, Mf	Αρρενωπότητα- θηλυκότητα (Masculinity-femininity), 60	Τα υποκείμενα ανταποκρίνονται σε τάσεις και ενδιαφέροντα που είναι κατά παράδοση συνδεδεμένα με το αντίθετο φύλο
6, Pa	Παράνοια (Paranoia), 40	Υπόνοια, ακαμψία, υποκρισία/φαρισσαϊσμός, καχυποψία, και ίσως αδικαιολόγητα πιστεύω
7, Pt	Ψυχασθένεια (Psychasthenia), 48	Ανησυχία, αμφιβολία, καταναγκασμός, φόβος για τον εαυτό του, ταλαιπωρημένος, σε ένταση
8, Sc	Σχιζοφρένεια (Schizophrenia), 78	Αποξένωση, αποχώρηση, ασυνήθιστη σκέψη και αίσθηση
9, Ma	Υπομανία (Hypomania), 46	Ευφορία, διέγερση, μεγάλη ενεργητικότητα, υψηλή έκφραση αυτοεκτίμησης
0, Si	Κοινωνική εσωστρέφεια (Social introversion), 70	Εσωστρέφεια, ντροπαλότητα, επιθυμία απομόνωσης

Πίνακας 6 Ερμηνεία υψηλών βαθμολογιών των κλιμάκων του MMPI
Πηγή: Προσαρμογή από Μέλλον Ρ. (1998)

ΜΕΡΟΣ Β' **ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ**

Κεφάλαιο 1ο **Δείγμα Παρούσας Έρευνας**

Το δείγμα της παρούσας μελέτης απετέλεσαν 34 υποκείμενα-κριτές των δοθέντων ερωτήσεων του ερωτηματολογίου προσωπικότητας MMPI. Οι 34 αυτοί κριτές ήταν φοιτητές του τμήματος Ψυχολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου όλων των ακαδημαϊκών βαθμίδων: 21 προπτυχιακοί φοιτητές (συγκεκριμένα, τεταρτοετείς-τελειόφοιτοι), οι οποίοι αποτελούσαν, κατά προσέγγιση, το 61,8% του συνολικού δείγματος. Από αυτούς, στους 5 (κατά προσέγγιση, το 23,8% των προπτυχιακών φοιτητών Ψυχολογίας) χορηγήθηκε το ερωτηματολόγιο της εν λόγω έρευνας στα πλαίσια του μαθήματος επιλογής «Κοινωνικές Προσομοιώσεις» του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών του τμήματος Ψυχολογίας, ενώ οι υπόλοιποι 16 (κατά προσέγγιση, το 76,2% των προπτυχιακών φοιτητών Ψυχολογίας) απετέλεσαν προπτυχιακούς φοιτητές του εν λόγω τμήματος οι οποίοι προσεγγίστηκαν από τον διενεργόντα την έρευνα. Εκτός από τους 21 προπτυχιακούς φοιτητές, συμμετείχαν 8 μεταπτυχιακοί φοιτητές του τμήματος Ψυχολογίας Παντείου Πανεπιστημίου, που φοιτούν στο διατμηματικό πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών «Οργανωτικής και Οικονομικής Ψυχολογίας», οι οποίοι αποτελούσαν, κατά προσέγγιση, το 23,5% του συνολικού δείγματος. Τέλος, στην έρευνα συμμετείχαν και 5 διδακτορικοί φοιτητές (υποψήφιοι διδάκτορες) του τμήματος Ψυχολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου, οι οποίοι αποτελούσαν, κατά προσέγγιση, το 14,7% του συνολικού δείγματος. Αξίζει να αναφερθεί, ότι οι 4 εκ των συμμετεχόντων υποψήφιων διδασκόντων αποτελούσαν διδακτορικοί φοιτητές Πειραματικής Κοινωνικής Ψυχολογίας και ένας της Κλινικής Ψυχολογίας.

Η συμμετοχή στην παρούσα έρευνα δεν ήταν υποχρεωτική (αλλά προαιρετική), αφού στον κάθε εν δυνάμει συμμετέχοντα δινόταν η οδηγία να μην συμμετάσχει στην έρευνα, μη συμπληρώνοντας το ερωτηματολόγιο που του δινόταν, αν για οποιοδήποτε λόγο δεν το επιθυμούσε. Οι απαντήσεις των συμμετεχόντων φοιτητών ήταν εμπιστευτικές και ανώνυμες.

Οι φοιτητές επιλέχθηκαν με τον περιορισμό ότι έπρεπε να τηρούν τις προϋποθέσεις – κριτήρια συμμετοχής στην εν λόγω έρευνα: δηλαδή, να αποτελούν φοιτητές του τμήματος Ψυχολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου και να συμμετάσχουν στο σεμινάριο εκπαίδευσης στην ταυτότητα και φιλοσοφία των

κοινωνικών προσομοιώσεων και του ακριβούς τρόπου συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου της εν λόγω έρευνας.

Κεφάλαιο 2ο

Διαδικασία Συλλογής Ερευνητικού Υλικού

Τα ερωτηματολόγια χορηγήθηκαν κατά τη διάρκεια του χειμερινού εξαμήνου του ακαδημαϊκού έτους 2007-2008 σε προπτυχιακούς, μεταπτυχιακούς και διδακτορικούς φοιτητές του τμήματος Ψυχολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου. Τα ερωτηματολόγια δόθηκαν στα υποκείμενα-κριτές το Νοέμβριο του 2007, αλλά λόγω της υπέρογκης έκτασης του χορηγηθέντος ερωτηματολογίου η διαδικασία ολοκληρώθηκε τρεις μήνες μετά, τον Ιανουάριο του 2008.

Τα ερωτηματολόγια χορηγήθηκαν κατόπιν σύντομης συζήτησης σεμιναριακού τύπου που σκόπευε στην εξοικείωση τόσο με τον κλάδο των κοινωνικών προσομοιώσεων και τη θεωρία του χάους όσο και με τον ακριβή τρόπο συμπλήρωσης του αυτοσχέδιου ερωτηματολογίου. Το «σεμινάριο» αυτό διενεργήθηκε από τον διενεργόντα την έρευνα στα πλαίσια του δίωρου προπτυχιακού μαθήματος επιλογής των «Κοινωνικών Προσομοιώσεων» στους πέντε προπτυχιακούς φοιτητές του τμήματος Ψυχολογίας Παντείου Πανεπιστημίου ύστερα από υπόδειξη και σχετική άδεια από τον ίδιο τον Ιωάννη Κατερέλο. Οι υπόλοιποι συμμετέχοντες φοιτητές ενημερώθηκαν είτε σε μικρές ομάδες στο χώρο του Πανεπιστημίου είτε προσωπικά τηλεφωνικώς, πάντοτε από τον διενεργόντα την παρούσα έρευνα. Πέρα από τις πληροφορίες που δόθηκαν με σκοπό την εξοικείωση των υποκειμένων-κριτών περί κοινωνικών προσομοιώσεων και χαοτικής θεωρίας, μια μορφή **οδηγιών συμπλήρωσης** του χορηγηθέντος ερωτηματολογίου παρατίθεται παρακάτω:

«Η εν λόγω έρευνα διενεργείται στα πλαίσια εκπόνησης Διπλωματικής Εργασίας για το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών της Οργανωτικής και Οικονομικής Ψυχολογίας. Έχουμε πάρει όλες τις προτάσεις-ερωτήσεις του MMPI και μόνο αυτές, με την έννοια ότι δεν θα κληθείς να συμπληρώσεις το ερωτηματολόγιο σαν να αξιολογούσαμε την προσωπικότητά σου με άλλα λόγια, δεν θα εμπλακείς στην καθαυτή συμπλήρωση του MMPI. Αυτό που θέλουμε είναι να αξιολογήσεις την κάθε πρόταση στο κατά πόσο το περιεχόμενό της αναφέρεται στο καθένα από τα 3 μεγέθη, το Ψ, το Κ και το Τ. Το Ψ είναι ο παράγοντας ενδοατομικής ισορροπίας: η τάση του κάθε ατόμου να είναι ισορροπημένο εσωτερικά, το καθαρά ψυχολογικό στοιχείο. Π.χ. στην περίπτωση της γνωστικής ασυμφωνίας, όταν το άτομο χάνει την

εσωτερική του γνωστική ισορροπία και κάνει αυτόματα τις απαραίτητες ενέργειες για να επανακτήσει τη χαμένη του ισορροπία. Το Κ είναι ο παράγοντας κοινωνικής ισορροπίας: το άτομο εκτός της τάσης του για εσωτερική ισορροπία εμφανίζει και την τάση προς εξωτερική-κοινωνική ισορροπία. Η τάση του ατόμου να είναι ισορροπημένο με αυτούς που συναναστρέφεται και (αλληλο)επηρεάζεται. Είναι το κατά πόσο το άτομο είναι ανοιχτό να πείθει και να πείθεται από τους άλλους. Τέλος, το Τ είναι η τοπολογία της επικοινωνίας: το καθαρά επικοινωνιακό πλαίσιο, το αμιγώς κοινωνικό πλαίσιο εγκαθίδρυσης της επικοινωνίας, λεκτικής και όχι μόνο. Σε μερικές ερωτήσεις μπορεί να συγχέεται το Κ με το Τ. Θυμήσου ότι το Τ, ως αμιγώς η επικοινωνία, αποτελεί κομμάτι του Κ.

Παράδειγμα: «όταν βρίσκομαι με τους φίλους μου, επηρεάζομαι πάρα πολύ από τα επιχειρήματά τους...». Η πρόταση αυτή προφανώς εμπεριέχει πολύ Τ, από τη στιγμή που το άτομο επικοινωνεί τα επιχειρήματά του με τους φίλους του, εμπεριέχει Κ αφού το άτομο επηρεάζεται από τους φίλους του και έτσι ισορροπεί κοινωνικά και τέλος μπορεί να θεωρήσεις ότι εμπεριέχει και Ψ αφού το άτομο είναι προφανώς ευάλωτο εσωτερικά για να επηρεάζεται.

Πρέπει να σου τονίσω ότι δεν υπάρχουν σωστές και λάθος απαντήσεις και μας ενδιαφέρει να **ΚΡΙΝΕΙΣ** τις προτάσεις σύμφωνα με την προσωπική σου γνώμη.

Σου δίνεται μια 10βάθμια κλίμακα: 1=ελάχιστο σχετικό, 10=απόλυτο σχετικό. Από τη στιγμή που θα κρίνεις ότι μια πρόταση ΔΕΝ είναι άσχετη (όπου εκεί θα κυκλώσεις στην τέταρτη και τελευταία στήλη το Χ χωρίς να συμπληρώσεις τίποτε άλλο) θα πρέπει να σημειώσεις 3 βαθμολογίες, μία για κάθε μέγεθος. Βαθμολογείς το κάθε μέγεθος ξεχωριστά με βάση τη 10βάθμια κλίμακα, χωρίς να σημαίνει ότι οι 3 βαθμολογίες θα έχουν άθροισμα 10.

Για να κυκλώσεις το Χ στη στήλη Α θα πρέπει η πρόταση να είναι άσχετη και με τα τρία μεγέθη. Αν είναι σχετική έστω και με 1 μέγεθος, θα σημειώσεις στο μέγεθος αυτό υψηλή προφανώς βαθμολογία και στα υπόλοιπα μεγέθη χαμηλότερη.

Τέλος, σε μερικές ερωτήσεις-προτάσεις θα πρέπει να σκεφτείς πως θα απαντούσαν τα υποκείμενα αν συμπλήρωναν κανονικά το MMPI για να κρίνεις αν το περιεχόμενο της συγκεκριμένης ερώτησης αναφέρεται σε κάποιο ή σε όλα τα μεγέθη. Θυμήσου ότι απαντάς σαν κριτής και όχι σαν υποκείμενο. Π.χ. «κάνω χρήση ναρκωτικών ουσιών». Σε αυτή την πρόταση αν κρίνεις σύμφωνα με την προσωπική σου εμπειρία, και απαντήσεις «όχι», θα κρίνεις ότι η πρόταση δεν αναφέρεται ούτε στο Ψ (αφού δεν κάνω χρήση δεν έχω ψυχολογικό πρόβλημα), ούτε στο Κ (δεν είμαι θύμα της κοινωνίας) κλπ. Πρέπει να σκεφτείς όμως ότι ένα υποκείμενο ενδεχομένως να απαντούσε «ναι», όπου σε αυτή την περίπτωση υπάρχει έντονο Ψ (κάνω χρήση οπότε έχω ενδεχομένως ψυχολογικό πρόβλημα), Κ (είμαι θύμα της κοινωνίας και

στιγματισμένος) και T (η επικοινωνία μου με φίλους που κάνουν χρήση με έριξε στα ναρκωτικά)».

Όπως έχει προαναφερθεί (βλ. Μέρος Γ', κεφάλαιο 3.1.), η συμμετοχή και συμπλήρωση του ερωτηματολογίου ήταν απολύτως εθελοντική και μη υποχρεωτική, καθώς οι φοιτητές είχαν το δικαίωμα να μη συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο αφού πρώτα ενημέρωναν το διενεργόντα την έρευνα για κάτι τέτοιο. Μπορούσαν, επίσης, αν έκριναν σωστό να μην το συμπληρώσουν στο σύνολό του ή ακόμα και να δηλώσουν μη συμμετοχή αν έκριναν κατά τη συμπλήρωσή του ότι δεν θέλουν να εμπλακούν στην εν λόγω έρευνα.

Το ερωτηματολόγιο που χορηγήθηκε ήταν ένα αυτοσχέδιο ερωτηματολόγιο το οποίο στην πλήρη του μορφή παρουσιάζεται στο παράρτημα της παρούσας Διπλωματικής (σελ.).

Κεφάλαιο 3ο **Μέσα Συλλογής Ερευνητικών Δεδεμένων**

Το μέσο που χρησιμοποιήθηκε για τη συλλογή των ερευνητικών δεδομένων ήταν ένα αυτοσχέδιο ερωτηματολόγιο που κατασκευάστηκε από τον εκπονητή – φοιτητή της παρούσας Διπλωματικής Εργασίας σε συνεργασία με τον υπεύθυνο επόπτη της, κύριο Ιωάννη Κατερέλο.

Το εν λόγω ερωτηματολόγιο είχε την εξής μορφή: στην πρώτη σελίδα του υπήρχε ο γενικός τίτλος της διενεργούμενης έρευνας “MMPI και X-MODEL”, ενώ ακριβώς από κάτω ακολουθούσαν σύντομες αλλά περιεκτικές οδηγίες συμπλήρωσής του. Οι τελευταίες ξεκινούσαν με την παρουσίαση και περιγραφή της 10-βάθμιας κλίμακας η οποία και αποτελούσε τον τρόπο συμπλήρωσης των προτάσεων του MMPI. Τα υποκείμενα-κριτές, με άλλα λόγια, δεν καλούνταν να συμπληρώσουν το χορηγηθέν ερωτηματολόγιο σαν να συμπλήρωναν το κατεξοχήν ερωτηματολόγιο προσωπικότητας MMPI επιλέγοντας την ένδειξη «Σωστό» ή «Λάθος» δίπλα από κάθε πρόταση, αλλά να κρίνουν καθεμιά σύμφωνα με το αν το περιεχόμενό της μας δίνει πληροφορίες για καθένα από τα τρία μεγέθη του X-Model (Ψ – Κ – Τ). Στη συνέχεια, στην πρώτη σελίδα του ερωτηματολογίου, παρουσιαζόταν μια συνοπτική και επιγραμματική παράθεση των τριών παραγόντων του X-Model (Ψ – Κ – Τ), καθώς και ο ακριβής τρόπος συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου, με κάποια επιπρόσθετα στοιχεία για τη φιλοσοφία του. Από τη δεύτερη μέχρι τη δέκατη-έβδομη σελίδα του ερωτηματολογίου παρατίθενται οι κατεξοχήν προτάσεις του ερωτηματολογίου προσωπικότητας MMPI, με την ακριβή σειρά παράθεσής τους.

Δίπλα από κάθε πρόταση είχαν τοποθετηθεί τέσσερις στήλες, μία για τον παράγοντα Ψ, μία για τον Κ, μία για τον Τ. Η τέταρτη και τελευταία ήταν η στήλη του Άσχετου (Α), η οποία ήταν γεμάτη με «x», ένδειξη την οποία τα υποκείμενα-κριτές καλούνταν να κυκλώσουν από τη στιγμή που θεωρούσαν ότι η εκάστοτε πρόταση δεν μας έδινε πληροφορίες για κανέναν από τους τρεις προαναφερθέντες παράγοντες. Τέλος, στο υποσέλιδο κάθε σελίδας αναγραφόταν η ένδειξη «Σας ευχαριστούμε θερμά για τη συμμετοχή σας». Στο Παράρτημα (σελ. 157) της παρούσας εργασίας, παρουσιάζεται η ακριβής μορφή του ερωτηματολογίου που χορηγήθηκε.

Επιπρόσθετα, για τη στατιστική επεξεργασία που έπεται της συλλογής των ερευνητικών δεδομένων χρησιμοποιήθηκε το πρόγραμμα στατιστικής επεξεργασίας δεδομένων έρευνας για ηλεκτρονικούς υπολογιστές, το SPSS⁵⁵. Επιπρόσθετα, διενεργήθηκε και ανάλυση περιεχομένου⁵⁶ σε διάφορα, εξαγόμενα από το SPSS, σύνολα προτάσεων του MMPI, με σκοπό την καλύτερη ερμηνεία τους.

⁵⁵ Βλ. Howitt, D., & Cramer, D. (2003). *Στατιστική με το SPSS 11 για Windows*, Αθήνα: Κλειδάριθμος. Βλ. επίσης: Kinnear, R. P., & Gray, D. C. (1995). *SPSS for Windows: made simple*, UK: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers. Norusis, J. M. (1998). *SPSS 8.0: Guide to Data Analysis*, New Jersey: Prentice-Hall, Inc. ιστοσελίδα: <http://www.spss.com>.

⁵⁶ Βλ. Παπαστάμου, Στ. (2001). *Εισαγωγή στην Κοινωνική Ψυχολογία: Επιστημολογικοί Προβληματισμοί και Μεθοδολογικές Κατευθύνσεις*, Τόμος Α', Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, κεφάλαιο 7: «Η ανάλυση περιεχομένου» (σελ. 477-493).

ΜΕΡΟΣ Γ' ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ & ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Κεφάλαιο 1ο Ανάλυση σε Κύριες Συνιστώσες (Παραγοντική Ανάλυση)

ΠΑΡΑΓΟΝΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ (ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΕ ΚΥΡΙΕΣ ΣΥΝΙΣΤΩΣΕΣ)

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΜΜΡΙ

	Παράγοντας 1	Παράγοντας 2
Μου αρέσουν τα περιοδικά που γράφουν για τεχνικά θέματα (Ψ)	0,0311	0,2397
Μου αρέσουν τα περιοδικά που γράφουν για τεχνικά θέματα (Κ)	0,1499	-0,0359
Μου αρέσουν τα περιοδικά που γράφουν για τεχνικά θέματα (Τ)	0,1084	-0,4260
Έχω καλή όρεξη	-0,1235	0,4212
Έχω καλή όρεξη	0,5282	-0,0869
Έχω καλή όρεξη	0,3952	-0,3274
Ξυπνώ φρέσκος και ξεκούραστος τα περισσότερα πρωινά	0,0188	0,3232
Ξυπνώ φρέσκος και ξεκούραστος τα περισσότερα πρωινά	0,2712	-0,0600
Ξυπνώ φρέσκος και ξεκούραστος τα περισσότερα πρωινά	0,3449	-0,2045
Νομίζω ότι θα μου άρεσε η δουλειά του βιβλιοθηκάριου	-0,1548	0,3870
Νομίζω ότι θα μου άρεσε η δουλειά του βιβλιοθηκάριου	0,3615	0,1716
Νομίζω ότι θα μου άρεσε η δουλειά του βιβλιοθηκάριου	0,4693	-0,0264
Ο θόρυβος με ξυπνά εύκολα	-0,0322	0,5309
Ο θόρυβος με ξυπνά εύκολα	0,4401	0,3829
Ο θόρυβος με ξυπνά εύκολα	0,3321	0,1378
Μου αρέσει να διαβάζω τα άρθρα των εφημερίδων που γράφουν για εγκλήματα	-0,0863	0,5487
Μου αρέσει να διαβάζω τα άρθρα των εφημερίδων που γράφουν για εγκλήματα	0,2950	0,4295
Μου αρέσει να διαβάζω τα άρθρα των εφημερίδων που γράφουν για εγκλήματα	0,3769	0,2624
Τα χέρια μου και τα πόδια μου είναι συνήθως αρκετά ζεστά	-0,1286	0,0559
Τα χέρια μου και τα πόδια μου είναι συνήθως αρκετά ζεστά	0,4571	0,0310
Τα χέρια μου και τα πόδια μου είναι συνήθως αρκετά ζεστά	0,5510	-0,0127
Η καθημερινή μου ζωή είναι γεμάτη από πράγματα που μ' ενδιαφέρουν	-0,1399	0,0639
Η καθημερινή μου ζωή είναι γεμάτη από πράγματα που μ' ενδιαφέρουν	0,5640	0,0063
Η καθημερινή μου ζωή είναι γεμάτη από πράγματα που μ' ενδιαφέρουν	0,5659	-0,0356
Είμαι σχεδόν το ίδιο ικανός για εργασία όσο ήμουν πάντοτε	-0,2198	0,2501
Είμαι σχεδόν το ίδιο ικανός για εργασία όσο ήμουν πάντοτε	0,6414	-0,1116
Είμαι σχεδόν το ίδιο ικανός για εργασία όσο ήμουν πάντοτε	0,6067	-0,0173
Τον περισσότερο καιρό αισθάνομαι ένα κόμπιο στο λαιμό μου	-0,2225	0,2069
Τον περισσότερο καιρό αισθάνομαι ένα κόμπιο στο λαιμό μου	0,4740	-0,0217
Τον περισσότερο καιρό αισθάνομαι ένα κόμπιο στο λαιμό μου	0,3903	-0,0173
Πρέπει κανείς να προσπαθεί να εξηγήσει τα όνειρά του και να οδηγείται απ' αυτά ή να τα χρησιμοποιεί σαν προειδοποίηση	-0,0903	0,1720

Πρέπει κανείς να προσπαθεί να εξηγή τα όνειρά του και να οδηγείται απ' αυτά ή να τα χρησιμοποιεί σαν προειδοποίηση	0,5549	0,5088
Πρέπει κανείς να προσπαθεί να εξηγή τα όνειρά του και να οδηγείται απ' αυτά ή να τα χρησιμοποιεί σαν προειδοποίηση	0,4543	0,1223
Μου αρέσουν οι αστυνομικές ιστορίες ή οι ιστορίες μυστηρίου	0,0615	0,5593
Μου αρέσουν οι αστυνομικές ιστορίες ή οι ιστορίες μυστηρίου	0,4487	0,2874
Μου αρέσουν οι αστυνομικές ιστορίες ή οι ιστορίες μυστηρίου	0,5428	0,2386
Στη δουλειά μου έχω μεγάλη υπερένταση	-0,0658	0,5322
Στη δουλειά μου έχω μεγάλη υπερένταση	0,1737	0,2837
Στη δουλειά μου έχω μεγάλη υπερένταση	0,2889	0,2492
Έχω διάρροια μια φορά το μήνα ή και συχνότερα	-0,0499	0,4555
Έχω διάρροια μια φορά το μήνα ή και συχνότερα	0,4386	0,2219
Έχω διάρροια μια φορά το μήνα ή και συχνότερα	0,4338	0,0631
Κάπου κάπου σκέφτομαι πράγματα πολύ άσχημα για να μιλήσω γι' αυτά	-0,2084	0,2473
Κάπου κάπου σκέφτομαι πράγματα πολύ άσχημα για να μιλήσω γι' αυτά	0,4975	0,3895
Κάπου κάπου σκέφτομαι πράγματα πολύ άσχημα για να μιλήσω γι' αυτά	0,4247	0,1118
Είμαι βέβαιος ότι η ζωή με έχει αδικήσει	-0,0638	0,3312
Είμαι βέβαιος ότι η ζωή με έχει αδικήσει	0,4239	0,0595
Είμαι βέβαιος ότι η ζωή με έχει αδικήσει	0,6158	0,0572
Ο πατέρας μου ήταν καλός άνθρωπος	0,2836	0,2608
Ο πατέρας μου ήταν καλός άνθρωπος	0,3908	0,3540
Ο πατέρας μου ήταν καλός άνθρωπος	0,3433	0,2162
Πολύ σπάνια ενοχλούμαι από δυσκοιλιότητα	0,0435	0,6447
Πολύ σπάνια ενοχλούμαι από δυσκοιλιότητα	0,5763	0,2349
Πολύ σπάνια ενοχλούμαι από δυσκοιλιότητα	0,4164	0,1242
Όταν αναλαμβάνω μια καινούργια δουλειά, θέλω να μου πει κάποιος με ποιον να τα έχω καλά	0,1496	0,1188
Όταν αναλαμβάνω μια καινούργια δουλειά, θέλω να μου πει κάποιος με ποιον να τα έχω καλά	0,2683	0,5276
Όταν αναλαμβάνω μια καινούργια δουλειά, θέλω να μου πει κάποιος με ποιον να τα έχω καλά	0,0931	0,4474
Η σεξουαλική μου ζωή είναι ικανοποιητική	0,0916	0,3894
Η σεξουαλική μου ζωή είναι ικανοποιητική	0,4799	0,3035
Η σεξουαλική μου ζωή είναι ικανοποιητική	0,2448	0,1813
Κατά καιρούς έχω αισθανθεί έντονα την επιθυμία να φύγω από το σπίτι μου	-0,0242	0,1534
Κατά καιρούς έχω αισθανθεί έντονα την επιθυμία να φύγω από το σπίτι μου	0,3904	0,1777
Κατά καιρούς έχω αισθανθεί έντονα την επιθυμία να φύγω από το σπίτι μου	0,1683	0,3323
Ώρες ώρες με πιάνουν κρίσεις γέλιου ή κλάματος που δεν μπορώ να συγκρατήσω	-0,2867	0,2293
Ώρες ώρες με πιάνουν κρίσεις γέλιου ή κλάματος που δεν μπορώ να συγκρατήσω	0,5168	0,1949
Ώρες ώρες με πιάνουν κρίσεις γέλιου ή κλάματος που δεν μπορώ να συγκρατήσω	0,5455	0,1554
Υποφέρω από κρίσεις ναυτίας και εμετών	-0,0355	0,4641

Υποφέρω από κρίσεις ναυτίας και εμετών	0,4690	0,4466
Υποφέρω από κρίσεις ναυτίας και εμετών	0,4041	0,2307
Κανέναν δε φαίνεται να με καταλαβαίνει	0,0931	0,2007
Κανέναν δε φαίνεται να με καταλαβαίνει	-0,0095	0,3451
Κανέναν δε φαίνεται να με καταλαβαίνει	-0,1488	0,0636
Θα ήθελα να ήμουν τραγουδιστής	0,1257	0,4843
Θα ήθελα να ήμουν τραγουδιστής	0,4935	0,3946
Θα ήθελα να ήμουν τραγουδιστής	0,4941	0,1717
Όταν βρίσκομαι σε δύσκολη θέση, πιστεύω πως είναι σίγουρα καλύτερο να κρατώ το στόμα μου κλειστό	0,1183	0,4323
Όταν βρίσκομαι σε δύσκολη θέση, πιστεύω πως είναι σίγουρα καλύτερο να κρατώ το στόμα μου κλειστό	0,2398	0,3729
Όταν βρίσκομαι σε δύσκολη θέση, πιστεύω πως είναι σίγουρα καλύτερο να κρατώ το στόμα μου κλειστό	0,1874	0,1715
Μερικές φορές κατέχομαι από κακά πνεύματα	-0,2209	0,2653
Μερικές φορές κατέχομαι από κακά πνεύματα	0,6028	0,1680
Μερικές φορές κατέχομαι από κακά πνεύματα	0,6356	0,1477
Όταν κάποιος μου κάνει κακό, αισθάνομαι ότι πρέπει να του ανταποδώσω τα ίδια εφ' όσον μπορώ, απλώς για λόγους αρχής	0,1826	0,3622
Όταν κάποιος μου κάνει κακό, αισθάνομαι ότι πρέπει να του ανταποδώσω τα ίδια εφ' όσον μπορώ, απλώς για λόγους αρχής	0,1332	0,1588
Όταν κάποιος μου κάνει κακό, αισθάνομαι ότι πρέπει να του ανταποδώσω τα ίδια εφ' όσον μπορώ, απλώς για λόγους αρχής	0,1616	0,3095
Έχω ξυνήλες στο στομάχι αρκετές φορές την εβδομάδα	-0,1364	0,6115
Έχω ξυνήλες στο στομάχι αρκετές φορές την εβδομάδα	0,5059	0,4629
Έχω ξυνήλες στο στομάχι αρκετές φορές την εβδομάδα	0,4155	0,2022
Μερικές φορές μου έρχεται να βλαστημήσω	-0,0591	0,4156
Μερικές φορές μου έρχεται να βλαστημήσω	0,4915	0,3754
Μερικές φορές μου έρχεται να βλαστημήσω	0,3085	0,3443
Έχω συχνά εφιάλτες	-0,3137	0,3672
Έχω συχνά εφιάλτες	0,6087	0,3063
Έχω συχνά εφιάλτες	0,7004	0,1824
Το βρίσκω δύσκολο να συγκεντρωθώ σε κάτι που κάνω ή σε μια εργασία	-0,1911	0,5070
Το βρίσκω δύσκολο να συγκεντρωθώ σε κάτι που κάνω ή σε μια εργασία	0,4432	0,2762
Το βρίσκω δύσκολο να συγκεντρωθώ σε κάτι που κάνω ή σε μια εργασία	0,4334	0,2968
Είχα πολύ παράξενες και περίεργες εμπειρίες	0,0292	0,4445
Είχα πολύ παράξενες και περίεργες εμπειρίες	0,3161	0,1542
Είχα πολύ παράξενες και περίεργες εμπειρίες	0,3035	0,1293
Έχω βήχα τον περισσότερο καιρό	-0,1507	0,3894
Έχω βήχα τον περισσότερο καιρό	0,4496	0,3014
Έχω βήχα τον περισσότερο καιρό	0,5206	0,1696
Πιστεύω ότι αν δεν μου έφερναν εμπόδια οι άλλοι, θα ήμουν πιο πετυχημένος	0,2505	0,5907
Πιστεύω ότι αν δεν μου έφερναν εμπόδια οι άλλοι, θα ήμουν πιο πετυχημένος	0,0566	0,2723
Πιστεύω ότι αν δεν μου έφερναν εμπόδια οι άλλοι, θα ήμουν πιο πετυχημένος	0,1568	0,2856

Σπάνια ανησυχώ για την υγεία μου	0,0626	0,5304
Σπάνια ανησυχώ για την υγεία μου	0,5188	0,3082
Σπάνια ανησυχώ για την υγεία μου	0,5830	0,2221
Δεν είχα ποτέ φασαρίες εξαιτίας της σεξουαλικής μου συμπεριφοράς	0,0016	0,4133
Δεν είχα ποτέ φασαρίες εξαιτίας της σεξουαλικής μου συμπεριφοράς	0,0089	0,3610
Δεν είχα ποτέ φασαρίες εξαιτίας της σεξουαλικής μου συμπεριφοράς	-0,0712	0,1404
Μια εποχή, όταν ήμουν μικρός, έκανα μικροκλοπές	0,1598	0,4904
Μια εποχή, όταν ήμουν μικρός, έκανα μικροκλοπές	0,1584	0,3990
Μια εποχή, όταν ήμουν μικρός, έκανα μικροκλοπές	0,4261	0,1279
Ώρες ώρες, μου έρχεται να τα σπάσω όλα	0,0857	0,4595
Ώρες ώρες, μου έρχεται να τα σπάσω όλα	0,4553	0,1528
Ώρες ώρες, μου έρχεται να τα σπάσω όλα	0,5602	0,0504
Τον περισσότερο καιρό θα προτιμούσα να κάθομαι και να ονειροπολώ παρά να κάνω οτιδήποτε άλλο	-0,1527	0,4684
Τον περισσότερο καιρό θα προτιμούσα να κάθομαι και να ονειροπολώ παρά να κάνω οτιδήποτε άλλο	0,6297	-0,0042
Τον περισσότερο καιρό θα προτιμούσα να κάθομαι και να ονειροπολώ παρά να κάνω οτιδήποτε άλλο	0,4129	0,1413
Είχα περιόδους (ημέρες, εβδομάδες ή μήνες) που δεν μπορούσα να φροντίσω για τις δουλειές μου, γιατί δεν κατόρθωνα να "ξεκινήσω"	-0,1049	0,1916
Είχα περιόδους (ημέρες, εβδομάδες ή μήνες) που δεν μπορούσα να φροντίσω για τις δουλειές μου, γιατί δεν κατόρθωνα να "ξεκινήσω"	0,4584	0,0323
Είχα περιόδους (ημέρες, εβδομάδες ή μήνες) που δεν μπορούσα να φροντίσω για τις δουλειές μου, γιατί δεν κατόρθωνα να "ξεκινήσω"	0,4472	-0,0717
Η οικογένειά μου δεν είναι ευχαριστημένη με τη δουλειά που έχω διαλέξει (ή με το επάγγελμα που σκοπεύω να διαλέξω)	0,1036	0,0229
Η οικογένειά μου δεν είναι ευχαριστημένη με τη δουλειά που έχω διαλέξει (ή με το επάγγελμα που σκοπεύω να διαλέξω)	-0,1670	0,3389
Η οικογένειά μου δεν είναι ευχαριστημένη με τη δουλειά που έχω διαλέξει (ή με το επάγγελμα που σκοπεύω να διαλέξω)	0,0769	0,3555
Ο ύπνος μου είναι ανήσυχος και ταραγμένος	-0,1943	0,4043
Ο ύπνος μου είναι ανήσυχος και ταραγμένος	0,5324	0,2834
Ο ύπνος μου είναι ανήσυχος και ταραγμένος	0,6112	0,0551
Τον περισσότερο καιρό αισθάνομαι να μου πονά όλο μου το κεφάλι	-0,0848	0,3060
Τον περισσότερο καιρό αισθάνομαι να μου πονά όλο μου το κεφάλι	0,5875	0,2430
Τον περισσότερο καιρό αισθάνομαι να μου πονά όλο μου το κεφάλι	0,5850	0,0371
Δε λέω πάντα την αλήθεια	0,3194	0,2646
Δε λέω πάντα την αλήθεια	0,2269	0,5087
Δε λέω πάντα την αλήθεια	0,1486	0,6137
Η κρίση μου είναι καλύτερη παρά ποτέ	0,2286	0,3757
Η κρίση μου είναι καλύτερη παρά ποτέ	0,2587	0,1806
Η κρίση μου είναι καλύτερη παρά ποτέ	0,3330	0,2122
Μια φορά την εβδομάδα ή και συχνότερα αισθάνομαι ξαφνικά ζεστό όλο μου το σώμα χωρίς να υπάρχει φανερή αιτία	-0,0220	0,4819
Μια φορά την εβδομάδα ή και συχνότερα αισθάνομαι ξαφνικά ζεστό όλο μου το σώμα χωρίς να υπάρχει φανερή αιτία	0,6180	0,2180
Μια φορά την εβδομάδα ή και συχνότερα αισθάνομαι ξαφνικά ζεστό όλο μου το σώμα χωρίς να υπάρχει φανερή αιτία	0,7509	-0,0316
Όταν είμαι με άλλους ανθρώπους μ' ενοχλούν τα πολύ περίεργα πράγματα που ακούω	0,3144	0,3805

Όταν είμαι με άλλους ανθρώπους μ' ενοχλούν τα πολύ περίεργα πράγματα που ακούω	-0,0505	0,5922
Όταν είμαι με άλλους ανθρώπους μ' ενοχλούν τα πολύ περίεργα πράγματα που ακούω	-0,1162	0,3425
Θα ήταν καλύτερα εάν σχεδόν όλοι οι νόμοι καταργούνταν	0,2160	0,6095
Θα ήταν καλύτερα εάν σχεδόν όλοι οι νόμοι καταργούνταν	-0,2372	0,4001
Θα ήταν καλύτερα εάν σχεδόν όλοι οι νόμοι καταργούνταν	0,4446	0,3336
Η ψυχή μου ορισμένες φορές εγκαταλείπει το σώμα μου	-0,1848	0,4004
Η ψυχή μου ορισμένες φορές εγκαταλείπει το σώμα μου	0,6098	0,2180
Η ψυχή μου ορισμένες φορές εγκαταλείπει το σώμα μου	0,6316	-0,0049
Είμαι τόσο υγιής όσο και οι περισσότεροι φίλοι μου	-0,0359	0,3995
Είμαι τόσο υγιής όσο και οι περισσότεροι φίλοι μου	0,1287	0,5842
Είμαι τόσο υγιής όσο και οι περισσότεροι φίλοι μου	0,2871	0,4676
Προτιμώ να προσπερνώ παλιούς συμμαθητές μου ή ανθρώπους που γνωρίζω αλλά που έχω πολύ καιρό να τους δω, εκτός αν μου μιλήσουν αυτοί πρώτοι	0,2234	0,3875
Προτιμώ να προσπερνώ παλιούς συμμαθητές μου ή ανθρώπους που γνωρίζω αλλά που έχω πολύ καιρό να τους δω, εκτός αν μου μιλήσουν αυτοί πρώτοι	0,1184	0,5192
Προτιμώ να προσπερνώ παλιούς συμμαθητές μου ή ανθρώπους που γνωρίζω αλλά που έχω πολύ καιρό να τους δω, εκτός αν μου μιλήσουν αυτοί πρώτοι	0,2042	0,5236
Ένας ιερέας μπορεί να θεραπεύσει μίαν αρρώστια με την προσευχή, και ακουμπώντας το χέρι του πάνω στο κεφάλι σου	0,0467	0,3025
Ένας ιερέας μπορεί να θεραπεύσει μίαν αρρώστια με την προσευχή, και ακουμπώντας το χέρι του πάνω στο κεφάλι σου	0,4253	0,2801
Ένας ιερέας μπορεί να θεραπεύσει μίαν αρρώστια με την προσευχή, και ακουμπώντας το χέρι του πάνω στο κεφάλι σου	0,4605	0,3417
Είμαι αγαπητός στους περισσότερους ανθρώπους που με γνωρίζουν	0,2729	0,2506
Είμαι αγαπητός στους περισσότερους ανθρώπους που με γνωρίζουν	0,1031	0,6140
Είμαι αγαπητός στους περισσότερους ανθρώπους που με γνωρίζουν	-0,0056	0,3420
Σχεδόν ποτέ δεν είχα ενοχλήσεις από πόνους στην καρδιά ή στο στήθος	0,0330	0,2803
Σχεδόν ποτέ δεν είχα ενοχλήσεις από πόνους στην καρδιά ή στο στήθος	0,5643	0,0838
Σχεδόν ποτέ δεν είχα ενοχλήσεις από πόνους στην καρδιά ή στο στήθος	0,6558	-0,0998
Όταν ήμουν μικρός είχα αποβληθεί από το σχολείο μία ή και περισσότερες φορές γιατί το έκανα σκασιαρχείο	0,3503	0,5061
Όταν ήμουν μικρός είχα αποβληθεί από το σχολείο μία ή και περισσότερες φορές γιατί το έκανα σκασιαρχείο	-0,1006	0,3283
Όταν ήμουν μικρός είχα αποβληθεί από το σχολείο μία ή και περισσότερες φορές γιατί το έκανα σκασιαρχείο	0,1290	0,2379
Μπαίνω εύκολα σε παρέες	0,4576	0,2401
Μπαίνω εύκολα σε παρέες	0,1328	0,5048
Μπαίνω εύκολα σε παρέες	0,1200	0,3301
Όλα γίνονται όπως τα πρόβλεψαν οι προφήτες της βίβλου	0,1834	0,3416
Όλα γίνονται όπως τα πρόβλεψαν οι προφήτες της βίβλου	0,7052	0,1767
Όλα γίνονται όπως τα πρόβλεψαν οι προφήτες της βίβλου	0,6504	-0,0122
Συχνά ήμουν υποχρεωμένος να παίρνω διαταγές από κάποιον που ήξερε λιγότερα πράγματα από μένα	0,4048	0,1722

Συχνά ήμουν υποχρεωμένος να παίρνω διαταγές από κάποιον που ήξερε λιγότερα πράγματα από μένα	0,1999	0,3231
Συχνά ήμουν υποχρεωμένος να παίρνω διαταγές από κάποιον που ήξερε λιγότερα πράγματα από μένα	0,1364	0,3598
Δε διαβάζω κάθε μέρα το κύριο άρθρο της εφημερίδας	0,0807	0,6079
Δε διαβάζω κάθε μέρα το κύριο άρθρο της εφημερίδας	0,3674	0,2856
Δε διαβάζω κάθε μέρα το κύριο άρθρο της εφημερίδας	0,3380	0,1030
Δεν έζησα ως τώρα μια σωστή ζωή	0,1326	0,1451
Δεν έζησα ως τώρα μια σωστή ζωή	0,4835	0,3041
Δεν έζησα ως τώρα μια σωστή ζωή	0,5932	0,2063
Νιώθω συχνά κάψιμο, τσούξιμο, μιρμίγκιασμα ή σα να μουδιάζουν ορισμένα μέρη του σώματός μου	0,0393	0,4688
Νιώθω συχνά κάψιμο, τσούξιμο, μιρμίγκιασμα ή σα να μουδιάζουν ορισμένα μέρη του σώματός μου	0,5198	0,4081
Νιώθω συχνά κάψιμο, τσούξιμο, μιρμίγκιασμα ή σα να μουδιάζουν ορισμένα μέρη του σώματός μου	0,6416	0,2169
Δεν είχα ποτέ δυσκολία να ενεργηθώ ή να συγκρατηθώ	-0,1409	0,6054
Δεν είχα ποτέ δυσκολία να ενεργηθώ ή να συγκρατηθώ	0,4725	0,1226
Δεν είχα ποτέ δυσκολία να ενεργηθώ ή να συγκρατηθώ	0,6859	0,0150
Μερικές φορές επιμένω για κάτι τόσο, που οι άλλοι χάνουν την υπομονή τους με μένα	0,2911	0,5723
Μερικές φορές επιμένω για κάτι τόσο, που οι άλλοι χάνουν την υπομονή τους με μένα	0,0168	0,6088
Μερικές φορές επιμένω για κάτι τόσο, που οι άλλοι χάνουν την υπομονή τους με μένα	-0,0669	0,3173
Αγαπούσα τον πατέρα μου	0,1706	0,6056
Αγαπούσα τον πατέρα μου	0,2511	0,2143
Αγαπούσα τον πατέρα μου	0,2883	0,2868
Βλέπω πράγματα, ζώα, ανθρώπους γύρω μου που οι άλλοι δε βλέπουν	-0,1432	0,3078
Βλέπω πράγματα, ζώα, ανθρώπους γύρω μου που οι άλλοι δε βλέπουν	0,1205	0,2123
Βλέπω πράγματα, ζώα, ανθρώπους γύρω μου που οι άλλοι δε βλέπουν	0,4020	0,1430
Θα επιθυμούσα να ήμουν τόσο ευτυχισμένος όσο φαίνονται να είναι οι άλλοι	-0,0018	0,5011
Θα επιθυμούσα να ήμουν τόσο ευτυχισμένος όσο φαίνονται να είναι οι άλλοι	0,3188	0,2941
Θα επιθυμούσα να ήμουν τόσο ευτυχισμένος όσο φαίνονται να είναι οι άλλοι	0,5853	0,1304
Πολύ σπάνια αισθάνομαι πόνους στο σβέρκο	0,1422	0,5056
Πολύ σπάνια αισθάνομαι πόνους στο σβέρκο	0,3202	0,2220
Πολύ σπάνια αισθάνομαι πόνους στο σβέρκο	0,4493	0,2509
Με ελκύουν πολύ άτομα του δικού μου φύλου	0,1284	0,3713
Με ελκύουν πολύ άτομα του δικού μου φύλου	0,1301	0,3160
Με ελκύουν πολύ άτομα του δικού μου φύλου	0,2533	0,3222
Μου άρεσε να παίζω τυφλόμυγα	-0,1259	0,6643
Μου άρεσε να παίζω τυφλόμυγα	0,1020	0,3378
Μου άρεσε να παίζω τυφλόμυγα	0,2339	0,2085
Νομίζω ότι πολλοί άνθρωποι υπερβάλλουν τη δυστυχία τους για να κερδίσουν τη συμπάθεια και τη βοήθεια των άλλων	0,3443	0,3992

Νομίζω ότι πολλοί άνθρωποι υπερβάλλουν τη δυστυχία τους για να κερδίσουν τη συμπάθεια και τη βοήθεια των άλλων	0,0043	0,7366
Νομίζω ότι πολλοί άνθρωποι υπερβάλλουν τη δυστυχία τους για να κερδίσουν τη συμπάθεια και τη βοήθεια των άλλων	0,1023	0,4924
Έχω ενοχλήσεις από το στομάχι μου κάθε λίγες μέρες (ή και συχνότερα)	0,0613	0,6580
Έχω ενοχλήσεις από το στομάχι μου κάθε λίγες μέρες (ή και συχνότερα)	0,4973	0,4287
Έχω ενοχλήσεις από το στομάχι μου κάθε λίγες μέρες (ή και συχνότερα)	0,6470	0,3721
Είμαι ένα σπουδαίο πρόσωπο	0,1056	0,5597
Είμαι ένα σπουδαίο πρόσωπο	0,3966	0,2460
Είμαι ένα σπουδαίο πρόσωπο	0,2840	0,2864
Συχνά, ευχήθηκα να ήμουν κορίτσι (ή αν είστε κορίτσι: ποτέ δεν μετάνιωσα που είμαι κορίτσι)	-0,1405	0,5276
Συχνά, ευχήθηκα να ήμουν κορίτσι (ή αν είστε κορίτσι: ποτέ δεν μετάνιωσα που είμαι κορίτσι)	0,4597	0,1885
Συχνά, ευχήθηκα να ήμουν κορίτσι (ή αν είστε κορίτσι: ποτέ δεν μετάνιωσα που είμαι κορίτσι)	0,5622	0,1473
Μερικές φορές θυμώνω	0,1001	0,2877
Μερικές φορές θυμώνω	0,4988	0,2794
Μερικές φορές θυμώνω	0,4667	0,2666
Τον περισσότερο καιρό αισθάνομαι μελαγχολικός	-0,1301	0,3426
Τον περισσότερο καιρό αισθάνομαι μελαγχολικός	0,7009	0,2555
Τον περισσότερο καιρό αισθάνομαι μελαγχολικός	0,6859	0,1217
Μου αρέσει να διαβάζω ερωτικές ιστορίες	-0,0122	0,4202
Μου αρέσει να διαβάζω ερωτικές ιστορίες	0,4925	0,4356
Μου αρέσει να διαβάζω ερωτικές ιστορίες	0,5560	0,2214
Μου αρέσει η ποίηση	-0,1507	0,5004
Μου αρέσει η ποίηση	0,3809	0,2090
Μου αρέσει η ποίηση	0,5029	0,2320
Τα αισθήματά μου δεν πληγώνονται εύκολα	0,1267	0,5177
Τα αισθήματά μου δεν πληγώνονται εύκολα	0,3746	0,4598
Τα αισθήματά μου δεν πληγώνονται εύκολα	0,5509	0,2744
Πειράζω καμιά φορά τα ζώα	-0,0529	0,5370
Πειράζω καμιά φορά τα ζώα	0,3252	0,4038
Πειράζω καμιά φορά τα ζώα	0,3539	0,3869
Νομίζω ότι θα μου άρεσε η δουλειά του δασοφύλακα	0,1065	0,4960
Νομίζω ότι θα μου άρεσε η δουλειά του δασοφύλακα	0,4943	0,1705
Νομίζω ότι θα μου άρεσε η δουλειά του δασοφύλακα	0,3523	0,2033
Σε μια συζήτηση εύκολα ηττώμαι (υποχωρώ στα επιχειρήματα του άλλου)	0,3944	0,4437
Σε μια συζήτηση εύκολα ηττώμαι (υποχωρώ στα επιχειρήματα του άλλου)	0,2670	0,4361
Σε μια συζήτηση εύκολα ηττώμαι (υποχωρώ στα επιχειρήματα του άλλου)	0,1465	0,4326
Κάθε άνθρωπος που είναι ικανός και θέλει να εργαστεί σκληρά, έχει πολλές πιθανότητες να πετύχει	0,1457	0,2585
Κάθε άνθρωπος που είναι ικανός και θέλει να εργαστεί σκληρά, έχει πολλές πιθανότητες να πετύχει	0,3585	0,3416

Κάθε άνθρωπος που είναι ικανός και θέλει να εργαστεί σκληρά, έχει πολλές πιθανότητες να πετύχει	0,5724	0,5252
Μου είναι δύσκολο αυτόν τον καιρό να μην παραιτηθώ από κάθε ελπίδα ότι θα γίνω κάποιος	0,2140	0,7035
Μου είναι δύσκολο αυτόν τον καιρό να μην παραιτηθώ από κάθε ελπίδα ότι θα γίνω κάποιος	0,6076	0,0955
Μου είναι δύσκολο αυτόν τον καιρό να μην παραιτηθώ από κάθε ελπίδα ότι θα γίνω κάποιος	0,7326	0,3220
Μερικές φορές νιώθω τόση έλξη από τα προσωπικά πράγματα των άλλων, όπως παπούτσια, γάντια κλπ. ώστε να θέλω να τα αγγίξω ή να τα κλέψω αν και δε θα μου χρησιμεύσουν σε τίποτα	-0,1545	0,3837
Μερικές φορές νιώθω τόση έλξη από τα προσωπικά πράγματα των άλλων, όπως παπούτσια, γάντια κλπ. ώστε να θέλω να τα αγγίξω ή να τα κλέψω αν και δε θα μου χρησιμεύσουν σε τίποτα	0,2367	0,5576
Μερικές φορές νιώθω τόση έλξη από τα προσωπικά πράγματα των άλλων, όπως παπούτσια, γάντια κλπ. ώστε να θέλω να τα αγγίξω ή να τα κλέψω αν και δε θα μου χρησιμεύσουν σε τίποτα	0,4860	0,3352
Μου λείπει σίγουρα η αυτοπεποίθηση	-0,1149	0,3189
Μου λείπει σίγουρα η αυτοπεποίθηση	0,3879	0,1341
Μου λείπει σίγουρα η αυτοπεποίθηση	0,4661	0,1910
Θα μου άρεσε να ήμουν ανθοπώλης	-0,1111	0,4557
Θα μου άρεσε να ήμουν ανθοπώλης	0,4760	0,3093
Θα μου άρεσε να ήμουν ανθοπώλης	0,4650	0,2860
Συνήθως αισθάνομαι ότι αξίζει τον κόπο να ζει κανείς	0,0377	0,5527
Συνήθως αισθάνομαι ότι αξίζει τον κόπο να ζει κανείς	0,5135	0,0768
Συνήθως αισθάνομαι ότι αξίζει τον κόπο να ζει κανείς	0,5879	0,0693
Χρειάζεται συνήθως πολύ συζήτηση για να πείσει κανείς τους άλλους για την αλήθεια	0,4840	0,2318
Χρειάζεται συνήθως πολύ συζήτηση για να πείσει κανείς τους άλλους για την αλήθεια	-0,0793	0,5105
Χρειάζεται συνήθως πολύ συζήτηση για να πείσει κανείς τους άλλους για την αλήθεια	-0,1705	0,4254
Κάπου κάπου αναβάλλω για αύριο κάτι που θα έπρεπε να κάνω σήμερα	0,0441	0,5670
Κάπου κάπου αναβάλλω για αύριο κάτι που θα έπρεπε να κάνω σήμερα	0,6032	0,2891
Κάπου κάπου αναβάλλω για αύριο κάτι που θα έπρεπε να κάνω σήμερα	0,6585	0,1924
Δε μ' ενοχλεί να με κοροϊδεύουν	0,1665	0,6282
Δε μ' ενοχλεί να με κοροϊδεύουν	0,1912	0,5676
Δε μ' ενοχλεί να με κοροϊδεύουν	0,3448	0,4472
Θα ήθελα να ήμουν νοσοκόμος (-α)	-0,0543	0,6140
Θα ήθελα να ήμουν νοσοκόμος (-α)	0,5414	0,2055
Θα ήθελα να ήμουν νοσοκόμος (-α)	0,4751	0,1591
Νομίζω ότι οι περισσότεροι άνθρωποι θα έλεγαν ψέματα για να "πάνε μπροστά"	0,4471	0,4237
Νομίζω ότι οι περισσότεροι άνθρωποι θα έλεγαν ψέματα για να "πάνε μπροστά"	0,0980	0,5274
Νομίζω ότι οι περισσότεροι άνθρωποι θα έλεγαν ψέματα για να "πάνε μπροστά"	0,1830	0,5380
Κάνω πολλά πράγματα για τα οποία μετανιώνω εκ των υστέρων (μετανιώνω για περισσότερα πράγματα ή συχνότερα από ό,τι	0,0546	0,6272

φαίνεται να μετανιώνουν οι άλλοι)		
Κάνω πολλά πράγματα για τα οποία μετανιώνω εκ των υστέρων (μετανιώνω για περισσότερα πράγματα ή συχνότερα από ό,τι φαίνεται να μετανιώνουν οι άλλοι)	0,5213	0,3328
Κάνω πολλά πράγματα για τα οποία μετανιώνω εκ των υστέρων (μετανιώνω για περισσότερα πράγματα ή συχνότερα από ό,τι φαίνεται να μετανιώνουν οι άλλοι)	0,6802	0,1426
Πηγαίνω στην εκκλησία σχεδόν κάθε εβδομάδα	0,2623	0,1749
Πηγαίνω στην εκκλησία σχεδόν κάθε εβδομάδα	0,5606	-0,0334
Πηγαίνω στην εκκλησία σχεδόν κάθε εβδομάδα	0,4866	-0,0274
Έχω πολύ λίγους καβγάδες με μέλη της οικογένειάς μου	0,2760	0,4774
Έχω πολύ λίγους καβγάδες με μέλη της οικογένειάς μου	0,1411	0,3411
Έχω πολύ λίγους καβγάδες με μέλη της οικογένειάς μου	0,0226	0,4398
Ώρες ώρες αισθάνομαι μια πολύ ισχυρή ανάγκη να κάνω κάτι καταστρεπτικό ή σκανδαλιστικό	0,1288	0,4635
Ώρες ώρες αισθάνομαι μια πολύ ισχυρή ανάγκη να κάνω κάτι καταστρεπτικό ή σκανδαλιστικό	0,5814	0,3298
Ώρες ώρες αισθάνομαι μια πολύ ισχυρή ανάγκη να κάνω κάτι καταστρεπτικό ή σκανδαλιστικό	0,5934	0,3045
Πιστεύω στη δεύτερα παρουσία του Χριστού	0,2150	0,4129
Πιστεύω στη δεύτερα παρουσία του Χριστού	0,6474	0,0434
Πιστεύω στη δεύτερα παρουσία του Χριστού	0,6257	-0,2560
Μου αρέσει να πηγαίνω σε πάρτυ και άλλες παρόμοιες εκδηλώσεις όπου υπάρχει μεγάλο γλέντι	0,1455	0,5391
Μου αρέσει να πηγαίνω σε πάρτυ και άλλες παρόμοιες εκδηλώσεις όπου υπάρχει μεγάλο γλέντι	0,1068	0,5471
Μου αρέσει να πηγαίνω σε πάρτυ και άλλες παρόμοιες εκδηλώσεις όπου υπάρχει μεγάλο γλέντι	0,1266	0,4201
Αντιμετώπισα προβλήματα με τόσες πολλές πιθανές λύσεις, ώστε ήμουν ανίκανος να πάρω μίαν απόφαση	0,1968	0,6315
Αντιμετώπισα προβλήματα με τόσες πολλές πιθανές λύσεις, ώστε ήμουν ανίκανος να πάρω μίαν απόφαση	0,5828	-0,0588
Αντιμετώπισα προβλήματα με τόσες πολλές πιθανές λύσεις, ώστε ήμουν ανίκανος να πάρω μίαν απόφαση	0,6632	-0,0852
Πιστεύω ότι οι γυναίκες θα πρέπει να έχουν τόση σεξουαλική ελευθερία όση και οι άντρες	0,3536	0,3848
Πιστεύω ότι οι γυναίκες θα πρέπει να έχουν τόση σεξουαλική ελευθερία όση και οι άντρες	0,1245	0,5206
Πιστεύω ότι οι γυναίκες θα πρέπει να έχουν τόση σεξουαλική ελευθερία όση και οι άντρες	0,6033	0,3214
Οι πιο σφοδρές μου συγκρούσεις είναι με τον ίδιο μου τον εαυτό	-0,2677	0,2854
Οι πιο σφοδρές μου συγκρούσεις είναι με τον ίδιο μου τον εαυτό	0,7203	0,0670
Οι πιο σφοδρές μου συγκρούσεις είναι με τον ίδιο μου τον εαυτό	0,6830	-0,0927
Έχω λίγες ή και καμιά ενόχληση από συσπάσεις ή τινάγματα των μυών	0,0486	0,6945
Έχω λίγες ή και καμιά ενόχληση από συσπάσεις ή τινάγματα των μυών	0,2571	-0,0303
Έχω λίγες ή και καμιά ενόχληση από συσπάσεις ή τινάγματα των μυών	0,4463	-0,0268
Δε φαίνομαι να νοιάζομαι για ό,τι μου συμβαίνει	0,0082	0,4316
Δε φαίνομαι να νοιάζομαι για ό,τι μου συμβαίνει	0,6034	0,1261
Δε φαίνομαι να νοιάζομαι για ό,τι μου συμβαίνει	0,7252	-0,1095

Μερικές φορές όταν δεν αισθάνομαι καλά, γίνομαι δύστροπος	-0,0401	0,6433
Μερικές φορές όταν δεν αισθάνομαι καλά, γίνομαι δύστροπος	0,2668	0,5635
Μερικές φορές όταν δεν αισθάνομαι καλά, γίνομαι δύστροπος	0,2204	0,2783
Τον περισσότερο καιρό έχω το αίσθημα ότι έχω κάνει κάτι στραβό ή κακό	-0,0797	0,4595
Τον περισσότερο καιρό έχω το αίσθημα ότι έχω κάνει κάτι στραβό ή κακό	0,4613	0,3895
Τον περισσότερο καιρό έχω το αίσθημα ότι έχω κάνει κάτι στραβό ή κακό	0,5305	0,2112
Είμαι ευτυχισμένος τον περισσότερο καιρό	-0,2389	0,3553
Είμαι ευτυχισμένος τον περισσότερο καιρό	0,3662	0,2276
Είμαι ευτυχισμένος τον περισσότερο καιρό	0,6160	0,0973
Μου φαίνεται τον περισσότερο καιρό πως έχω ένα βάρος στο κεφάλι ή στη μύτη μου	-0,2105	0,6757
Μου φαίνεται τον περισσότερο καιρό πως έχω ένα βάρος στο κεφάλι ή στη μύτη μου	0,3676	0,1444
Μου φαίνεται τον περισσότερο καιρό πως έχω ένα βάρος στο κεφάλι ή στη μύτη μου	0,3424	0,0240
Μερικοί άνθρωποι είναι τόσο αυταρχικοί, ώστε αισθάνομαι να θέλω να κάνω εντελώς το αντίθετο από ό,τι ζητούν, παρόλο που ξέρω ότι έχουν δίκιο	0,2026	0,3961
Μερικοί άνθρωποι είναι τόσο αυταρχικοί, ώστε αισθάνομαι να θέλω να κάνω εντελώς το αντίθετο από ό,τι ζητούν, παρόλο που ξέρω ότι έχουν δίκιο	0,0791	0,5956
Μερικοί άνθρωποι είναι τόσο αυταρχικοί, ώστε αισθάνομαι να θέλω να κάνω εντελώς το αντίθετο από ό,τι ζητούν, παρόλο που ξέρω ότι έχουν δίκιο	0,1425	0,5299
Κάποιος τα 'χει βάλει μαζί μου	0,1800	0,4904
Κάποιος τα 'χει βάλει μαζί μου	0,2789	0,5577
Κάποιος τα 'χει βάλει μαζί μου	0,2906	0,5903
Ποτέ δεν έκανα κάτι το επικίνδυνο απλώς για ευχαρίστηση	0,1566	0,4361
Ποτέ δεν έκανα κάτι το επικίνδυνο απλώς για ευχαρίστηση	0,4519	0,3612
Ποτέ δεν έκανα κάτι το επικίνδυνο απλώς για ευχαρίστηση	0,6647	0,1300
Συχνά βρίσκω ότι είναι απαραίτητο να ορθώσω το ανάστημά μου για κάτι που πιστεύω σωστό	0,4741	0,6600
Συχνά βρίσκω ότι είναι απαραίτητο να ορθώσω το ανάστημά μου για κάτι που πιστεύω σωστό	0,1221	0,1577
Συχνά βρίσκω ότι είναι απαραίτητο να ορθώσω το ανάστημά μου για κάτι που πιστεύω σωστό	0,3920	0,3669
Πιστεύω ότι οι νόμοι πρέπει να επιβάλλονται	0,4301	0,3087
Πιστεύω ότι οι νόμοι πρέπει να επιβάλλονται	0,1728	0,5883
Πιστεύω ότι οι νόμοι πρέπει να επιβάλλονται	0,4720	0,3828
Συχνά αισθάνομαι σα να μου σφίγγει το κεφάλι μια τανάλια	0,1093	0,6815
Συχνά αισθάνομαι σα να μου σφίγγει το κεφάλι μια τανάλια	0,6620	0,3741
Συχνά αισθάνομαι σα να μου σφίγγει το κεφάλι μια τανάλια	0,7000	0,1644
Πιστεύω στη μετά το θάνατο ζωή	-0,0475	0,3835
Πιστεύω στη μετά το θάνατο ζωή	0,7142	-0,0099
Πιστεύω στη μετά το θάνατο ζωή	0,7095	-0,2018
Απολαμβάνω πολύ περισσότερο έναν αγώνα ή ένα παιχνίδι όταν έχω στοιχηματίσει	0,0023	0,4178
Απολαμβάνω πολύ περισσότερο έναν αγώνα ή ένα παιχνίδι όταν έχω	0,5334	0,0416

στοιχηματίσει		
Απολαμβάνω πολύ περισσότερο έναν αγώνα ή ένα παιχνίδι όταν έχω στοιχηματίσει	0,4598	0,2518
Οι περισσότεροι άνθρωποι είναι έντιμοι, κυρίως από φόβο μήπως τους πιάσουν	0,4867	0,4226
Οι περισσότεροι άνθρωποι είναι έντιμοι, κυρίως από φόβο μήπως τους πιάσουν	0,1634	0,6378
Οι περισσότεροι άνθρωποι είναι έντιμοι, κυρίως από φόβο μήπως τους πιάσουν	0,4623	0,5266
Όταν πήγαινα στο σχολείο με είχαν στείλει μερικές φορές στο διευθυντή, γιατί το είχα κάνει σκασιαρχείο	0,0548	0,4948
Όταν πήγαινα στο σχολείο με είχαν στείλει μερικές φορές στο διευθυντή, γιατί το είχα κάνει σκασιαρχείο	0,0098	0,3003
Όταν πήγαινα στο σχολείο με είχαν στείλει μερικές φορές στο διευθυντή, γιατί το είχα κάνει σκασιαρχείο	-0,0445	0,4538
Η ομιλία μου είναι πάντοτε η ίδια (ούτε πιο γρήγορη, ούτε πιο αργή, ούτε βραχνή ούτε κομπιάζει)	0,3959	0,3507
Η ομιλία μου είναι πάντοτε η ίδια (ούτε πιο γρήγορη, ούτε πιο αργή, ούτε βραχνή ούτε κομπιάζει)	0,3696	0,2934
Η ομιλία μου είναι πάντοτε η ίδια (ούτε πιο γρήγορη, ούτε πιο αργή, ούτε βραχνή ούτε κομπιάζει)	0,2742	0,2763
Όταν τρώω στο σπίτι μου, οι τρόποι μου δεν είναι τόσο καλοί όσο όταν είμαι έξω με συντροφιά	0,0530	0,4604
Όταν τρώω στο σπίτι μου, οι τρόποι μου δεν είναι τόσο καλοί όσο όταν είμαι έξω με συντροφιά	-0,0671	0,5873
Όταν τρώω στο σπίτι μου, οι τρόποι μου δεν είναι τόσο καλοί όσο όταν είμαι έξω με συντροφιά	0,3507	0,5687
Πιστεύω ότι γίνεται μια συνομωσία εναντίον μου	0,1169	0,3320
Πιστεύω ότι γίνεται μια συνομωσία εναντίον μου	0,3265	0,3854
Πιστεύω ότι γίνεται μια συνομωσία εναντίον μου	0,4815	0,2251
Νομίζω ότι είμαι σχεδόν το ίδιο ικανός και έξυπνος με τους περισσότερους ανθρώπους που βρίσκονται γύρω μου	0,2187	0,5089
Νομίζω ότι είμαι σχεδόν το ίδιο ικανός και έξυπνος με τους περισσότερους ανθρώπους που βρίσκονται γύρω μου	0,2458	0,3387
Νομίζω ότι είμαι σχεδόν το ίδιο ικανός και έξυπνος με τους περισσότερους ανθρώπους που βρίσκονται γύρω μου	0,3164	0,3840
Πιστεύω ότι με παρακολουθούν	-0,0993	0,3779
Πιστεύω ότι με παρακολουθούν	0,3323	0,0487
Πιστεύω ότι με παρακολουθούν	0,7093	-0,0145
Οι περισσότεροι άνθρωποι θα χρησιμοποιούσαν μέσα όχι και τόσο δίκαια για ν' αποκτήσουν κάτι παρά να χάσουν την ευκαιρία γι' αυτό	0,2918	0,4493
Οι περισσότεροι άνθρωποι θα χρησιμοποιούσαν μέσα όχι και τόσο δίκαια για ν' αποκτήσουν κάτι παρά να χάσουν την ευκαιρία γι' αυτό	0,1422	0,5100
Οι περισσότεροι άνθρωποι θα χρησιμοποιούσαν μέσα όχι και τόσο δίκαια για ν' αποκτήσουν κάτι παρά να χάσουν την ευκαιρία γι' αυτό	0,5765	0,2967
Έχω πολλές ενοχλήσεις από το στομάχι	-0,1164	0,7265
Έχω πολλές ενοχλήσεις από το στομάχι	0,4888	0,3537
Έχω πολλές ενοχλήσεις από το στομάχι	0,5564	0,2471
Μου αρέσει το θέατρο	0,0398	0,5111
Μου αρέσει το θέατρο	0,4675	0,2904
Μου αρέσει το θέατρο	0,3144	0,2648
Ξέρω ποιος είναι υπεύθυνος για τα περισσότερα βάσανά μου	0,3694	0,4103

Ξέρω ποιος είναι υπεύθυνος για τα περισσότερα βάσανά μου	0,1254	0,4674
Ξέρω ποιος είναι υπεύθυνος για τα περισσότερα βάσανά μου	0,4444	0,4576
Η θέα του αίματος ούτε με τρομάζει ούτε με αρρωσταίνει	-0,1860	0,6074
Η θέα του αίματος ούτε με τρομάζει ούτε με αρρωσταίνει	0,4455	0,2637
Η θέα του αίματος ούτε με τρομάζει ούτε με αρρωσταίνει	0,5958	0,1813
Συχνά δεν μπορώ να καταλάβω γιατί είμαι τόσο γκρινιάρης και δύστροπος	0,1893	0,6932
Συχνά δεν μπορώ να καταλάβω γιατί είμαι τόσο γκρινιάρης και δύστροπος	0,4390	0,4431
Συχνά δεν μπορώ να καταλάβω γιατί είμαι τόσο γκρινιάρης και δύστροπος	0,2745	0,3554
Ποτέ δεν έκανα εμετό με αίμα ούτε έβγαλα αίμα βήχοντας	0,0656	0,3135
Ποτέ δεν έκανα εμετό με αίμα ούτε έβγαλα αίμα βήχοντας	0,4663	0,0180
Ποτέ δεν έκανα εμετό με αίμα ούτε έβγαλα αίμα βήχοντας	0,4933	0,0539
Δεν ανησυχώ μήπως κολλήσω αρρώστιες	-0,0746	0,4179
Δεν ανησυχώ μήπως κολλήσω αρρώστιες	0,5285	0,2830
Δεν ανησυχώ μήπως κολλήσω αρρώστιες	0,6293	0,2577
Μου αρέσει να κάνω συλλογή από λουλούδια ή να μεγαλώνω φυτά στο σπίτι	0,0388	0,6488
Μου αρέσει να κάνω συλλογή από λουλούδια ή να μεγαλώνω φυτά στο σπίτι	0,3829	0,0800
Μου αρέσει να κάνω συλλογή από λουλούδια ή να μεγαλώνω φυτά στο σπίτι	0,6090	0,0315
Δεν έχω ποτέ αφεθεί σε καμιά ασυνήθιστη σεξουαλική πράξη	-0,0414	0,6637
Δεν έχω ποτέ αφεθεί σε καμιά ασυνήθιστη σεξουαλική πράξη	0,2975	0,3011
Δεν έχω ποτέ αφεθεί σε καμιά ασυνήθιστη σεξουαλική πράξη	0,5508	0,5228
Μερικές φορές οι σκέψεις μου ήταν τόσο γρήγορες, ώστε δεν προλάβαινα να τις εκφράσω	0,0953	0,5427
Μερικές φορές οι σκέψεις μου ήταν τόσο γρήγορες, ώστε δεν προλάβαινα να τις εκφράσω	0,3275	0,4865
Μερικές φορές οι σκέψεις μου ήταν τόσο γρήγορες, ώστε δεν προλάβαινα να τις εκφράσω	0,2616	0,4204
Εάν μπορούσα να μπω σ' ένα κινηματογράφο χωρίς να πληρώσω και να ήμουν σίγουρος ότι δε θα με έβλεπαν, πιθανόν να το έκανα	0,1070	0,5682
Εάν μπορούσα να μπω σ' ένα κινηματογράφο χωρίς να πληρώσω και να ήμουν σίγουρος ότι δε θα με έβλεπαν, πιθανόν να το έκανα	-0,0721	0,4880
Εάν μπορούσα να μπω σ' ένα κινηματογράφο χωρίς να πληρώσω και να ήμουν σίγουρος ότι δε θα με έβλεπαν, πιθανόν να το έκανα	0,6048	0,2847
Συχνά αναρωτιέμαι ποια να είναι η κρυφή αιτία για την οποία ένα άλλο πρόσωπο κάνει κάτι καλό για μένα	0,1533	0,4920
Συχνά αναρωτιέμαι ποια να είναι η κρυφή αιτία για την οποία ένα άλλο πρόσωπο κάνει κάτι καλό για μένα	0,1845	0,5790
Συχνά αναρωτιέμαι ποια να είναι η κρυφή αιτία για την οποία ένα άλλο πρόσωπο κάνει κάτι καλό για μένα	0,4424	0,4138
Πιστεύω ότι στο σπίτι μου η ζωή είναι τόσο ευχάριστη όσο και των περισσότερων γνωστών μου	0,2820	0,4770
Πιστεύω ότι στο σπίτι μου η ζωή είναι τόσο ευχάριστη όσο και των περισσότερων γνωστών μου	-0,1636	0,5938
Πιστεύω ότι στο σπίτι μου η ζωή είναι τόσο ευχάριστη όσο και των περισσότερων γνωστών μου	0,4075	0,4695
Η κριτική και η επίπληξη με πληγώνουν σκληρά	0,0326	0,4010
Η κριτική και η επίπληξη με πληγώνουν σκληρά	0,3199	0,5288

Η κριτική και η επίπληξη με πληγώνουν σκληρά	0,2554	0,5439
Μερικές φορές νιώθω πως θέλω να βλάψω τον εαυτό μου ή κάποιον άλλο	-0,1501	0,3747
Μερικές φορές νιώθω πως θέλω να βλάψω τον εαυτό μου ή κάποιον άλλο	0,3260	0,1661
Μερικές φορές νιώθω πως θέλω να βλάψω τον εαυτό μου ή κάποιον άλλο	0,6662	0,0804
Μου αρέσει να μαγειρεύω	0,0057	0,5408
Μου αρέσει να μαγειρεύω	0,3189	0,0798
Μου αρέσει να μαγειρεύω	0,3195	0,2503
Η συμπεριφορά μου καθορίζεται σ' ένα μεγάλο βαθμό από τις συνήθειες αυτών που είναι γύρω μου	0,3133	0,3245
Η συμπεριφορά μου καθορίζεται σ' ένα μεγάλο βαθμό από τις συνήθειες αυτών που είναι γύρω μου	-0,2167	0,5272
Η συμπεριφορά μου καθορίζεται σ' ένα μεγάλο βαθμό από τις συνήθειες αυτών που είναι γύρω μου	0,3142	0,4676
Σίγουρα υπάρχουν στιγμές που αισθάνομαι άχρηστος	-0,2013	0,5187
Σίγουρα υπάρχουν στιγμές που αισθάνομαι άχρηστος	0,4968	-0,0350
Σίγουρα υπάρχουν στιγμές που αισθάνομαι άχρηστος	0,7152	0,1393
Όταν ήμουν παιδί ανήκα σε μια παρέα ή ομάδα που προσπαθούσε να διατηρηθεί ενωμένη ό,τι κι αν συνέβαινε	0,4962	0,3520
Όταν ήμουν παιδί ανήκα σε μια παρέα ή ομάδα που προσπαθούσε να διατηρηθεί ενωμένη ό,τι κι αν συνέβαινε	0,0674	0,4663
Όταν ήμουν παιδί ανήκα σε μια παρέα ή ομάδα που προσπαθούσε να διατηρηθεί ενωμένη ό,τι κι αν συνέβαινε	0,4938	0,4913
Θα ήθελα να ήμουν στρατιώτης	0,0653	0,5676
Θα ήθελα να ήμουν στρατιώτης	0,5122	0,0697
Θα ήθελα να ήμουν στρατιώτης	0,6006	0,0284
Καμιά φορά αισθάνομαι την επιθυμία να έρθω στα χέρια με κάποιον	0,1445	0,5365
Καμιά φορά αισθάνομαι την επιθυμία να έρθω στα χέρια με κάποιον	0,3552	0,2380
Καμιά φορά αισθάνομαι την επιθυμία να έρθω στα χέρια με κάποιον	0,4766	0,2564
Έχω μέσα μου τον πόθο για περιπλάνηση και ποτέ δεν είμαι ευχαριστημένος παρά μονάχα όταν τριγυρνάω ή ταξιδεύω	0,0591	0,5520
Έχω μέσα μου τον πόθο για περιπλάνηση και ποτέ δεν είμαι ευχαριστημένος παρά μονάχα όταν τριγυρνάω ή ταξιδεύω	0,5329	0,0520
Έχω μέσα μου τον πόθο για περιπλάνηση και ποτέ δεν είμαι ευχαριστημένος παρά μονάχα όταν τριγυρνάω ή ταξιδεύω	0,5969	0,2461
Πολλές φορές στη ζωή μου βγήκα χαμένος, γιατί δεν μπόρεσα να πάρω μίαν απόφαση αρκετά γρήγορα	0,2094	0,7541
Πολλές φορές στη ζωή μου βγήκα χαμένος, γιατί δεν μπόρεσα να πάρω μίαν απόφαση αρκετά γρήγορα	0,7048	-0,0462
Πολλές φορές στη ζωή μου βγήκα χαμένος, γιατί δεν μπόρεσα να πάρω μίαν απόφαση αρκετά γρήγορα	0,7411	0,1920
Μ' εκνευρίζει να μου ζητούν τη γνώμη μου ή να με διακόπτουν όταν ασχολούμαι με μια σημαντική εργασία	0,3003	0,5566
Μ' εκνευρίζει να μου ζητούν τη γνώμη μου ή να με διακόπτουν όταν ασχολούμαι με μια σημαντική εργασία	0,3216	0,5418
Μ' εκνευρίζει να μου ζητούν τη γνώμη μου ή να με διακόπτουν όταν ασχολούμαι με μια σημαντική εργασία	0,1294	0,4602
Κάποτε έγραφα το ημερολόγιό μου	0,0378	0,5443
Κάποτε έγραφα το ημερολόγιό μου	0,2498	0,0395
Κάποτε έγραφα το ημερολόγιό μου	0,5219	0,1015

Θα προτιμούσα να κερδίσω παρά να χάσω σε ένα παιχνίδι	0,1371	0,6874
Θα προτιμούσα να κερδίσω παρά να χάσω σε ένα παιχνίδι	0,4846	-0,0632
Θα προτιμούσα να κερδίσω παρά να χάσω σε ένα παιχνίδι	0,5344	0,2109
Κάποιος προσπάθησε να με δηλητηριάσει	0,1013	0,4198
Κάποιος προσπάθησε να με δηλητηριάσει	0,2881	0,1405
Κάποιος προσπάθησε να με δηλητηριάσει	0,5436	0,3708
Τα περισσότερα βράδια πέφτω για ύπνο χωρίς να με ενοχλούν διάφορες σκέψεις ή ιδέες	-0,0453	0,4957
Τα περισσότερα βράδια πέφτω για ύπνο χωρίς να με ενοχλούν διάφορες σκέψεις ή ιδέες	0,7308	0,1042
Τα περισσότερα βράδια πέφτω για ύπνο χωρίς να με ενοχλούν διάφορες σκέψεις ή ιδέες	0,7902	-0,0420
Στα τελευταία αυτά χρόνια ήμουν καλά τον περισσότερο καιρό	-0,1032	0,5731
Στα τελευταία αυτά χρόνια ήμουν καλά τον περισσότερο καιρό	0,6746	0,0532
Στα τελευταία αυτά χρόνια ήμουν καλά τον περισσότερο καιρό	0,7874	0,1002
Ποτέ δεν είχα κρίση ή σπασμούς	0,0305	0,6993
Ποτέ δεν είχα κρίση ή σπασμούς	0,6512	0,2318
Ποτέ δεν είχα κρίση ή σπασμούς	0,7061	0,2585
Ούτε παίρνω ούτε χάνω βάρος	-0,0769	0,5965
Ούτε παίρνω ούτε χάνω βάρος	0,4336	0,2077
Ούτε παίρνω ούτε χάνω βάρος	0,5893	0,0963
Υπήρξαν περίοδοι κατά τις οποίες έκανα πράγματα χωρίς να γνωρίζω αργότερα τι ακριβώς είχα κάνει	-0,1379	0,5227
Υπήρξαν περίοδοι κατά τις οποίες έκανα πράγματα χωρίς να γνωρίζω αργότερα τι ακριβώς είχα κάνει	0,6425	0,1004
Υπήρξαν περίοδοι κατά τις οποίες έκανα πράγματα χωρίς να γνωρίζω αργότερα τι ακριβώς είχα κάνει	0,7357	0,0507
Αισθάνομαι ότι πολλές φορές τιμωρήθηκα χωρίς αιτία	0,1533	0,4409
Αισθάνομαι ότι πολλές φορές τιμωρήθηκα χωρίς αιτία	0,4506	0,4312
Αισθάνομαι ότι πολλές φορές τιμωρήθηκα χωρίς αιτία	0,5333	0,3788
Κλαίω εύκολα	0,0499	0,6994
Κλαίω εύκολα	0,6953	0,0986
Κλαίω εύκολα	0,7675	0,2317
Δεν καταλαβαίνω αυτά που διαβάζω τόσο καλά όσο άλλοτε	-0,0755	0,3820
Δεν καταλαβαίνω αυτά που διαβάζω τόσο καλά όσο άλλοτε	0,6153	0,1693
Δεν καταλαβαίνω αυτά που διαβάζω τόσο καλά όσο άλλοτε	0,4387	0,1897
Ποτέ στη ζωή μου δεν αισθάνθηκα τόσο καλά όσο τώρα	-0,2163	0,5279
Ποτέ στη ζωή μου δεν αισθάνθηκα τόσο καλά όσο τώρα	0,6394	0,1453
Ποτέ στη ζωή μου δεν αισθάνθηκα τόσο καλά όσο τώρα	0,7113	0,1057
Αισθάνομαι μερικές φορές το επάνω μέρος του κεφαλιού μου πολύ ευαίσθητο	-0,0913	0,4032
Αισθάνομαι μερικές φορές το επάνω μέρος του κεφαλιού μου πολύ ευαίσθητο	0,2927	-0,1000
Αισθάνομαι μερικές φορές το επάνω μέρος του κεφαλιού μου πολύ ευαίσθητο	0,5776	0,0523
Απεχθάνομαι να με κοροϊδεύουν τόσο έξυπνα ώστε να παραδεχθώ στο τέλος ότι μου την έφεραν	0,2286	0,6369
Απεχθάνομαι να με κοροϊδεύουν τόσο έξυπνα ώστε να παραδεχθώ στο τέλος ότι μου την έφεραν	0,1114	0,5307

Απεχθάνομαι να με κοροϊδεύουν τόσο έξυπνα ώστε να παραδεχθώ στο τέλος ότι μου την έφεραν	0,0829	0,5121
Δεν κουράζομαι εύκολα	-0,1794	0,5743
Δεν κουράζομαι εύκολα	0,5405	0,0713
Δεν κουράζομαι εύκολα	0,7394	0,0143
Μου αρέσει να μελετώ και να διαβάζω πράγματα σχετικά με τη δουλειά μου	0,2664	0,5698
Μου αρέσει να μελετώ και να διαβάζω πράγματα σχετικά με τη δουλειά μου	0,4191	-0,0123
Μου αρέσει να μελετώ και να διαβάζω πράγματα σχετικά με τη δουλειά μου	0,4492	0,0616
Μου αρέσει να γνωρίζω σπουδαίους ανθρώπους γιατί αυτό με κάνει να αισθάνομαι κι εγώ σπουδαίος	0,2297	0,5941
Μου αρέσει να γνωρίζω σπουδαίους ανθρώπους γιατί αυτό με κάνει να αισθάνομαι κι εγώ σπουδαίος	0,3882	0,3068
Μου αρέσει να γνωρίζω σπουδαίους ανθρώπους γιατί αυτό με κάνει να αισθάνομαι κι εγώ σπουδαίος	0,3416	0,5327
Φοβάμαι όταν από ένα ψηλό μέρος κοιτάζω κάτω	-0,2543	0,4884
Φοβάμαι όταν από ένα ψηλό μέρος κοιτάζω κάτω	0,3790	0,1431
Φοβάμαι όταν από ένα ψηλό μέρος κοιτάζω κάτω	0,5966	0,0922
Δε θα ανησυχούσα αν μέλη της οικογένειάς μου είχαν φασαρίες με την αστυνομία	0,0705	0,3041
Δε θα ανησυχούσα αν μέλη της οικογένειάς μου είχαν φασαρίες με την αστυνομία	0,1701	0,3408
Δε θα ανησυχούσα αν μέλη της οικογένειάς μου είχαν φασαρίες με την αστυνομία	0,4950	0,5030
Υπάρχει κάτι που δεν πάει καλά στο μυαλό μου	-0,1675	0,2691
Υπάρχει κάτι που δεν πάει καλά στο μυαλό μου	0,8206	0,1149
Υπάρχει κάτι που δεν πάει καλά στο μυαλό μου	0,7117	-0,0895
Δε φοβάμαι να διαχειρίζομαι χρήματα	0,0155	0,4797
Δε φοβάμαι να διαχειρίζομαι χρήματα	0,4305	-0,2910
Δε φοβάμαι να διαχειρίζομαι χρήματα	0,6533	-0,0155
Δε μ' ενοχλεί το τι σκέπτονται οι άλλοι για μένα	0,0744	0,5136
Δε μ' ενοχλεί το τι σκέπτονται οι άλλοι για μένα	0,0566	0,2567
Δε μ' ενοχλεί το τι σκέπτονται οι άλλοι για μένα	0,5706	0,1860
Δεν αισθάνομαι άνετα να κάνω νούμερο σε μία φιλική συγκέντρωση ακόμα και όταν οι άλλοι κάνουν το ίδιο	0,2731	0,6383
Δεν αισθάνομαι άνετα να κάνω νούμερο σε μία φιλική συγκέντρωση ακόμα και όταν οι άλλοι κάνουν το ίδιο	0,1094	0,5269
Δεν αισθάνομαι άνετα να κάνω νούμερο σε μία φιλική συγκέντρωση ακόμα και όταν οι άλλοι κάνουν το ίδιο	0,3708	0,4135
Συχνά πρέπει να κάνω αγώνα για να μη δείχνω ότι είμαι ντροπαλός	0,1971	0,4252
Συχνά πρέπει να κάνω αγώνα για να μη δείχνω ότι είμαι ντροπαλός	0,4313	0,3906
Συχνά πρέπει να κάνω αγώνα για να μη δείχνω ότι είμαι ντροπαλός	0,3572	0,4227
Μου άρεσε το σχολείο	0,1839	0,6771
Μου άρεσε το σχολείο	0,5452	0,0808
Μου άρεσε το σχολείο	0,4455	0,2699
Ποτέ μου δε λιποθύμησα	0,2123	0,7096
Ποτέ μου δε λιποθύμησα	0,6016	0,2517
Ποτέ μου δε λιποθύμησα	0,5885	0,1753

Δεν έχω ποτέ (ή σχεδόν ποτέ) ζαλάδες	0,1292	0,7150
Δεν έχω ποτέ (ή σχεδόν ποτέ) ζαλάδες	0,6088	0,2921
Δεν έχω ποτέ (ή σχεδόν ποτέ) ζαλάδες	0,5308	0,3385
Δε φοβάμαι πολύ τα φίδια	-0,1171	0,6929
Δε φοβάμαι πολύ τα φίδια	0,4717	0,1412
Δε φοβάμαι πολύ τα φίδια	0,5904	0,0901
Η μητέρα μου ήταν μια καλή γυναίκα	0,1051	0,1084
Η μητέρα μου ήταν μια καλή γυναίκα	0,3476	0,3154
Η μητέρα μου ήταν μια καλή γυναίκα	0,5043	0,1520
Η μνήμη μου φαίνεται να είναι καλή	-0,0781	0,5253
Η μνήμη μου φαίνεται να είναι καλή	0,5719	-0,0394
Η μνήμη μου φαίνεται να είναι καλή	0,5868	-0,1751
Με ανησυχούν τα σεξουαλικά ζητήματα	-0,0196	0,5431
Με ανησυχούν τα σεξουαλικά ζητήματα	0,5361	0,2471
Με ανησυχούν τα σεξουαλικά ζητήματα	0,5985	-0,0614
Δυσκολεύομαι πολύ ν' ανοίξω συζήτηση με ανθρώπους που συναντώ για πρώτη φορά	0,1731	0,5969
Δυσκολεύομαι πολύ ν' ανοίξω συζήτηση με ανθρώπους που συναντώ για πρώτη φορά	0,1070	0,5012
Δυσκολεύομαι πολύ ν' ανοίξω συζήτηση με ανθρώπους που συναντώ για πρώτη φορά	-0,0061	0,5038
Όταν βαριέμαι μου αρέσει να δημιουργώ έναν τρόπο ψυχαγωγίας	0,0386	0,6938
Όταν βαριέμαι μου αρέσει να δημιουργώ έναν τρόπο ψυχαγωγίας	0,5367	0,1652
Όταν βαριέμαι μου αρέσει να δημιουργώ έναν τρόπο ψυχαγωγίας	0,4933	-0,0982
Φοβάμαι ότι θα τρελαθώ	-0,0290	0,4479
Φοβάμαι ότι θα τρελαθώ	0,7685	-0,0047
Φοβάμαι ότι θα τρελαθώ	0,7431	-0,1102
Είμαι αντίθετος στο να δίνει κανείς χρήματα στους ζητιάνους	0,0633	0,4376
Είμαι αντίθετος στο να δίνει κανείς χρήματα στους ζητιάνους	-0,0599	0,4622
Είμαι αντίθετος στο να δίνει κανείς χρήματα στους ζητιάνους	0,6480	0,3552
Ακούω συχνά φωνές χωρίς να ξέρω από πού έρχονται	-0,3516	0,3111
Ακούω συχνά φωνές χωρίς να ξέρω από πού έρχονται	0,5403	0,1217
Ακούω συχνά φωνές χωρίς να ξέρω από πού έρχονται	0,4897	-0,0579
Η ακοή μου φαίνεται να είναι τόσο καλή όσο και των άλλων ανθρώπων	0,0081	0,4079
Η ακοή μου φαίνεται να είναι τόσο καλή όσο και των άλλων ανθρώπων	0,1723	0,3739
Η ακοή μου φαίνεται να είναι τόσο καλή όσο και των άλλων ανθρώπων	0,3205	0,1898
Συχνά παρατηρώ ότι το χέρι μου τρέμει, όταν επιχειρώ να κάνω κάτι	-0,1658	0,5099
Συχνά παρατηρώ ότι το χέρι μου τρέμει, όταν επιχειρώ να κάνω κάτι	0,4422	0,3407
Συχνά παρατηρώ ότι το χέρι μου τρέμει, όταν επιχειρώ να κάνω κάτι	0,6117	0,2522
Τα χέρια μου δεν έχουν γίνει αδέξια ή άγαρμπα	-0,0020	0,5952
Τα χέρια μου δεν έχουν γίνει αδέξια ή άγαρμπα	0,5386	0,2589
Τα χέρια μου δεν έχουν γίνει αδέξια ή άγαρμπα	0,6299	0,1073
Μπορώ να διαβάζω για πολύ ώρα χωρίς να κουράζονται τα μάτια μου	0,0031	0,3151
Μπορώ να διαβάζω για πολύ ώρα χωρίς να κουράζονται τα μάτια μου	0,4499	0,0133
Μπορώ να διαβάζω για πολύ ώρα χωρίς να κουράζονται τα μάτια μου	0,5270	-0,0089

Αισθάνομαι τον περισσότερο καιρό μια γενική αδυναμία σε όλο μου το σώμα	0,0115	0,5549
Αισθάνομαι τον περισσότερο καιρό μια γενική αδυναμία σε όλο μου το σώμα	0,6093	0,2643
Αισθάνομαι τον περισσότερο καιρό μια γενική αδυναμία σε όλο μου το σώμα	0,7178	0,0427
Έχω πολύ λίγους πονοκεφάλους	-0,0907	0,6078
Έχω πολύ λίγους πονοκεφάλους	0,3647	0,1770
Έχω πολύ λίγους πονοκεφάλους	0,5486	0,0219
Μερικές φορές, όταν βρίσκομαι σε δύσκολη θέση, με λούζει ιδρώτας, πράγμα που με ενοχλεί πάρα πολύ	-0,0782	0,6199
Μερικές φορές, όταν βρίσκομαι σε δύσκολη θέση, με λούζει ιδρώτας, πράγμα που με ενοχλεί πάρα πολύ	0,3544	0,2805
Μερικές φορές, όταν βρίσκομαι σε δύσκολη θέση, με λούζει ιδρώτας, πράγμα που με ενοχλεί πάρα πολύ	0,5669	0,3280
Δεν είχα ποτέ δυσκολίες να κρατώ την ισορροπία μου όταν περπατώ	0,0412	0,6602
Δεν είχα ποτέ δυσκολίες να κρατώ την ισορροπία μου όταν περπατώ	0,4090	0,4003
Δεν είχα ποτέ δυσκολίες να κρατώ την ισορροπία μου όταν περπατώ	0,4574	0,0948
Δεν παθαίνω αλλεργικό συνάχι ή άσθμα	0,1941	0,4212
Δεν παθαίνω αλλεργικό συνάχι ή άσθμα	0,3687	0,3454
Δεν παθαίνω αλλεργικό συνάχι ή άσθμα	0,5398	0,0845
Παρουσίασα κρίσεις κατά τις οποίες δεν ήμουν ικανός να ελέγχω τις κινήσεις ή τα λόγια μου αλλά καταλάβαινα ό,τι συνέβαινε γύρω μου	-0,0183	0,5346
Παρουσίασα κρίσεις κατά τις οποίες δεν ήμουν ικανός να ελέγχω τις κινήσεις ή τα λόγια μου αλλά καταλάβαινα ό,τι συνέβαινε γύρω μου	0,3610	-0,0624
Παρουσίασα κρίσεις κατά τις οποίες δεν ήμουν ικανός να ελέγχω τις κινήσεις ή τα λόγια μου αλλά καταλάβαινα ό,τι συνέβαινε γύρω μου	0,6299	0,0529
Δεν μου αρέσουν όλοι όσους γνωρίζω	0,2245	0,4155
Δεν μου αρέσουν όλοι όσους γνωρίζω	-0,1295	0,3297
Δεν μου αρέσουν όλοι όσους γνωρίζω	0,1054	0,3893
Μου αρέσει να επισκέπτομαι μέρη που δεν έχω ξαναδεί	0,1041	0,6187
Μου αρέσει να επισκέπτομαι μέρη που δεν έχω ξαναδεί	0,4084	0,1484
Μου αρέσει να επισκέπτομαι μέρη που δεν έχω ξαναδεί	0,5411	0,1217
Κάποιος έχει προσπαθήσει να με ληστέψει	0,0743	0,2667
Κάποιος έχει προσπαθήσει να με ληστέψει	0,0198	0,4610
Κάποιος έχει προσπαθήσει να με ληστέψει	0,3221	0,3548
Ονειροπολώ πολύ λίγο	0,0716	0,7370
Ονειροπολώ πολύ λίγο	0,5344	0,0723
Ονειροπολώ πολύ λίγο	0,6570	-0,0252
Τα παιδιά θα έπρεπε να διδάσκονται όλα τα βασικά ζητήματα που αφορούν τη σεξουαλική ζωή	0,2670	0,5378
Τα παιδιά θα έπρεπε να διδάσκονται όλα τα βασικά ζητήματα που αφορούν τη σεξουαλική ζωή	0,0294	0,5523
Τα παιδιά θα έπρεπε να διδάσκονται όλα τα βασικά ζητήματα που αφορούν τη σεξουαλική ζωή	0,3557	0,5707
Υπάρχουν άνθρωποι που προσπαθούν να κλέψουν τις ιδέες και τις σκέψεις μου	0,0172	0,3094
Υπάρχουν άνθρωποι που προσπαθούν να κλέψουν τις ιδέες και τις σκέψεις μου	0,2561	0,4494
Υπάρχουν άνθρωποι που προσπαθούν να κλέψουν τις ιδέες και τις σκέψεις μου	0,4573	0,2425

Θα ήθελα να μην ήμουν τόσο ντροπαλός	-0,0337	0,7148
Θα ήθελα να μην ήμουν τόσο ντροπαλός	0,0826	0,1189
Θα ήθελα να μην ήμουν τόσο ντροπαλός	0,1233	0,1336
Πιστεύω ότι είμαι ένα καταδικασμένο άτομο	-0,1034	0,4895
Πιστεύω ότι είμαι ένα καταδικασμένο άτομο	0,5859	0,0928
Πιστεύω ότι είμαι ένα καταδικασμένο άτομο	0,6435	0,2859
Εάν ήμουν δημοσιογράφος θα ήθελα πάρα πολύ να γράφω νέα του θεάτρου	0,1693	0,6270
Εάν ήμουν δημοσιογράφος θα ήθελα πάρα πολύ να γράφω νέα του θεάτρου	0,3601	0,2650
Εάν ήμουν δημοσιογράφος θα ήθελα πάρα πολύ να γράφω νέα του θεάτρου	0,3363	0,2515
Θα ήθελα να ήμουν δημοσιογράφος	-0,1074	0,6677
Θα ήθελα να ήμουν δημοσιογράφος	0,3451	0,2853
Θα ήθελα να ήμουν δημοσιογράφος	0,2875	0,3292
Μερικές φορές μου ήταν αδύνατο να εμποδίσω τον εαυτό μου να κλέψει ή να "βουτήξει" κάτι από ένα κατάστημα	-0,1661	0,4524
Μερικές φορές μου ήταν αδύνατο να εμποδίσω τον εαυτό μου να κλέψει ή να "βουτήξει" κάτι από ένα κατάστημα	0,3102	0,4157
Μερικές φορές μου ήταν αδύνατο να εμποδίσω τον εαυτό μου να κλέψει ή να "βουτήξει" κάτι από ένα κατάστημα	0,5954	0,3355
Είμαι πολύ θρήσκος (πιο πολύ από τους περισσότερους ανθρώπους)	0,0768	0,4195
Είμαι πολύ θρήσκος (πιο πολύ από τους περισσότερους ανθρώπους)	0,5404	0,2814
Είμαι πολύ θρήσκος (πιο πολύ από τους περισσότερους ανθρώπους)	0,7810	0,1513
Μου αρέσουν πολλά διαφορετικού τύπου παιχνίδια και ψυχαγωγίες	0,0583	0,6516
Μου αρέσουν πολλά διαφορετικού τύπου παιχνίδια και ψυχαγωγίες	0,2090	0,2566
Μου αρέσουν πολλά διαφορετικού τύπου παιχνίδια και ψυχαγωγίες	0,2279	0,0795
Μου αρέσει να φλερτάρω	0,0969	0,6334
Μου αρέσει να φλερτάρω	0,3568	0,4499
Μου αρέσει να φλερτάρω	-0,0231	0,3668
Πιστεύω ότι οι αμαρτίες μου είναι ασυγχώρητες	0,1121	0,4031
Πιστεύω ότι οι αμαρτίες μου είναι ασυγχώρητες	0,4861	0,2504
Πιστεύω ότι οι αμαρτίες μου είναι ασυγχώρητες	0,7314	0,0462
Όλα έχουν για μένα "ίδια γεύση" (δεν έχω ενδιαφέρον για τίποτε)	0,0312	0,4948
Όλα έχουν για μένα "ίδια γεύση" (δεν έχω ενδιαφέρον για τίποτε)	0,5400	-0,0076
Όλα έχουν για μένα "ίδια γεύση" (δεν έχω ενδιαφέρον για τίποτε)	0,7454	0,0579
Μπορώ να κοιμηθώ την ημέρα αλλά όχι τη νύχτα	-0,0401	0,4839
Μπορώ να κοιμηθώ την ημέρα αλλά όχι τη νύχτα	0,6964	0,0314
Μπορώ να κοιμηθώ την ημέρα αλλά όχι τη νύχτα	0,6201	-0,0677
Οι δικοί μου με μεταχειρίζονται περισσότερο σαν παιδί παρά σαν μεγάλο	0,0507	0,4599
Οι δικοί μου με μεταχειρίζονται περισσότερο σαν παιδί παρά σαν μεγάλο	0,2566	0,5347
Οι δικοί μου με μεταχειρίζονται περισσότερο σαν παιδί παρά σαν μεγάλο	0,1408	0,5753
Όταν περπατώ προσέχω πολύ να μην πατήσω στις γραμμές απ' τα χωρίσματα που κάνουν οι πλάκες του πεζοδρομίου	-0,1264	0,3500
Όταν περπατώ προσέχω πολύ να μην πατήσω στις γραμμές απ' τα χωρίσματα που κάνουν οι πλάκες του πεζοδρομίου	0,5419	0,1874

Όταν περπατώ προσέχω πολύ να μην πατήσω στις γραμμές απ' τα χωρίσματα που κάνουν οι πλάκες του πεζοδρομίου	0,6669	0,0616
Δεν είχα ποτέ δερματικό εξάνθημα που να με έχει ανησυχήσει	0,2768	0,5695
Δεν είχα ποτέ δερματικό εξάνθημα που να με έχει ανησυχήσει	0,4195	0,1420
Δεν είχα ποτέ δερματικό εξάνθημα που να με έχει ανησυχήσει	0,5064	0,0212
Έχω κάνει κατάχρηση οινοπνευματωδών ποτών	-0,2026	0,4753
Έχω κάνει κατάχρηση οινοπνευματωδών ποτών	0,2673	0,2432
Έχω κάνει κατάχρηση οινοπνευματωδών ποτών	0,4903	0,1869
Υπάρχει πολύ λίγος σύνδεσμος και αγάπη στην οικογένειά μου συγκριτικά με άλλες οικογένειες	0,0961	0,2550
Υπάρχει πολύ λίγος σύνδεσμος και αγάπη στην οικογένειά μου συγκριτικά με άλλες οικογένειες	0,1894	0,5179
Υπάρχει πολύ λίγος σύνδεσμος και αγάπη στην οικογένειά μου συγκριτικά με άλλες οικογένειες	0,2967	0,4057
Πιάνω τον εαυτό μου πολλές φορές να "σκοτίζεται" για κάτι	0,1418	0,6846
Πιάνω τον εαυτό μου πολλές φορές να "σκοτίζεται" για κάτι	0,6290	0,1930
Πιάνω τον εαυτό μου πολλές φορές να "σκοτίζεται" για κάτι	0,7308	0,0067
Δε με ενοχλεί ιδιαίτερα να βλέπω τα ζώα να υποφέρουν	-0,0605	0,4872
Δε με ενοχλεί ιδιαίτερα να βλέπω τα ζώα να υποφέρουν	0,5596	0,0056
Δε με ενοχλεί ιδιαίτερα να βλέπω τα ζώα να υποφέρουν	0,6913	-0,0437
Νομίζω πως θα μου άρεσε η εργασία του εργολάβου οικοδομών	-0,0700	0,6612
Νομίζω πως θα μου άρεσε η εργασία του εργολάβου οικοδομών	0,3960	0,2463
Νομίζω πως θα μου άρεσε η εργασία του εργολάβου οικοδομών	0,4097	0,3840
Αγαπούσα τη μητέρα μου	0,2064	0,6304
Αγαπούσα τη μητέρα μου	0,4803	0,2756
Αγαπούσα τη μητέρα μου	0,4385	0,3204
Μου αρέσει η επιστήμη	0,0383	0,5320
Μου αρέσει η επιστήμη	0,5435	0,0275
Μου αρέσει η επιστήμη	0,5014	0,2400
Δεν μου είναι δύσκολο να ζητώ βοήθεια από φίλους μου, ακόμα και εάν δεν μπορώ να τους ανταποδώσω την εξυπηρέτηση	0,1444	0,6929
Δεν μου είναι δύσκολο να ζητώ βοήθεια από φίλους μου, ακόμα και εάν δεν μπορώ να τους ανταποδώσω την εξυπηρέτηση	0,0504	0,4223
Δεν μου είναι δύσκολο να ζητώ βοήθεια από φίλους μου, ακόμα και εάν δεν μπορώ να τους ανταποδώσω την εξυπηρέτηση	0,1500	0,3978
Μου αρέσει πολύ το κυνήγι	0,0691	0,4678
Μου αρέσει πολύ το κυνήγι	0,3972	0,0114
Μου αρέσει πολύ το κυνήγι	0,4207	-0,0361
Οι γονείς μου έχουν συχνά αποδοκιμάσει τις συναναστροφές μου	0,3720	0,4616
Οι γονείς μου έχουν συχνά αποδοκιμάσει τις συναναστροφές μου	0,1098	0,3995
Οι γονείς μου έχουν συχνά αποδοκιμάσει τις συναναστροφές μου	0,2256	0,5770
Πότε πότε κουτσομπολεύω λιγάκι	0,3098	0,5544
Πότε πότε κουτσομπολεύω λιγάκι	0,1337	0,6049
Πότε πότε κουτσομπολεύω λιγάκι	-0,0426	0,5896
Ορισμένα μέλη της οικογένειάς μου έχουν συνήθειες που με στεναχωρούν και με ενοχλούν πάρα πολύ	0,0025	0,3917
Ορισμένα μέλη της οικογένειάς μου έχουν συνήθειες που με στεναχωρούν και με ενοχλούν πάρα πολύ	0,0495	0,6180
Ορισμένα μέλη της οικογένειάς μου έχουν συνήθειες που με	-0,0171	0,5090

στεναχωρούν και με ενοχλούν πάρα πολύ		
Μού έχουν πει ότι περπατώ ενώ κοιμάμαι	-0,0785	0,4269
Μού έχουν πει ότι περπατώ ενώ κοιμάμαι	0,2884	0,2610
Μού έχουν πει ότι περπατώ ενώ κοιμάμαι	0,3574	0,1990
Μερικές φορές αισθάνομαι ότι μπορώ να αποφασίσω για κάτι με εξαιρετικά μεγάλη ευκολία	0,1873	0,6489
Μερικές φορές αισθάνομαι ότι μπορώ να αποφασίσω για κάτι με εξαιρετικά μεγάλη ευκολία	0,5293	0,1564
Μερικές φορές αισθάνομαι ότι μπορώ να αποφασίσω για κάτι με εξαιρετικά μεγάλη ευκολία	0,5955	-0,1080
Μου αρέσει να ανήκω σε πολλές λέσχες ή συλλόγους	0,0151	0,6835
Μου αρέσει να ανήκω σε πολλές λέσχες ή συλλόγους	0,0757	0,5463
Μου αρέσει να ανήκω σε πολλές λέσχες ή συλλόγους	0,0621	0,4650
Σχεδόν ποτέ δεν αισθάνθηκα την καρδιά μου να χτυπά δυνατά και σπάνια μου κόβεται η αναπνοή	0,0910	0,6322
Σχεδόν ποτέ δεν αισθάνθηκα την καρδιά μου να χτυπά δυνατά και σπάνια μου κόβεται η αναπνοή	0,4052	0,3802
Σχεδόν ποτέ δεν αισθάνθηκα την καρδιά μου να χτυπά δυνατά και σπάνια μου κόβεται η αναπνοή	0,2949	0,2411
Μου αρέσει να συζητώ για σεξουαλικά θέματα	0,2358	0,6190
Μου αρέσει να συζητώ για σεξουαλικά θέματα	0,0406	0,4381
Μου αρέσει να συζητώ για σεξουαλικά θέματα	0,0406	0,5430
Έχω βάλει ένα πρόγραμμα στη ζωή μου που στηρίζεται στο καθήκον και που τηρώ προσεκτικά από τότε	0,3052	0,6013
Έχω βάλει ένα πρόγραμμα στη ζωή μου που στηρίζεται στο καθήκον και που τηρώ προσεκτικά από τότε	0,4388	0,1494
Έχω βάλει ένα πρόγραμμα στη ζωή μου που στηρίζεται στο καθήκον και που τηρώ προσεκτικά από τότε	0,7478	0,3072
Μερικές φορές εμπόδισα ανθρώπους να κάνουν κάτι, όχι γιατί ήταν κάτι σπουδαίο, αλλά απλώς για ζήτημα αρχής	0,0736	0,5380
Μερικές φορές εμπόδισα ανθρώπους να κάνουν κάτι, όχι γιατί ήταν κάτι σπουδαίο, αλλά απλώς για ζήτημα αρχής	0,1021	0,4275
Μερικές φορές εμπόδισα ανθρώπους να κάνουν κάτι, όχι γιατί ήταν κάτι σπουδαίο, αλλά απλώς για ζήτημα αρχής	0,3918	0,4434
Θυμώνω εύκολα και μου περνάει γρήγορα	-0,0486	0,5749
Θυμώνω εύκολα και μου περνάει γρήγορα	0,6036	0,2551
Θυμώνω εύκολα και μου περνάει γρήγορα	0,5931	0,3377
Ήμουν τελείως ανεξάρτητος και ελεύθερος από κάθε οικογενειακό κανόνα	0,2334	0,4745
Ήμουν τελείως ανεξάρτητος και ελεύθερος από κάθε οικογενειακό κανόνα	0,2272	0,2274
Ήμουν τελείως ανεξάρτητος και ελεύθερος από κάθε οικογενειακό κανόνα	0,4360	0,4497
Συχνά αναμασάω δυσάρεστες σκέψεις	-0,0446	0,6854
Συχνά αναμασάω δυσάρεστες σκέψεις	0,7788	0,1547
Συχνά αναμασάω δυσάρεστες σκέψεις	0,8032	0,1353
Όλοι σχεδόν οι συγγενείς μου μου παραστέκονται	0,2818	0,3573
Όλοι σχεδόν οι συγγενείς μου μου παραστέκονται	0,0055	0,5654
Όλοι σχεδόν οι συγγενείς μου μου παραστέκονται	0,2507	0,5479
Έχω περιόδους τέτοιου εκνευρισμού ώστε να μην μπορώ να μείνω για πολύ ώρα καθισμένος σε μια καρέκλα	0,0088	0,7034

Έχω περιόδους τέτοιου εκνευρισμού ώστε να μην μπορώ να μείνω για πολύ ώρα καθισμένος σε μια καρέκλα	0,7176	0,2005
Έχω περιόδους τέτοιου εκνευρισμού ώστε να μην μπορώ να μείνω για πολύ ώρα καθισμένος σε μια καρέκλα	0,7832	0,2322
Έχω απογοητευθεί στον έρωτα	0,0446	0,6571
Έχω απογοητευθεί στον έρωτα	0,2569	0,4176
Έχω απογοητευθεί στον έρωτα	0,2961	0,4784
Δε με απασχολεί ποτέ η εμφάνισή μου	0,1406	0,6734
Δε με απασχολεί ποτέ η εμφάνισή μου	0,4936	0,4237
Δε με απασχολεί ποτέ η εμφάνισή μου	0,6701	0,2742
Ονειρεύομαι συχνά πράγματα που είναι καλύτερα να τα κρατώ για τον εαυτό μου	0,0859	0,5661
Ονειρεύομαι συχνά πράγματα που είναι καλύτερα να τα κρατώ για τον εαυτό μου	0,3040	0,1643
Ονειρεύομαι συχνά πράγματα που είναι καλύτερα να τα κρατώ για τον εαυτό μου	0,4176	0,2656
Πιστεύω ότι δεν είμαι πιο νευρικός από ό,τι οι περισσότεροι άλλοι	0,1206	0,7045
Πιστεύω ότι δεν είμαι πιο νευρικός από ό,τι οι περισσότεροι άλλοι	0,3548	0,5631
Πιστεύω ότι δεν είμαι πιο νευρικός από ό,τι οι περισσότεροι άλλοι	0,6526	0,3194
Έχω λίγους ή και καθόλου πόνους	-0,0197	0,6123
Έχω λίγους ή και καθόλου πόνους	0,3225	0,0548
Έχω λίγους ή και καθόλου πόνους	0,5881	-0,0441
Ο τρόπος με τον οποίο κάνω διάφορα πράγματα εύκολα παρεξηγείται από τους άλλους	0,4740	0,3425
Ο τρόπος με τον οποίο κάνω διάφορα πράγματα εύκολα παρεξηγείται από τους άλλους	0,0156	0,5600
Ο τρόπος με τον οποίο κάνω διάφορα πράγματα εύκολα παρεξηγείται από τους άλλους	0,4623	0,4401
Οι γονείς μου και η οικογένειά μου μου βρίσκουν περισσότερα σφάλματα απ' ό,τι θα έπρεπε	0,3349	0,5431
Οι γονείς μου και η οικογένειά μου μου βρίσκουν περισσότερα σφάλματα απ' ό,τι θα έπρεπε	0,0006	0,5787
Οι γονείς μου και η οικογένειά μου μου βρίσκουν περισσότερα σφάλματα απ' ό,τι θα έπρεπε	0,3121	0,5379
Συχνά βγάζω κοκκινίλες στο λαιμό	0,1467	0,5320
Συχνά βγάζω κοκκινίλες στο λαιμό	0,4932	0,2748
Συχνά βγάζω κοκκινίλες στο λαιμό	0,5562	0,2037
Έχω λόγους να ζηλεύω ένα ή περισσότερα μέλη της οικογένειάς μου	-0,0355	0,5258
Έχω λόγους να ζηλεύω ένα ή περισσότερα μέλη της οικογένειάς μου	0,1750	0,4245
Έχω λόγους να ζηλεύω ένα ή περισσότερα μέλη της οικογένειάς μου	0,4792	0,4064
Μερικές φορές, χωρίς λόγο, ή ακόμα και όταν τα πράγματα δεν πάνε καλά, αισθάνομαι υπερβολική ευτυχία, πετάω από χαρά	-0,1671	0,5560
Μερικές φορές, χωρίς λόγο, ή ακόμα και όταν τα πράγματα δεν πάνε καλά, αισθάνομαι υπερβολική ευτυχία, πετάω από χαρά	0,6044	0,2095
Μερικές φορές, χωρίς λόγο, ή ακόμα και όταν τα πράγματα δεν πάνε καλά, αισθάνομαι υπερβολική ευτυχία, πετάω από χαρά	0,7357	0,1815
Πιστεύω ότι υπάρχει διάβολος και κόλαση στη μετά θάνατο ζωή	0,0191	0,6678
Πιστεύω ότι υπάρχει διάβολος και κόλαση στη μετά θάνατο ζωή	0,4692	0,0902
Πιστεύω ότι υπάρχει διάβολος και κόλαση στη μετά θάνατο ζωή	0,6882	0,0029
Δεν κατηγορώ κανένα που προσπαθεί να "αρπάξει" ό,τι μπορεί σ' αυτόν τον κόσμο	0,4765	0,4433

Δεν κατηγορώ κανένα που προσπαθεί να "αρπάξει" ό,τι μπορεί σ' αυτόν τον κόσμο	0,1849	0,3626
Δεν κατηγορώ κανένα που προσπαθεί να "αρπάξει" ό,τι μπορεί σ' αυτόν τον κόσμο	0,4535	0,3230
Είχα κάποτε κρίσεις κατά τις οποίες το μυαλό μου και κάθε δραστηριότητά μου σταματούσε και δεν ήξερα τι συνέβαινε γύρω μου	-0,2809	0,5434
Είχα κάποτε κρίσεις κατά τις οποίες το μυαλό μου και κάθε δραστηριότητά μου σταματούσε και δεν ήξερα τι συνέβαινε γύρω μου	0,4379	0,1362
Είχα κάποτε κρίσεις κατά τις οποίες το μυαλό μου και κάθε δραστηριότητά μου σταματούσε και δεν ήξερα τι συνέβαινε γύρω μου	0,8752	0,1072
Κανένας δε νοιάζεται ιδιαίτερα για ό,τι μπορεί να σου συμβαίνει	0,2911	0,5146
Κανένας δε νοιάζεται ιδιαίτερα για ό,τι μπορεί να σου συμβαίνει	0,1261	0,4431
Κανένας δε νοιάζεται ιδιαίτερα για ό,τι μπορεί να σου συμβαίνει	0,2790	0,3875
Μπορώ να είμαι φίλος με ανθρώπους που κάνουν πράγματα που εγώ πιστεύω ότι δεν είναι σωστά	0,2968	0,4531
Μπορώ να είμαι φίλος με ανθρώπους που κάνουν πράγματα που εγώ πιστεύω ότι δεν είναι σωστά	-0,0262	0,5926
Μπορώ να είμαι φίλος με ανθρώπους που κάνουν πράγματα που εγώ πιστεύω ότι δεν είναι σωστά	0,1986	0,4104
Μου αρέσει να είμαι με μια παρέα ανθρώπων που πειράζονται μεταξύ τους	0,4837	0,5246
Μου αρέσει να είμαι με μια παρέα ανθρώπων που πειράζονται μεταξύ τους	0,0089	0,5316
Μου αρέσει να είμαι με μια παρέα ανθρώπων που πειράζονται μεταξύ τους	0,0404	0,5795
Μερικές φορές στις εκλογές ψηφίζω ανθρώπους για τους οποίους γνωρίζω πολύ λίγα	0,2446	0,4542
Μερικές φορές στις εκλογές ψηφίζω ανθρώπους για τους οποίους γνωρίζω πολύ λίγα	0,2525	0,3955
Μερικές φορές στις εκλογές ψηφίζω ανθρώπους για τους οποίους γνωρίζω πολύ λίγα	0,2064	0,1617
Το μόνο ενδιαφέρον τμήμα στις εφημερίδες είναι η ψυχαγωγική σελίδα	0,1843	0,5842
Το μόνο ενδιαφέρον τμήμα στις εφημερίδες είναι η ψυχαγωγική σελίδα	0,0457	0,2260
Το μόνο ενδιαφέρον τμήμα στις εφημερίδες είναι η ψυχαγωγική σελίδα	0,3405	0,1819
Συνήθως περιμένω ότι θα πετύχω σ' αυτά που κάνω	0,2080	0,7255
Συνήθως περιμένω ότι θα πετύχω σ' αυτά που κάνω	0,6782	-0,0932
Συνήθως περιμένω ότι θα πετύχω σ' αυτά που κάνω	0,8685	0,0623
Πιστεύω ότι υπάρχει Θεός	0,1805	0,3855
Πιστεύω ότι υπάρχει Θεός	0,4990	0,0535
Πιστεύω ότι υπάρχει Θεός	0,6309	-0,1294
Δυσκολεύομαι να αρχίσω να κάνω κάτι	-0,0002	0,6683
Δυσκολεύομαι να αρχίσω να κάνω κάτι	0,6309	-0,1197
Δυσκολεύομαι να αρχίσω να κάνω κάτι	0,8126	-0,1174
Έπαιρνα δύσκολα τα γράμματα στο σχολείο	0,0813	0,6011
Έπαιρνα δύσκολα τα γράμματα στο σχολείο	0,5609	0,2814
Έπαιρνα δύσκολα τα γράμματα στο σχολείο	0,4427	0,1377
Εάν ήμουν καλλιτέχνης θα μου άρεσε να ζωγραφίζω λουλούδια	0,1072	0,6437
Εάν ήμουν καλλιτέχνης θα μου άρεσε να ζωγραφίζω λουλούδια	0,4008	0,2849

Εάν ήμουν καλλιτέχνης θα μου άρεσε να ζωγραφίζω λουλούδια	0,4841	0,1672
Δε με πειράζει που δεν είμαι πιο όμορφος	0,1660	0,5271
Δε με πειράζει που δεν είμαι πιο όμορφος	0,6994	0,2496
Δε με πειράζει που δεν είμαι πιο όμορφος	0,8208	0,0991
Ιδρώνω πολύ εύκολα, ακόμα και όταν ο καιρός είναι δροσερός	-0,1868	0,4277
Ιδρώνω πολύ εύκολα, ακόμα και όταν ο καιρός είναι δροσερός	0,5388	0,2407
Ιδρώνω πολύ εύκολα, ακόμα και όταν ο καιρός είναι δροσερός	0,6218	-0,0057
Έχω απόλυτη εμπιστοσύνη στον εαυτό μου	-0,0143	0,3798
Έχω απόλυτη εμπιστοσύνη στον εαυτό μου	0,7229	-0,0264
Έχω απόλυτη εμπιστοσύνη στον εαυτό μου	0,7942	-0,0531
Είναι πιο σίγουρο να μην έχει κανείς εμπιστοσύνη σε κανένα	0,2732	0,4051
Είναι πιο σίγουρο να μην έχει κανείς εμπιστοσύνη σε κανένα	0,3765	0,2866
Είναι πιο σίγουρο να μην έχει κανείς εμπιστοσύνη σε κανένα	0,6387	0,2942
Μια φορά την εβδομάδα ή και πιο συχνά είμαι ιδιαίτερα ενθουσιώδης	-0,0872	0,6905
Μια φορά την εβδομάδα ή και πιο συχνά είμαι ιδιαίτερα ενθουσιώδης	0,5477	0,1899
Μια φορά την εβδομάδα ή και πιο συχνά είμαι ιδιαίτερα ενθουσιώδης	0,6990	-0,0620
Όταν βρίσκομαι με άλλους, δυσκολεύομαι να βρω τα κατάλληλα θέματα για συζήτηση	0,2915	0,4359
Όταν βρίσκομαι με άλλους, δυσκολεύομαι να βρω τα κατάλληλα θέματα για συζήτηση	0,1221	0,5909
Όταν βρίσκομαι με άλλους, δυσκολεύομαι να βρω τα κατάλληλα θέματα για συζήτηση	0,0925	0,4070
Κάτι που κινεί το ενδιαφέρον μου με βγάζει σχεδόν πάντα από την κακοκεφιά μου	-0,1561	0,6882
Κάτι που κινεί το ενδιαφέρον μου με βγάζει σχεδόν πάντα από την κακοκεφιά μου	0,6614	0,0746
Κάτι που κινεί το ενδιαφέρον μου με βγάζει σχεδόν πάντα από την κακοκεφιά μου	0,6719	-0,0353
Μπορώ εύκολα να κάνω τους άλλους να με φοβούνται και καμιά φορά το κάνω για να διασκεδάσω	0,0117	0,6334
Μπορώ εύκολα να κάνω τους άλλους να με φοβούνται και καμιά φορά το κάνω για να διασκεδάσω	0,0968	0,2690
Μπορώ εύκολα να κάνω τους άλλους να με φοβούνται και καμιά φορά το κάνω για να διασκεδάσω	0,1409	0,4898
Όταν φεύγω από το σπίτι μου δεν ανησυχώ για το αν η πόρτα είναι κλειδωμένη και τα παράθυρα κλειστά	-0,0932	0,4097
Όταν φεύγω από το σπίτι μου δεν ανησυχώ για το αν η πόρτα είναι κλειδωμένη και τα παράθυρα κλειστά	0,4560	0,0953
Όταν φεύγω από το σπίτι μου δεν ανησυχώ για το αν η πόρτα είναι κλειδωμένη και τα παράθυρα κλειστά	0,6636	-0,0164
Δεν κατηγορώ ένα πρόσωπο που εκμεταλλεύεται κάποιον, εφόσον εκείνος το δέχεται	0,3114	0,4376
Δεν κατηγορώ ένα πρόσωπο που εκμεταλλεύεται κάποιον, εφόσον εκείνος το δέχεται	0,0831	0,4181
Δεν κατηγορώ ένα πρόσωπο που εκμεταλλεύεται κάποιον, εφόσον εκείνος το δέχεται	0,4208	0,2298
Μερικές στιγμές είμαι γεμάτος ενεργητικότητα	0,0313	0,7265
Μερικές στιγμές είμαι γεμάτος ενεργητικότητα	0,5114	0,2288
Μερικές στιγμές είμαι γεμάτος ενεργητικότητα	0,6420	0,1216
Αισθάνομαι μούδιασμα σε ένα ή περισσότερα μέρη της επιδερμίδας μου	0,0526	0,5933

Αισθάνομαι μούδιασμα σε ένα ή περισσότερα μέρη της επιδερμίδας μου	0,5098	0,2680
Αισθάνομαι μούδιασμα σε ένα ή περισσότερα μέρη της επιδερμίδας μου	0,5182	0,0781
Η όρασή μου είναι τόσο καλή όσο ήταν εδώ και πολλά χρόνια	-0,1130	0,4036
Η όρασή μου είναι τόσο καλή όσο ήταν εδώ και πολλά χρόνια	0,3724	0,3103
Η όρασή μου είναι τόσο καλή όσο ήταν εδώ και πολλά χρόνια	0,4774	0,0813
Κάποιος ελέγχει τη σκέψη μου	-0,0974	0,4736
Κάποιος ελέγχει τη σκέψη μου	0,4885	0,2932
Κάποιος ελέγχει τη σκέψη μου	0,6821	0,0245
Μου αρέσουν τα παιδιά	0,0263	0,6879
Μου αρέσουν τα παιδιά	0,2722	0,6315
Μου αρέσουν τα παιδιά	0,4346	0,4648
Μου συνέβη μερικές φορές να διασκεδάζω τόσο με την εξυπνάδα ενός απατεώνα, ώστε να ελπίζω να μην τον ανακαλύψουν	0,1400	0,4550
Μου συνέβη μερικές φορές να διασκεδάζω τόσο με την εξυπνάδα ενός απατεώνα, ώστε να ελπίζω να μην τον ανακαλύψουν	0,1972	0,0931
Μου συνέβη μερικές φορές να διασκεδάζω τόσο με την εξυπνάδα ενός απατεώνα, ώστε να ελπίζω να μην τον ανακαλύψουν	0,5099	0,0849
Συχνά έχω αισθανθεί ότι άγνωστοι άνθρωποι με κοιτάζουν σαν να με κατακρίνουν	0,0396	0,6156
Συχνά έχω αισθανθεί ότι άγνωστοι άνθρωποι με κοιτάζουν σαν να με κατακρίνουν	0,4547	0,3577
Συχνά έχω αισθανθεί ότι άγνωστοι άνθρωποι με κοιτάζουν σαν να με κατακρίνουν	0,6206	0,2303
Πίνω μια υπερβολική ποσότητα νερού καθημερινά	-0,0937	0,5444
Πίνω μια υπερβολική ποσότητα νερού καθημερινά	0,3426	0,0921
Πίνω μια υπερβολική ποσότητα νερού καθημερινά	0,3604	-0,0870
Οι περισσότεροι άνθρωποι κάνουν φίλους, γιατί οι φίλοι μπορεί να τους φανούν χρήσιμοι	0,4061	0,3421
Οι περισσότεροι άνθρωποι κάνουν φίλους, γιατί οι φίλοι μπορεί να τους φανούν χρήσιμοι	0,0969	0,3944
Οι περισσότεροι άνθρωποι κάνουν φίλους, γιατί οι φίλοι μπορεί να τους φανούν χρήσιμοι	0,4579	0,2898
Δεν αισθάνομαι συχνά βούισμα ή σφύριγμα στα αυτιά	-0,2349	0,6196
Δεν αισθάνομαι συχνά βούισμα ή σφύριγμα στα αυτιά	0,4654	0,2340
Δεν αισθάνομαι συχνά βούισμα ή σφύριγμα στα αυτιά	0,5394	-0,1207
Ωρες ώρες αισθάνομαι μίσος για μέλη της οικογένειάς μου που συνήθως αγαπώ	-0,0380	0,4018
Ωρες ώρες αισθάνομαι μίσος για μέλη της οικογένειάς μου που συνήθως αγαπώ	0,2204	0,4013
Ωρες ώρες αισθάνομαι μίσος για μέλη της οικογένειάς μου που συνήθως αγαπώ	0,4598	0,3676
Αν ήμουν δημοσιογράφος, θα μου άρεσε πολύ να γράφω αθλητικά νέα	0,1183	0,6763
Αν ήμουν δημοσιογράφος, θα μου άρεσε πολύ να γράφω αθλητικά νέα	0,2004	0,2346
Αν ήμουν δημοσιογράφος, θα μου άρεσε πολύ να γράφω αθλητικά νέα	0,3535	0,1540
Είμαι βέβαιος ότι με σχολιάζουν	0,1693	0,5191
Είμαι βέβαιος ότι με σχολιάζουν	0,2032	0,4310

Είμαι βέβαιος ότι με σχολιάζουν	0,5569	0,4009
Πότε πότε γελώ με ένα χυδαίο αστείο	0,1362	0,5797
Πότε πότε γελώ με ένα χυδαίο αστείο	0,0169	0,4158
Πότε πότε γελώ με ένα χυδαίο αστείο	-0,0624	0,6105
Δεν είμαι ποτέ πιο ευτυχής παρά όταν είμαι μόνος	0,0513	0,5055
Δεν είμαι ποτέ πιο ευτυχής παρά όταν είμαι μόνος	0,2326	0,3909
Δεν είμαι ποτέ πιο ευτυχής παρά όταν είμαι μόνος	0,4867	0,2552
Έχω πολύ λίγους φόβους σε σύγκριση με τους φίλους μου	0,1850	0,7009
Έχω πολύ λίγους φόβους σε σύγκριση με τους φίλους μου	0,2444	0,5058
Έχω πολύ λίγους φόβους σε σύγκριση με τους φίλους μου	0,6636	0,2769
Υποφέρω από κρίσεις ναυτίας και εμετών	-0,1378	0,6445
Υποφέρω από κρίσεις ναυτίας και εμετών	0,4440	0,1201
Υποφέρω από κρίσεις ναυτίας και εμετών	0,7034	0,0816
Με αηδιάζει πάντα η δικαιοσύνη, όταν ένας εγκληματίας αθώνεται	0,0614	0,3924
χάρη στα επιχειρήματα ενός έξυπνου δικηγόρου		
Με αηδιάζει πάντα η δικαιοσύνη, όταν ένας εγκληματίας αθώνεται	0,1463	0,2346
χάρη στα επιχειρήματα ενός έξυπνου δικηγόρου		
Με αηδιάζει πάντα η δικαιοσύνη, όταν ένας εγκληματίας αθώνεται	0,2336	0,3719
χάρη στα επιχειρήματα ενός έξυπνου δικηγόρου		
Στη δουλειά μου έχω μεγάλη υπερένταση	0,1068	0,8092
Στη δουλειά μου έχω μεγάλη υπερένταση	0,2628	0,4972
Στη δουλειά μου έχω μεγάλη υπερένταση	0,3455	0,3284
Μία ή περισσότερες φορές στη ζωή μου αισθάνθηκα ότι κάποιος με	-0,0416	0,5385
έκανε να ενεργώ υπνωτίζοντάς με		
Μία ή περισσότερες φορές στη ζωή μου αισθάνθηκα ότι κάποιος με	0,3250	0,3231
έκανε να ενεργώ υπνωτίζοντάς με		
Μία ή περισσότερες φορές στη ζωή μου αισθάνθηκα ότι κάποιος με	0,5865	0,2079
έκανε να ενεργώ υπνωτίζοντάς με		
Δε συνηθίζω να απευθύνω το λόγο στους άλλους εκτός αν μου	0,3922	0,5327
μιλήσουν αυτοί		
Δε συνηθίζω να απευθύνω το λόγο στους άλλους εκτός αν μου	0,2827	0,5232
μιλήσουν αυτοί		
Δε συνηθίζω να απευθύνω το λόγο στους άλλους εκτός αν μου	0,0571	0,3816
μιλήσουν αυτοί		
Κάποιος έχει προσπαθήσει να επηρεάσει τη σκέψη μου	0,0019	0,3443
Κάποιος έχει προσπαθήσει να επηρεάσει τη σκέψη μου	0,2970	0,1535
Κάποιος έχει προσπαθήσει να επηρεάσει τη σκέψη μου	0,6412	0,1541
Ποτέ δεν είχα μπλεξίματα με τις αρχές (αστυνομία, δικαστήρια κλπ.)	0,3387	0,4017
Ποτέ δεν είχα μπλεξίματα με τις αρχές (αστυνομία, δικαστήρια κλπ.)	-0,0446	0,4487
Ποτέ δεν είχα μπλεξίματα με τις αρχές (αστυνομία, δικαστήρια κλπ.)	0,4004	0,1863
Μου άρεσε το παραμύθι "η Χιονάτη και οι επτά νάνοι"	0,1297	0,4698
Μου άρεσε το παραμύθι "η Χιονάτη και οι επτά νάνοι"	0,1947	0,1615
Μου άρεσε το παραμύθι "η Χιονάτη και οι επτά νάνοι"	0,4250	0,0732
Κατά περιόδους αισθάνομαι εξαιρετικά χαρούμενος χωρίς ιδιαίτερη	0,0174	0,6259
αιτία		
Κατά περιόδους αισθάνομαι εξαιρετικά χαρούμενος χωρίς ιδιαίτερη	0,6921	0,1571
αιτία		
Κατά περιόδους αισθάνομαι εξαιρετικά χαρούμενος χωρίς ιδιαίτερη	0,7271	-0,0617
αιτία		
Μακάρι να μη μ' ενοχλούσαν σκέψεις γύρω από σεξουαλικά ζητήματα	-0,0326	0,7244

Μακάρι να μη μ' ενοχλούσαν σκέψεις γύρω από σεξουαλικά ζητήματα	0,6657	0,1711
Μακάρι να μη μ' ενοχλούσαν σκέψεις γύρω από σεξουαλικά ζητήματα	0,7413	0,1495
Όταν μερικά άτομα βρεθούν σε δύσκολη θέση το καλύτερο που έχουν να κάνουν είναι να συμφωνήσουν σε μια εξήγηση και να επιμείνουν σ' αυτή	0,1889	0,4433
Όταν μερικά άτομα βρεθούν σε δύσκολη θέση το καλύτερο που έχουν να κάνουν είναι να συμφωνήσουν σε μια εξήγηση και να επιμείνουν σ' αυτή	-0,0564	0,4090
Όταν μερικά άτομα βρεθούν σε δύσκολη θέση το καλύτερο που έχουν να κάνουν είναι να συμφωνήσουν σε μια εξήγηση και να επιμείνουν σ' αυτή	0,2856	0,4326
Νομίζω ότι συναισθάνομαι τα πράγματα πιο έντονα από τους περισσότερους ανθρώπους	0,0392	0,7414
Νομίζω ότι συναισθάνομαι τα πράγματα πιο έντονα από τους περισσότερους ανθρώπους	0,3652	0,4113
Νομίζω ότι συναισθάνομαι τα πράγματα πιο έντονα από τους περισσότερους ανθρώπους	0,7513	0,0830
Ποτέ στη ζωή μου δε μου άρεσε να παίζω με κούκλες	0,0756	0,6245
Ποτέ στη ζωή μου δε μου άρεσε να παίζω με κούκλες	0,2771	0,3417
Ποτέ στη ζωή μου δε μου άρεσε να παίζω με κούκλες	0,3074	0,4953
Η ζωή είναι για μένα μια σκληρή προσπάθεια τον περισσότερο καιρό	0,2446	0,4829
Η ζωή είναι για μένα μια σκληρή προσπάθεια τον περισσότερο καιρό	0,5443	0,2899
Η ζωή είναι για μένα μια σκληρή προσπάθεια τον περισσότερο καιρό	0,8061	0,1644
Δεν είχα ποτέ φασαρίες εξαιτίας της σεξουαλικής μου συμπεριφοράς	0,0535	0,4886
Δεν είχα ποτέ φασαρίες εξαιτίας της σεξουαλικής μου συμπεριφοράς	0,3886	0,2852
Δεν είχα ποτέ φασαρίες εξαιτίας της σεξουαλικής μου συμπεριφοράς	0,3303	0,2984
Έχω τέτοια ευαισθησία σε μερικά θέματα, ώστε δεν μπορώ να συζητώ γι' αυτά	0,3639	0,3421
Έχω τέτοια ευαισθησία σε μερικά θέματα, ώστε δεν μπορώ να συζητώ γι' αυτά	0,6308	0,3734
Έχω τέτοια ευαισθησία σε μερικά θέματα, ώστε δεν μπορώ να συζητώ γι' αυτά	0,4616	0,3757
Στο σχολείο μου ήταν πολύ δύσκολο να μιλώ μπροστά στην τάξη	0,2826	0,2782
Στο σχολείο μου ήταν πολύ δύσκολο να μιλώ μπροστά στην τάξη	0,1513	0,4693
Στο σχολείο μου ήταν πολύ δύσκολο να μιλώ μπροστά στην τάξη	0,0960	0,3371
Ακόμα και όταν είμαι με άλλους, νιώθω μόνος τον περισσότερο καιρό	0,1551	0,5051
Ακόμα και όταν είμαι με άλλους, νιώθω μόνος τον περισσότερο καιρό	0,3339	0,4398
Ακόμα και όταν είμαι με άλλους, νιώθω μόνος τον περισσότερο καιρό	0,5226	0,2955
Έχω όση συμπάθεια θα έπρεπε από τους άλλους	0,3576	0,4957
Έχω όση συμπάθεια θα έπρεπε από τους άλλους	0,1247	0,5580
Έχω όση συμπάθεια θα έπρεπε από τους άλλους	0,4299	0,5122
Αρνούμαι να παίζω ορισμένα παιχνίδια γιατί δεν είμαι γερός σ' αυτά	0,2089	0,5611
Αρνούμαι να παίζω ορισμένα παιχνίδια γιατί δεν είμαι γερός σ' αυτά	0,0264	0,4939
Αρνούμαι να παίζω ορισμένα παιχνίδια γιατί δεν είμαι γερός σ' αυτά	0,2905	0,3841
Κατά καιρούς έχω αισθανθεί έντονα την επιθυμία να φύγω από το σπίτι μου	-0,2661	0,5503
Κατά καιρούς έχω αισθανθεί έντονα την επιθυμία να φύγω από το σπίτι μου	0,3284	0,3036
Κατά καιρούς έχω αισθανθεί έντονα την επιθυμία να φύγω από το σπίτι μου	0,3474	0,4102

Νομίζω ότι κάνω φίλους σχεδόν τόσο εύκολα όσο και οι άλλοι	0,3925	0,5135
Νομίζω ότι κάνω φίλους σχεδόν τόσο εύκολα όσο και οι άλλοι	0,1596	0,6268
Νομίζω ότι κάνω φίλους σχεδόν τόσο εύκολα όσο και οι άλλοι	0,3240	0,3792
Η σεξουαλική μου ζωή είναι ικανοποιητική	0,1797	0,5211
Η σεξουαλική μου ζωή είναι ικανοποιητική	0,4730	0,3349
Η σεξουαλική μου ζωή είναι ικανοποιητική	0,5407	0,3774
Μια εποχή, όταν ήμουν μικρός, έκανα μικροκλοπές	0,2066	0,7009
Μια εποχή, όταν ήμουν μικρός, έκανα μικροκλοπές	0,2837	0,2551
Μια εποχή, όταν ήμουν μικρός, έκανα μικροκλοπές	0,6382	0,0583
Δε μου αρέσει να έχω ανθρώπους γύρω μου	0,1175	0,4934
Δε μου αρέσει να έχω ανθρώπους γύρω μου	0,1444	0,3066
Δε μου αρέσει να έχω ανθρώπους γύρω μου	0,4262	0,1693
Ο άνθρωπος που προκαλεί τον πειρασμό, αφήνοντας εκτεθειμένα πολύτιμα αντικείμενα, είναι σχεδόν εξίσου υπεύθυνος όσο και αυτός που τα κλέβει	-0,0389	0,1705
Ο άνθρωπος που προκαλεί τον πειρασμό, αφήνοντας εκτεθειμένα πολύτιμα αντικείμενα, είναι σχεδόν εξίσου υπεύθυνος όσο και αυτός που τα κλέβει	0,0794	0,5519
Ο άνθρωπος που προκαλεί τον πειρασμό, αφήνοντας εκτεθειμένα πολύτιμα αντικείμενα, είναι σχεδόν εξίσου υπεύθυνος όσο και αυτός που τα κλέβει	0,3982	0,3765
Κάπου κάπου σκέφτομαι πράγματα πολύ άσχημα για να μιλήσω γι' αυτά	-0,1222	0,4327
Κάπου κάπου σκέφτομαι πράγματα πολύ άσχημα για να μιλήσω γι' αυτά	0,1180	0,5344
Κάπου κάπου σκέφτομαι πράγματα πολύ άσχημα για να μιλήσω γι' αυτά	0,1601	0,4959
Είμαι βέβαιος ότι η ζωή με έχει αδικήσει	0,4023	0,5365
Είμαι βέβαιος ότι η ζωή με έχει αδικήσει	0,2745	0,0417
Είμαι βέβαιος ότι η ζωή με έχει αδικήσει	0,7343	0,0454
Νομίζω ότι σχεδόν ο καθένας θα έλεγε ψέματα για να αποφύγει τα μπλεξίματα	0,2348	0,5233
Νομίζω ότι σχεδόν ο καθένας θα έλεγε ψέματα για να αποφύγει τα μπλεξίματα	0,1879	0,2263
Νομίζω ότι σχεδόν ο καθένας θα έλεγε ψέματα για να αποφύγει τα μπλεξίματα	0,2829	0,3885
Είμαι πιο ευαίσθητος από τους περισσότερους ανθρώπους	0,0330	0,6391
Είμαι πιο ευαίσθητος από τους περισσότερους ανθρώπους	0,3622	0,3012
Είμαι πιο ευαίσθητος από τους περισσότερους ανθρώπους	0,8055	0,0773
Η καθημερινή μου ζωή είναι γεμάτη από πράγματα που με ενδιαφέρουν	0,2027	0,5403
Η καθημερινή μου ζωή είναι γεμάτη από πράγματα που με ενδιαφέρουν	0,3941	0,1476
Η καθημερινή μου ζωή είναι γεμάτη από πράγματα που με ενδιαφέρουν	0,5445	0,2077
Κατά βάθος στους περισσότερους ανθρώπους δεν αρέσει να χάσουν την ησυχία τους για να βοηθήσουν τους άλλους	0,1890	0,5742
Κατά βάθος στους περισσότερους ανθρώπους δεν αρέσει να χάσουν την ησυχία τους για να βοηθήσουν τους άλλους	0,0412	0,5388
Κατά βάθος στους περισσότερους ανθρώπους δεν αρέσει να χάσουν την ησυχία τους για να βοηθήσουν τους άλλους	0,3934	0,4126

Πολλά από τα όνειρά μου είναι σεξουαλικού περιεχομένου	0,1762	0,7422
Πολλά από τα όνειρά μου είναι σεξουαλικού περιεχομένου	0,6552	0,1777
Πολλά από τα όνειρά μου είναι σεξουαλικού περιεχομένου	0,7881	-0,0531
Εύκολα τα χάνω	-0,1782	0,6490
Εύκολα τα χάνω	0,5532	0,0713
Εύκολα τα χάνω	0,7429	0,0902
Στεναχωριέμαι για χρήματα και για δουλειές	0,1023	0,6350
Στεναχωριέμαι για χρήματα και για δουλειές	0,5149	0,1133
Στεναχωριέμαι για χρήματα και για δουλειές	0,6678	0,1375
Είχα πολύ παράξενες και περίεργες εμπειρίες	0,0099	0,5445
Είχα πολύ παράξενες και περίεργες εμπειρίες	0,4853	0,4041
Είχα πολύ παράξενες και περίεργες εμπειρίες	0,4840	0,1162
Δεν υπήρξα ποτέ ερωτευμένος (-η) με κανένα (καμία)	0,1669	0,3525
Δεν υπήρξα ποτέ ερωτευμένος (-η) με κανένα (καμία)	0,4400	0,3810
Δεν υπήρξα ποτέ ερωτευμένος (-η) με κανένα (καμία)	0,4281	0,3589
Πράγματα που ορισμένα πρόσωπα της οικογένειάς μου έκαναν, με έχουν τρομάξει	0,1269	0,2837
Πράγματα που ορισμένα πρόσωπα της οικογένειάς μου έκαναν, με έχουν τρομάξει	0,2847	0,5341
Πράγματα που ορισμένα πρόσωπα της οικογένειάς μου έκαναν, με έχουν τρομάξει	0,4035	0,5489
Ώρες ώρες με πιάνουν κρίσεις γέλιου ή κλάματος που δεν μπορώ να συγκρατήσω	-0,2833	0,4107
Ώρες ώρες με πιάνουν κρίσεις γέλιου ή κλάματος που δεν μπορώ να συγκρατήσω	0,5272	0,3890
Ώρες ώρες με πιάνουν κρίσεις γέλιου ή κλάματος που δεν μπορώ να συγκρατήσω	0,6455	0,4097
Η μητέρα ή ο πατέρας μου συχνά με ανάγκαζαν να τους υπακούω ακόμα και όταν εγώ νόμιζα ότι ήταν παράλογο	0,1049	0,3948
Η μητέρα ή ο πατέρας μου συχνά με ανάγκαζαν να τους υπακούω ακόμα και όταν εγώ νόμιζα ότι ήταν παράλογο	0,2172	0,5689
Η μητέρα ή ο πατέρας μου συχνά με ανάγκαζαν να τους υπακούω ακόμα και όταν εγώ νόμιζα ότι ήταν παράλογο	0,0075	0,5749
Το βρίσκω δύσκολο να συγκεντρωθώ σε κάτι που κάνω ή σε μια εργασία	-0,3608	0,6805
Το βρίσκω δύσκολο να συγκεντρωθώ σε κάτι που κάνω ή σε μια εργασία	0,5631	0,2512
Το βρίσκω δύσκολο να συγκεντρωθώ σε κάτι που κάνω ή σε μια εργασία	0,5602	0,0119
Σχεδόν ποτέ δεν βλέπω όνειρα	-0,0435	0,6107
Σχεδόν ποτέ δεν βλέπω όνειρα	0,6187	-0,0321
Σχεδόν ποτέ δεν βλέπω όνειρα	0,6539	-0,1032
Δεν παρέλυσα ποτέ και ποτέ δεν αισθάνθηκα καμιά ασυνήθιστη αδυναμία σε κανέναν από τους μυσ μου	0,0916	0,4489
Δεν παρέλυσα ποτέ και ποτέ δεν αισθάνθηκα καμιά ασυνήθιστη αδυναμία σε κανέναν από τους μυσ μου	0,4304	-0,1730
Δεν παρέλυσα ποτέ και ποτέ δεν αισθάνθηκα καμιά ασυνήθιστη αδυναμία σε κανέναν από τους μυσ μου	0,5728	-0,0894
Πιστεύω ότι αν δε μου έφερναν εμπόδια οι άλλοι, θα ήμουν πιο πετυχημένος	0,1466	0,6157
Πιστεύω ότι αν δε μου έφερναν εμπόδια οι άλλοι, θα ήμουν πιο	-0,1455	0,3173

πετυχημένος

Πιστεύω ότι αν δε μου έφερναν εμπόδια οι άλλοι, θα ήμουν πιο πετυχημένος	0,4176	0,2584
Μερικές φορές η φωνή μου δε βγαίνει ή είναι αλλαγμένη ακόμη και όταν δεν είμαι κρυωμένος	-0,1005	0,3879
Μερικές φορές η φωνή μου δε βγαίνει ή είναι αλλαγμένη ακόμη και όταν δεν είμαι κρυωμένος	0,4422	0,3883
Μερικές φορές η φωνή μου δε βγαίνει ή είναι αλλαγμένη ακόμη και όταν δεν είμαι κρυωμένος	0,3179	0,4700
Κανέννας δε φαίνεται να με καταλαβαίνει	0,2117	0,4991
Κανέννας δε φαίνεται να με καταλαβαίνει	0,3127	0,4679
Κανέννας δε φαίνεται να με καταλαβαίνει	0,3296	0,3711
Ώρες ώρες μου έρχονται περίεργες μυρωδιές	-0,0423	0,4421
Ώρες ώρες μου έρχονται περίεργες μυρωδιές	0,3654	0,3537
Ώρες ώρες μου έρχονται περίεργες μυρωδιές	0,4248	0,1252
Δεν μπορώ να συγκεντρωθώ σε κάτι	-0,0979	0,7105
Δεν μπορώ να συγκεντρωθώ σε κάτι	0,7930	0,1736
Δεν μπορώ να συγκεντρωθώ σε κάτι	0,7979	0,1442
Εύκολα χάνω την υπομονή μου με τους άλλους	0,1866	0,4842
Εύκολα χάνω την υπομονή μου με τους άλλους	0,1501	0,5363
Εύκολα χάνω την υπομονή μου με τους άλλους	0,4405	0,3911
Αισθάνομαι άγχος για κάτι ή για κάποιον σχεδόν πάντα	-0,1505	0,6875
Αισθάνομαι άγχος για κάτι ή για κάποιον σχεδόν πάντα	0,4375	0,4674
Αισθάνομαι άγχος για κάτι ή για κάποιον σχεδόν πάντα	0,5785	0,4095
Σίγουρα είχα περισσότερες έγνοιες απ' ό,τι μου άξιζε	0,0397	0,6492
Σίγουρα είχα περισσότερες έγνοιες απ' ό,τι μου άξιζε	0,5456	0,2219
Σίγουρα είχα περισσότερες έγνοιες απ' ό,τι μου άξιζε	0,6243	0,0783
Τον περισσότερο καιρό εύχομαι να είχα πεθάνει	-0,0634	0,2386
Τον περισσότερο καιρό εύχομαι να είχα πεθάνει	0,7278	0,1281
Τον περισσότερο καιρό εύχομαι να είχα πεθάνει	0,6998	-0,1175
Μερικές φορές βρίσκομαι σε τέτοια υπερένταση που μου είναι δύσκολο να κοιμηθώ	-0,0196	0,6737
Μερικές φορές βρίσκομαι σε τέτοια υπερένταση που μου είναι δύσκολο να κοιμηθώ	0,6742	0,1724
Μερικές φορές βρίσκομαι σε τέτοια υπερένταση που μου είναι δύσκολο να κοιμηθώ	0,7001	0,0395
Μερικές φορές ακούω τόσο καλά ώστε να μ' ενοχλεί	-0,1081	0,5428
Μερικές φορές ακούω τόσο καλά ώστε να μ' ενοχλεί	0,7075	0,2673
Μερικές φορές ακούω τόσο καλά ώστε να μ' ενοχλεί	0,6573	-0,1293
Ξεχνώ αμέσως ό,τι μου λένε	0,0909	0,5225
Ξεχνώ αμέσως ό,τι μου λένε	0,4204	0,4800
Ξεχνώ αμέσως ό,τι μου λένε	0,2897	0,5673
Συνήθως πρέπει να σταματήσω και να σκεφτώ προτού κάνω κάτι, ακόμα και για ασήμαντα πράγματα	-0,1689	0,5659
Συνήθως πρέπει να σταματήσω και να σκεφτώ προτού κάνω κάτι, ακόμα και για ασήμαντα πράγματα	0,6005	0,0361
Συνήθως πρέπει να σταματήσω και να σκεφτώ προτού κάνω κάτι, ακόμα και για ασήμαντα πράγματα	0,8213	0,0387
Συχνά αλλάζω δρόμο, για ν' αποφύγω να συναντήσω κάποιον	0,1609	0,5555

Συχνά αλλάζω δρόμο, για ν' αποφύγω να συναντήσω κάποιον	0,0637	0,5564
Συχνά αλλάζω δρόμο, για ν' αποφύγω να συναντήσω κάποιον	0,3141	0,3952
Νιώθω συχνά σαν να μην είναι τα πράγματα αληθινά	-0,0024	0,6704
Νιώθω συχνά σαν να μην είναι τα πράγματα αληθινά	0,8149	0,0818
Νιώθω συχνά σαν να μην είναι τα πράγματα αληθινά	0,8472	-0,0791
Έχω τη συνήθεια να μετράω πράγματα ασήμαντα, όπως γλόμπους, φωτεινές επιγραφές κλπ.	-0,0305	0,7405
Έχω τη συνήθεια να μετράω πράγματα ασήμαντα, όπως γλόμπους, φωτεινές επιγραφές κλπ.	0,6846	-0,0614
Έχω τη συνήθεια να μετράω πράγματα ασήμαντα, όπως γλόμπους, φωτεινές επιγραφές κλπ.	0,8012	-0,0424
Δεν έχω εχθρούς που να θέλουν πραγματικά να με βλάψουν	0,1486	0,5448
Δεν έχω εχθρούς που να θέλουν πραγματικά να με βλάψουν	0,2976	0,5231
Δεν έχω εχθρούς που να θέλουν πραγματικά να με βλάψουν	0,3892	0,1520
Έχω την τάση να είμαι επιφυλακτικός με τους ανθρώπους που έχουν μία στάση περισσότερο φιλική απέναντί μου από εκείνη που θα περίμενα	0,1855	0,6074
Έχω την τάση να είμαι επιφυλακτικός με τους ανθρώπους που έχουν μία στάση περισσότερο φιλική απέναντί μου από εκείνη που θα περίμενα	0,0844	0,5539
Έχω την τάση να είμαι επιφυλακτικός με τους ανθρώπους που έχουν μία στάση περισσότερο φιλική απέναντί μου από εκείνη που θα περίμενα	0,3264	0,3170
Κάνω ασυνήθιστες και παράξενες σκέψεις	-0,2945	0,6597
Κάνω ασυνήθιστες και παράξενες σκέψεις	0,8601	-0,0526
Κάνω ασυνήθιστες και παράξενες σκέψεις	0,7708	-0,1424
Ακούω ασυνήθιστα πράγματα όταν είμαι μόνος	-0,2660	0,4987
Ακούω ασυνήθιστα πράγματα όταν είμαι μόνος	0,6471	-0,0494
Ακούω ασυνήθιστα πράγματα όταν είμαι μόνος	0,6763	-0,1613
Γίνομαι νευρικός και ανήσυχος, όταν πρέπει να κάνω ένα μικρό ταξίδι μακριά απ' το σπίτι μου	0,0945	0,6040
Γίνομαι νευρικός και ανήσυχος, όταν πρέπει να κάνω ένα μικρό ταξίδι μακριά απ' το σπίτι μου	0,4794	0,3577
Γίνομαι νευρικός και ανήσυχος, όταν πρέπει να κάνω ένα μικρό ταξίδι μακριά απ' το σπίτι μου	0,6500	0,1267
Έχω φοβηθεί από πρόσωπα ή πράγματα που ήξερα ότι δεν μπορούν να με βλάψουν	-0,0387	0,6377
Έχω φοβηθεί από πρόσωπα ή πράγματα που ήξερα ότι δεν μπορούν να με βλάψουν	0,2662	0,4546
Έχω φοβηθεί από πρόσωπα ή πράγματα που ήξερα ότι δεν μπορούν να με βλάψουν	0,4126	0,2650
Δε φοβάμαι να μπω μέσα σε μια αίθουσα όπου βρίσκονται συγκεντρωμένα και μιλάνε άλλα πρόσωπα	0,0187	0,4749
Δε φοβάμαι να μπω μέσα σε μια αίθουσα όπου βρίσκονται συγκεντρωμένα και μιλάνε άλλα πρόσωπα	0,3395	0,3881
Δε φοβάμαι να μπω μέσα σε μια αίθουσα όπου βρίσκονται συγκεντρωμένα και μιλάνε άλλα πρόσωπα	0,4073	0,1920
Φοβάμαι να χρησιμοποιήσω ένα μαχαίρι ή οποιοδήποτε άλλο πολύ κοφτερό ή μυτερό αντικείμενο	-0,0781	0,5395
Φοβάμαι να χρησιμοποιήσω ένα μαχαίρι ή οποιοδήποτε άλλο πολύ κοφτερό ή μυτερό αντικείμενο	0,6138	0,0390
Φοβάμαι να χρησιμοποιήσω ένα μαχαίρι ή οποιοδήποτε άλλο πολύ	0,6458	-0,0150

κοφτερό ή μυτερό αντικείμενο

Μερικές φορές διασκεδάζω με το να πληγώνω πρόσωπα που αγαπώ	0,1195	0,4360
Μερικές φορές διασκεδάζω με το να πληγώνω πρόσωπα που αγαπώ	0,1372	0,4269
Μερικές φορές διασκεδάζω με το να πληγώνω πρόσωπα που αγαπώ	0,3825	0,3813
Έχω περισσότερη δυσκολία να συγκεντρωθώ απ' ό,τι φαίνεται να έχουν οι άλλοι	0,0436	0,4830
Έχω περισσότερη δυσκολία να συγκεντρωθώ απ' ό,τι φαίνεται να έχουν οι άλλοι	0,5063	-0,0430
Έχω περισσότερη δυσκολία να συγκεντρωθώ απ' ό,τι φαίνεται να έχουν οι άλλοι	0,7074	-0,0111
Έχω αρκετές φορές εγκαταλείψει μια προσπάθεια γιατί δεν είχα εμπιστοσύνη στις ικανότητές μου	0,1623	0,5360
Έχω αρκετές φορές εγκαταλείψει μια προσπάθεια γιατί δεν είχα εμπιστοσύνη στις ικανότητές μου	0,6334	-0,0464
Έχω αρκετές φορές εγκαταλείψει μια προσπάθεια γιατί δεν είχα εμπιστοσύνη στις ικανότητές μου	0,8318	-0,0561
Χυδαίες λέξεις, συχνά φοβερές λέξεις, έρχονται στο νου μου και δεν μπορώ να απαλλαγώ απ' αυτές	-0,0781	0,5487
Χυδαίες λέξεις, συχνά φοβερές λέξεις, έρχονται στο νου μου και δεν μπορώ να απαλλαγώ απ' αυτές	0,6148	0,1866
Χυδαίες λέξεις, συχνά φοβερές λέξεις, έρχονται στο νου μου και δεν μπορώ να απαλλαγώ απ' αυτές	0,6061	0,0867
Μου συμβαίνει μερικές φορές να καρφώνεται στο νου μου μια ασήμαντη σκέψη και να με ενοχλεί για μέρες	-0,1699	0,6070
Μου συμβαίνει μερικές φορές να καρφώνεται στο νου μου μια ασήμαντη σκέψη και να με ενοχλεί για μέρες	0,8182	0,0161
Μου συμβαίνει μερικές φορές να καρφώνεται στο νου μου μια ασήμαντη σκέψη και να με ενοχλεί για μέρες	0,7632	-0,1319
Σχεδόν κάθε μέρα μου συμβαίνει κάτι που με τρομάζει	0,1699	0,4012
Σχεδόν κάθε μέρα μου συμβαίνει κάτι που με τρομάζει	0,6583	0,2259
Σχεδόν κάθε μέρα μου συμβαίνει κάτι που με τρομάζει	0,7740	0,0290
Έχω την τάση να βλέπω τα πράγματα από την δύσκολή τους πλευρά	0,1354	0,5109
Έχω την τάση να βλέπω τα πράγματα από την δύσκολή τους πλευρά	0,7324	-0,3047
Έχω την τάση να βλέπω τα πράγματα από την δύσκολή τους πλευρά	0,8124	-0,2870
Είμαι πιο ευαίσθητος από τους περισσότερους ανθρώπους	0,0386	0,6065
Είμαι πιο ευαίσθητος από τους περισσότερους ανθρώπους	0,5437	0,3453
Είμαι πιο ευαίσθητος από τους περισσότερους ανθρώπους	0,5864	0,0295
Αισθάνθηκα μερικές φορές ευχαρίστηση όταν με πλήγωσε ένα πρόσωπο που αγαπούσα	0,0266	0,3778
Αισθάνθηκα μερικές φορές ευχαρίστηση όταν με πλήγωσε ένα πρόσωπο που αγαπούσα	0,2447	0,4372
Αισθάνθηκα μερικές φορές ευχαρίστηση όταν με πλήγωσε ένα πρόσωπο που αγαπούσα	0,3216	0,2290
Οι άλλοι λένε προσβλητικά και χυδαία πράγματα για μένα	0,1156	0,5098
Οι άλλοι λένε προσβλητικά και χυδαία πράγματα για μένα	0,4203	0,4516
Οι άλλοι λένε προσβλητικά και χυδαία πράγματα για μένα	0,4892	0,3596
Δεν αισθάνομαι άνετα μέσα σε κλειστούς χώρους	-0,2215	0,6055
Δεν αισθάνομαι άνετα μέσα σε κλειστούς χώρους	0,6604	0,0438
Δεν αισθάνομαι άνετα μέσα σε κλειστούς χώρους	0,6585	-0,1454
Ακόμα κι όταν είμαι με άλλους, νιώθω μόνος τον περισσότερο καιρό	-0,0827	0,4740
Ακόμα κι όταν είμαι με άλλους, νιώθω μόνος τον περισσότερο καιρό	0,2306	0,3959

Ακόμα κι όταν είμαι με άλλους, νιώθω μόνος τον περισσότερο καιρό	0,4606	0,3166
Δε φοβάμαι τη φωτιά	-0,1249	0,5300
Δε φοβάμαι τη φωτιά	0,4642	-0,1243
Δε φοβάμαι τη φωτιά	0,6044	-0,1216
Μερικές φορές έμεινα μακριά από ένα πρόσωπο, γιατί φοβήθηκα ότι θα κάνω ή θα πω κάτι για το οποίο ίσως μετάνιωνα αργότερα	0,1926	0,6761
Μερικές φορές έμεινα μακριά από ένα πρόσωπο, γιατί φοβήθηκα ότι θα κάνω ή θα πω κάτι για το οποίο ίσως μετάνιωνα αργότερα	0,3967	0,4206
Μερικές φορές έμεινα μακριά από ένα πρόσωπο, γιατί φοβήθηκα ότι θα κάνω ή θα πω κάτι για το οποίο ίσως μετάνιωνα αργότερα	0,4036	0,5149
Η θρησκεία δε με απασχολεί	-0,0355	0,4149
Η θρησκεία δε με απασχολεί	0,2965	-0,1775
Η θρησκεία δε με απασχολεί	0,5676	-0,1740
Δε μου αρέσει καθόλου να βιάζομαι όταν εργάζομαι	0,0428	0,6743
Δε μου αρέσει καθόλου να βιάζομαι όταν εργάζομαι	0,3743	0,0081
Δε μου αρέσει καθόλου να βιάζομαι όταν εργάζομαι	0,5901	0,1366
Δεν έχω την τάση να κριτικάρω υπερβολικά τον εαυτό μου	0,0856	0,6777
Δεν έχω την τάση να κριτικάρω υπερβολικά τον εαυτό μου	0,6142	-0,0906
Δεν έχω την τάση να κριτικάρω υπερβολικά τον εαυτό μου	0,6319	-0,1798
Έχω την τάση να ενδιαφέρομαι ερασιτεχνικά για πολλά και διάφορα πράγματα παρά να αφιερώνομαι σ' ένα πράγμα για πολύ καιρό	-0,0117	0,6603
Έχω την τάση να ενδιαφέρομαι ερασιτεχνικά για πολλά και διάφορα πράγματα παρά να αφιερώνομαι σ' ένα πράγμα για πολύ καιρό	0,5890	0,0694
Έχω την τάση να ενδιαφέρομαι ερασιτεχνικά για πολλά και διάφορα πράγματα παρά να αφιερώνομαι σ' ένα πράγμα για πολύ καιρό	0,7357	0,0255
Είμαι βέβαιος ότι υπάρχει μια μόνο αληθινή θρησκεία	0,1882	0,5079
Είμαι βέβαιος ότι υπάρχει μια μόνο αληθινή θρησκεία	0,4026	-0,2011
Είμαι βέβαιος ότι υπάρχει μια μόνο αληθινή θρησκεία	0,7133	-0,1615
Κατά περιόδους, το μυαλό μου φαίνεται να δουλεύει πιο αργά απ' ό,τι συνήθως	-0,0432	0,5677
Κατά περιόδους, το μυαλό μου φαίνεται να δουλεύει πιο αργά απ' ό,τι συνήθως	0,8067	0,0706
Κατά περιόδους, το μυαλό μου φαίνεται να δουλεύει πιο αργά απ' ό,τι συνήθως	0,8725	-0,0251
Όταν νιώθω πολύ ευτυχισμένος και δραστήριος, κάποιος που είναι μελαγχολικός ή λυπημένος μου τα χαλά όλα	-0,1059	0,5502
Όταν νιώθω πολύ ευτυχισμένος και δραστήριος, κάποιος που είναι μελαγχολικός ή λυπημένος μου τα χαλά όλα	0,0474	0,5043
Όταν νιώθω πολύ ευτυχισμένος και δραστήριος, κάποιος που είναι μελαγχολικός ή λυπημένος μου τα χαλά όλα	0,2253	0,3378
Οι αστυνομικοί είναι συνήθως έντιμοι άνθρωποι	0,3074	-0,0031
Οι αστυνομικοί είναι συνήθως έντιμοι άνθρωποι	0,1540	0,2784
Οι αστυνομικοί είναι συνήθως έντιμοι άνθρωποι	0,4730	-0,2331
Στις κοινωνικές συγκεντρώσεις συνήθως κάθομαι κάπου μόνος ή απλώς με ένα άλλο πρόσωπο, αντί να ανακατεύομαι με τον πολύ κόσμο	0,1848	0,4186
Στις κοινωνικές συγκεντρώσεις συνήθως κάθομαι κάπου μόνος ή απλώς με ένα άλλο πρόσωπο, αντί να ανακατεύομαι με τον πολύ κόσμο	0,0529	0,3988
Στις κοινωνικές συγκεντρώσεις συνήθως κάθομαι κάπου μόνος ή απλώς με ένα άλλο πρόσωπο, αντί να ανακατεύομαι με τον πολύ κόσμο	0,2563	0,4642

κόσμο

Δε μου αρέσει να βλέπω τις γυναίκες να καπνίζουν	0,3579	0,4246
Δε μου αρέσει να βλέπω τις γυναίκες να καπνίζουν	0,4436	0,2391
Δε μου αρέσει να βλέπω τις γυναίκες να καπνίζουν	0,6504	0,0781
Πολύ σπάνια περνώ ώρες μελαγχολίας	0,3107	0,6144
Πολύ σπάνια περνώ ώρες μελαγχολίας	0,7490	0,3399
Πολύ σπάνια περνώ ώρες μελαγχολίας	0,7618	0,0781
Όταν κανείς λέει ανόητα πράγματα ή μιλάει για κάτι που αγνοεί τελείως και που εγώ γνωρίζω, προσπαθώ να τον διορθώσω	0,3233	0,2220
Όταν κανείς λέει ανόητα πράγματα ή μιλάει για κάτι που αγνοεί τελείως και που εγώ γνωρίζω, προσπαθώ να τον διορθώσω	0,2260	0,5543
Όταν κανείς λέει ανόητα πράγματα ή μιλάει για κάτι που αγνοεί τελείως και που εγώ γνωρίζω, προσπαθώ να τον διορθώσω	0,0559	0,4424
Συχνά μου λένε ότι είμαι ευέξαπτος	0,1895	0,5430
Συχνά μου λένε ότι είμαι ευέξαπτος	0,3046	0,4026
Συχνά μου λένε ότι είμαι ευέξαπτος	0,2873	0,2370
Θα ήθελα να πάψω να στενοχωριέμαι για πράγματα που είπα και που μπορεί να πλήγωσαν τα αισθήματα των άλλων	0,2353	0,5623
Θα ήθελα να πάψω να στενοχωριέμαι για πράγματα που είπα και που μπορεί να πλήγωσαν τα αισθήματα των άλλων	0,2590	0,4717
Θα ήθελα να πάψω να στενοχωριέμαι για πράγματα που είπα και που μπορεί να πλήγωσαν τα αισθήματα των άλλων	0,3478	0,3020
Οι άνθρωποι συχνά με απογοητεύουν	0,0034	0,3911
Οι άνθρωποι συχνά με απογοητεύουν	0,0936	0,5499
Οι άνθρωποι συχνά με απογοητεύουν	0,3923	0,2678
Νιώθω ανίκανος να μιλήσω σε κάποιον ανοιχτά για τον εαυτό μου	0,2981	0,3836
Νιώθω ανίκανος να μιλήσω σε κάποιον ανοιχτά για τον εαυτό μου	0,4178	0,4402
Νιώθω ανίκανος να μιλήσω σε κάποιον ανοιχτά για τον εαυτό μου	0,3174	0,4878
Οι αστραπές είναι ένας από τους φόβους μου	0,1580	0,2845
Οι αστραπές είναι ένας από τους φόβους μου	0,5294	-0,1271
Οι αστραπές είναι ένας από τους φόβους μου	0,7324	-0,0745
Μου αρέσει να αφήνω τους άλλους να αναρωτιούνται για το τι πρόκειται να κάνω	0,2578	0,5671
Μου αρέσει να αφήνω τους άλλους να αναρωτιούνται για το τι πρόκειται να κάνω	0,4082	0,5600
Μου αρέσει να αφήνω τους άλλους να αναρωτιούνται για το τι πρόκειται να κάνω	0,3986	0,3858
Τα μόνα θαύματα που ξέρω είναι απλώς τεχνάσματα με τα οποία ορισμένοι ξεγελούν τους άλλους	0,4337	0,3467
Τα μόνα θαύματα που ξέρω είναι απλώς τεχνάσματα με τα οποία ορισμένοι ξεγελούν τους άλλους	0,1439	0,0285
Τα μόνα θαύματα που ξέρω είναι απλώς τεχνάσματα με τα οποία ορισμένοι ξεγελούν τους άλλους	0,5014	0,2640
Φοβάμαι να μένω μόνος στα σκοτεινά	0,0268	0,5603
Φοβάμαι να μένω μόνος στα σκοτεινά	0,3984	0,1059
Φοβάμαι να μένω μόνος στα σκοτεινά	0,5515	0,3127
Τα σχέδιά μου, μου φάνηκαν συχνά γεμάτα με τόσες δυσκολίες, που αναγκάστηκα να τα εγκαταλείψω	0,1842	0,6314
Τα σχέδιά μου, μου φάνηκαν συχνά γεμάτα με τόσες δυσκολίες, που αναγκάστηκα να τα εγκαταλείψω	0,8182	-0,1023

Τα σχέδιά μου, μου φάνηκαν συχνά γεμάτα με τόσες δυσκολίες, που αναγκάστηκα να τα εγκαταλείψω	0,8426	-0,1921
Συχνά αισθάνθηκα δυσάρεστα γιατί με παρεξήγησαν στην προσπάθειά μου να προλάβω κάποιον να κάνει ένα λάθος	0,1228	0,6476
Συχνά αισθάνθηκα δυσάρεστα γιατί με παρεξήγησαν στην προσπάθειά μου να προλάβω κάποιον να κάνει ένα λάθος	0,1572	0,4787
Συχνά αισθάνθηκα δυσάρεστα γιατί με παρεξήγησαν στην προσπάθειά μου να προλάβω κάποιον να κάνει ένα λάθος	0,1814	0,2484
Μου αρέσει πολύ να πηγαίνω σε χορούς	0,3819	0,4560
Μου αρέσει πολύ να πηγαίνω σε χορούς	0,2300	0,2934
Μου αρέσει πολύ να πηγαίνω σε χορούς	0,4141	0,1885
Η καταιγίδα με τρομοκρατεί	0,0035	0,4200
Η καταιγίδα με τρομοκρατεί	0,5938	-0,1307
Η καταιγίδα με τρομοκρατεί	0,7380	-0,1224
Θα έπρεπε να κτυπούν ή να κλωτσούν τα άλογα που δεν προχωρούν	-0,1357	0,3180
Θα έπρεπε να κτυπούν ή να κλωτσούν τα άλογα που δεν προχωρούν	0,3283	-0,0084
Θα έπρεπε να κτυπούν ή να κλωτσούν τα άλογα που δεν προχωρούν	0,5171	-0,0873
Ζητώ συχνά τη συμβουλή των άλλων	0,3592	0,6085
Ζητώ συχνά τη συμβουλή των άλλων	0,2040	0,4747
Ζητώ συχνά τη συμβουλή των άλλων	0,3034	0,5748
Το μέλλον είναι πολύ αβέβαιο, ώστε να μπορεί να κάνει κανείς σοβαρά σχέδια	0,2663	0,4634
Το μέλλον είναι πολύ αβέβαιο, ώστε να μπορεί να κάνει κανείς σοβαρά σχέδια	0,5800	-0,1922
Το μέλλον είναι πολύ αβέβαιο, ώστε να μπορεί να κάνει κανείς σοβαρά σχέδια	0,7425	-0,0943
Συχνά, ακόμα και όταν όλα πηγαίνουν θαυμάσια για μένα, αισθάνομαι ότι αδιαφορώ για οτιδήποτε	0,0498	0,6339
Συχνά, ακόμα και όταν όλα πηγαίνουν θαυμάσια για μένα, αισθάνομαι ότι αδιαφορώ για οτιδήποτε	0,7975	-0,0115
Συχνά, ακόμα και όταν όλα πηγαίνουν θαυμάσια για μένα, αισθάνομαι ότι αδιαφορώ για οτιδήποτε	0,7959	-0,1026
Μερικές φορές αισθάνθηκα ότι είχαν μαζευτεί τόσες πολλές δυσκολίες, ώστε δεν θα μπορούσα να τις ξεπεράσω	0,2181	0,6017
Μερικές φορές αισθάνθηκα ότι είχαν μαζευτεί τόσες πολλές δυσκολίες, ώστε δεν θα μπορούσα να τις ξεπεράσω	0,7358	-0,0779
Μερικές φορές αισθάνθηκα ότι είχαν μαζευτεί τόσες πολλές δυσκολίες, ώστε δεν θα μπορούσα να τις ξεπεράσω	0,8370	-0,1441
Συχνά σκέπτομαι, "μακάρι να γινόμουν πάλι παιδί"	-0,0750	0,5728
Συχνά σκέπτομαι, "μακάρι να γινόμουν πάλι παιδί"	0,6358	0,0049
Συχνά σκέπτομαι, "μακάρι να γινόμουν πάλι παιδί"	0,6584	0,1105
Δε θυμώνω εύκολα	0,3396	0,6390
Δε θυμώνω εύκολα	0,6251	0,2933
Δε θυμώνω εύκολα	0,7716	0,3359
Εάν μου δινόταν η ευκαιρία, θα μπορούσα να κάνω ορισμένα πράγματα που θα ωφελούσαν πολύ τον κόσμο	0,3872	0,6056
Εάν μου δινόταν η ευκαιρία, θα μπορούσα να κάνω ορισμένα πράγματα που θα ωφελούσαν πολύ τον κόσμο	0,1580	0,3659
Εάν μου δινόταν η ευκαιρία, θα μπορούσα να κάνω ορισμένα πράγματα που θα ωφελούσαν πολύ τον κόσμο	0,3839	0,3475
Δε φοβάμαι το νερό	-0,0978	0,5953

Δε φοβάμαι το νερό	0,2020	-0,0734
Δε φοβάμαι το νερό	0,4323	0,0159
Συχνά δε βιάζομαι, να πάρω μια απόφαση, την αφήνω να ωριμάσει	0,4014	0,5813
Συχνά δε βιάζομαι, να πάρω μια απόφαση, την αφήνω να ωριμάσει	0,6476	-0,0266
Συχνά δε βιάζομαι, να πάρω μια απόφαση, την αφήνω να ωριμάσει	0,7439	-0,1543
Είναι θαυμάσιο να ζει κανείς στην εποχή μας που συμβαίνουν τόσα πολλά σπουδαία πράγματα	0,3383	0,3891
Είναι θαυμάσιο να ζει κανείς στην εποχή μας που συμβαίνουν τόσα πολλά σπουδαία πράγματα	0,3911	0,1135
Είναι θαυμάσιο να ζει κανείς στην εποχή μας που συμβαίνουν τόσα πολλά σπουδαία πράγματα	0,5842	0,1556
Οι άνθρωποι συχνά παρεξήγησαν τις προθέσεις μου, ενώ προσπαθούσα να τους δείξω το σωστό δρόμο και να τους βοηθήσω	0,3791	0,5563
Οι άνθρωποι συχνά παρεξήγησαν τις προθέσεις μου, ενώ προσπαθούσα να τους δείξω το σωστό δρόμο και να τους βοηθήσω	0,1524	0,5795
Οι άνθρωποι συχνά παρεξήγησαν τις προθέσεις μου, ενώ προσπαθούσα να τους δείξω το σωστό δρόμο και να τους βοηθήσω	0,2373	0,3973
Δε δυσκολεύομαι να καταπιώ	0,2589	0,4708
Δε δυσκολεύομαι να καταπιώ	0,3173	0,1284
Δε δυσκολεύομαι να καταπιώ	0,4264	0,0865
Μου συνέβη συχνά να γνωρίσω ανθρώπους που θεωρούνταν αυθεντίες, ενώ δεν ήταν καλύτεροι από μένα	0,3962	0,2843
Μου συνέβη συχνά να γνωρίσω ανθρώπους που θεωρούνταν αυθεντίες, ενώ δεν ήταν καλύτεροι από μένα	0,0977	0,5200
Μου συνέβη συχνά να γνωρίσω ανθρώπους που θεωρούνταν αυθεντίες, ενώ δεν ήταν καλύτεροι από μένα	0,4366	0,4109
Είμαι συνήθως ήρεμος και δεν αρπάζομαι εύκολα	0,2538	0,7198
Είμαι συνήθως ήρεμος και δεν αρπάζομαι εύκολα	0,6830	0,3040
Είμαι συνήθως ήρεμος και δεν αρπάζομαι εύκολα	0,6327	0,2045
Είμαι ικανός να κρύβω τα αισθήματά μου σε σημείο που οι άλλοι να μπορούν να με πληγώνουν χωρίς να το καταλαβαίνουν	-0,2064	0,6078
Είμαι ικανός να κρύβω τα αισθήματά μου σε σημείο που οι άλλοι να μπορούν να με πληγώνουν χωρίς να το καταλαβαίνουν	0,4159	0,3005
Είμαι ικανός να κρύβω τα αισθήματά μου σε σημείο που οι άλλοι να μπορούν να με πληγώνουν χωρίς να το καταλαβαίνουν	0,4895	0,2569
Μερικές φορές έχω φτάσει σε σημείο εξάντλησης, γιατί είχα αναλάβει πολλά πράγματα μαζί	0,1040	0,6307
Μερικές φορές έχω φτάσει σε σημείο εξάντλησης, γιατί είχα αναλάβει πολλά πράγματα μαζί	0,7381	0,1432
Μερικές φορές έχω φτάσει σε σημείο εξάντλησης, γιατί είχα αναλάβει πολλά πράγματα μαζί	0,7954	-0,0095
Σίγουρα θα μου άρεσε να "συντρίψω" έναν απατεώνα με τα ίδια μέσα που χρησιμοποιεί αυτός	0,1744	0,4953
Σίγουρα θα μου άρεσε να "συντρίψω" έναν απατεώνα με τα ίδια μέσα που χρησιμοποιεί αυτός	0,2549	0,2937
Σίγουρα θα μου άρεσε να "συντρίψω" έναν απατεώνα με τα ίδια μέσα που χρησιμοποιεί αυτός	0,5341	0,2683
Είναι για μένα ένα είδος αποτυχίας, όταν μαθαίνω την επιτυχία κάποιου που γνωρίζω καλά	0,0755	0,4371
Είναι για μένα ένα είδος αποτυχίας, όταν μαθαίνω την επιτυχία κάποιου που γνωρίζω καλά	0,1502	0,4920
Είναι για μένα ένα είδος αποτυχίας, όταν μαθαίνω την επιτυχία κάποιου που γνωρίζω καλά	0,5803	0,1789

Δε φοβάμαι να πάω στο γιατρό, όταν είμαι άρρωστος ή όταν μου έχει συμβεί κάποιο ατύχημα	0,0037	0,6227
Δε φοβάμαι να πάω στο γιατρό, όταν είμαι άρρωστος ή όταν μου έχει συμβεί κάποιο ατύχημα	0,5187	0,0175
Δε φοβάμαι να πάω στο γιατρό, όταν είμαι άρρωστος ή όταν μου έχει συμβεί κάποιο ατύχημα	0,6274	0,0282
Μου αξίζει να τιμωρηθώ σκληρά για τις αμαρτίες μου	-0,2227	0,2965
Μου αξίζει να τιμωρηθώ σκληρά για τις αμαρτίες μου	0,6184	0,2190
Μου αξίζει να τιμωρηθώ σκληρά για τις αμαρτίες μου	0,6992	-0,1319
Είμαι ικανός να αισθάνομαι τις απογοητεύσεις τόσο έντονα, ώστε να μην μπορώ πια να τις βγάλω από το μυαλό μου	-0,0438	0,5583
Είμαι ικανός να αισθάνομαι τις απογοητεύσεις τόσο έντονα, ώστε να μην μπορώ πια να τις βγάλω από το μυαλό μου	0,6689	0,0241
Είμαι ικανός να αισθάνομαι τις απογοητεύσεις τόσο έντονα, ώστε να μην μπορώ πια να τις βγάλω από το μυαλό μου	0,7603	-0,0270
Εάν μου δινόταν η ευκαιρία, θα μπορούσα να γίνω καλός αρχηγός του λαού	0,3123	0,5543
Εάν μου δινόταν η ευκαιρία, θα μπορούσα να γίνω καλός αρχηγός του λαού	0,2342	0,2958
Εάν μου δινόταν η ευκαιρία, θα μπορούσα να γίνω καλός αρχηγός του λαού	0,3590	0,3084
Με ενοχλεί να με βλέπει κάποιος όταν εργάζομαι, ακόμα και όταν ξέρω ότι μπορώ να κάνω καλά τη δουλειά μου	0,0506	0,5056
Με ενοχλεί να με βλέπει κάποιος όταν εργάζομαι, ακόμα και όταν ξέρω ότι μπορώ να κάνω καλά τη δουλειά μου	0,1686	0,5467
Με ενοχλεί να με βλέπει κάποιος όταν εργάζομαι, ακόμα και όταν ξέρω ότι μπορώ να κάνω καλά τη δουλειά μου	0,4649	0,4541
Συχνά με ενοχλεί τόσο πολύ όταν κάποιος προσπαθεί να μπει μπροστά μου στην ουρά που αναγκάζομαι να του το πω	0,3577	0,6143
Συχνά με ενοχλεί τόσο πολύ όταν κάποιος προσπαθεί να μπει μπροστά μου στην ουρά που αναγκάζομαι να του το πω	0,4554	0,3563
Συχνά με ενοχλεί τόσο πολύ όταν κάποιος προσπαθεί να μπει μπροστά μου στην ουρά που αναγκάζομαι να του το πω	0,1977	0,4708
Μου συμβαίνει να σκέφτομαι ότι δεν αξίζω τίποτα	0,0941	0,5612
Μου συμβαίνει να σκέφτομαι ότι δεν αξίζω τίποτα	0,8141	0,0494
Μου συμβαίνει να σκέφτομαι ότι δεν αξίζω τίποτα	0,8060	-0,0902
Όταν ήμουν μικρός το έσκαγα αρκετά συχνά από το σχολείο	0,2106	0,6906
Όταν ήμουν μικρός το έσκαγα αρκετά συχνά από το σχολείο	0,2571	0,4178
Όταν ήμουν μικρός το έσκαγα αρκετά συχνά από το σχολείο	0,4198	0,3346
Είχα μερικές θρησκευτικές εμπειρίες πολύ ασυνήθιστες	0,1239	0,3966
Είχα μερικές θρησκευτικές εμπειρίες πολύ ασυνήθιστες	0,4597	-0,1476
Είχα μερικές θρησκευτικές εμπειρίες πολύ ασυνήθιστες	0,7023	-0,1393
Ένα ή περισσότερα πρόσωπα της οικογένειάς μου είναι πολύ νευρικά	0,3295	0,4052
Ένα ή περισσότερα πρόσωπα της οικογένειάς μου είναι πολύ νευρικά	0,2847	0,6267
Ένα ή περισσότερα πρόσωπα της οικογένειάς μου είναι πολύ νευρικά	0,3355	0,5488
Βρέθηκα σε δύσκολη θέση για το είδος της εργασίας που ένα ή περισσότερα μέλη της οικογένειάς μου έχουν κάνει	0,2583	0,6403
Βρέθηκα σε δύσκολη θέση για το είδος της εργασίας που ένα ή περισσότερα μέλη της οικογένειάς μου έχουν κάνει	0,3457	0,5538
Βρέθηκα σε δύσκολη θέση για το είδος της εργασίας που ένα ή περισσότερα μέλη της οικογένειάς μου έχουν κάνει	0,6905	0,2406
Μου αρέσει ή μου άρεσε πολύ το ψάρεμα	0,1417	0,4445

Μου αρέσει ή μου άρεσε πολύ το ψάρεμα	0,4947	0,0095
Μου αρέσει ή μου άρεσε πολύ το ψάρεμα	0,5756	-0,0507
Πεινάω σχεδόν όλη την ώρα	-0,0256	0,4646
Πεινάω σχεδόν όλη την ώρα	0,5474	0,1744
Πεινάω σχεδόν όλη την ώρα	0,7142	-0,1287
Βλέπω συχνά όνειρα	0,2351	0,4702
Βλέπω συχνά όνειρα	0,4979	0,0861
Βλέπω συχνά όνειρα	0,4880	-0,0984
Μερικές φορές βρέθηκα στην ανάγκη να συμπεριφερθώ σκληρά σε ανθρώπους που ήταν χυδαίοι ή ενοχλητικοί	0,4053	0,4721
Μερικές φορές βρέθηκα στην ανάγκη να συμπεριφερθώ σκληρά σε ανθρώπους που ήταν χυδαίοι ή ενοχλητικοί	0,2166	0,4964
Μερικές φορές βρέθηκα στην ανάγκη να συμπεριφερθώ σκληρά σε ανθρώπους που ήταν χυδαίοι ή ενοχλητικοί	0,2437	0,4624
Έρχομαι σε δύσκολη θέση όταν ακούω βρώμικες ιστορίες	0,1407	0,6592
Έρχομαι σε δύσκολη θέση όταν ακούω βρώμικες ιστορίες	0,5259	0,4830
Έρχομαι σε δύσκολη θέση όταν ακούω βρώμικες ιστορίες	0,1658	0,4711
Μου αρέσει να διαβάζω τα κύρια άρθρα των εφημερίδων	0,2486	0,4438
Μου αρέσει να διαβάζω τα κύρια άρθρα των εφημερίδων	0,5349	0,2150
Μου αρέσει να διαβάζω τα κύρια άρθρα των εφημερίδων	0,6028	0,0393
Μου αρέσει να παρακολουθώ διαλέξεις πάνω σε σοβαρά θέματα	0,4237	0,3499
Μου αρέσει να παρακολουθώ διαλέξεις πάνω σε σοβαρά θέματα	0,4930	0,0078
Μου αρέσει να παρακολουθώ διαλέξεις πάνω σε σοβαρά θέματα	0,4196	0,0087
Με ελκύουν άτομα του αντίθετου φύλου	0,1456	0,6964
Με ελκύουν άτομα του αντίθετου φύλου	0,4681	0,3746
Με ελκύουν άτομα του αντίθετου φύλου	0,5175	0,3221
Ανησυχώ πολύ όταν σκέφτομαι δυστυχίες που μπορεί να συμβούν	0,2633	0,6047
Ανησυχώ πολύ όταν σκέφτομαι δυστυχίες που μπορεί να συμβούν	0,5846	0,0962
Ανησυχώ πολύ όταν σκέφτομαι δυστυχίες που μπορεί να συμβούν	0,7405	-0,2094
Έχω ισχυρές πολιτικές πεποιθήσεις	0,1498	0,4158
Έχω ισχυρές πολιτικές πεποιθήσεις	0,3148	0,3369
Έχω ισχυρές πολιτικές πεποιθήσεις	0,6086	0,0912
Είχα παλαιότερα φανταστικούς συντρόφους	0,0807	0,3666
Είχα παλαιότερα φανταστικούς συντρόφους	0,3168	0,2543
Είχα παλαιότερα φανταστικούς συντρόφους	0,5042	0,3362
Θα ήθελα να ήμουν ραλίστας	0,1399	0,4144
Θα ήθελα να ήμουν ραλίστας	0,4608	0,0928
Θα ήθελα να ήμουν ραλίστας	0,6057	-0,0934
Θα προτιμούσα να δουλεύω συνήθως με γυναίκες	0,2497	0,7424
Θα προτιμούσα να δουλεύω συνήθως με γυναίκες	0,3970	0,2224
Θα προτιμούσα να δουλεύω συνήθως με γυναίκες	0,5441	0,4442
Οι άνθρωποι συνήθως απαιτούν περισσότερο σεβασμό για τα δικαιώματά τους απ' αυτόν που οι ίδιοι δείχνουν για τα δικαιώματα των άλλων	0,4554	0,3563
Οι άνθρωποι συνήθως απαιτούν περισσότερο σεβασμό για τα δικαιώματά τους απ' αυτόν που οι ίδιοι δείχνουν για τα δικαιώματα των άλλων	0,1430	0,4731
Οι άνθρωποι συνήθως απαιτούν περισσότερο σεβασμό για τα δικαιώματά τους απ' αυτόν που οι ίδιοι δείχνουν για τα δικαιώματα των άλλων	0,4134	0,4886

δικαιώματά τους απ' αυτόν που οι ίδιοι δείχνουν για τα δικαιώματα των άλλων		
Δεν πειράζει να παρακάμψει κανείς το νόμο, αρκεί να μην τον παραβιάζει τελείως	0,2498	0,1522
Δεν πειράζει να παρακάμψει κανείς το νόμο, αρκεί να μην τον παραβιάζει τελείως	0,0373	0,4979
Δεν πειράζει να παρακάμψει κανείς το νόμο, αρκεί να μην τον παραβιάζει τελείως	0,4881	0,2308
Μερικά πρόσωπα μου είναι τόσο αντιπαθητικά, ώστε να αισθάνομαι μια κρυφή ευχαρίστηση όταν τα βλέπω "να την παθαίνουν" σε κάτι που έχουν κάνει	0,2174	0,4942
Μερικά πρόσωπα μου είναι τόσο αντιπαθητικά, ώστε να αισθάνομαι μια κρυφή ευχαρίστηση όταν τα βλέπω "να την παθαίνουν" σε κάτι που έχουν κάνει	0,3124	0,2314
Μερικά πρόσωπα μου είναι τόσο αντιπαθητικά, ώστε να αισθάνομαι μια κρυφή ευχαρίστηση όταν τα βλέπω "να την παθαίνουν" σε κάτι που έχουν κάνει	0,5553	0,4438
Εκνευρίζομαι όταν είμαι υποχρεωμένος να περιμένω	0,1806	0,5667
Εκνευρίζομαι όταν είμαι υποχρεωμένος να περιμένω	0,5166	0,1166
Εκνευρίζομαι όταν είμαι υποχρεωμένος να περιμένω	0,5941	0,1253
Προσπαθώ να θυμάμαι τις ευχάριστες διηγήσεις για να τις ξαναπώ σε άλλους	0,3000	0,3921
Προσπαθώ να θυμάμαι τις ευχάριστες διηγήσεις για να τις ξαναπώ σε άλλους	0,4397	0,5247
Προσπαθώ να θυμάμαι τις ευχάριστες διηγήσεις για να τις ξαναπώ σε άλλους	0,1852	0,3620
Μου αρέσουν οι ψηλές γυναίκες	-0,1181	0,3563
Μου αρέσουν οι ψηλές γυναίκες	0,4164	0,1341
Μου αρέσουν οι ψηλές γυναίκες	0,4998	0,1213
Είχα περιόδους στη ζωή μου όπου έχανα τον ύπνο μου από στενοχώρια	-0,2084	0,5190
Είχα περιόδους στη ζωή μου όπου έχανα τον ύπνο μου από στενοχώρια	0,6541	0,3711
Είχα περιόδους στη ζωή μου όπου έχανα τον ύπνο μου από στενοχώρια	0,7673	0,0971
Είμαι ικανός να παραιτηθώ από κάτι που θέλω να κάνω, επειδή οι άλλοι βρίσκουν ότι δεν ακολουθώ το σωστό δρόμο	0,1658	0,2704
Είμαι ικανός να παραιτηθώ από κάτι που θέλω να κάνω, επειδή οι άλλοι βρίσκουν ότι δεν ακολουθώ το σωστό δρόμο	-0,1689	0,4995
Είμαι ικανός να παραιτηθώ από κάτι που θέλω να κάνω, επειδή οι άλλοι βρίσκουν ότι δεν ακολουθώ το σωστό δρόμο	0,3038	0,3562
Δεν προσπαθώ να διορθώσω ανθρώπους που εκφράζουν μία γνώμη δίχως να ξέρουν	0,2323	0,3488
Δεν προσπαθώ να διορθώσω ανθρώπους που εκφράζουν μία γνώμη δίχως να ξέρουν	0,0359	0,5420
Δεν προσπαθώ να διορθώσω ανθρώπους που εκφράζουν μία γνώμη δίχως να ξέρουν	0,0561	0,3333
Όταν ήμουν νέος (ή παιδί) μου άρεσαν οι ζωηρές εκδηλώσεις και οι συγκινήσεις	0,1054	0,5823
Όταν ήμουν νέος (ή παιδί) μου άρεσαν οι ζωηρές εκδηλώσεις και οι συγκινήσεις	0,4341	0,3224
Όταν ήμουν νέος (ή παιδί) μου άρεσαν οι ζωηρές εκδηλώσεις και οι συγκινήσεις	0,3844	0,0991

Μου αρέσει να παίζω στα χαρτιά μικρά ποσά	0,0383	0,7009
Μου αρέσει να παίζω στα χαρτιά μικρά ποσά	0,3052	0,3512
Μου αρέσει να παίζω στα χαρτιά μικρά ποσά	0,3186	0,4025
Συχνά έχω την τάση να κάνω τα αδύνατα δυνατά για να υπερτερήσω κάποιον που μου αντιτίθεται	0,1526	0,6101
Συχνά έχω την τάση να κάνω τα αδύνατα δυνατά για να υπερτερήσω κάποιον που μου αντιτίθεται	0,0671	0,5864
Συχνά έχω την τάση να κάνω τα αδύνατα δυνατά για να υπερτερήσω κάποιον που μου αντιτίθεται	0,2824	0,2835
Νιώθω άσχημα όταν οι άνθρωποι έξω στο δρόμο, στο λεωφορείο, στα μαγαζιά με κοιτάζουν	0,1335	0,3838
Νιώθω άσχημα όταν οι άνθρωποι έξω στο δρόμο, στο λεωφορείο, στα μαγαζιά με κοιτάζουν	0,0662	0,5313
Νιώθω άσχημα όταν οι άνθρωποι έξω στο δρόμο, στο λεωφορείο, στα μαγαζιά με κοιτάζουν	0,2339	0,3423
Μου αρέσουν οι κοινωνικές συγκεντρώσεις μόνο και μόνο για να είμαι με κόσμο	0,2039	0,4447
Μου αρέσουν οι κοινωνικές συγκεντρώσεις μόνο και μόνο για να είμαι με κόσμο	0,1096	0,5737
Μου αρέσουν οι κοινωνικές συγκεντρώσεις μόνο και μόνο για να είμαι με κόσμο	0,0026	0,2796
Μου αρέσουν οι ενθουσιώδεις εκδηλώσεις του πλήθους	-0,1400	0,4659
Μου αρέσουν οι ενθουσιώδεις εκδηλώσεις του πλήθους	0,1656	0,6300
Μου αρέσουν οι ενθουσιώδεις εκδηλώσεις του πλήθους	0,1986	0,3988
Οι σκοτούρες μου φαίνεται να εξαφανίζονται όταν μπαίνω σε μια παρέα από χαρούμενους φίλους	0,4388	0,4945
Οι σκοτούρες μου φαίνεται να εξαφανίζονται όταν μπαίνω σε μια παρέα από χαρούμενους φίλους	0,1096	0,5050
Οι σκοτούρες μου φαίνεται να εξαφανίζονται όταν μπαίνω σε μια παρέα από χαρούμενους φίλους	0,3125	0,3480
Μου αρέσει να κοροϊδεύω τους άλλους	0,1111	0,5899
Μου αρέσει να κοροϊδεύω τους άλλους	-0,0954	0,3792
Μου αρέσει να κοροϊδεύω τους άλλους	0,3704	0,3808
Όταν ήμουν παιδί δε μ' ενδιέφερε να είμαι μέλος μιας ομάδας ή μιας παρέας	0,3812	0,4581
Όταν ήμουν παιδί δε μ' ενδιέφερε να είμαι μέλος μιας ομάδας ή μιας παρέας	0,0486	0,4263
Όταν ήμουν παιδί δε μ' ενδιέφερε να είμαι μέλος μιας ομάδας ή μιας παρέας	0,4077	0,4380
Θα ήμουν ευτυχισμένος να ζούσα ολομόναχος σε μια καλύβα στο δάσος ή στο βουνό	0,1803	0,5897
Θα ήμουν ευτυχισμένος να ζούσα ολομόναχος σε μια καλύβα στο δάσος ή στο βουνό	0,1930	0,0090
Θα ήμουν ευτυχισμένος να ζούσα ολομόναχος σε μια καλύβα στο δάσος ή στο βουνό	0,3778	0,0040
Πολύ συχνά δε συμμετέχω στο κουτσομπολιό και στις συζητήσεις της παρέας μου	0,3389	0,5313
Πολύ συχνά δε συμμετέχω στο κουτσομπολιό και στις συζητήσεις της παρέας μου	-0,1969	0,5464
Πολύ συχνά δε συμμετέχω στο κουτσομπολιό και στις συζητήσεις της παρέας μου	-0,0213	0,4002
Δε θα έπρεπε να τιμωρείται κανείς για την παράβαση ενός νόμου τον οποίο θεωρεί παράλογο	0,1135	0,3684

Δε θα έπρεπε να τιμωρείται κανείς για την παράβαση ενός νόμου τον οποίο θεωρεί παράλογο	0,3950	0,2721
Δε θα έπρεπε να τιμωρείται κανείς για την παράβαση ενός νόμου τον οποίο θεωρεί παράλογο	0,6169	0,2703
Πιστεύω ότι ο άνθρωπος δεν πρέπει ποτέ να δοκιμάζει οιοπνευματώδη ποτά	0,1802	0,5710
Πιστεύω ότι ο άνθρωπος δεν πρέπει ποτέ να δοκιμάζει οιοπνευματώδη ποτά	0,4313	0,5216
Πιστεύω ότι ο άνθρωπος δεν πρέπει ποτέ να δοκιμάζει οιοπνευματώδη ποτά	0,5700	0,1468
Ο άνθρωπος με τον οποίο σχετιζόμουν περισσότερο όταν ήμουν παιδί (ο πατέρας μου ή ο πατριός μου κλπ.) ήταν πολύ αυστηρός μαζί μου	0,1560	0,3154
Ο άνθρωπος με τον οποίο σχετιζόμουν περισσότερο όταν ήμουν παιδί (ο πατέρας μου ή ο πατριός μου κλπ.) ήταν πολύ αυστηρός μαζί μου	0,2386	0,4476
Ο άνθρωπος με τον οποίο σχετιζόμουν περισσότερο όταν ήμουν παιδί (ο πατέρας μου ή ο πατριός μου κλπ.) ήταν πολύ αυστηρός μαζί μου	0,3495	0,3585
Έχω αποκτήσει μία ή περισσότερες κακές συνήθειες τόσο ισχυρές, ώστε να είναι άσκοπο να τις καταπολεμήσω	-0,1253	0,6788
Έχω αποκτήσει μία ή περισσότερες κακές συνήθειες τόσο ισχυρές, ώστε να είναι άσκοπο να τις καταπολεμήσω	0,7206	0,3419
Έχω αποκτήσει μία ή περισσότερες κακές συνήθειες τόσο ισχυρές, ώστε να είναι άσκοπο να τις καταπολεμήσω	0,7861	0,0268
Έπινα οιοπνευματώδη ποτά σε λογική ποσότητα (ή σχεδόν καθόλου)	0,2482	0,4919
Έπινα οιοπνευματώδη ποτά σε λογική ποσότητα (ή σχεδόν καθόλου)	0,5012	0,3534
Έπινα οιοπνευματώδη ποτά σε λογική ποσότητα (ή σχεδόν καθόλου)	0,6129	0,0239
Το βρίσκω δύσκολο να αφήσω μια δουλειά που έχω αναλάβει έστω και για λίγο	0,2857	0,8328
Το βρίσκω δύσκολο να αφήσω μια δουλειά που έχω αναλάβει έστω και για λίγο	0,7318	0,3012
Το βρίσκω δύσκολο να αφήσω μια δουλειά που έχω αναλάβει έστω και για λίγο	0,8502	0,1296
Δεν έχω καμιά δυσκολία να αρχίσω ή να συγκρατήσω την ούρηση	0,2317	0,6721
Δεν έχω καμιά δυσκολία να αρχίσω ή να συγκρατήσω την ούρηση	0,5070	0,3526
Δεν έχω καμιά δυσκολία να αρχίσω ή να συγκρατήσω την ούρηση	0,4991	0,0968
Μου άρεσε να παίζω κουτσό	-0,0470	0,5671
Μου άρεσε να παίζω κουτσό	0,3490	0,3018
Μου άρεσε να παίζω κουτσό	0,3779	0,1964
Ποτέ δεν έχω δει οράματα	-0,1391	0,6058
Ποτέ δεν έχω δει οράματα	0,4237	-0,0880
Ποτέ δεν έχω δει οράματα	0,6470	-0,1339
Έχω πολλές φορές αλλάξει γνώμη για την επαγγελματική μου ζωή	0,0981	0,6071
Έχω πολλές φορές αλλάξει γνώμη για την επαγγελματική μου ζωή	0,5860	0,0158
Έχω πολλές φορές αλλάξει γνώμη για την επαγγελματική μου ζωή	0,7243	-0,0062
Ποτέ δεν παίρνω φάρμακα ή υπνωτικά χωρίς να μου τα συστήσει ο γιατρός	0,0862	0,6497
Ποτέ δεν παίρνω φάρμακα ή υπνωτικά χωρίς να μου τα συστήσει ο	0,4516	-0,0573

γιατρός		
Ποτέ δεν παίρνω φάρμακα ή υπνωτικά χωρίς να μου τα συστήσει ο γιατρός	0,5788	-0,0880
Συγκρατώ στη μνήμη μου συχνά αριθμούς χωρίς την παραμικρή σημασία (αριθμούς από πινακίδες αυτοκινήτων κλπ.)	-0,1039	0,6187
Συγκρατώ στη μνήμη μου συχνά αριθμούς χωρίς την παραμικρή σημασία (αριθμούς από πινακίδες αυτοκινήτων κλπ.)	0,5516	0,0495
Συγκρατώ στη μνήμη μου συχνά αριθμούς χωρίς την παραμικρή σημασία (αριθμούς από πινακίδες αυτοκινήτων κλπ.)	0,5988	0,0070
Συχνά στενοχωριέμαι γιατί είμαι τόσο κατσούφης και γκρινιάρης	-0,0504	0,7119
Συχνά στενοχωριέμαι γιατί είμαι τόσο κατσούφης και γκρινιάρης	0,6781	0,1688
Συχνά στενοχωριέμαι γιατί είμαι τόσο κατσούφης και γκρινιάρης	0,7721	0,0938
Βρήκα συχνά ανθρώπους που ζήλευαν τις καλές μου ιδέες, απλώς γιατί δεν τις είχαν σκεφτεί αυτοί πρώτοι	0,3403	0,4715
Βρήκα συχνά ανθρώπους που ζήλευαν τις καλές μου ιδέες, απλώς γιατί δεν τις είχαν σκεφτεί αυτοί πρώτοι	0,1729	0,5461
Βρήκα συχνά ανθρώπους που ζήλευαν τις καλές μου ιδέες, απλώς γιατί δεν τις είχαν σκεφτεί αυτοί πρώτοι	0,5420	0,3135
Σεξουαλικά πράγματα με αηδιάζουν	0,1097	0,5897
Σεξουαλικά πράγματα με αηδιάζουν	0,7713	0,1091
Σεξουαλικά πράγματα με αηδιάζουν	0,7718	0,1812
Στο σχολείο έπαιρνα συνήθως κακή διαγωγή	0,4292	0,5639
Στο σχολείο έπαιρνα συνήθως κακή διαγωγή	0,3515	0,3546
Στο σχολείο έπαιρνα συνήθως κακή διαγωγή	0,5826	0,2576
Η φωτιά με συναρπάζει	0,0280	0,4053
Η φωτιά με συναρπάζει	0,2187	0,2368
Η φωτιά με συναρπάζει	0,3455	-0,0165
Αποφεύγω όποτε μου είναι δυνατό να βρίσκομαι ανάμεσα στο πλήθος	0,3126	0,4344
Αποφεύγω όποτε μου είναι δυνατό να βρίσκομαι ανάμεσα στο πλήθος	0,2484	0,5134
Αποφεύγω όποτε μου είναι δυνατό να βρίσκομαι ανάμεσα στο πλήθος	0,5217	0,5385
Δεν αισθάνομαι συχνότερα από τους άλλους την ανάγκη να ουρήσω	-0,1756	0,4019
Δεν αισθάνομαι συχνότερα από τους άλλους την ανάγκη να ουρήσω	0,0144	0,3571
Δεν αισθάνομαι συχνότερα από τους άλλους την ανάγκη να ουρήσω	0,2780	0,1100
Όταν είμαι "στριμωγμένος" λέω εκείνο μόνο το μέρος της αλήθειας που δεν πρόκειται να με βλάψει	0,0976	0,4755
Όταν είμαι "στριμωγμένος" λέω εκείνο μόνο το μέρος της αλήθειας που δεν πρόκειται να με βλάψει	0,6067	0,3665
Όταν είμαι "στριμωγμένος" λέω εκείνο μόνο το μέρος της αλήθειας που δεν πρόκειται να με βλάψει	0,4283	0,3442
Είμαι ένας ειδικός απεσταλμένος του Θεού	0,0421	0,3446
Είμαι ένας ειδικός απεσταλμένος του Θεού	0,4706	-0,0981
Είμαι ένας ειδικός απεσταλμένος του Θεού	0,5908	-0,1092
Εάν βρισκόμουν σε μια δυσάρεστη θέση με μερικούς φίλους και όλοι είμαστε εξίσου ένοχοι θα προτιμούσα να πάρω όλη την ευθύνη επάνω μου παρά να τους καταδώσω	0,4172	0,4747
Εάν βρισκόμουν σε μια δυσάρεστη θέση με μερικούς φίλους και όλοι είμαστε εξίσου ένοχοι θα προτιμούσα να πάρω όλη την ευθύνη επάνω μου παρά να τους καταδώσω	0,0823	0,4435

■Εάν βρισκόμουν σε μια δυσάρεστη θέση με μερικούς φίλους και όλοι ■είμαστε εξίσου ένοχοι θα προτιμούσα να πάρω όλη την ευθύνη	0,4031	0,1735
«Επάνω μου παρά να τους καταδώσω		
Δεν εκνευρίστηκα ποτέ ιδιαίτερα για φασαρίες στις οποίες πιθανόν να ήταν μπλεγμένα μέλη της οικογένειάς μου	0,0870	0,3648
Δεν εκνευρίστηκα ποτέ ιδιαίτερα για φασαρίες στις οποίες πιθανόν να ήταν μπλεγμένα μέλη της οικογένειάς μου	0,3451	0,3071
Δεν εκνευρίστηκα ποτέ ιδιαίτερα για φασαρίες στις οποίες πιθανόν να ήταν μπλεγμένα μέλη της οικογένειάς μου	0,5735	0,3133
Δεν με πειράζει να γνωρίζω ξένους ανθρώπους	0,4596	0,5567
Δεν με πειράζει να γνωρίζω ξένους ανθρώπους	0,2143	0,5729
Δεν με πειράζει να γνωρίζω ξένους ανθρώπους	0,4246	0,3334
Πολύ συχνά φοβάμαι το σκοτάδι	0,1093	0,6229
Πολύ συχνά φοβάμαι το σκοτάδι	0,6577	0,0328
Πολύ συχνά φοβάμαι το σκοτάδι	0,6777	0,0772
Θυμάμαι ότι κάποτε έκανα τον άρρωστο για να απαλλαγώ από κάτι	0,2317	0,4860
Θυμάμαι ότι κάποτε έκανα τον άρρωστο για να απαλλαγώ από κάτι	0,5240	0,3616
Θυμάμαι ότι κάποτε έκανα τον άρρωστο για να απαλλαγώ από κάτι	0,5764	0,2081
Όταν βρίσκομαι στο τρένο, στο λεωφορείο κλπ. συχνά μιλώ με ξένους ανθρώπους	0,2187	-0,4792
Όταν βρίσκομαι στο τρένο, στο λεωφορείο κλπ. συχνά μιλώ με ξένους ανθρώπους	-0,0067	0,5557
Όταν βρίσκομαι στο τρένο, στο λεωφορείο κλπ. συχνά μιλώ με ξένους ανθρώπους	0,0977	0,2917
Ο Χριστός έκανε θαύματα όπως τη μετατροπή του νερού σε κρασί	0,0420	0,4482
Ο Χριστός έκανε θαύματα όπως τη μετατροπή του νερού σε κρασί	0,3886	-0,0253
Ο Χριστός έκανε θαύματα όπως τη μετατροπή του νερού σε κρασί	0,4802	0,0282
Έχω ένα ή περισσότερα ελαττώματα τόσο μεγάλα ώστε μου φαίνεται προτιμότερο να τα δεχθώ και να προσπαθώ να τα ελέγχω παρά να προσπαθώ να απαλλαγώ από αυτά	0,1721	0,6054
Έχω ένα ή περισσότερα ελαττώματα τόσο μεγάλα ώστε μου φαίνεται προτιμότερο να τα δεχθώ και να προσπαθώ να τα ελέγχω παρά να προσπαθώ να απαλλαγώ από αυτά	0,8627	0,1720
Έχω ένα ή περισσότερα ελαττώματα τόσο μεγάλα ώστε μου φαίνεται προτιμότερο να τα δεχθώ και να προσπαθώ να τα ελέγχω παρά να προσπαθώ να απαλλαγώ από αυτά	0,8593	-0,1379
Όταν ένας άντρας βρίσκεται με μια γυναίκα, συνήθως σκέφτεται πράγματα που σχετίζονται με το ότι αυτή είναι γυναίκα	0,2596	0,3475
Όταν ένας άντρας βρίσκεται με μια γυναίκα, συνήθως σκέφτεται πράγματα που σχετίζονται με το ότι αυτή είναι γυναίκα	0,2335	0,2822
Όταν ένας άντρας βρίσκεται με μια γυναίκα, συνήθως σκέφτεται πράγματα που σχετίζονται με το ότι αυτή είναι γυναίκα	0,3579	0,1352
Ποτέ δεν παρατήρησα αίμα στα ούρα μου	0,2739	0,2160
Ποτέ δεν παρατήρησα αίμα στα ούρα μου	0,3883	-0,0142
Ποτέ δεν παρατήρησα αίμα στα ούρα μου	0,4810	0,0634
Έχω την τάση να εγκαταλείπω τα πράγματα γρήγορα, όταν αυτά δεν πάνε καλά	-0,0128	0,6900
Έχω την τάση να εγκαταλείπω τα πράγματα γρήγορα, όταν αυτά δεν πάνε καλά	0,6172	0,0635
Έχω την τάση να εγκαταλείπω τα πράγματα γρήγορα, όταν αυτά δεν πάνε καλά	0,7560	-0,0764
Προσεύχομαι πολλές φορές την εβδομάδα	0,0270	0,3757

Προσεύχομαι πολλές φορές την εβδομάδα	0,5050	-0,2624
Προσεύχομαι πολλές φορές την εβδομάδα	0,7454	-0,2323
Αισθάνομαι συμπόνια γι' αυτούς που έχουν την τάση να ασχολούνται συνεχώς με τις στενοχώριες και τις σκοτούρες τους	0,3357	0,4155
Αισθάνομαι συμπόνια γι' αυτούς που έχουν την τάση να ασχολούνται συνεχώς με τις στενοχώριες και τις σκοτούρες τους	0,1462	0,3683
Αισθάνομαι συμπόνια γι' αυτούς που έχουν την τάση να ασχολούνται συνεχώς με τις στενοχώριες και τις σκοτούρες τους	0,4177	0,2589
Διαβάζω το Ευαγγέλιο πολλές φορές την εβδομάδα	-0,0638	0,3717
Διαβάζω το Ευαγγέλιο πολλές φορές την εβδομάδα	0,3845	-0,1949
Διαβάζω το Ευαγγέλιο πολλές φορές την εβδομάδα	0,6240	-0,1422
Δεν μπορώ να υποφέρω τους ανθρώπους που πιστεύουν ότι υπάρχει μόνο μία αληθινή θρησκεία	0,3076	0,3855
Δεν μπορώ να υποφέρω τους ανθρώπους που πιστεύουν ότι υπάρχει μόνο μία αληθινή θρησκεία	0,1341	0,2907
Δεν μπορώ να υποφέρω τους ανθρώπους που πιστεύουν ότι υπάρχει μόνο μία αληθινή θρησκεία	0,4954	0,2961
Τρέμω στη σκέψη ενός σεισμού	-0,0265	0,3988
Τρέμω στη σκέψη ενός σεισμού	0,4468	0,0318
Τρέμω στη σκέψη ενός σεισμού	0,6532	-0,0381
Προτιμώ μια εργασία για την οποία χρειάζεται πολλή προσοχή από μια εργασία που θα μου επέτρεπε να είμαι απρόσεχτος	0,2037	0,5351
Προτιμώ μια εργασία για την οποία χρειάζεται πολλή προσοχή από μια εργασία που θα μου επέτρεπε να είμαι απρόσεχτος	0,6595	-0,0170
Προτιμώ μια εργασία για την οποία χρειάζεται πολλή προσοχή από μια εργασία που θα μου επέτρεπε να είμαι απρόσεχτος	0,7384	-0,0766
Φοβάμαι να βρεθώ κλεισμένος σε μια μικρή αποθήκη ή σε ένα μικρό κλειστό χώρο	0,1379	0,4212
Φοβάμαι να βρεθώ κλεισμένος σε μια μικρή αποθήκη ή σε ένα μικρό κλειστό χώρο	0,5817	0,1307
Φοβάμαι να βρεθώ κλεισμένος σε μια μικρή αποθήκη ή σε ένα μικρό κλειστό χώρο	0,6290	0,1859
Συνηθίζω με "ανοιχτά χαρτιά" με τους ανθρώπους που προσπαθώ να διορθώσω ή να τους κάνω καλύτερους	0,3157	0,5513
Συνηθίζω με "ανοιχτά χαρτιά" με τους ανθρώπους που προσπαθώ να διορθώσω ή να τους κάνω καλύτερους	-0,0334	0,6475
Συνηθίζω με "ανοιχτά χαρτιά" με τους ανθρώπους που προσπαθώ να διορθώσω ή να τους κάνω καλύτερους	0,0699	0,3297
Ποτέ δε βλέπω τα πράγματα διπλά (δηλαδή ένα αντικείμενο δε μου φαίνεται ποτέ σαν δύο, χωρίς να μπορώ να το δω σαν ένα)	-0,2395	0,4606
Ποτέ δε βλέπω τα πράγματα διπλά (δηλαδή ένα αντικείμενο δε μου φαίνεται ποτέ σαν δύο, χωρίς να μπορώ να το δω σαν ένα)	0,5151	-0,0769
Ποτέ δε βλέπω τα πράγματα διπλά (δηλαδή ένα αντικείμενο δε μου φαίνεται ποτέ σαν δύο, χωρίς να μπορώ να το δω σαν ένα)	0,5818	0,0145
Μου αρέσουν οι περιπετειώδεις ιστορίες	0,0532	0,5555
Μου αρέσουν οι περιπετειώδεις ιστορίες	0,4110	0,1242
Μου αρέσουν οι περιπετειώδεις ιστορίες	0,5085	0,2608
Είναι πάντα καλό να είναι κανείς ειλικρινής	0,2547	0,4415
Είναι πάντα καλό να είναι κανείς ειλικρινής	0,2233	0,2403
Είναι πάντα καλό να είναι κανείς ειλικρινής	0,1513	0,0987
Πρέπει να παραδεχτώ ότι μερικές φορές μου συνέβη στα στενοχωρηθώ υπερβολικά για κάτι που στην πραγματικότητα δεν	0,1166	0,7034

άξιζε τον κόπο

Πρέπει να παραδεχτώ ότι μερικές φορές μου συνέβη στα στενοχωρηθώ υπερβολικά για κάτι που στην πραγματικότητα δεν άξιζε τον κόπο 0,7224 0,0280

Πρέπει να παραδεχτώ ότι μερικές φορές μου συνέβη στα στενοχωρηθώ υπερβολικά για κάτι που στην πραγματικότητα δεν άξιζε τον κόπο 0,7144 0,1277

Εύκολα με κατακτά μια καλή ιδέα 0,1001 0,6008

Εύκολα με κατακτά μια καλή ιδέα 0,5258 0,0167

Εύκολα με κατακτά μια καλή ιδέα 0,5778 0,0105

Συνήθως βρίσκω τη λύση μόνος μου αντί να ζητήσω από κάποιον να μου την υποδείξει 0,2211 0,5194

Συνήθως βρίσκω τη λύση μόνος μου αντί να ζητήσω από κάποιον να μου την υποδείξει 0,3312 0,1716

Συνήθως βρίσκω τη λύση μόνος μου αντί να ζητήσω από κάποιον να μου την υποδείξει 0,5495 0,3018

Μου αρέσει να ξέρουν οι άλλοι ποιες είναι οι πεπιοθήσεις μου 0,3258 0,5758

Μου αρέσει να ξέρουν οι άλλοι ποιες είναι οι πεπιοθήσεις μου 0,1989 0,6465

Μου αρέσει να ξέρουν οι άλλοι ποιες είναι οι πεπιοθήσεις μου 0,2065 0,4639

Σπάνια εκφράζω με σφοδρότητα την επιδοκιμασία ή την αποδοκιμασία μου για τις πράξεις των άλλων 0,2576 0,6728

Σπάνια εκφράζω με σφοδρότητα την επιδοκιμασία ή την αποδοκιμασία μου για τις πράξεις των άλλων 0,0824 0,6036

Σπάνια εκφράζω με σφοδρότητα την επιδοκιμασία ή την αποδοκιμασία μου για τις πράξεις των άλλων 0,0769 0,3858

Δεν προσπαθώ να κρύψω την κακή ιδέα ή τον οίκτο που έχω για ένα πρόσωπο, έτσι ώστε να μην ξέρει τι αισθάνομαι γι' αυτό 0,2126 0,6706

Δεν προσπαθώ να κρύψω την κακή ιδέα ή τον οίκτο που έχω για ένα πρόσωπο, έτσι ώστε να μην ξέρει τι αισθάνομαι γι' αυτό 0,1265 0,5538

Δεν προσπαθώ να κρύψω την κακή ιδέα ή τον οίκτο που έχω για ένα πρόσωπο, έτσι ώστε να μην ξέρει τι αισθάνομαι γι' αυτό 0,2657 0,5521

Υπήρχαν περίοδοι που είχα τέτοια ενεργητικότητα ώστε για μέρες ο ύπνος να μην μου φαίνεται αναγκαίος 0,1962 0,7274

Υπήρχαν περίοδοι που είχα τέτοια ενεργητικότητα ώστε για μέρες ο ύπνος να μην μου φαίνεται αναγκαίος 0,6607 0,1595

Υπήρχαν περίοδοι που είχα τέτοια ενεργητικότητα ώστε για μέρες ο ύπνος να μην μου φαίνεται αναγκαίος 0,6788 0,0789

Είμαι ένα πολύ νευρικό άτομο 0,1743 0,6779

Είμαι ένα πολύ νευρικό άτομο 0,6991 0,1586

Είμαι ένα πολύ νευρικό άτομο 0,7235 0,1429

Συχνά είχα ως προϊσταμένους ανθρώπους που τα βόλευαν έτσι ώστε να επωφελούνται απ' ό,τι καλό συνέβαινε στην υπηρεσία τους, αλλά που ήταν πολύ ικανοί να ρίξουν τα σφάλματα στους κατωτέρους τους 0,5096 0,4608

Συχνά είχα ως προϊσταμένους ανθρώπους που τα βόλευαν έτσι ώστε να επωφελούνται απ' ό,τι καλό συνέβαινε στην υπηρεσία τους, αλλά που ήταν πολύ ικανοί να ρίξουν τα σφάλματα στους κατωτέρους τους 0,1527 0,3770

Συχνά είχα ως προϊσταμένους ανθρώπους που τα βόλευαν έτσι ώστε να επωφελούνται απ' ό,τι καλό συνέβαινε στην υπηρεσία τους, αλλά που ήταν πολύ ικανοί να ρίξουν τα σφάλματα στους κατωτέρους τους 0,4619 0,3436

Πιστεύω ότι η όσφρησή μου είναι τόσο καλή όσο και των άλλων ανθρώπων -0,2052 0,5128

Πιστεύω ότι η όσφρησή μου είναι τόσο καλή όσο και των άλλων ανθρώπων 0,0635 0,2798

Πιστεύω ότι η όσφρησή μου είναι τόσο καλή όσο και των άλλων ανθρώπων 0,0635 0,2798

Πιστεύω ότι η όσφρησή μου είναι τόσο καλή όσο και των άλλων ανθρώπων 0,0635 0,2798

Πιστεύω ότι η όσφρησή μου είναι τόσο καλή όσο και των άλλων ανθρώπων	0,3468	0,3256
Μερικές φορές μου είναι δύσκολο να υπερασπίσω τα δικαιώματά μου γιατί είμαι πολύ ντροπαλός	0,2233	0,5749
Μερικές φορές μου είναι δύσκολο να υπερασπίσω τα δικαιώματά μου γιατί είμαι πολύ ντροπαλός	0,3750	0,3998
Μερικές φορές μου είναι δύσκολο να υπερασπίσω τα δικαιώματά μου γιατί είμαι πολύ ντροπαλός	0,3307	0,4105
Η βρωμιά με τρομάζει και με αηδιάζει	-0,2113	0,5844
Η βρωμιά με τρομάζει και με αηδιάζει	0,3970	0,1524
Η βρωμιά με τρομάζει και με αηδιάζει	0,6626	-0,0524
Ζω στις ονειροπολήσεις μου μια ζωή για την οποία δε μιλάω στους άλλους	0,0975	0,5189
Ζω στις ονειροπολήσεις μου μια ζωή για την οποία δε μιλάω στους άλλους	0,4356	0,2610
Ζω στις ονειροπολήσεις μου μια ζωή για την οποία δε μιλάω στους άλλους	0,3213	0,2950
Δε μου αρέσει να κάνω μπάνιο	-0,0475	0,3735
Δε μου αρέσει να κάνω μπάνιο	0,5554	0,2317
Δε μου αρέσει να κάνω μπάνιο	0,7462	0,0096
Πιστεύω ότι ο Γκάντι ήταν σπουδαιότερος άντρας από τον Ναπολέοντα	0,1695	0,4548
Πιστεύω ότι ο Γκάντι ήταν σπουδαιότερος άντρας από τον Ναπολέοντα	0,1011	-0,2888
Πιστεύω ότι ο Γκάντι ήταν σπουδαιότερος άντρας από τον Ναπολέοντα	0,5715	0,0587
Μου αρέσουν οι αντρογυναίκες	0,0015	0,7256
Μου αρέσουν οι αντρογυναίκες	0,3350	0,2481
Μου αρέσουν οι αντρογυναίκες	0,3732	0,2467
Στο σπίτι μας είχαμε πάντα τα απαραίτητα για τη ζωή (αρκετά ρούχα, τροφή κλπ.)	0,3420	0,6302
Στο σπίτι μας είχαμε πάντα τα απαραίτητα για τη ζωή (αρκετά ρούχα, τροφή κλπ.)	0,5487	0,3771
Στο σπίτι μας είχαμε πάντα τα απαραίτητα για τη ζωή (αρκετά ρούχα, τροφή κλπ.)	0,5220	0,2077
Ορισμένοι στην οικογένειά μου "αρπάζονται" εύκολα	0,2619	0,6274
Ορισμένοι στην οικογένειά μου "αρπάζονται" εύκολα	0,0255	0,7114
Ορισμένοι στην οικογένειά μου "αρπάζονται" εύκολα	0,2511	0,6437
Δεν μπορώ να κάνω τίποτα καλά	0,0314	0,5142
Δεν μπορώ να κάνω τίποτα καλά	0,6380	-0,0808
Δεν μπορώ να κάνω τίποτα καλά	0,8375	0,0367
Συχνά έχω αισθανθεί ένοχος γιατί ισχυρίστηκα ότι ήμουν λυπημένος για κάτι περισσότερο απ' ό,τι πραγματικά ήμουν	-0,0316	0,6802
Συχνά έχω αισθανθεί ένοχος γιατί ισχυρίστηκα ότι ήμουν λυπημένος για κάτι περισσότερο απ' ό,τι πραγματικά ήμουν	0,5593	0,5598
Συχνά έχω αισθανθεί ένοχος γιατί ισχυρίστηκα ότι ήμουν λυπημένος για κάτι περισσότερο απ' ό,τι πραγματικά ήμουν	0,4192	0,5269
Κάτι δεν πάει καλά με τα γεννητικά μου όργανα	0,1061	0,7150
Κάτι δεν πάει καλά με τα γεννητικά μου όργανα	0,5556	-0,0556
Κάτι δεν πάει καλά με τα γεννητικά μου όργανα	0,5902	-0,1527
Κατά κανόνα, υποστηρίζω έντονα τη γνώμη μου	0,3037	0,5637

Κατά κανόνα, υποστηρίζω έντονα τη γνώμη μου	0,3563	0,4733
Κατά κανόνα, υποστηρίζω έντονα τη γνώμη μου	0,3205	0,3476
Δε θα αισθανόμουνα στενόχωρα εάν σε μια συγκέντρωση με καλούσαν ν' αρχίσω μια συζήτηση ή να πω τη γνώμη μου για κάτι που ξέρω καλά	0,2914	0,7256
Δε θα αισθανόμουνα στενόχωρα εάν σε μια συγκέντρωση με καλούσαν ν' αρχίσω μια συζήτηση ή να πω τη γνώμη μου για κάτι που ξέρω καλά	0,3604	0,6466
Δε θα αισθανόμουνα στενόχωρα εάν σε μια συγκέντρωση με καλούσαν ν' αρχίσω μια συζήτηση ή να πω τη γνώμη μου για κάτι που ξέρω καλά	0,2669	0,3617
Δε φοβάμαι τις αράχνες	-0,0368	0,7935
Δε φοβάμαι τις αράχνες	0,3164	0,3630
Δε φοβάμαι τις αράχνες	0,3714	0,0683
Σχεδόν ποτέ δεν κοκκινίζω	-0,3027	0,6531
Σχεδόν ποτέ δεν κοκκινίζω	0,2428	0,5852
Σχεδόν ποτέ δεν κοκκινίζω	0,2483	0,5495
Δε φοβάμαι ότι θα πάρω αρρώστια ή μικρόβια από το χερούλι μιας πόρτας	-0,2256	0,7908
Δε φοβάμαι ότι θα πάρω αρρώστια ή μικρόβια από το χερούλι μιας πόρτας	0,3650	0,3310
Δε φοβάμαι ότι θα πάρω αρρώστια ή μικρόβια από το χερούλι μιας πόρτας	0,5808	0,1769
Μερικά ζώα μ' εκνευρίζουν	-0,0308	0,7753
Μερικά ζώα μ' εκνευρίζουν	0,2048	0,3745
Μερικά ζώα μ' εκνευρίζουν	0,3930	0,2631
Το μέλλον μου φαίνεται χωρίς ελπίδα	-0,0496	0,5255
Το μέλλον μου φαίνεται χωρίς ελπίδα	0,7246	0,0202
Το μέλλον μου φαίνεται χωρίς ελπίδα	0,8323	-0,0408
Τα μέλη της οικογένειάς μου και οι στενοί συγγενείς μου ζουν αρμονικά	0,3636	0,5113
Τα μέλη της οικογένειάς μου και οι στενοί συγγενείς μου ζουν αρμονικά	0,1493	0,6840
Τα μέλη της οικογένειάς μου και οι στενοί συγγενείς μου ζουν αρμονικά	0,2126	0,2946
Δεν κοκκινίζω συχνότερα απ' ό,τι οι άλλοι	-0,2059	0,6578
Δεν κοκκινίζω συχνότερα απ' ό,τι οι άλλοι	0,1471	0,4326
Δεν κοκκινίζω συχνότερα απ' ό,τι οι άλλοι	0,2509	0,4509
Θα μου άρεσε να φορώ ακριβά ρούχα	0,1047	0,5911
Θα μου άρεσε να φορώ ακριβά ρούχα	0,4962	0,1568
Θα μου άρεσε να φορώ ακριβά ρούχα	0,5934	0,3381
Συχνά φοβάμαι ότι θα κοκκινίσω	-0,1087	0,6456
Συχνά φοβάμαι ότι θα κοκκινίσω	0,4505	0,4058
Συχνά φοβάμαι ότι θα κοκκινίσω	0,5171	0,5284
Μπορούν εύκολα οι άλλοι να με κάνουν να αλλάξω γνώμη ακόμα και όταν πιστεύω ότι είχα αποφασίσει για ένα θέμα	0,3232	0,3379
Μπορούν εύκολα οι άλλοι να με κάνουν να αλλάξω γνώμη ακόμα και όταν πιστεύω ότι είχα αποφασίσει για ένα θέμα	0,1047	0,5588
Μπορούν εύκολα οι άλλοι να με κάνουν να αλλάξω γνώμη ακόμα και όταν πιστεύω ότι είχα αποφασίσει για ένα θέμα	0,2059	0,4575

Μπορώ να αντέξω τον πόνο όσο και οι άλλοι άνθρωποι	-0,1048	0,6384
Μπορώ να αντέξω τον πόνο όσο και οι άλλοι άνθρωποι	0,2752	0,3961
Μπορώ να αντέξω τον πόνο όσο και οι άλλοι άνθρωποι	0,6073	0,0786
Δεν υποφέρω από ρεψίματα	-0,0301	0,4268
Δεν υποφέρω από ρεψίματα	0,5710	-0,1373
Δεν υποφέρω από ρεψίματα	0,6285	-0,0100
Αρκετές φορές ήμουν ο τελευταίος που παραιτήθηκε από την προσπάθεια να κάνει κάτι	0,2624	0,7180
Αρκετές φορές ήμουν ο τελευταίος που παραιτήθηκε από την προσπάθεια να κάνει κάτι	0,4144	0,4938
Αρκετές φορές ήμουν ο τελευταίος που παραιτήθηκε από την προσπάθεια να κάνει κάτι	0,5797	0,4252
Αισθάνομαι το στόμα μου στεγνό σχεδόν πάντα	-0,0577	0,5380
Αισθάνομαι το στόμα μου στεγνό σχεδόν πάντα	0,3684	0,1735
Αισθάνομαι το στόμα μου στεγνό σχεδόν πάντα	0,4778	0,1364
Θυμώνω όταν οι άλλοι με αναγκάζουν να κάνω γρήγορα	0,1956	0,7167
Θυμώνω όταν οι άλλοι με αναγκάζουν να κάνω γρήγορα	0,1936	0,6097
Θυμώνω όταν οι άλλοι με αναγκάζουν να κάνω γρήγορα	0,3073	0,5896
Θα μου άρεσε να κυνηγώ λιοντάρια στην Αφρική	-0,0755	0,5954
Θα μου άρεσε να κυνηγώ λιοντάρια στην Αφρική	0,2748	0,1414
Θα μου άρεσε να κυνηγώ λιοντάρια στην Αφρική	0,4729	0,1534
Νομίζω πως θα μου άρεσε η δουλειά του ράφτη	-0,1123	0,5795
Νομίζω πως θα μου άρεσε η δουλειά του ράφτη	0,3884	0,2238
Νομίζω πως θα μου άρεσε η δουλειά του ράφτη	0,3384	0,3376
Δε φοβάμαι τα ποντίκια	-0,1917	0,5320
Δε φοβάμαι τα ποντίκια	0,0020	0,1105
Δε φοβάμαι τα ποντίκια	0,4085	0,1187
Ποτέ δεν είχα παράλυση στο πρόσωπο	0,1940	0,7411
Ποτέ δεν είχα παράλυση στο πρόσωπο	0,3237	0,3562
Ποτέ δεν είχα παράλυση στο πρόσωπο	0,4510	0,2160
Η επιδερμίδα μου είναι ασυνήθιστα ευαίσθητη στο άγγιγμα	0,0536	0,6626
Η επιδερμίδα μου είναι ασυνήθιστα ευαίσθητη στο άγγιγμα	0,4633	0,2635
Η επιδερμίδα μου είναι ασυνήθιστα ευαίσθητη στο άγγιγμα	0,5443	0,1314
Δεν είχα ποτέ κόπρانا μαύρα ή σαν πίσσα	0,1295	0,3343
Δεν είχα ποτέ κόπρانا μαύρα ή σαν πίσσα	0,3859	0,0681
Δεν είχα ποτέ κόπρانا μαύρα ή σαν πίσσα	0,3825	0,1043
Πολλές φορές την εβδομάδα αισθάνομαι ότι κάτι τρομερό πρόκειται να συμβεί	-0,0405	0,6551
Πολλές φορές την εβδομάδα αισθάνομαι ότι κάτι τρομερό πρόκειται να συμβεί	0,6261	0,0928
Πολλές φορές την εβδομάδα αισθάνομαι ότι κάτι τρομερό πρόκειται να συμβεί	0,8334	-0,1108
Αισθάνομαι κουρασμένος τον περισσότερο καιρό	-0,2425	0,6266
Αισθάνομαι κουρασμένος τον περισσότερο καιρό	0,5745	-0,0364
Αισθάνομαι κουρασμένος τον περισσότερο καιρό	0,7446	-0,0097
Μερικές φορές βλέπω και ξαναβλέπω το ίδιο όνειρο	-0,0159	0,7141
Μερικές φορές βλέπω και ξαναβλέπω το ίδιο όνειρο	0,5808	0,0261
Μερικές φορές βλέπω και ξαναβλέπω το ίδιο όνειρο	0,6889	-0,0306

Μου αρέσει να διαβάζω Ιστορία	0,1991	0,4732
Μου αρέσει να διαβάζω Ιστορία	0,4351	-0,3074
Μου αρέσει να διαβάζω Ιστορία	0,5709	-0,0814
Μου αρέσουν τα πάρτυ και οι κοινωνικές σχέσεις	0,3179	0,5256
Μου αρέσουν τα πάρτυ και οι κοινωνικές σχέσεις	0,0866	0,5016
Μου αρέσουν τα πάρτυ και οι κοινωνικές σχέσεις	0,1903	0,1629
Δεν πηγαίνω ποτέ σε ένα θέαμα με σεξουαλικό περιεχόμενο εφόσον μπορώ να το αποφύγω	0,1009	0,7564
Δεν πηγαίνω ποτέ σε ένα θέαμα με σεξουαλικό περιεχόμενο εφόσον μπορώ να το αποφύγω	0,4237	0,5478
Δεν πηγαίνω ποτέ σε ένα θέαμα με σεξουαλικό περιεχόμενο εφόσον μπορώ να το αποφύγω	0,5723	0,3522
Δειλιάζω να αντιμετωπίσω μια κρίσιμη κατάσταση ή μια δυσκολία	0,0416	0,6901
Δειλιάζω να αντιμετωπίσω μια κρίσιμη κατάσταση ή μια δυσκολία	0,7336	0,1360
Δειλιάζω να αντιμετωπίσω μια κρίσιμη κατάσταση ή μια δυσκολία	0,8229	0,2590
Μου αρέσει να επιδιορθώνω την κλειδαριά μιας πόρτας	0,1231	0,6226
Μου αρέσει να επιδιορθώνω την κλειδαριά μιας πόρτας	0,4112	0,1745
Μου αρέσει να επιδιορθώνω την κλειδαριά μιας πόρτας	0,4131	0,0949
Μερικές φορές είμαι βέβαιος ότι οι άλλοι μπορούν να καταλάβουν τι σκέφτομαι	0,2559	0,4532
Μερικές φορές είμαι βέβαιος ότι οι άλλοι μπορούν να καταλάβουν τι σκέφτομαι	-0,0137	0,4552
Μερικές φορές είμαι βέβαιος ότι οι άλλοι μπορούν να καταλάβουν τι σκέφτομαι	0,3701	0,0324
Μου αρέσει να διαβάζω επιστημονικά θέματα	0,0458	0,4500
Μου αρέσει να διαβάζω επιστημονικά θέματα	0,4341	-0,1258
Μου αρέσει να διαβάζω επιστημονικά θέματα	0,5835	-0,1181
Φοβάμαι να βρεθώ μόνος σ' ένα μεγάλο ανοιχτό χώρο	0,1833	0,5926
Φοβάμαι να βρεθώ μόνος σ' ένα μεγάλο ανοιχτό χώρο	0,2752	0,3113
Φοβάμαι να βρεθώ μόνος σ' ένα μεγάλο ανοιχτό χώρο	0,5520	0,2869
Εάν ήμουν καλλιτέχνης θα μου άρεσε να ζωγραφίζω παιδιά	0,0814	0,5589
Εάν ήμουν καλλιτέχνης θα μου άρεσε να ζωγραφίζω παιδιά	0,2796	0,2323
Εάν ήμουν καλλιτέχνης θα μου άρεσε να ζωγραφίζω παιδιά	0,5165	0,2760
Μου φαίνεται μερικές φορές ότι κοντεύω να διαλυθώ	-0,1689	0,5842
Μου φαίνεται μερικές φορές ότι κοντεύω να διαλυθώ	0,6564	0,3113
Μου φαίνεται μερικές φορές ότι κοντεύω να διαλυθώ	0,7399	0,1008
Προσέχω πολύ τον τρόπο που ντύνομαι	0,2304	0,6559
Προσέχω πολύ τον τρόπο που ντύνομαι	0,4628	0,5561
Προσέχω πολύ τον τρόπο που ντύνομαι	0,5549	0,4164
Θα ήθελα να ήμουν ιδιαίτερος (-α) γραμματέας	0,0607	0,6574
Θα ήθελα να ήμουν ιδιαίτερος (-α) γραμματέας	0,4180	0,3825
Θα ήθελα να ήμουν ιδιαίτερος (-α) γραμματέας	0,4017	0,3422
Πολύς κόσμος είναι ένοχος για κακή σεξουαλική συμπεριφορά	0,2461	0,4282
Πολύς κόσμος είναι ένοχος για κακή σεξουαλική συμπεριφορά	-0,0034	0,4841
Πολύς κόσμος είναι ένοχος για κακή σεξουαλική συμπεριφορά	0,3154	0,4753
Έχω τρομάξει αρκετές φορές μες στη νύχτα	-0,0587	0,7328
Έχω τρομάξει αρκετές φορές μες στη νύχτα	0,6436	0,2171
Έχω τρομάξει αρκετές φορές μες στη νύχτα	0,6787	0,0590

Ενοχλούμαι πολύ γιατί ξεχνώ που βάζω διάφορα πράγματα	-0,0247	0,7474
Ενοχλούμαι πολύ γιατί ξεχνώ που βάζω διάφορα πράγματα	0,5347	0,3500
Ενοχλούμαι πολύ γιατί ξεχνώ που βάζω διάφορα πράγματα	0,7385	-0,0345
Μου αρέσει πάρα πολύ η ιππασία	0,0679	0,5987
Μου αρέσει πάρα πολύ η ιππασία	0,3058	-0,1722
Μου αρέσει πάρα πολύ η ιππασία	0,3836	0,2179
Το πρόσωπο με το οποίο ήμουν περισσότερο δεμένος και θαύμαζα όταν ήμουν παιδί, ήταν γυναίκα (μητέρα, θεία ή οποιαδήποτε άλλη γυναίκα)	0,1941	0,6761
Το πρόσωπο με το οποίο ήμουν περισσότερο δεμένος και θαύμαζα όταν ήμουν παιδί, ήταν γυναίκα (μητέρα, θεία ή οποιαδήποτε άλλη γυναίκα)	0,4034	0,5166
Το πρόσωπο με το οποίο ήμουν περισσότερο δεμένος και θαύμαζα όταν ήμουν παιδί, ήταν γυναίκα (μητέρα, θεία ή οποιαδήποτε άλλη γυναίκα)	0,4857	0,3446
Προτιμώ τα περιπετειώδη διηγήματα από τα αισθηματικά	0,1319	0,4547
Προτιμώ τα περιπετειώδη διηγήματα από τα αισθηματικά	0,4199	0,1109
Προτιμώ τα περιπετειώδη διηγήματα από τα αισθηματικά	0,4591	0,2199
Είμαι ικανός να εγκαταλείψω κάτι που θέλω να κάνω, όταν οι άλλοι βρίσκουν ότι δεν αξίζει τον κόπο	0,2567	0,5232
Είμαι ικανός να εγκαταλείψω κάτι που θέλω να κάνω, όταν οι άλλοι βρίσκουν ότι δεν αξίζει τον κόπο	0,0381	0,1206
Είμαι ικανός να εγκαταλείψω κάτι που θέλω να κάνω, όταν οι άλλοι βρίσκουν ότι δεν αξίζει τον κόπο	0,2756	0,4382
Όταν βρίσκομαι σ' ένα μέρος ψηλά, μου έρχεται να πηδήξω κάτω	-0,0062	0,4310
Όταν βρίσκομαι σ' ένα μέρος ψηλά, μου έρχεται να πηδήξω κάτω	0,6078	-0,1237
Όταν βρίσκομαι σ' ένα μέρος ψηλά, μου έρχεται να πηδήξω κάτω	0,6951	-0,1507
Μου αρέσουν οι ερωτικές σκηνές στον κινηματογράφο	0,0476	0,7318
Μου αρέσουν οι ερωτικές σκηνές στον κινηματογράφο	0,4756	0,1588
Μου αρέσουν οι ερωτικές σκηνές στον κινηματογράφο	0,5145	0,2746
Valid N (listwise)	282,3903	268,7377
Μέγεθος ερμηνεύσιμης από κάθε παράγοντα διασποράς	0,1663	0,1583

Πίνακας 7 Ανάλυση Παραγόντων (Ανάλυση σε Κύριες Συνιστώσες – Principal Components Analysis) των 566 προτάσεων ερωτηματολογίου προσωπικότητας MMP1 ανά τριάδες, μία πρόταση για κάθε μέγεθος (Ψ-Κ-Τ) του X-Model

	Παράγοντας 1 (0,1663)	Παράγοντας 2 (0,1583)
Ψ	0	172 (87,3%)
Κ	95 (26,6%)	17 (8,63%)
Τ	175 (49%)	3 (1,52%)
Ζεύγος (ΚΤ)	87 (24,4%)	0
Ζεύγος (ΨΚ)	0	4 (2%)
Τριάδα (ΨΚΤ)	0	1 (0,5%)
Σύνολο	357	197
Παρ. 2: Ψ / Παρ. 1: (ΚΤ)		

Πίνακας 8 Συχνότητες και σχετικές συχνότητες εμφάνισης των τριών μεγεθών (Ψ-Κ-Τ) του X-Model σε καθένα εκ των 2 παραγόντων του πίνακα 1, συμπεριλαμβανομένων ζευγών και τριάδων μεταξύ των μεγεθών αυτών

Στους παραπάνω πίνακες απεικονίζεται η διενεργηθείσα ανάλυση σε κύριες συνιστώσες (είδος παραγοντικής ανάλυσης) η οποία «έτρεξε» για το σύνολο των 566 προτάσεων του ερωτηματολογίου MMPII επί 3, όσα ήταν και τα ζητούμενα προς αξιολόγηση μεγέθη του X-Model. Εδώ σας παρουσιάζουμε τους δύο πρώτους εξαγόμενους παράγοντες, οι οποίοι συνοψίζουν, κατά προσέγγιση, το 33% της συνολικής διασποράς: παράγοντας 1 = 17% και παράγοντας 2 = 16%.

Πιο συγκεκριμένα, στον πίνακα 7, παρατίθενται οι συντεταγμένες κάθε ερώτησης (κάθε ερώτηση είναι τριπλή: μία για κάθε μέγεθος, Ψ-Κ-Τ) στους δύο πρώτους εξαγόμενους παράγοντες. Στην ανάλυση, για λόγους ευκολίας και ερμηνείας, έχουμε κρατήσει τις φορτίσεις εκείνες που είναι >0,60. Αυτές είναι που θα λάβουμε υπόψη μας για την ερμηνεία των δύο αυτών πινάκων. Από την άλλη, στον πίνακα 8, απεικονίζονται τα περιγραφικά στατιστικά του πίνακα 7. Με άλλα λόγια, από τη στιγμή που κάθε ερώτηση πολλαπλασιάζεται επί 3, έτσι ώστε κάθε αντίγραφο της να αντιστοιχεί σε ένα εκ των τριών μεγεθών του X-Model, θέλουμε να δούμε πόσο πριμοδοτείται κάθε μέγεθος σε καθένα από τους δύο παράγοντες, με βάση τις θετικές πάνω από 0,60 φορτίσεις. Κατ' αυτόν τον τρόπο, προέκυψε ο πίνακας 8.

Σύμφωνα με τον τελευταίο αυτό πίνακα, στον παράγοντα 1 πριμοδοτείται η τοπολογία επικοινωνίας, ή αλλιώς Τ, με ποσοστό περίπου 49% (συχνότητα εμφάνισης Τ στον παράγοντα 1: 175). Κατά φθίνουσα σειρά, έπεται η τάση προς κοινωνική ισορροπία, ή αλλιώς Κ, με ποσοστό περίπου 26,6% (συχνότητα εμφάνισης Κ στον παράγοντα 1: 95), και το ζεύγος μεγεθών ΚΤ με ποσοστό περίπου 24,4%, ίδιο πάνω-κάτω με το ποσοστό του Κ (συχνότητα εμφάνισης ΚΤ στον παράγοντα 1: 87).

Από την άλλη πλευρά, στον παράγοντα 2 τα πράγματα είναι πολύ πιο ξεκάθαρα. Εδώ η τάση προς ενδοατομική ισορροπία, ή αλλιώς Ψ, πριμοδοτείται κατά κόρον με ποσοστό που αγγίζει περίπου το 87,3% (συχνότητα εμφάνισης Ψ στον παράγοντα 2: 172). Κατά φθίνουσα σειρά, έπεται το Κ με ποσοστό περίπου ίσο με 8,63% (συχνότητα εμφάνισης Κ στον παράγοντα 2: 17), το Τ με ελάχιστο ποσοστό της τάξεως του 1,52% (συχνότητα εμφάνισης Τ στον παράγοντα 2: 3), το ζεύγος μεγεθών ΨΚ με ποσοστό, κατά προσέγγιση, 2% (συχνότητα εμφάνισης ΨΚ στον παράγοντα 2: 4) και η τριάδα ΨΚΤ με το μικρότερο ποσοστό, περίπου 0,5% (συχνότητα εμφάνισης τριάδας ΨΚΤ στον παράγοντα 2: 1)

Συμπερασματικά, λοιπόν, μπορούμε να πούμε ότι ο παράγοντας 1 ξεκάθαρα πριμοδοτεί μαζί σαν ζεύγος την τάση προς κοινωνική ισορροπία και την τοπολογία της επικοινωνίας (ΚΤ), τα οποία εμφανίζονται πριμοδοτούμενα μαζί στην τριπλέτα της ίδιας ερώτησης, ενώ ο παράγοντας 2 πριμοδοτεί ξεκάθαρα την τάση προς ενδοατομική ισορροπία, με άλλα λόγια, το Ψ. Βλέπουμε, λοιπόν, ότι **ο Ψ διαχωρίζεται ξεκάθαρα από τα άλλα δύο μεγέθη**, ενώ **το Κ και το Τ εμφανίζονται αλληλοσυμπληρούμενα και**, ενδεχομένως, **αλληλοεπικαλυπτόμενα** σε αυτή την πιλοτική αξιολόγηση του ερωτηματολογίου προσωπικότητας MMPI σύμφωνα με τις αρχές και τα αξιώματα του Χ-Model.

Κεφάλαιο 2ο Περιγραφικά Στατιστικά

Στον πίνακα 9, που ακολουθεί, παρατίθενται στα βασικά **περιγραφικά στατιστικά (descriptive statistics)** της παρούσας πιλοτικής έρευνας, έτσι όπως προέκυψαν από το πρόγραμμα στατιστικής ανάλυσης ψυχολογικών δεδομένων SPSS. Κάθε πρόταση του ερωτηματολογίου προσωπικότητας MMPI συνοδεύεται από το συγκεκριμένο αύξοντα αριθμό που φέρει στο κατεξοχήν MMPI, τον αριθμό N των υποκειμένων-κριτών που συμμετείχαν στην έρευνα, το μέσο όρο και την τυπική απόκλιση για καθένα από τα τρία μεγέθη, Ψ, Κ και Τ, του Χ-Model, καθώς και την αριθμητική τιμή του «Ασχέτου», η οποία προκύπτει από τον αριθμό των συμμετεχόντων που απάντησαν στην εκάστοτε πρόταση. Όσοι περισσότεροι συμμετέχοντες απάντησαν σε μία πρόταση, τόσο ο ποσοστιαίος αριθμός του Ασχέτου θα μειώνεται και το αντίστροφο.

Στη συνέχεια, παρουσιάζονται ορισμένοι επιμέρους πίνακες οι οποίοι, κατά κάποιο τρόπο, επεξηγούν τον ογκώδη πίνακα 9.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ MMPI

	N	Ψ		Κ		Τ		Ασχετο %	
		M.O.	Τυπική Απόκλιση	M.O.	Τυπική Απόκλιση	M.O.	Τυπική Απόκλιση		
Μου αρέσουν τα περιοδικά που γράφουν για τεχνικά θέματα	1	22	5,59	2,46	3,86	2,23	5,14	2,19	35,29
Έχω καλή όρεξη	2	31	7,94	1,82	2,81	1,92	2,26	1,65	8,82
Ευπνώ φρέσκος και ξεκούραστος τα περισσότερα πρωινά	3	33	8,09	1,68	3,73	2,68	2,70	2,46	2,94
Νομίζω ότι θα μου άρεσε η δουλειά του βιβλιοθηκάρη	4	28	5,71	3,04	4,93	2,58	4,89	2,42	17,65
Ο θόρυβος με ξυπνά εύκολα	5	27	7,00	2,48	3,48	2,83	3,41	2,44	20,59

Μου αρέσει να διαβάζω τα άρθρα των ημερησίων που γράφουν για εγκλήματα	6	31	6,52	2,47	5,23	2,74	4,03	2,73	8,82
«Τα χέρια μου και τα πόδια μου είναι συνήθως αρκετά ζεστά»	7	16	7,31	2,63	1,75	1,06	1,88	1,63	52,94
«Η καθημερινή μου ζωή είναι γεμάτη από πράγματα που μ' ενδιαφέρουν»	8	33	8,70	1,07	6,36	2,55	5,24	3,09	2,94
«Προσέδωγ το ίδιο κομμάτι για εργασία σε έναν πιο σκληρό»	9	32	8,38	1,16	6,38	2,56	4,91	2,90	5,88
«Εν περισσότερες φορές αισθάνομαι να κάρφει στο λαιμό μου»	10	31	8,26	1,98	4,39	3,02	4,74	2,91	8,82
«Πολλές φορές, οι προστάτες μου είναι κλειστά και κλειστά από μέσα»	11	29	7,17	2,19	5,21	2,50	4,34	2,39	14,71
«Να μη χάσω ποτέ τον προστάτη μου»	12	30	6,07	2,66	4,53	2,71	4,13	2,79	11,76
«Εισαγωγή με τη βοήθεια»	13	33	8,36	1,93	7,91	1,63	7,24	2,39	2,94
«Η δύναμη μου έχω με τη δύναμη»	14	21	5,86	2,31	3,52	2,58	3,05	2,85	38,24
«Μια φορά, όταν ήμουν μικρότερο»	15	33	8,45	1,52	6,15	2,72	6,61	2,93	2,94
«Μια φορά, όταν ήμουν μικρότερο»	16	33	8,48	1,23	6,91	2,44	4,85	2,93	2,94
«Ο πατέρας μου ήταν καλός άνθρωπος»	17	30	6,97	2,22	5,77	3,15	5,10	2,83	11,76
«Πολύ σπάνια ανησυχώ από δυσκολία»	18	21	6,33	2,46	2,71	2,28	2,33	2,13	38,24
«Όταν ανησυχώ για κάποιον, θέλω να μου πει κάποιος με όποιον τρόπο έχω καλά»	19	34	7,32	2,23	8,18	1,47	7,88	1,92	0,00
«Η σεξουαλική μου ζωή είναι εντυπωσιακή»	20	34	8,32	1,59	6,85	2,72	6,76	2,71	0,00
«Κατά καιρούς έχω αισθανθεί ότι έχω χάσει να φέρω από το σπίτι μου»	21	34	8,26	1,81	7,18	2,18	6,79	2,67	0,00
«Είμαι υπέρ μερικών κρίσεων, αλλά η κλιματική του δεν μπορώ να συγκριτώ»	22	32	8,69	1,09	5,66	2,74	5,94	2,85	5,88
«Υποφέρω από κρίσεις, γι αυτό και είμαι»	23	26	6,31	2,46	3,69	2,57	3,46	2,63	23,53
«Κανείς δε φαίνεται να με καταλαβαίνει»	24	34	8,35	1,89	8,09	2,21	8,65	1,79	0,00
«Είμαι λίγο ντροπιασμένος»	25	27	5,70	2,97	5,07	2,74	4,67	2,92	20,59
«Όταν βρίσκομαι σε δύσκολη θέση, οι φίλοι μου είναι σίγουρα καλύτεροι»	26	34	7,26	1,99	7,59	1,91	8,06	2,03	0,00
«Μερικές φορές καταλαβαίνω από κείνη που είναι»	27	31	8,35	2,12	4,45	2,77	3,84	2,84	8,82
«Όταν κάποιος μου κάνει κακό, απλώς είμαι πιο επιφυλακτικός»	28	33	8,09	1,93	7,70	2,13	6,67	2,55	2,94
«Έχω ξυνηθές στο σπίτι μου αρκετές φορές την εβδομάδα»	29	26	5,88	2,57	2,96	2,44	2,85	2,26	23,53
«Μερικές φορές μου έρχεται να βλαστημήσω»	30	33	6,76	2,62	5,18	2,78	5,88	2,84	2,94
«Έχω συχνά εφιάλτες»	31	32	7,69	1,94	3,53	2,91	3,03	2,36	5,88
«Το βρίσκω δύσκολο να συγκεντρωθώ σε κάτι που κάνω ή σε μια εργασία»	32	33	8,15	1,56	4,70	2,88	4,48	2,66	2,94
«Είχα πολύ παράξενες και περίεργες εμπειρίες»	33	30	7,67	1,60	6,13	2,52	5,27	2,57	11,76
«Έχω βήχα τον περισσότερο καιρό»	34	20	5,75	3,11	2,70	1,98	3,05	2,37	41,18
«Πιστεύω ότι αν δεν μου έφερναν εμπόδια οι άλλοι, θα ήμουν πιο πετυχημένος»	35	34	7,91	2,01	8,24	1,23	6,71	2,65	0,00
«Σπάνια ανησυχώ για την υγεία μου»	36	30	7,23	2,11	3,30	2,72	3,03	2,70	11,76
«Δεν είχα ποτέ φασαρίες εξαιτίας της σεξουαλικής μου συμπεριφοράς»	37	31	6,94	2,22	7,06	2,48	6,10	2,56	8,82
«Μία εποχή, όταν ήμουν μικρός, έκανα μικροκλοπές»	38	32	6,91	2,22	7,03	2,18	4,50	2,49	5,88
«Όρες ώρες, μου έρχεται να τα σπάσω όλα»	39	32	8,91	1,09	6,94	2,70	5,78	3,37	5,88
«Τον περισσότερο καιρό θα προτιμούσα να κάθω και να ονειροπολώ παρά να κάνω οτιδήποτε άλλο»	40			1,48		2,90		3,02	2,94

	33	8,27		5,33		4,91			
Είχα περιόδους ημιάρας, εβδομαδιαίες ή μηνιαίες που δεν μπορούσα να φροντίσω γιατί η δουλειά μου, γιατί δεν κοιμόμουν και γιατί έκανα λάθη	41	33	8,24	2,02	5,21	3,07	4,27	2,63	2,94
Το κομμάτι που δεν είναι ευχάριστο είναι να δουλεύεις που έχω δουλέψει τη δουλειά που μου αρέσει να δουλεύω	42	34	6,09	2,70	7,62	2,27	6,29	2,55	0,00
Ο άνθρωπος είναι απουσία και η φωνή μου δεν περνάει ποτέ κίτρινα πιστεύω να μην είναι άσπρη το κεφάλι	43	31	8,19	1,60	3,58	2,67	3,16	2,54	8,82
Εντάξει πάντα την αλήθεια	44	30	6,77	2,61	3,23	2,80	3,63	2,77	11,76
45	31	7,13	2,38	6,97	2,24	7,35	2,37	8,82	
46	31	7,35	2,40	5,81	2,83	4,81	2,61	8,82	
47	25	7,28	1,97	3,16	2,36	2,80	2,36	26,47	
48	34	6,68	2,45	7,94	2,26	7,65	2,71	0,00	
49	30	5,53	2,94	8,13	1,63	5,03	2,92	11,76	
50	29	8,21	1,50	3,48	2,40	2,90	2,14	14,71	
51	28	7,25	1,82	6,46	2,89	5,07	2,73	17,65	
52	34	6,76	2,57	7,62	2,23	8,41	1,33	0,00	
53	26	7,46	2,27	5,38	3,11	4,50	2,94	23,53	
54	34	7,50	2,45	8,18	2,21	8,26	1,80	0,00	
55	21	6,86	2,37	3,24	2,39	2,76	2,26	38,24	
56	31	5,29	2,56	6,81	2,32	5,42	2,72	8,82	
57	34	6,79	2,77	8,32	2,41	8,74	1,75	0,00	
58	24	7,13	2,52	4,38	2,90	3,13	2,33	29,41	
59	34	5,79	2,74	7,03	2,54	6,56	2,85	0,00	
60	16	5,44	2,85	4,94	2,74	6,38	1,82	52,94	
61	32	8,03	1,80	6,72	2,56	4,94	3,02	5,88	
62	25	6,52	2,79	2,80	2,36	3,00	2,69	26,47	
63	20	6,15	2,64	2,90	2,49	2,60	2,23	41,18	
64	34	6,85	2,27	7,65	2,50	7,44	2,71	0,00	
65	31	7,26	2,42	4,61	3,14	4,13	2,78	8,82	
66	32	8,34	1,98	4,97	2,86	4,31	2,91	5,88	
67	33	8,64	0,00	7,48	2,74	5,70	2,94	2,94	
68	15	6,73	2,49	2,07	2,12	2,07	2,20	55,88	
69	31	7,68	2,23	7,03	2,63	6,58	2,50	8,82	
70	23	4,35	2,82	4,00	3,19	4,74	3,18	32,35	

νομίζω ότι πολλοί άνθρωποι υπερβάλλουν τη δυστυχία τους για να κερδίσουν τη συμπάθεια και τη βοήθεια των άλλων	71	32	5,50	2,87	7,13	2,57	6,91	2,64	5,88
Εχω ενδοκλήσεις από τη σπουδαία μου κάθε γύρα στους δημόσιους χώρους	72	26	6,23	2,29	2,92	2,68	3,23	2,82	23,53
Μου είναι σπουδαία πρόσωπα πλην του εθνικού να ήμουν κέρμας ή αν είναι κέρμας ποτέ δεν με ήνωσαν στα ίδια κορμιά	73	32	8,09	1,91	6,59	2,91	5,16	3,06	5,88
Είμαι πολύ φοβημένος	75	32	7,13	2,43	5,38	2,74	5,50	3,09	5,88
Εννοώ περισσότερο κινώ ασταθώς από άλλους	76	33	8,88	1,08	5,18	2,97	5,24	3,21	2,94
Μου είναι να ξαβάρω έχω κλάμα στην ψυχή	77	28	6,64	2,67	4,29	2,43	4,07	2,19	17,65
Μου αρέσει η παιδεία	78	24	6,42	2,76	3,58	2,36	3,25	2,52	29,41
Απορροφώ μου δεν πληγώνω παιδιά	79	33	8,18	1,38	6,00	2,70	5,09	2,89	2,94
Επινοώ κινώ φέρω με τους καλά και όχι γρήγορα αλλά η δύναμη του ήρωισμού	80	25	6,20	2,22	4,60	2,53	4,48	2,99	26,47
Είμαι σκόνη που κυλάει πάντα από πάνω από τα χέρια μου αλλά δεν με θραύει ποτέ. Είναι κίνηση και ελέγχει τον αέρα που κυλάει πάντα από πάνω μου	81	22	6,09	2,72	4,86	2,66	4,00	2,53	35,29
Μου είναι δύσκολο αυτόν τον κόσμο να μην παρατηρώ από κάθε ελαττώση των ανθρώπων	82	34	6,76	2,51	7,82	1,80	7,59	2,63	0,00
Μου είναι δύσκολο αυτόν τον κόσμο να μην παρατηρώ από κάθε ελαττώση των ανθρώπων	83	31	6,84	2,60	7,26	2,39	5,61	2,93	8,82
Μου είναι δύσκολο αυτόν τον κόσμο να μην παρατηρώ από κάθε ελαττώση των ανθρώπων	84	30	7,83	1,84	6,07	2,79	4,77	3,01	11,76
Μου είναι δύσκολο αυτόν τον κόσμο να μην παρατηρώ από κάθε ελαττώση των ανθρώπων	85	33	8,55	1,48	6,03	2,76	4,64	2,70	2,94
Μου είναι δύσκολο αυτόν τον κόσμο να μην παρατηρώ από κάθε ελαττώση των ανθρώπων	86	34	8,88	1,65	6,74	2,76	5,74	2,77	0,00
Μου είναι δύσκολο αυτόν τον κόσμο να μην παρατηρώ από κάθε ελαττώση των ανθρώπων	87	21	6,71	2,76	4,48	2,82	3,90	2,53	38,24
Μου είναι δύσκολο αυτόν τον κόσμο να μην παρατηρώ από κάθε ελαττώση των ανθρώπων	88	31	8,42	1,15	6,13	2,51	4,32	3,09	8,82
Μου είναι δύσκολο αυτόν τον κόσμο να μην παρατηρώ από κάθε ελαττώση των ανθρώπων	89	34	5,74	2,87	7,56	2,38	7,85	2,49	0,00
Μου είναι δύσκολο αυτόν τον κόσμο να μην παρατηρώ από κάθε ελαττώση των ανθρώπων	90	30	6,57	2,42	4,60	2,76	3,47	2,27	11,76
Μου είναι δύσκολο αυτόν τον κόσμο να μην παρατηρώ από κάθε ελαττώση των ανθρώπων	91	32	7,88	1,83	7,22	2,84	7,25	2,76	5,88
Μου είναι δύσκολο αυτόν τον κόσμο να μην παρατηρώ από κάθε ελαττώση των ανθρώπων	92	24	6,46	2,52	5,46	2,57	4,29	2,69	29,41
Μου είναι δύσκολο αυτόν τον κόσμο να μην παρατηρώ από κάθε ελαττώση των ανθρώπων	93	32	5,84	2,80	7,59	2,35	6,91	2,88	5,88
Μου είναι δύσκολο αυτόν τον κόσμο να μην παρατηρώ από κάθε ελαττώση των ανθρώπων	94	33	8,27	1,35	5,70	2,83	4,61	3,06	2,94
Μου είναι δύσκολο αυτόν τον κόσμο να μην παρατηρώ από κάθε ελαττώση των ανθρώπων	95	31	7,13	2,36	6,00	2,96	5,10	2,79	8,82
Μου είναι δύσκολο αυτόν τον κόσμο να μην παρατηρώ από κάθε ελαττώση των ανθρώπων	96	34	7,38	2,02	7,15	2,45	7,91	2,27	0,00
Μου είναι δύσκολο αυτόν τον κόσμο να μην παρατηρώ από κάθε ελαττώση των ανθρώπων	97	33	8,18	1,36	6,27	2,91	5,24	3,05	2,94
Μου είναι δύσκολο αυτόν τον κόσμο να μην παρατηρώ από κάθε ελαττώση των ανθρώπων	98	27	7,93	1,54	4,37	3,22	3,89	2,72	20,59
Μου είναι δύσκολο αυτόν τον κόσμο να μην παρατηρώ από κάθε ελαττώση των ανθρώπων	99	33	6,61	2,82	7,76	2,56	8,24	1,64	2,94
Μου είναι δύσκολο αυτόν τον κόσμο να μην παρατηρώ από κάθε ελαττώση των ανθρώπων	100	31	7,84	1,68	5,45	2,43	4,58	2,67	8,82
Μου είναι δύσκολο αυτόν τον κόσμο να μην παρατηρώ από κάθε ελαττώση των ανθρώπων	101	32	5,72	2,82	7,47	2,02	5,44	2,56	5,88

<p> ☐ Αν μπορούσα να μπω σ' ένα κινηματογράφο χωρίς να πληρώσω και να μουν σιγουρός ότι δε θα με έβλεπαν. ☐ Ήταν να το έκανα ☐ Συχνά αναρωτιέμαι ποια ντανά η κρυφή εστία για την οποία ένα άλλο πρόσωπο άνοιξε και καλά γα μένη. ☐ Ήταν να σπαστεί στην μου η ζωή είναι σαν ευχαριστή όσο και των περισσότερων νωπών μου. ☐ Ή κρυφά και σ' επτήρηξη με πικραίνον κλάτρω. ☐ Μερικές φορές νιώθω πως θέλω να βλάψω τον εαυτό μου ή κάποιον άλλο. ☐ Δουλεύω να μαγειρέσω. ☐ Το μυρμηγκάκι μου καθορίζεται σ' ένα μεγάλο βιθύμα από τη συνήθεις ασπίαν του είναι γυρω μου. ☐ Σιγουριά υπάρχουν στις γρές που. ☐ Αισθάνομαι άχρηστος. ☐ Όταν προσν παιδι ανήκα σε μια παρφέ ομάδα που προσπάθησε να διατηρηθεί νωμνήρη η κικάν συνθήκη. ☐ Θα ήθελα να ήμουν στρατιώτης. ☐ Και α φορα αισθάνομαι την επιθυμία να ρθω στα χέρια με κατόν. ☐ Έχω μέσα μου τον ποθα για περιπλινση αι ποτι δεν είμαι ευχαριστήμενος παρά μονάχα στα τριγωννω η ταξιδεύω. ☐ Πολλές φορές στη ζωή μου βγήκα χαμένος γιατί δεν μπορέσα να πάρω μια απόφαση ρκίτα γρήγορα. ☐ Μ' εκνευρίζει να μου ζητούν τη γνώμη μου ή να με διακόπτουν όταν ασχολούμαι με μια σημαντική εργασία. ☐ Καποτέ έγγραφα το ημερολόγιό μου. ☐ Θα προτιμούσα να κερθίσω παρά να χάσω σε ένα παιχνίδι. ☐ Κι αυτές τις προσπάθειες να με δηλητηριάσει. Τα περισσότερα βράδια πηφω για υπνω χωρίς να με ενόχλουν διαφορές σκεψής η ιδίες. ☐ Στα τελευταία αυτά χρόνια ήμουν καλά τον περισσότερο ρκ κρό. ☐ Ποτε δεν είχα κρίση η σπασμούς. ☐ Ουτε πειννώ ουτε χάνω βάρος. ☐ Υπήρξαν περιόδοι κατά τις οποίες έκανα πράγματα χωρίς να γνωρίζω ιτγότερα τι ακριβώς είχα κάνει. ☐ Αισθάνομαι ότι πολλές φορές τιμωρήθηκα χωρίς αιτία. ☐ Κλαίω εύκολα. ☐ Δεν καταλαβαίνω αυτά που διαβάζω τόσο καλά όσο αλλοτε. ☐ Ποτέ στη ζωή μου δεν αισθανθηκα τόσο καλά όσο τωρα. ☐ Αισθάνομαι μερικές φορές το επάνω μέρος του κεφαλιού μου πολύ ευαίσθητο. ☐ Απεχθάνομαι να με κοροϊδεύουν τόσο έξυπνα ώστε να παραδεχθώ στο τέλος ότι μου την έφεραν. ☐ Δεν κουράζομαι εύκολα. ☐ Μου αρέσει να μελετώ και να διαβάζω πράγματα σχετικά με τη δουλειά μου. ☐ Μου αρέσει να γνωρίζω σπουδαιούς ανθρώπους γιατί αυτό με κάνει να αισθάνομαι κι εγώ σπουδαίος. </p>	135	32	5,97	2,69	6,16	2,80	3,63	2,64	5,88
136	33	6,85	2,37	6,70	2,69	5,55	3,12	2,94	
137	33	6,70	2,42	6,45	2,72	5,15	3,01	2,94	
138	33	8,06	1,85	6,88	2,46	6,33	3,02	2,94	
139	33	8,82	1,10	6,97	2,47	5,18	2,98	2,94	
140	22	6,27	2,71	4,18	2,48	4,14	2,66	35,29	
141	34	6,79	2,32	8,44	1,65	7,06	2,77	0,00	
142	33	8,33	1,53	6,79	2,57	4,97	3,15	2,94	
143	34	5,91	3,08	8,53	1,85	7,12	2,87	0,00	
144	24	5,92	2,57	4,92	3,06	4,54	3,04	29,41	
145	33	7,03	2,46	6,55	2,59	5,94	2,82	2,94	
146	31	7,74	1,71	5,32	2,53	4,19	3,00	8,82	
147	33	7,67	2,27	4,88	2,92	4,09	3,14	2,94	
148	33	6,58	2,45	6,27	2,82	6,70	3,07	2,94	
149	25	6,72	2,64	3,92	2,40	4,00	2,99	26,47	
150	30	7,43	2,21	6,57	2,47	5,00	2,92	11,76	
151	28	7,89	1,95	4,89	2,90	4,32	2,87	17,65	
152	33	8,27	1,28	4,09	2,47	3,27	2,52	2,94	
153	33	8,76	1,09	5,48	3,47	4,09	3,25	2,94	
154	23	7,22	2,09	2,57	2,21	2,87	2,40	32,35	
155	27	6,56	2,94	3,48	3,09	3,11	2,59	20,59	
156	31	7,68	2,04	4,03	2,94	3,52	2,85	8,82	
157	33	7,52	1,94	6,48	2,99	4,58	2,95	2,94	
158	33	8,27	1,63	4,70	2,97	4,61	3,04	2,94	
159	29	6,34	2,68	3,38	2,69	4,34	3,04	14,71	
160	33	8,76	1,09	5,52	3,34	4,64	3,36	2,94	
161	23	6,91	2,43	2,48	1,97	2,48	2,37	32,35	
162	33	7,15	2,33	6,58	2,63	5,91	3,29	2,94	
163	25	6,64	2,56	2,88	2,39	2,84	2,61	26,47	
164	30	6,77	2,28	5,00	3,02	4,17	2,80	11,76	
165			1,78		2,48		2,89	0,00	

	34	7,59		7,53		6,82			
Φοβάμαι όταν από ένα ψηλό μέρος κοιτάσω κάτω	166	25	6,96	2,62	2,20	1,91	1,84	1,82	26,47
Με βιάζουν να κάνω πράγματα που δεν θέλω να κάνω	167	32	6,34	2,46	6,25	2,59	4,06	3,07	5,88
Με φοβάται κάποιος που δεν μπορώ να τον δω	168	33	8,85	1,30	3,85	2,82	3,64	2,89	2,94
Με φοβάμαι να διαχειριστώ χρήματα	169	31	7,16	2,46	5,06	2,76	3,23	2,99	8,82
Με μ' ενοχλεί το τι σκέπτονται οι άλλοι για μένα	170	34	7,91	1,99	8,00	1,84	5,59	2,84	0,00
Με ανασταίνουν ανετά να κάνω νουμέρι σε κάτι	171	34	7,65	1,77	7,74	2,31	6,65	2,96	0,00
Με ανασταίνουν ανετά να κάνω νουμέρι σε κάτι	172	33	7,85	1,91	7,36	2,37	6,85	2,95	2,94
Μου αρέσει το σχολείο	173	29	6,31	2,69	5,90	2,87	5,83	2,79	14,71
Μου αρέσει να λιποθυμώ	174	15	5,07	2,94	2,93	2,34	3,00	2,51	55,88
Μου αρέσει να είμαι με φίλους	175	19	5,11	2,96	2,32	1,97	2,58	2,43	44,12
Μου αρέσει να είμαι με φίλους	176	26	5,65	2,42	2,12	1,90	2,15	1,99	23,53
Η μητέρα μου ήταν μια καλή γυναίκα	177	30	9,60	17,06	4,83	3,25	3,77	3,04	11,76
Η μητέρα μου φαίνεται να είναι καλή	178	29	6,55	2,25	3,14	2,12	3,79	2,88	14,71
Με ανασταίνουν τα σεξουαλικά ζητήματα	179	33	7,45	2,08	5,27	2,81	4,58	2,54	2,94
Με ανασταίνουν τα σεξουαλικά ζητήματα	180	34	6,91	2,17	7,59	2,48	8,38	2,10	0,00
Με ανασταίνουν τα σεξουαλικά ζητήματα	181	33	7,18	2,30	4,36	2,47	4,09	2,70	2,94
Με ανασταίνουν τα σεξουαλικά ζητήματα	182	33	8,97	1,51	4,45	2,86	3,39	3,00	2,94
Με ανασταίνουν τα σεξουαλικά ζητήματα	183	28	5,50	2,89	6,46	2,47	3,79	2,66	17,65
Με ανασταίνουν τα σεξουαλικά ζητήματα	184	33	8,85	1,39	3,94	2,96	3,18	2,77	2,94
Με ανασταίνουν τα σεξουαλικά ζητήματα	185	22	5,86	2,47	5,09	2,78	4,27	2,35	35,29
Με ανασταίνουν τα σεξουαλικά ζητήματα	186	28	6,18	2,68	2,75	2,35	2,82	2,34	17,65
Με ανασταίνουν τα σεξουαλικά ζητήματα	187	22	5,50	2,52	2,32	2,06	2,59	2,30	35,29
Με ανασταίνουν τα σεξουαλικά ζητήματα	188	16	5,69	2,70	2,13	1,67	2,13	2,06	52,94
Με ανασταίνουν τα σεξουαλικά ζητήματα	189	27	7,33	1,92	3,07	2,64	2,85	2,46	20,59
Με ανασταίνουν τα σεξουαλικά ζητήματα	190	24	5,58	3,20	2,33	2,14	3,17	2,73	29,41
Με ανασταίνουν τα σεξουαλικά ζητήματα	191	33	6,91	2,14	5,21	3,10	5,03	3,18	2,94
Με ανασταίνουν τα σεξουαλικά ζητήματα	192	16	5,75	2,67	2,94	2,24	2,75	2,41	52,94
Με ανασταίνουν τα σεξουαλικά ζητήματα	193	19	4,74	3,00	1,89	1,79	2,37	2,41	44,12
Με ανασταίνουν τα σεξουαλικά ζητήματα	194	33	7,33	2,10	5,18	2,94	4,24	2,99	2,94
Με ανασταίνουν τα σεξουαλικά ζητήματα	195	32	5,69	2,95	6,72	2,44	6,09	2,69	5,88
Με ανασταίνουν τα σεξουαλικά ζητήματα	196	26	5,81	2,68	3,54	2,53	3,12	2,47	23,53
Με ανασταίνουν τα σεξουαλικά ζητήματα	197	22	4,59	2,52	4,95	3,12	3,59	3,03	35,29
Με ανασταίνουν τα σεξουαλικά ζητήματα	198	29	6,83	2,56	3,45	2,44	2,79	2,23	14,71
Με ανασταίνουν τα σεξουαλικά ζητήματα	199	29	5,03	2,90	7,07	2,23	5,79	2,62	14,71
Με ανασταίνουν τα σεξουαλικά ζητήματα	200	32	7,50	2,18	5,53	2,84	4,47	2,81	5,88

Θα ήθελα να μην ήμουν τόσο ντροπαλός	201	33	7,88	1,52	7,03	2,51	6,36	2,64	2,94
Κοιτώ ότι είμαι ένα καταδικασμένο άτομο	202	32	8,63	1,10	5,09	3,11	3,75	2,90	5,88
Εάν ήμουν δημοσιογράφος, θα ήθελαι ταράξει πολύ να γράφω για το θέατρο	203	22	4,77	3,16	3,68	2,85	4,68	3,06	35,29
Θα ήθελα να ήσουν δημοσιογράφος, Μερικές φορές μου ήταν αδύνατο να μπούνα	204	24	5,42	2,92	4,25	2,83	5,00	3,45	29,41
Εν είπατος μου να κλάψει ή να "βουτηξει" κάτι έπειτα από κάποιο γεγονός	205	33	7,45	2,12	5,67	2,86	3,85	2,83	2,94
Είμαι πολύ θρησκόσ, πιο πολύ από τους επιστήμονες ανθρώπους	206	30	7,40	2,33	5,50	3,01	4,53	2,96	11,76
Μου αρέσουν πολλά διαφορετικού τύπου τέχνες, διακί και υπολογιστές	207	31	5,84	2,72	4,90	2,55	5,58	2,85	8,82
Μου αρέσει να φλερταρω	208	33	7,00	2,38	6,91	2,30	7,85	2,21	2,94
Πιστεύω ότι οι αμαρτίες μου είναι ισχυρότερες	209	32	8,25	1,59	4,88	3,02	3,78	2,84	5,88
Όλα έχουν για μένα "ίδια γεύση" (δεν έχω νδιαφέρον για τίποτα)	210	33	8,79	1,24	5,15	3,04	3,82	2,76	2,94
Μπορώ να κοιμηθώ την ημέρα αλλά όχι τη νύχτα	211	27	7,07	2,62	2,74	2,14	3,04	2,64	20,59
Οι δικαί μου με μεταχειρίζονται περισσότερο σαν παιδί παρά σαν μεγάλος	212	34	7,03	2,37	6,09	2,99	6,18	2,68	0,00
Όταν περπατώ προσέχω πολύ να μην τιτρώσω τίποτα γραμμές απ' τα χωρίσματα του κανονικού πλάκας του πεζοδρομίου	213	27	7,93	2,13	2,63	2,53	2,44	2,64	20,59
Δεν έχω ποτέ δερματικό εξάνθημα που να με έχει ανησυχήσει	214	18	5,67	2,59	2,78	1,90	2,50	2,62	47,06
Έχω κάνει κατάχρηση ονοπνευματωδών ποτών	215	29	7,24	1,79	4,83	2,99	4,03	2,72	14,71
Υπάρχει πολύ λίγος σύνδεσμος και αγάπη στην οικογένεια μου συγκριτικά με άλλες οικογένειες	216	34	7,76	1,79	6,71	2,74	6,26	3,15	0,00
"Πιτω τον εαυτό μου πολλές φορές να σκοτίζεται" για κάτι	217	32	7,38	1,79	3,59	2,75	3,00	2,59	5,88
Δε με ενοχλεί ιδιαίτερα να βλιτω τα ζωα να υπάφερουν	218	29	7,90	1,59	4,41	2,68	3,17	2,69	14,71
Νομίζω πως θα μου άρσει η εργασία του εργαλείου ο κωδομιν	219	20	6,30	2,60	3,95	2,48	3,65	2,54	41,18
Αγαπώσα τη μητέρα μου	220	32	7,46	2,11	4,59	2,89	4,41	3,16	5,88
Μου αρέσει η επιστήμη	221	24	5,33	2,97	4,29	2,65	3,79	2,87	29,41
Δεν μου είναι δύσκολο να ζητω βοήθεια από φίλους μου, ακόμα και εάν δεν μπορώ να τους ανταποδώσω την εξυπηρέτηση	222	34	6,41	2,84	7,38	2,40	7,29	2,43	0,00
Μου αρέσει πολύ το κύνη	223	20	6,20	2,48	3,85	2,43	3,60	2,70	41,18
Οι γονείς μου έχουν συχνά αποδοκιμασίες τις συναναστροφές μου	224	34	6,15	2,65	6,50	2,65	6,32	2,57	0,00
Πότε πότε κουτσομπολεύω λιγάκι	225	32	5,25	2,76	6,25	2,51	7,53	2,48	5,88
Ορισμένα μέλη της οικογένειάς μου έχουν συνήθειες που με στεναχωρούν και με ενοχλούν παρα πολύ	226	33	7,06	2,16	5,70	2,99	6,03	3,08	2,94
Μου έχουν πει ότι περπατώ ενώ κοιμάμαι	227	25	6,64	2,64	3,12	2,86	3,32	2,91	26,47
Μερικές φορές αισθάνομαι ότι μπορώ να αποφασίσω για κάτι με εξαιρετικά μεγάλη ευκολία	228	33	7,30	1,83	4,21	2,71	3,85	2,91	2,94
Μου αρέσει να ανηκω σε πολλές λέσχες ή συλλόγους	229	33	6,12	2,62	7,24	2,65	7,45	2,46	2,94
Σχεδόν ποτέ δεν αισθανθηκα την καρδιά μου να χτυπά δυνατά και σπάνια μου κόβεται η αναπνοή	230	20	6,20	2,69	2,95	2,24	3,45	2,76	41,18
Μου αρέσει να συζητώ για σεξουαλικά θέματα	231	31	6,71	2,28	5,90	2,52	7,16	2,75	8,82
Έχω βάλει ένα πρόγραμμα στη ζωή μου που στηρίζεται στο καθήκον και που τηρώ προσεκτικά από τότε	232	32	7,91	1,38	6,03	2,46	4,25	2,63	5,88
Μερικές φορές εμπόδισα ανθρώπους να κάνουν κάτι, όχι γιατί ήταν κάτι σπουδαίο, αλλά απλώς για ζήτημα αρχής	233	33	7,45	1,99	7,03	2,14	5,79	2,80	2,94

Ευτυχώς κυλάει και μου περνάει γρήγορα μουν τελαώς ανεξάρτητος και ελεύθερος πό καθήσπετα γενναίο κανόνι	234	33	7,88	1,96	4,55	3,09	4,33	3,12	2,94
235	34	6,88	2,86	6,94	2,68	4,76	3,09	0,00	
236	33	8,33	1,29	3,39	2,69	3,45	2,76	2,94	
237	33	5,45	2,71	7,03	2,67	6,03	2,97	2,94	
238	32	8,09	1,53	3,59	2,86	3,50	2,83	5,88	
239	31	7,74	1,57	5,61	2,85	5,35	2,89	8,82	
240	33	7,58	1,75	5,79	2,30	3,97	2,48	2,94	
241	33	7,52	2,03	4,97	2,87	5,33	2,77	2,94	
242	31	7,32	1,72	5,77	2,63	4,10	2,66	8,82	
243	19	6,00	2,67	2,58	2,59	2,37	2,24	44,12	
244	33	5,73	2,44	7,30	2,16	5,97	2,99	2,94	
245	33	6,58	2,26	6,64	2,30	5,76	2,98	2,94	
246	19	5,79	2,51	2,32	2,24	2,53	2,78	44,12	
247	33	7,67	1,80	5,82	3,13	4,82	2,98	2,94	
248	33	8,24	1,50	3,94	2,63	3,61	2,96	2,94	
249	27	7,37	2,17	4,70	3,16	3,31	2,59	20,59	
250	29	6,28	2,34	7,31	1,89	4,41	2,68	14,71	
251	33	8,45	1,48	4,82	3,00	3,76	2,77	2,94	
252	32	6,34	2,73	7,50	2,11	5,63	3,14	5,88	
253	34	7,00	2,24	7,94	1,54	7,12	2,73	0,00	
254	33	5,97	2,84	7,76	2,35	7,79	2,45	2,94	
255	26	5,04	2,89	6,12	2,42	4,65	2,92	23,53	
256	26	6,12	2,85	4,46	2,50	4,96	2,84	23,53	
257	33	7,67	1,93	4,70	3,03	3,58	2,74	2,94	
258	27	7,67	2,00	4,67	3,39	3,89	2,90	20,59	
259	31	7,77	1,61	3,61	2,38	2,68	2,23	8,82	
260	22	6,50	2,28	4,64	2,65	4,95	2,75	35,29	
261	20	5,85	2,80	3,25	2,51	3,05	2,44	41,18	
262	32	7,88	1,48	4,78	2,62	3,47	2,40	5,88	
263	19	6,16	2,52	1,84	1,21	2,26	2,31	44,12	
264	33	8,88	1,11	4,97	3,10	4,27	3,20	2,94	
265	33	7,33	2,27	7,42	2,35	5,48	3,26	2,94	
266	32	7,52	1,65	4,03	2,74	3,63	2,66	5,88	

Όταν βρίσκομαι με άλλους, δυσκολεύομαι να βρω τα κατάλληλα θέματα για συζήτηση	267	34	6,21	2,80	7,56	2,41	8,03	2,41	0,00
Κάτι που κάνει το ενδιαφέρον μου με βγαίνει σχεδόν πάντα από την κακιά φάση μου	268	33	7,64	1,75	3,42	2,06	3,15	2,81	2,94
Μπορώ εύκολα να κάνω τους άλλους να με φοβούνται και κίτρινα φράτα το κάνουν για δικασκέάσω	269	33	7,27	2,14	6,76	3,04	6,45	3,00	2,94
Όταν φεύγω από το σπίτι μου δεν ανησυχώ με το αν η πόρτα είναι κλειδωμένη	270	28	6,75	2,07	3,82	2,51	2,46	2,35	17,65
Αν τα παράθυρα κλείσει	271	32	6,09	2,58	6,72	2,13	4,69	2,64	5,88
Δεν κινιγγόρω ένα πρόσωπο που κρετά με οπτια «όμοιο» τρώσαν τέννος ο δεχεται	272	29	7,21	1,90	3,52	2,57	3,24	2,98	14,71
Μερικές στιγμές είμαι γεμάτος νεργηκαότητα	273	19	6,32	2,81	1,95	1,61	1,95	2,22	44,12
Αισθάνομαι μούδιασμα σε εντι η περισσότερα μέρη της επιδέρμίδας μου	274	17	5,53	2,81	2,24	2,11	2,06	2,08	50,00
Η ανησυχία μου είναι τόσο κίλη όσο	275	32	8,91	1,30	4,59	3,08	3,66	2,88	5,88
Όταν έδω και πολλά χρόνια	276	24	6,83	2,12	5,25	2,51	4,88	2,83	29,41
Κάποιος ελέγχει τη σκέψη μου	277	29	6,38	2,26	5,52	2,90	3,21	2,46	14,71
Μου αρνούνται τα παιδιά	278	32	7,63	2,01	6,25	3,08	4,97	2,87	5,88
Μου συνβή μερικές φορές να δασκε διδάσσο με την εξυπνάδα ενός απάτωνι	279	15	6,67	2,44	2,93	2,31	2,53	2,53	55,88
Μετα να απίξει να μην τον ασκαλεύω αν συχνά έχω αισθανθεί ότι άγνωστοι άνθρωποι με κοιτάζουν σαν να με κατακρινουν	280	33	6,21	2,70	7,55	2,60	6,21	3,05	2,94
Τίνω μια υπερβολικά ποσότητα νερού καθημερινά	281	18	6,22	2,44	2,22	2,10	2,22	2,07	47,06
Οι περισσότεροι άνθρωποι κάνουν φίλους γιατί οι φίλοι μπορούν να τους κάνουν χρήσιμοι	282	33	8,30	1,94	5,70	3,15	5,55	3,30	2,94
Δεν αισθάνομαι συχνά βοήθεια ή ηρωγμα στα αυτιά	283	15	5,60	3,20	4,20	2,54	4,27	2,71	55,88
Άρες χωρίς αισθάνομαι μισός για μέλη της οικογένειάς μου που συνήκως αγίται	284	33	7,39	2,12	6,42	3,10	5,30	3,40	2,94
Αν ήμουν δημοσιογράφος, θα μου άρεσε πολύ να γραφω αθλητικά νέα	285	27	5,33	2,60	5,30	2,70	5,89	2,67	20,59
Είμαι βεβαιός ότι με σχολιάζουν	286	34	8,18	1,55	6,97	3,06	6,44	3,05	0,00
Ποτε ποτε γέλω με ένα χυδαίο αστέρι	287	32	7,28	1,82	5,81	2,84	4,66	2,70	5,88
Δεν είμαι ποτε πιο ευτυχής παρα όταν είμαι μόνος	288	23	6,61	2,64	2,96	2,57	2,30	2,14	32,35
Έχω πολύ λίγους φοβούς σε σύγκριση με τους φίλους μου	289	30	5,73	2,83	6,40	2,57	4,30	3,12	11,76
Υποφέρω από κρίσεις ναυτίας και εμετών	290	31	7,35	2,37	5,71	2,98	4,81	3,04	8,82
Με αηδιάζει πάντα η δικαιοσύνη όταν ένας εγκληματίας αθωνεται χαρη στα επιχειρήματα ενός εξυπνου δικηγόρου	291	31	7,94	2,35	4,84	3,09	4,06	3,09	8,82
Στη δουλειά μου έχω μεγάλη υπερίνταση	292	34	6,32	2,77	6,79	2,80	8,06	2,35	0,00
Μια ή περισσότερες φορές στη ζωή μου αισθάνθηκα ότι κάποιος με έκανε να ενεργώ υπνωτιζοντας με	293	32	8,22	1,83	4,91	2,92	4,25	2,96	5,88
Δε συνηθίζω να απευθυνω το λογο στους άλλους εκτός αν μου μιλήσουν αυτοί	294	25	5,32	2,79	7,08	2,23	4,00	2,74	26,47
Κάποιος έχει προσπαθήσει να επηρεάσει τη σκέψη μου	295	14	6,14	2,88	3,36	2,47	2,64	2,41	58,82
Ποτέ δεν είχα μπλεξιματα με τις αρχές (αστυνομία, δικαστήρια κλπ.)	296	30	7,83	1,18	3,20	2,54	3,23	2,79	11,76
Μου άρεσε το παραμυθι "η Χιονατή και οι επτά νάνοι"	297	33	7,61	1,73	3,85	3,11	3,30	2,70	2,94
Κατά περιόδους αισθάνομαι εξαιρετικά χαρούμενος χωρίς ιδιαίτερη αιτία	298	33	6,21	2,38	7,21	2,50	6,06	3,27	2,94
Μακάρι να μη μ'ενοχλούσαν σκέψεις γύρω από σεξουαλικά ζητήματα	299			1,74		2,73		2,86	5,88
Όταν μερικά άτομα βρεθούν σε δύσκολη θέση το καλύτερο που έχουν να κάνουν είναι να συμφωνήσουν σε μια εξήγηση και να επιμείνουν σ' αυτή									
Νομιζω ότι συναισθάνομαι τα πράγματα									

Πιο έντονα από τους περισσότερους ανθρώπους	32	7,63		5,16		3,91			
Τότε στη ζωή μου δε μου άρεσε να παίζω με κούκλες	300	20	5,85	2,78	4,50	2,86	3,60	2,64	41,18
Η ζωή είναι για μένα μια σκληρή προσπάθεια τον περισσότερο καιρό	301	31	7,03	1,91	5,29	2,56	3,84	2,71	8,82
Εξουσιαστική μου συμπεριφορά, έχω τετατά ευαισθησία σε μερικά θέματα	302	31	6,52	2,45	6,23	2,79	4,74	2,83	8,82
Δεν μπορώ να συζητώ γι' αυτά τα πράγματα μου ή να πολύ δύσκολο	303	32	7,66	2,19	5,09	3,11	6,53	3,17	5,88
Αν μιλάω για αυτά στον τάξη κόμα και όταν είμαι με άλλους, νιώθω	304	34	6,59	2,50	6,94	2,55	7,97	2,18	0,00
μόνος τον περισσότερο καιρό	305	34	7,76	1,94	7,09	2,48	6,12	2,93	0,00
χωρή συμπαθεία θα εγίρει από	306	32	7,00	2,45	7,66	2,38	6,00	3,07	5,88
αλλά									
Αρνούνται να παίξω ορισμένα παιχνίδια	307	27	6,19	2,59	5,52	2,62	4,63	2,59	20,59
αυτά καιρόν, έχω αισθανθεί έντονα την	308	32	7,94	1,56	5,75	2,44	5,88	3,05	5,88
πίθυμια να φύγω από το σπίτι μου									
λομίζω ότι κάνω φίλους σχεδόν τόσο	309	33	6,73	2,60	7,12	3,08	7,15	2,64	2,94
υκολο όσο και οι άλλοι									
Η σεξουαλική μου ζωή είναι ικανοποιητική	310	32	6,81	2,67	5,44	2,78	5,47	3,32	5,88
για εποχή όταν ήμουν μικρός, έκανα	311	31	6,71	2,18	5,61	3,03	3,74	2,86	8,82
κίρκαλα									
Δε μου άρεσε να έχω ανθρώπους	312	33	7,21	2,93	7,39	3,06	6,85	3,12	2,94
ύρω μου									
Ο άνθρωπος που προκαλεί τον πειρασμό									
αφήνω να με, εκτεθειμένα πολυτιμα αντικείμενα	313	29	6,41	2,49	6,97	2,03	4,07	2,63	14,71
είναι σχεδόν εξ'σου υπευθυνος όσο και									
αυτός που τα κλέβει	314	33	7,24	1,90	4,94	2,52	5,94	2,86	2,94
Κάπου κάπου σκέφτομαι πράγματα που									
ισχύουν για να μιλώ γι' αυτά	315	31	7,81	2,18	6,39	2,33	3,71	2,97	8,82
είμαι βέβαιος ότι η ζωή με έχει αδικήσει									
νομίζω ότι σχεδόν ο καθένας θα έλεγε	316	29	6,48	2,29	6,45	2,28	5,41	3,05	14,71
πράγματα για να αποφυγί τα μπλέξιματα									
είμαι πιο ευαίσθητος από τους	317	31	8,45	1,15	5,35	2,97	4,13	2,88	8,82
περισσότερους ανθρώπους									
Η καθημερινή μου ζωή είναι γεμάτη	318	33	8,00	1,35	5,64	2,87	4,33	3,25	2,94
από πράγματα που με ενδιαφέρουν									
και στα βαθύς στους περισσότερους ανθρώπους									
Δεν άρεσε να χάσουν την ησυχία τους για	319	33	6,06	2,45	7,39	2,34	5,00	3,08	2,94
να βοηθήσουν τους άλλους,									
Αλλά από τα όνειρα μου είναι σεξουαλικού	320	26	7,38	1,88	3,50	2,53	3,77	2,60	23,53
περιχομένου									
Ευκολο τα χάνω	321	33	7,97	1,65	4,42	2,76	3,61	2,90	2,94
Στην αρχή μίρμαι για χρήματα και για δουλειές	322	31	7,58	1,75	5,48	2,80	3,65	2,47	8,82
Είχα πολυ παραζενες και περιεργες εμπειρίες	323	28	7,68	1,52	4,68	2,74	3,93	2,51	17,65
Δεν υπήρξα ποτέ ερωτευμένος (η)									
με κανένα (καμία)	324	31	8,23	1,65	5,87	2,93	5,45	3,14	8,82
Πράγματα που ορισμένα προσωπα της									
οικογένειας μου έκαναν, με έχουν τρομαξί	325	32	6,63	2,45	5,00	2,60	4,72	2,98	5,88
Ωρες ώρες με πιάνουν κρίσεις γέλιου ή									
κλάματος που δεν μπορώ να συγκρατήσω	326	31	7,55	1,88	3,97	2,82	4,13	3,28	8,82
Η μητέρα ή ο πατέρας μου συχνά με									
ανάγκαζαν να τους υπακουω ακόμα και	327	33	7,12	2,12	6,24	3,10	5,76	2,82	2,94
οταν εγω νόμιζα ότι ήταν παράλογο									
Το βρίσκω δύσκολο να συγκεντρωθώ	328	30	7,47	1,83	3,43	2,47	3,40	2,66	11,76
σε κάτι που κάνω ή σε μια εργασία									
Σχεδόν ποτέ δεν βλέπω όνειρα	329	24	5,92	2,57	1,96	1,71	2,29	2,33	29,41
Δεν παρέλυσσ ποτέ και ποτέ δεν αισθάνθηκα									
καμία ασυνήθιστη αδυναμία σε κανεναν	330	18	6,39	2,15	2,44	2,01	2,33	2,30	47,06
από τους μυσ μου									
Πιστεύω ότι αν δε μου έφερναν εμπόδια	331	33	7,15	2,11	7,52	2,43	4,88	2,98	2,94
οι άλλοι, θα ήμουν πιο πετυχημένος									
Μερικές φορές η φωνή μου δε βγαίνει									
ή είναι αλλαγμένη ακόμη και όταν δεν	332	21	6,05	2,48	2,76	1,87	3,71	2,94	38,24
είμαι κρυωμένος									
Κανέννας δε φαίνεται να με καταλαβαίνει	333			2,19		2,84		2,78	2,94

	33	7,70		6,94		7,12			
334	18	5,89	2,63	2,11	2,00	1,67	1,91	47,06	
335	30	7,63	1,69	3,57	2,37	3,53	2,91	11,76	
336	33	7,52	1,80	7,06	2,59	5,73	3,25	2,94	
337	32	8,56	1,22	5,28	3,12	4,22	3,18	5,88	
338	30	7,57	1,59	4,33	2,66	3,37	2,43	11,76	
339	32	9,16	1,22	4,84	3,30	4,00	3,41	5,88	
340	32	7,94	1,85	3,53	2,42	3,13	2,54	5,88	
341	26	7,12	2,12	3,19	2,30	3,60	2,75	23,53	
342	32	6,45	2,46	5,09	2,69	6,03	2,96	5,88	
343	30	7,57	1,61	4,10	2,44	3,47	2,71	11,76	
344	34	6,18	2,68	7,06	2,64	6,59	2,87	0,00	
345	31	7,58	2,00	3,39	2,30	2,84	2,37	8,82	
346	26	7,04	2,47	2,62	2,02	2,77	2,69	23,53	
347	31	6,58	2,20	6,97	1,97	5,23	2,63	8,82	
348	34	6,74	2,48	7,38	2,50	6,47	3,01	0,00	
349	31	7,77	1,50	3,13	2,11	2,97	2,52	8,82	
350	31	7,94	2,08	2,90	2,33	3,10	2,80	8,82	
351	33	7,76	2,02	4,55	2,59	3,42	2,63	2,94	
352	32	7,09	1,96	5,94	2,38	4,72	2,70	5,88	
353	34	7,00	2,22	6,85	3,05	5,59	2,82	0,00	
354	30	7,10	2,28	2,53	2,15	2,47	2,39	11,76	
355	33	8,21	1,75	6,61	2,90	5,82	3,21	2,94	
356	31	7,13	2,19	4,77	3,06	3,23	2,84	8,82	
357	33	7,82	1,78	4,21	2,77	2,94	2,57	2,94	
358	32	7,97	1,60	3,75	2,77	3,50	2,94	5,88	
359	31	7,68	2,17	2,74	2,22	2,58	2,55	8,82	
360	32	7,50	1,88	3,91	2,79	2,97	2,62	5,88	
361	32	7,75	2,08	4,19	3,02	3,25	2,81	5,88	
362	31	7,68	2,01	5,48	2,63	4,13	3,07	8,82	
363	33	8,15	1,73	5,30	2,96	4,58	3,34	2,94	
364	31	6,65	2,55	6,52	2,99	6,03	3,38	8,82	

Δεν αισθάνομαι άνετα μέσα σε λεπτούς χώρους	365	29	8,10	1,57	4,07	2,98	3,24	2,64	14,71
Κόμα κι όπιν ήμια με άλλους νιώθω μόνος τον περισσότερο καιρό	366	34	7,65	2,12	6,65	2,88	6,53	2,96	0,00
Με φοβάμαι τη φωτιά Λερωτες φώτες έμεινα μακριά από εντι πρόσωπο γιατί φοβήθηκα ότι θα κίτα ■ Θα πάει κάτι για το οποίο ισώ ■ ετανώνεται περισσότερο	367	23	6,61	2,61	2,26	1,86	2,09	2,21	32,35
Η θρησκεία δε με απασχολεί ■ Δε μου αρέσει καθόλου να βιάζομαι ■ στην εργασία	369	22	6,73	2,03	4,91	2,60	3,45	2,52	35,29
Δεν έχω την ικανότητα να κριτικάρω ■ περβολικά τον εαυτό μου	370	27	6,63	2,08	3,48	2,10	3,19	2,29	20,59
Έχω την ικανότητα να ενδιαφερόμαι ■ ραστηχικά για πολλά και διαφορε ■ πράγματα πέρα να αφιερώνομαι σ' εν ■ πράγμα για πολύ καιρό	371	31	7,58	1,65	4,19	2,81	3,48	2,84	8,82
■ Είμαι βέβαιος ότι υπάρχει μια μόνο ■ ιληθινή θρησκεία	372	27	6,33	2,40	3,81	2,62	3,26	2,65	20,59
■ Τα περιόδους, το μυαλό μου φαντα ■ α δουλεύει πιο αργά απ' ό τι συνηθ ■ Όταν νιώθω πολύ ευτυχισμένος και ■ υριστήριος κάποιος που είναι ■ μελαγχολικός ή λυπημένος, μου τα ■ χαίτ ούα	373	26	6,69	2,24	4,62	2,74	3,04	2,63	23,53
■ Δι αστυνομικοί είναι συνηθως έντι ■ μθρωποι	374	30	6,90	2,07	3,17	2,39	3,20	2,80	11,76
■ Τις κοινωνικές συγκεντρώσεις συνηθ ■ άθωμα κάπου μόνος ή απλως με έν ■ άλλο πρόσωπο, αντί να ανακατέυομα ■ ε τον πολύ κόσμο	375	33	7,45	1,62	6,36	2,87	5,30	2,96	2,94
■ Δε μου αρέσει να βλέπω τις γυναίκες ■ να καπνίζουν	376	24	4,29	2,69	5,42	3,17	3,63	3,05	29,41
■ Πολύ σπάνια περνώ ωρες μελαγχολ ■ Όταν κανείς λέει ανόητα πράγματα ή μιλά ■ για κάτι που αγνοεί τελείως και που εγ ■ γνωρίζω προσπαθώ να τον διορθώσω	377	32	6,91	2,59	7,22	2,78	7,38	2,71	5,88
■ Στύνει μου λινε ότι είμαι ευεξήπιος ■ Θα ήθελα να πάψω να στενοχωριέμαι για ■ πράγματα που είπα και που μπορεί να ■ κλήγωσαν τι αισθήματα των άλλων	378	25	5,64	2,66	5,32	2,76	3,68	3,28	26,47
■ Ο άνθρωποι συχνά με απογοητεύουν ■ Νιώθω ανίκανος να μιλήσω σε κάποιον ■ ανοιχτά για τον εαυτό μου	379	33	7,67	1,93	3,88	2,86	3,64	3,02	2,94
■ Οι αστραπές είναι ένας από τους ■ φόβους μου	380	34	5,82	2,68	6,18	2,54	6,91	2,75	0,00
■ Μου αρέσει να αφήνω τους άλλους να ■ αναρωτιούνται για το τι πρόκειται να κιν ■ Τα μόνα θαύματα που ξέρω είναι απλ ■ τεχνασματα με τα οποία ορισμένοι ■ ξεγελούν τους άλλους	381	31	7,45	1,80	6,90	2,71	6,23	2,91	8,82
■ Φοβάμαι να μένω μόνος στα σκοτεινά ■ Τα σχέδιά μου, μου φάνηκαν συχνά ■ γεμάτα με τόσες δυσκολίες, που ■ αναγκάστηκα να τα εγκαταλείψω	382	33	7,70	1,42	6,52	2,84	6,39	3,01	2,94
■ Συχνά αισθάνθηκα δυσάρεστα γιατί με ■ παρεξήγησαν στην προσπάθειά μου ■ να προλαβω κάποιον να κάνει ένα λάθος	383	31	6,68	2,31	6,74	2,85	5,29	3,07	8,82
■ Μου αρέσει πολύ να πηγαινώ σε χορούς	384	33	7,64	2,34	6,24	2,84	7,55	2,91	2,94
■ Η καταιγίδα με τρομοκρατεί ■ Θα έπρεπε να κτυπούν ή να κλωτσούν ■ τα άλογα που δεν προχωρούν	385	25	7,00	2,24	2,16	1,62	2,16	2,21	26,47
■ Ζητώ συχνά τη συμβουλή των άλλων ■ Το μέλλον είναι πολύ αβέβαιο, ώστε ■ να μπορεί να κάνει κανείς σοβαρά σχέδια	386	31	6,58	2,55	6,00	2,78	5,61	2,78	8,82
	387	26	5,19	2,84	5,00	2,73	3,27	2,68	23,53
	388	29	7,52	2,11	2,90	2,13	3,21	2,72	14,71
	389	32	7,53	1,87	3,88	2,84	3,00	2,78	5,88
	390	31	6,55	2,13	6,32	2,61	5,65	2,43	8,82
	391	26	5,46	2,90	5,85	2,84	5,54	2,87	23,53
	392	24	7,42	1,82	2,25	1,59	2,58	2,48	29,41
	393	22	7,64	2,13	3,45	2,61	3,32	2,80	35,29
	394	33	6,33	2,52	6,70	2,74	6,39	2,76	2,94
	395	27	7,15	1,92	4,11	2,82	3,59	2,91	20,59

Όχι, ακόμα και όταν όλα πηγαίνουν καλά για μένα. αισθάνομαι ότι διαφέρω για οτιδήποτε	396	33	8,09	1,59	3,94	2,98	3,27	3,05	2,94
ερικες φορές αισθάνθηκα ότι είχαν εξουθενώσει πολλές δυσκολίες, ώστε να μπορώ να τις ξεπεράσω	397	33	7,70	1,67	3,82	2,77	3,24	2,89	2,94
Όχι, σκεπτόμαι "πώς να γίνωμον αλλιώς"	398	25	7,32	1,89	3,76	2,73	3,24	2,39	26,47
Εάν μου δινόταν η ευκαιρία, θα μπορούσα να κάνω ορισμένα πράγματα που θα φέλιξαν πολύ τον κόσμο	399	32	7,28	2,45	5,47	3,18	4,50	3,14	5,88
Εάν μου δινόταν η ευκαιρία, θα μπορούσα να κάνω ορισμένα πράγματα που θα φέλιξαν πολύ τον κόσμο	400	29	6,62	2,27	7,00	2,52	4,21	3,03	14,71
Εάν μου δινόταν η ευκαιρία, θα μπορούσα να κάνω ορισμένα πράγματα που θα φέλιξαν πολύ τον κόσμο	401	20	6,30	2,74	1,80	1,58	1,80	1,85	41,18
Εάν μου δινόταν η ευκαιρία, θα μπορούσα να κάνω ορισμένα πράγματα που θα φέλιξαν πολύ τον κόσμο	402	31	7,16	1,85	4,16	2,57	3,35	2,79	8,82
Εάν μου δινόταν η ευκαιρία, θα μπορούσα να κάνω ορισμένα πράγματα που θα φέλιξαν πολύ τον κόσμο	403	26	5,77	2,64	6,15	2,68	4,35	2,99	23,53
Εάν μου δινόταν η ευκαιρία, θα μπορούσα να κάνω ορισμένα πράγματα που θα φέλιξαν πολύ τον κόσμο	404	33	6,09	2,43	6,97	2,39	6,76	2,84	2,94
Εάν μου δινόταν η ευκαιρία, θα μπορούσα να κάνω ορισμένα πράγματα που θα φέλιξαν πολύ τον κόσμο	405	12	6,00	2,34	2,00	1,95	2,75	3,19	64,71
Εάν μου δινόταν η ευκαιρία, θα μπορούσα να κάνω ορισμένα πράγματα που θα φέλιξαν πολύ τον κόσμο	406	31	6,42	2,32	6,58	2,51	5,10	2,94	8,82
Εάν μου δινόταν η ευκαιρία, θα μπορούσα να κάνω ορισμένα πράγματα που θα φέλιξαν πολύ τον κόσμο	407	32	8,03	1,58	4,97	3,13	5,13	2,94	5,88
Εάν μου δινόταν η ευκαιρία, θα μπορούσα να κάνω ορισμένα πράγματα που θα φέλιξαν πολύ τον κόσμο	408	33	8,18	1,59	6,36	2,92	6,03	3,24	2,94
Εάν μου δινόταν η ευκαιρία, θα μπορούσα να κάνω ορισμένα πράγματα που θα φέλιξαν πολύ τον κόσμο	409	31	7,42	1,89	4,42	2,85	3,26	2,59	8,82
Εάν μου δινόταν η ευκαιρία, θα μπορούσα να κάνω ορισμένα πράγματα που θα φέλιξαν πολύ τον κόσμο	410	31	7,55	2,03	6,61	2,20	4,55	2,83	8,82
Εάν μου δινόταν η ευκαιρία, θα μπορούσα να κάνω ορισμένα πράγματα που θα φέλιξαν πολύ τον κόσμο	411	33	8,09	1,84	7,06	2,67	4,42	2,95	2,94
Εάν μου δινόταν η ευκαιρία, θα μπορούσα να κάνω ορισμένα πράγματα που θα φέλιξαν πολύ τον κόσμο	412	29	7,41	1,90	3,14	2,63	2,86	2,72	14,71
Εάν μου δινόταν η ευκαιρία, θα μπορούσα να κάνω ορισμένα πράγματα που θα φέλιξαν πολύ τον κόσμο	413	31	8,52	1,46	4,03	2,81	3,26	2,61	8,82
Εάν μου δινόταν η ευκαιρία, θα μπορούσα να κάνω ορισμένα πράγματα που θα φέλιξαν πολύ τον κόσμο	414	33	8,76	1,32	4,06	2,61	3,21	2,85	2,94
Εάν μου δινόταν η ευκαιρία, θα μπορούσα να κάνω ορισμένα πράγματα που θα φέλιξαν πολύ τον κόσμο	415	33	7,09	2,34	6,70	2,42	5,45	3,27	2,94
Εάν μου δινόταν η ευκαιρία, θα μπορούσα να κάνω ορισμένα πράγματα που θα φέλιξαν πολύ τον κόσμο	416	32	7,56	1,78	6,38	2,43	5,03	3,18	5,88
Εάν μου δινόταν η ευκαιρία, θα μπορούσα να κάνω ορισμένα πράγματα που θα φέλιξαν πολύ τον κόσμο	417	30	6,17	2,72	6,67	2,76	6,33	2,89	11,76
Εάν μου δινόταν η ευκαιρία, θα μπορούσα να κάνω ορισμένα πράγματα που θα φέλιξαν πολύ τον κόσμο	418	33	8,64	1,58	4,67	3,01	3,73	2,96	2,94
Εάν μου δινόταν η ευκαιρία, θα μπορούσα να κάνω ορισμένα πράγματα που θα φέλιξαν πολύ τον κόσμο	419	23	6,30	2,42	5,30	2,85	4,52	2,97	32,35
Εάν μου δινόταν η ευκαιρία, θα μπορούσα να κάνω ορισμένα πράγματα που θα φέλιξαν πολύ τον κόσμο	420	26	6,92	2,24	3,62	2,26	2,88	2,49	23,53
Εάν μου δινόταν η ευκαιρία, θα μπορούσα να κάνω ορισμένα πράγματα που θα φέλιξαν πολύ τον κόσμο	421	28	5,32	2,91	5,50	2,91	5,07	3,10	17,65
Εάν μου δινόταν η ευκαιρία, θα μπορούσα να κάνω ορισμένα πράγματα που θα φέλιξαν πολύ τον κόσμο	422	32	6,31	2,25	6,13	2,72	4,03	2,73	5,88
Εάν μου δινόταν η ευκαιρία, θα μπορούσα να κάνω ορισμένα πράγματα που θα φέλιξαν πολύ τον κόσμο	423	15	6,40	2,38	3,40	2,32	3,00	2,62	55,88
Εάν μου δινόταν η ευκαιρία, θα μπορούσα να κάνω ορισμένα πράγματα που θα φέλιξαν πολύ τον κόσμο	424			2,29		1,58		2,25	32,35

	23	6,30		2,04		2,52			
Λέπω συχνά όνειρα	425	22	6,14	2,36	2,77	2,67	3,64	2,84	35,29
Μερικές φορές βρέθηκα στην ανάγκη να συμπεριφερθώ σκληρά σε ανθρώπους που ήταν χυδαίοι	426	32	6,19	2,44	6,88	2,00	6,03	3,13	5,88
Μου αρέσει να διαβάσω τα κλασικά βιβλία	427	32	6,78	2,06	4,72	2,58	4,53	3,07	5,88
Μου αρέσει να διαβάσω τα κλασικά βιβλία των ημερησίων	428	19	5,32	2,98	4,53	2,74	4,84	2,73	44,12
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια	429	22	5,18	3,02	4,68	2,77	4,73	3,28	35,29
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε ελκυστικά άτομα του αντίθετου φύλου	430	29	7,31	2,39	6,76	2,61	5,79	3,12	14,71
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που μπορεί να συμβάλουν	431	30	7,60	1,69	4,33	2,66	3,33	2,55	11,76
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε ισχυρές πολιτικές πεποιθήσεις	432	25	6,58	2,47	7,12	2,30	5,00	2,99	26,47
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε παλαιότερα φανταστικά ταξίδια	433	32	7,72	2,16	4,34	3,03	4,81	2,98	5,88
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε γυναίκες	434	19	5,53	2,99	2,68	2,65	2,95	2,70	44,12
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άνδρες που συνήθως απαιτούν περισσότερα	435	30	5,90	2,48	5,70	2,60	5,03	2,87	11,76
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που είναι βέβαιοι για τα δικαιώματά τους απέναντι	436	27	5,59	3,10	7,00	2,00	4,96	3,20	20,59
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που δείχνουν για τα δικαιώματά τους άλλων	437	29	5,17	2,36	7,10	2,51	3,52	2,35	14,71
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που είναι πεπεισμένοι να παρακολουθήσουν το νόμο	438	33	7,61	2,12	6,39	2,86	4,55	3,05	2,94
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που είναι ευχάριστη όταν τα βλέπω να	439	31	7,23	2,11	4,68	2,87	3,48	2,74	8,82
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που είναι ευχάριστη όταν τα βλέπω να "να τον παθαίνουν" σε κάτι που έχουν κάνει	440	32	4,75	2,90	5,50	2,87	7,03	2,81	5,88
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που κενυρίζονται όταν είμαι υπαχρωμένος	441	18	6,11	2,25	3,78	3,06	2,89	2,87	47,06
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που περιμένω	442	32	8,41	1,39	3,75	2,97	3,34	2,77	5,88
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που προσπαθώ να θυμάμαι τις ευχαριστίες	443	34	7,47	2,31	7,74	2,25	5,47	2,63	0,00
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που προσπαθώ να διορθώσω ανθρώπους	444	32	5,50	2,40	6,59	2,54	5,91	3,00	5,88
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που εκφράζουν μια γνώμη δίχως να ξέρουν	445	27	6,85	2,25	5,74	2,89	5,30	3,24	20,59
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που ζωντανεύουν εκδηλώσεις και οι συγκινήσεις	446	23	5,65	2,71	3,65	2,76	2,83	2,57	32,35
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που μου αρέσει να παίξω στα χαρτιά	447	33	7,33	2,27	7,27	2,58	5,00	3,24	2,94
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που συχνά έχω την τάση να κάνω τα αδύνατα δυνατά για να υπερτερήσω κριτίσιον	448	33	7,76	2,21	7,03	2,82	5,12	2,90	2,94
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που μου αντιθεται	449	33	6,79	2,67	7,73	2,43	7,55	2,51	2,94
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που αισθάνονται άσχημα όταν οι άνθρωποι εξω	450	31	6,13	2,51	6,29	3,01	6,10	3,08	8,82
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που αισθάνονται άσχημα όταν οι άνθρωποι εξω στο δρόμο, στο λεωφορείο, στα μαγαζιά	451	34	6,82	2,63	7,62	2,63	7,12	2,93	0,00
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που αισθάνονται άσχημα όταν οι άνθρωποι εξω με κοιτάζουν	452	31	7,58	2,13	7,00	2,00	5,94	3,14	8,82
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που αισθάνονται άσχημα όταν οι άνθρωποι εξω μόνο και μόνο για να είμαι με κόσμο	453	33	6,58	2,69	7,94	2,21	6,82	3,05	2,94
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που αισθάνονται άσχημα όταν οι άνθρωποι εξω του πλήθους	454	32	7,88	1,91	7,13	2,98	6,78	2,92	5,88
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που αισθάνονται άσχημα όταν οι άνθρωποι εξω όταν μπαίνω σε μια παρέα από	455	31	5,84	2,72	6,84	2,45	7,32	2,83	8,82
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που αισθάνονται άσχημα όταν οι άνθρωποι εξω χαρούμενους φίλους									
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που αισθάνονται άσχημα όταν οι άνθρωποι εξω συχνά έχω την τάση να κάνω τα αδύνατα δυνατά για να υπερτερήσω κριτίσιον									
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που αισθάνονται άσχημα όταν οι άνθρωποι εξω που μου αντιθεται									
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που αισθάνονται άσχημα όταν οι άνθρωποι εξω στο δρόμο, στο λεωφορείο, στα μαγαζιά									
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που αισθάνονται άσχημα όταν οι άνθρωποι εξω με κοιτάζουν									
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που αισθάνονται άσχημα όταν οι άνθρωποι εξω μόνο και μόνο για να είμαι με κόσμο									
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που αισθάνονται άσχημα όταν οι άνθρωποι εξω του πλήθους									
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που αισθάνονται άσχημα όταν οι άνθρωποι εξω Οι σκοτούρες μου φαίνεται να εξαφανίζονται									
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που αισθάνονται άσχημα όταν οι άνθρωποι εξω όταν μπαίνω σε μια παρέα από									
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που αισθάνονται άσχημα όταν οι άνθρωποι εξω χαρούμενους φίλους									
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που αισθάνονται άσχημα όταν οι άνθρωποι εξω συχνά έχω την τάση να κάνω τα αδύνατα δυνατά για να υπερτερήσω κριτίσιον									
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που αισθάνονται άσχημα όταν οι άνθρωποι εξω που μου αντιθεται									
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που αισθάνονται άσχημα όταν οι άνθρωποι εξω στο δρόμο, στο λεωφορείο, στα μαγαζιά									
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που αισθάνονται άσχημα όταν οι άνθρωποι εξω με κοιτάζουν									
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που αισθάνονται άσχημα όταν οι άνθρωποι εξω μόνο και μόνο για να είμαι με κόσμο									
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που αισθάνονται άσχημα όταν οι άνθρωποι εξω του πλήθους									
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που αισθάνονται άσχημα όταν οι άνθρωποι εξω Οι σκοτούρες μου φαίνεται να εξαφανίζονται									
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που αισθάνονται άσχημα όταν οι άνθρωποι εξω όταν μπαίνω σε μια παρέα από									
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που αισθάνονται άσχημα όταν οι άνθρωποι εξω χαρούμενους φίλους									
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που αισθάνονται άσχημα όταν οι άνθρωποι εξω συχνά έχω την τάση να κάνω τα αδύνατα δυνατά για να υπερτερήσω κριτίσιον									
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που αισθάνονται άσχημα όταν οι άνθρωποι εξω που μου αντιθεται									
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που αισθάνονται άσχημα όταν οι άνθρωποι εξω στο δρόμο, στο λεωφορείο, στα μαγαζιά									
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που αισθάνονται άσχημα όταν οι άνθρωποι εξω με κοιτάζουν									
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που αισθάνονται άσχημα όταν οι άνθρωποι εξω μόνο και μόνο για να είμαι με κόσμο									
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που αισθάνονται άσχημα όταν οι άνθρωποι εξω του πλήθους									
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που αισθάνονται άσχημα όταν οι άνθρωποι εξω Οι σκοτούρες μου φαίνεται να εξαφανίζονται									
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που αισθάνονται άσχημα όταν οι άνθρωποι εξω όταν μπαίνω σε μια παρέα από									
Μου αρέσει να παρακολουθώ ταξίδια σε άτομα που αισθάνονται άσχημα όταν οι άνθρωποι εξω χαρούμενους φίλους									

Δε θα έπρεπε να τιμωρείται κανείς για την παράβαση ενός νόμου τον οποίο θεωρεί παράλογο	456	27	6,07	2,48	6,81	2,22	4,15	2,84	20,59
Πιστεύω ότι ο άνθρωπος δεν πρέπει ποτέ να δοκιμάζει ανατρεπτικά πράγματα	457	21	6,86	2,17	5,05	2,82	3,43	2,50	38,24
Ο άνθρωπος με τον οποίο σχετίζομαι περισσότερο είναι η μουσική (ο πατέρας μου ή ο πατέρας μου κλπ.) ή την πολύ πιστή μου	458	32	6,75	2,17	5,38	2,93	4,88	2,97	5,88
Έχω αποκτήσει μια ή περισσότερες κακές συνήθειες τόσο ισχυρές ώστε να είναι ασκώ να τις καταπολεμήσω	459	32	7,50	1,90	4,09	2,76	2,84	2,42	5,88
Έπινα ανατρεπτικά πράγματα σε μεγάλη ποσότητα (ή σχεδόν καθόλου)	460	22	6,18	2,22	5,09	2,62	3,50	2,92	35,29
Το βρίσκω δύσκολο να αφήσω μια δουλειά που έχω αναλάβει εστω και για λίγο	461	31	7,06	2,00	4,61	2,87	3,32	2,74	8,82
Δεν έχω καμία δυσκολία να αρχίσω ή να συγκρατήσω την ούρηση	462	18	5,78	2,80	2,33	2,52	2,50	2,46	47,06
Μου αρέσει να παίζω κούρσο	463	15	5,33	2,69	3,27	2,31	2,87	2,80	55,88
Ποτέ δεν έχω ζει ορμάτα	464	24	6,46	2,50	1,83	1,40	1,92	1,69	29,41
Έχω πολλές φορές αλλάξει γνώμη για την επαγγελματική μου ζωή	465	32	7,13	2,08	5,00	2,66	3,28	2,63	5,88
Ποτέ δεν πίνω φάρμακα ή υπνωτικά χωρίς να μου τα συστήσει ο γιατρός	466	24	7,25	2,07	3,79	2,36	3,17	2,62	29,41
Συγκρατώ στη μνήμη μου συχνά αριθμούς χωρίς την παραμικρή σημασία (αριθμούς από πινακίδες αυτοκινήτων κλπ.)	467	23	6,48	2,54	2,43	2,06	2,52	2,68	32,35
Συχνά στενοχωριέμαι γιατί είμαι τόσο κατσούφης και γκρινιάρης	468	32	7,56	2,33	4,31	2,76	4,22	3,09	5,88
Βρήκα συχνά ανθρώπους που ζήλευαν τις καλές μου ιδέες απλώς γιατί δεν τις είχαν σκεφτεί αυτοί πρώτοι	469	33	6,27	2,11	7,30	2,28	5,21	3,03	2,94
Σεξουαλικά πράγματα με αηδιάζουν	470	31	7,74	1,81	4,06	2,87	4,06	3,09	8,82
Στο σχολείο έπαυσα συνήθως κακή διαγωγή	471	28	6,18	2,67	6,39	2,86	5,43	2,89	17,65
Η φωτιά με συναρτάζει	472	19	7,37	2,01	2,11	1,76	2,00	1,86	44,12
Αποφύγιω όποτε μου είναι δυνατό να βρισκόμαι αναμμένο στη πληγή	473	33	6,79	2,89	7,30	2,59	6,27	2,91	2,94
Δεν αισθάνομαι συχνότερα από τους άλλους την ανάγκη να ουρήσω	474	15	5,40	2,41	3,40	2,67	2,33	2,26	55,88
Όταν είμαι "στρωμαγμένος" λέω εκείνο μόνο το μέρος της αλήθειας που δεν πρόκειται να με βλάψει	475	32	7,25	2,05	6,06	3,02	5,69	3,05	5,88
Είμαι ένας ειδικός απεισιλημένος του Θεού	476	28	8,79	1,93	4,68	3,77	3,82	3,64	17,65
Εάν βρισκόμουν σε μια δυσάρεστη θέση με μερικούς φίλους, και όλοι είμαστε εξίσου ένοχοι θα προτιμούσα να πιρω όλη την ευθύνη επάνω μου παρά να τους καταδώσω	477	31	7,29	2,52	7,90	2,10	6,58	2,95	8,82
Δεν εκνευριστικά ποτέ ιδιαίτερα για φασαρίες στις οποίες πιθανόν να ήταν μπλεγμένα μέλη της οικογένειάς μου	478	32	7,00	2,06	5,63	2,94	4,97	3,19	5,88
Δεν με πειράζει να γνωρίζω ξένους ανθρώπους	479	34	6,59	2,64	7,15	2,74	7,38	2,73	0,00
Πολύ συχνά φοβόμαι το σκοτάδι	480	28	7,46	1,97	3,21	2,41	2,75	2,69	17,65
Θυμάμαι ότι κάποτε έκανα τον άρρωστο για να απαλλαγώ από κάτι	481	27	6,56	2,26	4,41	3,02	4,04	3,11	20,59
Όταν βρίσκομαι στο τρένο, στο λεωφορείο κλπ. συχνά μιλώ με ξένους ανθρώπους	482	33	5,64	2,90	6,70	2,51	7,45	2,72	2,94
Ο Χριστός έκανε θαύματα όπως τη μετατροπή του νερού σε κρασί	483	16	4,88	2,70	3,00	2,34	2,63	2,36	52,94
Έχω ένα ή περισσότερα ελαττώματα τόσο μεγάλα ώστε μου φαίνεται προτιμότερο να τα δεχθώ και να προσπαθώ να τα ελέγγω παρά να προσπαθώ να απαλλαγώ από αυτά	484	32	7,91	1,67	4,16	2,90	3,16	2,41	5,88
Όταν ένας άντρας βρίσκεται με μια γυναίκα, συνήθως σκέφτεται πράγματα που	485			2,55		2,49		3,08	23,53

τα στην μας είχαμε πάντα τα παρατήρη για τη ζωή (ακόμα ρουχα φορή και)	515	25	5,84	2,67	5,52	3,00	3,48	3,08	26,47
Χρησιμεύει στην οικονομία μου μπούζουνα γκαρντά	516	31	5,55	2,81	5,52	2,94	5,00	3,27	8,82
Δεν υποφέρω να είμαι άποστο καιρό	517	33	8,42	1,70	4,94	3,24	4,06	3,21	2,94
Αν είχα ένα φίλο να μου γράφει για την σκεπτική μου Απτιμένος για την περιπέτεια στην Απτιμένος και απτιμένος και να με γράφει για αυτά πάντα	518	33	7,64	1,87	4,64	2,92	5,03	3,19	2,94
Απτιμένος και να με γράφει για αυτά πάντα	519	21	6,86	2,82	2,62	2,33	2,24	2,41	38,24
Απτιμένος και να με γράφει για αυτά πάντα	520	32	7,59	2,43	7,13	2,67	6,84	3,22	5,88
Απτιμένος και να με γράφει για αυτά πάντα	521	34	7,15	2,28	7,32	2,38	8,03	2,21	0,00
Απτιμένος και να με γράφει για αυτά πάντα	522	18	5,94	2,96	1,67	1,75	1,44	1,89	47,06
Απτιμένος και να με γράφει για αυτά πάντα	523	23	5,96	2,62	3,96	3,01	4,13	3,56	32,35
Απτιμένος και να με γράφει για αυτά πάντα	524	29	6,68	2,57	2,79	2,32	2,31	2,22	14,71
Απτιμένος και να με γράφει για αυτά πάντα	525	22	5,77	2,91	2,77	2,64	2,23	2,47	35,29
Απτιμένος και να με γράφει για αυτά πάντα	526	32	8,63	1,26	4,91	3,09	3,97	3,10	5,88
Απτιμένος και να με γράφει για αυτά πάντα	527	32	5,84	2,89	5,72	2,82	4,22	2,96	5,88
Απτιμένος και να με γράφει για αυτά πάντα	528	21	5,95	2,73	4,81	3,17	3,71	3,16	38,24
Απτιμένος και να με γράφει για αυτά πάντα	529	22	7,32	2,17	6,18	3,13	5,05	3,29	35,29
Απτιμένος και να με γράφει για αυτά πάντα	530	29	6,48	2,28	4,86	2,98	4,34	3,27	14,71
Απτιμένος και να με γράφει για αυτά πάντα	531	34	7,15	2,48	7,65	2,60	6,56	3,14	0,00
Απτιμένος και να με γράφει για αυτά πάντα	532	26	6,73	2,29	4,88	2,92	2,85	2,33	23,53
Απτιμένος και να με γράφει για αυτά πάντα	533	10	5,70	2,45	1,80	1,62	2,30	2,75	70,59
Απτιμένος και να με γράφει για αυτά πάντα	534	32	7,50	1,92	6,13	3,02	4,31	3,00	5,88
Απτιμένος και να με γράφει για αυτά πάντα	535	16	5,06	2,95	1,94	2,05	2,00	2,42	52,94
Απτιμένος και να με γράφει για αυτά πάντα	536	33	6,76	2,21	6,55	2,78	5,24	3,36	2,94
Απτιμένος και να με γράφει για αυτά πάντα	537	17	5,71	2,66	2,24	1,75	1,88	1,50	50,00
Απτιμένος και να με γράφει για αυτά πάντα	538	15	5,60	2,85	2,73	1,87	2,47	2,56	55,88
Απτιμένος και να με γράφει για αυτά πάντα	539	20	4,85	2,91	1,45	1,19	1,50	1,61	41,18
Απτιμένος και να με γράφει για αυτά πάντα	540	13	5,54	3,23	2,15	2,44	2,31	2,66	61,76
Απτιμένος και να με γράφει για αυτά πάντα	541	21	5,81	2,54	2,95	2,29	2,38	2,16	38,24
Απτιμένος και να με γράφει για αυτά πάντα	542	8	4,63	2,39	1,50	0,93	1,88	2,47	76,47
Απτιμένος και να με γράφει για αυτά πάντα	543	31	7,97	1,94	3,87	2,67	3,32	2,52	8,82
Απτιμένος και να με γράφει για αυτά πάντα	544	32	7,09	2,36	3,38	2,42	3,03	2,58	5,88
Απτιμένος και να με γράφει για αυτά πάντα	545	29	6,34	2,26	2,55	2,05	2,83	2,33	14,71
Απτιμένος και να με γράφει για αυτά πάντα	546	16	6,06	2,74	4,38	2,33	3,25	2,62	52,94
Απτιμένος και να με γράφει για αυτά πάντα	547	34	6,53	2,76	7,79	2,36	7,53	2,44	0,00
Απτιμένος και να με γράφει για αυτά πάντα	548			2,44		2,69		2,95	14,71

το αποφυγω	29	6,62		4,79		4,28			
«Πιάζω να αντιμετωπίσω μια κρίσιμη κατάσταση ή μια δυσκολία	549	33	7,88	1,73	4,64	2,86	3,52	2,66	2,94
«Ου αρρώστω να επιδιορθώσω την ειδικότητά της πόρτας	550	12	5,50	3,03	1,58	1,24	1,83	2,29	64,71
«Ερμύνη φέρεις τρία βιβλία, ότι οι άλλοι μπορούν να καταλάβουν σκέφτομαι	551	33	6,55	2,89	5,91	2,90	5,27	2,90	2,94
«Ου αρρώστω να διαβάζω επιστημονικά βιβλία	552	17	5,76	2,56	3,71	2,39	3,59	2,76	50,00
«Βοηθάω να βρούμε πρόσωπο για να γίνει σίχτο χυμό	553	32	7,28	1,99	4,75	2,90	3,75	2,92	5,88
«Την ημουν καλλιέχνης θά μου αρρώστω	554	17	5,94	2,61	3,29	2,28	3,29	2,91	50,00
«Ζωγραφίζω παιδιά που φαίνεται μερικές φορές ότι κινούνται να διαλυθούν	555	33	8,03	1,83	3,82	2,96	2,85	2,36	2,94
«Προσέχω πολύ τον τρόπο που ντυνόμαι	556	26	7,04	2,51	6,31	3,07	5,04	3,17	23,53
«Τη θέλω να ημουν ιδιαίτερος (α)»	557	20	4,70	3,15	3,45	2,74	3,45	2,91	41,18
«Ολος κόσμος είναι ένοχος, για κακή ζουαλική συμπεριφορά	558	28	6,00	2,64	6,04	2,41	4,25	2,80	17,65
«Χω τρομάζει αρκετές φορές, μες τη νυχτιά	559	28	6,14	2,32	2,68	2,45	2,39	2,33	17,65
«Νοχλούμαι πολύ γιατί ξεκινάω πολύ διάφορα πράγματα	560	30	6,10	2,71	2,20	1,81	2,03	1,83	11,76
«Ου αρρώστω πάρα πολύ η επιτυχία	561	12	6,25	2,77	2,67	1,56	2,25	2,05	64,71
«Ο πρόσωπο με το οποίο ημουν περισσότερο δεμένος και θαυμάζω όταν ημουν παιδί, ήταν γυναίκα (μητέρα, πατήρ ή οποιοδήποτε άλλη γυναίκα)	562	30	6,73	2,64	5,17	2,61	4,20	3,19	11,76
«Επιρωτιμώ τα υπερπεισιωδή διηγήματα από τα αισθηματικά	563	17	6,47	2,62	3,35	2,42	4,35	3,20	50,00
«Είμαι ικανός να εγκαταλείψω κάτι που μου αρέσει να κάνω όταν οι άλλοι βρίσκουν τι δεν αξίζει τον κόπο	564	34	7,18	2,15	7,68	1,97	6,32	3,06	0,00
«Είταν βρισκόμασ ένα μέρο, ψήλα ου έρχεται να πηδήξω κάτω	565	30	8,30	1,29	2,53	1,94	2,47	2,65	11,76
«Μου αρέσουν οι ερωτικές, σκηνες του κινηματογράφου	566	23	6,91	2,25	3,78	2,83	3,48	2,91	32,35

Πίνακας 9 Περιγραφικά στατιστικά παρούσας έρευνας: μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις των 566 προτάσεων του ερωτηματολογίου προσωπικότητας MMPI, ανά παράγοντα X-Model, συμπεριλαμβανομένου του «Άσχετου» παράγοντα

Παρατηρούμε, λοιπόν, στον πίνακα 10 τις προτάσεις οι οποίες βαθμολογήθηκαν από τα λιγότερα υποκείμενα-κριτές, ή εάν θέλετε, στις οποίες οι τελευταίοι σημείωσαν με μεγαλύτερη συχνότητα από άλλες την επιλογή «Α» στο χορηγηθέν ερωτηματολόγιο. Αριστερά κάθε πρότασης υπάρχει, όπως άλλωστε σε κάθε αντίστοιχο πίνακα, ο αύξον αριθμός του κατεχοχόν ερωτηματολογίου MMPI, ενώ δεξιά βρίσκεται η ποσοστιαία τιμή μη σχετικότητας. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, η ποσοστιαία τιμή είναι αντιστρόφως ανάλογη με τον αριθμό των συμμετεχόντων που συμπλήρωσαν την εκάστοτε πρόταση βάσει της δεκαβάθμιας κλίμακας σε κάθε παράγοντα (Ψ-K-T), ή, με άλλα λόγια, θεώρησαν ότι η πρόταση δεν σχετίζεται με κανέναν από τους τρεις αυτούς παράγοντες και κύκλωσαν το «x» στη στήλη «Α». Όσο, δηλαδή, λιγότερα άτομα συμπλήρωσαν μια πρόταση, μη βαθμολογώντας τους τρεις παράγοντες (κατευθυνόμενοι στη στήλη «Α»), τόσο

μεγαλύτερο θα είναι το ποσοστό μη σχετικότητας που παρουσιάζεται στον εν λόγω πίνακα.

Βάσει μιας απλής ανάλυσης περιεχομένου⁵⁷ που διενεργήσαμε σε αυτά τα items-προτάσεις, βρήκαμε τις εξής κατηγορίες στις οποίες υπάγονται οι «άσχετες» αυτές προτάσεις:

- **Σωματικές ενοχλήσεις ή μη ενοχλήσεις.** Στην κατηγορία αυτή υπάγονται εκείνες οι προτάσεις του MMPI που σχετίζονται με συμπτώματα και ενοχλήσεις του ατόμου που εδράζονται στο σώμα του. Επίσης, συμπεριλαμβάνονται και ποικίλες διαπιστώσεις περί αρτιότητας και μη αρτιότητας φυσιολογικών ικανοτήτων του ατόμου (π.χ. τα χέρια μου και τα πόδια μου είναι συνήθως αρκετά ζεστά, Πολύ σπάνια αισθάνομαι πόνους στο σβέρκο, Ποτέ δεν έκανα εμετό με αίμα ούτε έβγαλα αίμα βήχοντας, Ποτέ μου δε λιποθύμησα, Μπορώ να διαβάζω για πολύ ώρα χωρίς να κουράζονται τα μάτια μου, Δεν είχα ποτέ δυσκολίες να κρατώ την ισορροπία μου όταν περπατώ, Η όρασή μου είναι τόσο καλή όσο ήταν εδώ και πολλά χρόνια, Δε δυσκολεύομαι να καταπιώ, Δεν αισθάνομαι συχνότερα από τους άλλους την ανάγκη να ουρήσω, Ποτέ δεν παρατήρησα αίμα στα ούρα μου, Ποτέ δε βλέπω τα πράγματα διπλά (δηλαδή ένα αντικείμενο δε μου φαίνεται ποτέ σαν δύο, χωρίς να μπορώ να το δω σαν ένα), Πιστεύω ότι η όσφρησή μου είναι τόσο καλή όσο και των άλλων ανθρώπων, Δεν υποφέρω από ρεψίματα, Αισθάνομαι το στόμα μου στεγνό σχεδόν πάντα, Ποτέ δεν είχα παράλυση στο πρόσωπο, Δεν είχα ποτέ κόπραννα μαύρα ή σαν πίσσα).
- **Επαγγελματικές και μη ενασχολήσεις.** Στην εν λόγω κατηγορία υπάγονται οι προτάσεις εκείνες οι οποίες αναφέρονται σε προτιμήσεις του ατόμου σχετικά με τις ενασχολήσεις και τα χόμπι του ελεύθερου του χρόνου, τις καθημερινές του συνήθειες, αλλά και διάφορες προσωπικές προτιμήσεις περί επαγγελματικών, αυτή τη φορά, ενασχολήσεων (π.χ. Δε διαβάζω κάθε μέρα το κύριο άρθρο της εφημερίδας, Μου αρέσει ή μου άρεσε πολύ το ψάρεμα, Αν ήμουν δημοσιογράφος, θα μου άρεσε πολύ να γράφω αθλητικά νέα, Νομίζω πως θα μου άρεσε η δουλειά του ράφτη, Μου αρέσει να διαβάζω Ιστορία, Μου αρέσει να επιδιορθώνω την κλειδαριά μιας πόρτας, Μου αρέσει να διαβάζω επιστημονικά θέματα, Εάν ήμουν καλλιτέχνης θα μου άρεσε να ζωγραφίζω παιδιά, Μου αρέσει πάρα πολύ η ιππασία, Προτιμώ τα περιπετειώδη διηγήματα από τα αισθηματικά).

⁵⁷ Βλ. σελ. 66.

- **Υπερβολικές συνήθειες.** Η κατηγορία αυτή αναφέρεται σε μάλλον ιδεοψυχαναγκαστικά συμπτώματα (π.χ. Πίνω μια υπερβολική ποσότητα νερού καθημερινά).
- **Ονειροπολήσεις.** Αναφέρεται σε ποικίλα όνειρα που εκφράζονται στις προτάσεις και που το άτομο, μέσα από τις τελευταίες, εκφράζει την επιθυμία να τα ικανοποιήσει (π.χ. Αν ήμουν δημοσιογράφος, θα μου άρεσε πολύ να γράφω αθλητικά νέα, Θα μου άρεσε να κυνηγώ λιοντάρια στην Αφρική, Εάν ήμουν καλλιτέχνης θα μου άρεσε να ζωγραφίζω παιδιά).
- **Θρησκευτική θεματολογία.** Εδώ εντάσσονται θέματα που σχετίζονται με τη Χριστιανική θρησκεία και συνάδουν –γι' αυτό άλλωστε και συμπεριλαμβάνονται στο παθολογικό διαγνωστικό τεστ προσωπικότητας MMPI– με συμπτώματα του λεγόμενου θρησκευτικού παραληρήματος (π.χ. Ο Χριστός έκανε θαύματα όπως τη μετατροπή του νερού σε κρασί).
- **Άσχετες διαπιστώσεις.** Σε αυτή την κατηγορία εντάσσονται ορισμένες άσχετες διαπιστώσεις. Αυτή η μη σχετικότητα δεν έχει να κάνει μόνο με τις υπόλοιπες κατηγορίες της ανάλυσης περιεχομένου αλλά και με το κατεξοχήν ερωτηματολόγιο προσωπικότητας MMPI, με τη γενικότερη φιλοσοφία των προτάσεων του οποίου δεν έχουν καμία σχέση (π.χ. Πιστεύω ότι ο Γκάντι ήταν σπουδαιότερος άντρας από τον Ναπολέοντα).
- **Παλιμπαιδισμοί.** Τέλος, στην εν λόγω κατηγορία εντάσσονται προτάσεις που συνάδουν με συμπτώματα παλιμπαιδισμού (π.χ. Μου άρεσε το παραμύθι "η Χιονάτη και οι επτά νάνοι", Μου άρεσε να παίζω κουτσό).

Συμπερασματικά, θα μπορούσαμε να σχολιάσουμε ότι οι μη σχετικές με τα τρία μεγέθη του X-Model προτάσεις του MMPI απετέλεσαν αυτές που η θεματολογία τους άπτεται σωματόμορφων συμπτωμάτων, συμπτωμάτων αρρωσιών αλλά και ψυχοσωματικών εκδηλώσεων, συμπτωμάτων, δηλαδή, που ναι μεν είναι ψυχογενή αλλά εκδηλώνεται σωματικά. Κάτι τέτοιο καταδεικνύεται όχι μόνο από το μεγαλύτερο πλήθος των προτάσεων αυτής της κατηγορίας συγκριτικά με τις υπόλοιπες της ανάλυσης περιεχομένου, αλλά και από τη μεγάλη ποσοστιαία αριθμητική τιμή μη σχετικότητάς τους.

Αριθμός στο MMPI	Πρόταση	Ποσοστό (%) μη σχετικότητας
7	Τα χέρια μου και τα πόδια μου είναι συνήθως αρκετά ζεστά	52,94
60	Δε διαβάζω κάθε μέρα το κύριο άρθρο της εφημερίδας	52,94
68	Πολύ σπάνια αισθάνομαι πόνους στο σβέρκο	55,68
130	Ποτέ δεν έκανα εμετό με αίμα ούτε έβγαλα αίμα βήχοντας	61,76

174	Ποτέ μου δε λιποθύμησα	55,56
188	Μπορώ να διαβάζω για πολύ ώρα χωρίς να κουράζονται τα μάτια μου	55,56
192	Δεν είχα ποτέ δυσκολίες να κρατώ την ισορροπία μου όταν περπατώ	55,56
274	Η όρασή μου είναι τόσο καλή όσο ήταν εδώ και πολλά χρόνια	50,00
279	Πίνω μια υπερβολική ποσότητα νερού καθημερινά	55,56
283	Αν ήμουν δημοσιογράφος, θα μου άρεσε πολύ να γράφω αθλητικά νέα	55,56
295	Μου άρεσε το παραμύθι "η Χιονάτη και οι επτά νάνοι"	55,56
405	Δε δυσκολεύομαι να καταπιώ	54,71
423	Μου αρέσει ή μου άρεσε πολύ το ψάρεμα	55,56
463	Μου άρεσε να παίζω κουτσό	55,56
474	Δεν αισθάνομαι συχνότερα από τους άλλους την ανάγκη να ουρήσω	55,56
483	Ο Χριστός έκανε θαύματα όπως τη μετατροπή του νερού σε κρασί	55,56
486	Ποτέ δεν παρατήρησα αίμα στα ούρα μου	70,47
496	Ποτέ δε βλέπω τα πράγματα διπλά (δηλαδή ένα αντικείμενο δε μου φαίνεται ποτέ σαν δύο, χωρίς να μπορώ να το δω σαν ένα)	50,00
508	Πιστεύω ότι η όσφρησή μου είναι τόσο καλή όσο και των άλλων ανθρώπων	55,56
513	Πιστεύω ότι ο Γκάντι ήταν σπουδαιότερος άντρας από τον Ναπολέοντα	51,78
533	Δεν υποφέρω από ρεψίματα	70,59
535	Αισθάνομαι το στόμα μου στεγνό σχεδόν πάντα	55,56
537	Θα μου άρεσε να κυνηγώ λιοντάρια στην Αφρική	50,00
538	Νομίζω πως θα μου άρεσε η δουλειά του ράφτη	55,56
540	Ποτέ δεν είχα παράλυση στο πρόσωπο	51,78
542	Δεν είχα ποτέ κόπρανα μαύρα ή σαν πίσσα	70,47
546	Μου αρέσει να διαβάζω Ιστορία	55,56
550	Μου αρέσει να επιδιορθώνω την κλειδαριά μιας πόρτας	54,71
552	Μου αρέσει να διαβάζω επιστημονικά θέματα	50,00
554	Εάν ήμουν καλλιτέχνης θα μου άρεσε να ζωγραφίζω παιδιά	50,00
561	Μου αρέσει πάρα πολύ η ιππασία	54,71
563	Προτιμώ τα περιπετειώδη διηγήματα από τα αισθηματικά	50,00
Σύνολο	52 items (5,7% των συνολικών items)	

Πίνακας 10 Προτάσεις ερωτηματολογίου προσωπικότητας MMPI που κρίθηκαν από τα υποκείμενα-κριτές άσχετες με τα τρία μεγέθη του X-Model (Ψ-K-T): κριτήριο μη σχετικότητας ήταν $\geq 50\%$ ή ≥ 17 επιλογών της στήλης «Α» στον χορηγηθέντος ερωτηματολογίου

Παρακάτω, στον πίνακα 11, παρουσιάζονται οι προτάσεις εκείνες του MMPI οι οποίες απαντήθηκαν από το σύνολο των υποκειμένων-κριτών που συμμετείχαν στην έρευνα. Με άλλα λόγια, σε αυτές τις προτάσεις ακόμα και ο τελευταίος εκ των 34 συμμετεχόντων συμπλήρωσε τον, κατά τη γνώμη του, βαθμό σχετικότητάς τους με τα Ψ, Κ και Τα, χρησιμοποιώντας τη δεκαβάθμια κλίμακα. Τέλος, δίπλα σε κάθε πρόταση υπάρχει και ο παράγοντας/-ες του X-Model που πριμοδοτούνται από κάθε πρόταση.

Με μια απλή ανάλυση περιεχομένου που διενεργήσαμε καταλήξαμε στις παρακάτω κατηγορίες:

- **Εργασιακές διαπροσωπικές σχέσεις.** Σε αυτή την κατηγορία υπάγονται οι προτάσεις εκείνες που αφορούν στο καθαυτό εργασιακό περιβάλλον του ατόμου ή ακόμα και σε διαπιστώσεις του τελευταίου περί αδικιών στην εργασία του (π.χ. Πιστεύω ότι αν δεν μου έφερναν εμπόδια οι άλλοι, θα ήμουν πιο πετυχημένος, Συχνά ήμουν υποχρεωμένος να παίρνω διαταγές από κάποιον που ήξερε λιγότερα πράγματα από μένα, Όταν αναλαμβάνω μια καινούργια δουλειά, θέλω να μου πει κάποιος με ποιον να τα έχω καλά).
- **Γενικότερες «φυσιολογικές» ή «παθολογικές» διαπροσωπικές σχέσεις.** Εδώ εντάσσονται οι προτάσεις που περιγράφουν εκφάνσεις της καθημερινής διαπροσωπικής επικοινωνίας, διάφορα προκύπτοντα προβλήματα και παράπονα όσον αφορά στις διαπροσωπικές επαφές, καθώς και διαπιστώσεις περί της αρτιότητας ή μη διαπροσωπικών σχέσεων (π.χ. Κανένας δε φαίνεται να με καταλαβαίνει, Όταν είμαι με άλλους ανθρώπους μ' ενοχλούν τα πολύ περίεργα πράγματα που ακούω, Προτιμώ να προσπερνώ παλιούς συμμαθητές μου ή ανθρώπους που γνωρίζω αλλά που έχω πολύ καιρό να τους δω, εκτός αν μου μιλήσουν αυτοί πρώτοι, Είμαι αγαπητός στους περισσότερους ανθρώπους που με γνωρίζουν, Μπαίνω εύκολα σε παρέες, Μερικές φορές επιμένω για κάτι τόσο, που οι άλλοι χάνουν την υπομονή τους με μένα, Χρειάζεται συνήθως πολύ συζήτηση για να πείσει κανείς τους άλλους για την αλήθεια, Μερικοί άνθρωποι είναι τόσο αυταρχικοί, ώστε αισθάνομαι να θέλω να κάνω εντελώς το αντίθετο από ό,τι ζητούν, παρόλο που ξέρω ότι έχουν δίκιο, Συχνά βρίσκω ότι είναι απαραίτητο να ορθώσω το ανάστημά μου για κάτι που πιστεύω σωστό, Όταν τρώω στο σπίτι μου, οι τρόποι μου δεν είναι τόσο καλοί όσο όταν είμαι έξω με συντροφιά, Μου αρέσει να γνωρίζω σπουδαίους ανθρώπους γιατί αυτό με κάνει να αισθάνομαι κι εγώ σπουδαίος, Δεν αισθάνομαι άνετα να κάνω νούμερο σε μία φιλική συγκέντρωση ακόμα και όταν οι άλλοι κάνουν το ίδιο, Όταν βρίσκομαι με άλλους, δυσκολεύομαι να βρω τα κατάλληλα θέματα για συζήτηση, Δε συνηθίζω να απευθύνω το λόγο στους άλλους εκτός αν μου μιλήσουν αυτοί, Συχνά αλλάζω δρόμο, για ν' αποφύγω να συναντήσω κάποιον, Έχω την τάση να είμαι επιφυλακτικός με τους ανθρώπους που έχουν μία στάση περισσότερο φιλική απέναντί μου από εκείνη που θα περίμενα, Μερικές φορές έμεινα μακριά από ένα πρόσωπο, γιατί φοβήθηκα ότι θα κάνω ή θα πω κάτι για το οποίο ίσως μετάνιωνα αργότερα, Όταν κανείς λέει ανόητα πράγματα ή μιλάει για κάτι που αγνοεί τελείως και που εγώ γνωρίζω,

προσπαθώ να τον διορθώσω, Συνεννοούμαι συνήθως με "ανοιχτά χαρτιά" με τους ανθρώπους που προσπαθώ να διορθώσω ή να τους κάνω καλύτερους, Μου αρέσουν τα πάρτυ και οι κοινωνικές σχέσεις)

- **Σεξουαλική ζωή.** Στην εν λόγω κατηγορία, εντάσσονται προτάσεις που περιγράφουν το σεξουαλικό βίο του ατόμου (π.χ. Η σεξουαλική μου ζωή είναι ικανοποιητική).
- **Οικογενειακή «παθολογία» και γενικότερο οικογενειακό πλαίσιο.** Η συγκεκριμένη κατηγορία της ανάλυσης περιεχομένου αποτελείται από προτάσεις που περιγράφουν την οικογενειακή ζωή και συμβίωση, καθώς και προβλήματα της οικογενειακής εστίας (π.χ. Κατά καιρούς έχω αισθανθεί έντονα την επιθυμία να φύγω από το σπίτι μου, Η οικογένειά μου δεν είναι ευχαριστημένη με τη δουλειά που έχω διαλέξει (ή με το επάγγελμα που σκοπεύω να διαλέξω), Έχω πολύ λίγους καβγάδες με μέλη της οικογένειάς μου, Όταν τρώω στο σπίτι μου, οι τρόποι μου δεν είναι τόσο καλοί όσο όταν είμαι έξω με συντροφιά, Οι δικόι μου με μεταχειρίζονται περισσότερο σαν παιδί παρά σαν μεγάλο, Οι γονείς μου έχουν συχνά αποδοκιμάσει τις συναναστροφές μου, Ήμουν τελείως ανεξάρτητος και ελεύθερος από κάθε οικογενειακό κανόνα).
- **Στρατηγικές αντιμετώπισης δύσκολων καταστάσεων.** Εδώ ανήκουν προτάσεις που περιγράφουν κάποια τεχνάσματα που υποβοηθούν το άτομο να βγει από τη δύσκολη θέση (π.χ. Όταν βρίσκομαι σε δύσκολη θέση, πιστεύω πως είναι σίγουρα καλύτερο να κρατώ το στόμα μου κλειστό).
- **Ομαδική υπαγωγή.** Την εν λόγω κατηγορία συναποτελούν προτάσεις σχετικές με κατηγορικές ομαδικές υπαγωγές των ατόμων (π.χ. Όταν ήμουν παιδί ανήκα σε μια παρέα ή ομάδα που προσπαθούσε να διατηρηθεί ενωμένη ό,τι κι αν συνέβαινε).
- **Φιλία.** Η κατηγορία αυτή περιγράφεται από προτάσεις που επικεντρώνονται στις φιλικές σχέσεις (π.χ. Μπαίνω εύκολα σε παρέες, Όταν ήμουν παιδί ανήκα σε μια παρέα ή ομάδα που προσπαθούσε να διατηρηθεί ενωμένη ό,τι κι αν συνέβαινε, Δεν μου είναι δύσκολο να ζητώ βοήθεια από φίλους μου, ακόμα και εάν δεν μπορώ να τους ανταποδώσω την εξυπηρέτηση, Μπορώ να είμαι φίλος με ανθρώπους που κάνουν πράγματα που εγώ πιστεύω ότι δεν είναι σωστά, Οι σκοτούρες μου φαίνεται να εξαφανίζονται όταν μπαίνω σε μια παρέα από χαρούμενους φίλους)
- **Εσωστρέφεια – μοναχικότητα.** Αποτελείται από προτάσεις που περιγράφουν το μοναχικό ψυχισμό των ατόμων, την έλλειψη αυτοπεποίθησης, καθώς και τα διάφορα προβλήματα που προκύπτουν από

την ατομική εσωστρέφεια (π.χ. Μου λείπει σίγουρα η αυτοπεποίθηση, Δεν είμαι ποτέ πιο ευτυχής παρά όταν είμαι μόνος, Ακόμα και όταν είμαι με άλλους, νιώθω μόνος τον περισσότερο καιρό).

- **Φοβική απαλλαγή και μη απαλλαγή.** Εδώ περιγράφονται προτάσεις που συνάδουν με φοβικά αντικείμενα που αντιμετωπίζουν τα άτομα, αλλά και με διαπιστώσεις απαλλαγής από τέτοιου είδους φοβίες (π.χ. Προτιμώ να προσπερνώ παλιούς συμμαθητές μου ή ανθρώπους που γνωρίζω αλλά που έχω πολύ καιρό να τους δω, εκτός αν μου μιλήσουν αυτοί πρώτοι, Μου λείπει σίγουρα η αυτοπεποίθηση, Συχνά βρίσκω ότι είναι απαραίτητο να ορθώσω το ανάστημά μου για κάτι που πιστεύω σωστό, Δε μ' ενοχλεί το τι σκέπτονται οι άλλοι για μένα, Δυσκολεύομαι πολύ ν' ανοίξω συζήτηση με ανθρώπους που συναντώ για πρώτη φορά, Στο σχολείο μου ήταν πολύ δύσκολο να μιλώ μπροστά στην τάξη, Έχω την τάση να είμαι επιφυλακτικός με τους ανθρώπους που έχουν μία στάση περισσότερο φιλική απέναντί μου από εκείνη που θα περίμενα, Δε φοβάμαι να μπω μέσα σε μια αίθουσα όπου βρίσκονται συγκεντρωμένα και μιλάνε άλλα πρόσωπα, Δεν με πειράζει να γνωρίζω ξένους ανθρώπους, Μερικές φορές μου είναι δύσκολο να υπερασπίσω τα δικαιώματά μου γιατί είμαι πολύ ντροπαλός, Δε θα αισθανόμουν στενόχωρα εάν σε μια συγκέντρωση με καλούσαν ν' αρχίσω μια συζήτηση ή να πω τη γνώμη μου για κάτι που ξέρω καλά).
- **Ασκούμενη διαπροσωπική επιρροή.** Τέλος, η εν λόγω κατηγορία εμπεριέχει προτάσεις οι οποίες κάνουν λόγο για μια ασκούμενη διατομική επιρροή που ωθεί το άτομο στην αλλαγή στάσης και συμπεριφοράς (π.χ. Η συμπεριφορά μου καθορίζεται σ' ένα μεγάλο βαθμό από τις συνήθειες αυτών που είναι γύρω μου, Δεν αισθάνομαι άνετα να κάνω νούμερο σε μία φιλική συγκέντρωση ακόμα και όταν οι άλλοι κάνουν το ίδιο, Είμαι ικανός να παραιτηθώ από κάτι που θέλω να κάνω, επειδή οι άλλοι βρίσκουν ότι δεν ακολουθώ το σωστό δρόμο, Μπορούν εύκολα οι άλλοι να με κάνουν να αλλάξω γνώμη ακόμα και όταν πιστεύω ότι είχα αποφασίσει για ένα θέμα).

Αξίζει να αναφερθεί ότι οι πριμοδοτούμενοι κάθε φορά παράγοντες (Ψ-Κ-Τ) είναι μοιρασμένοι στις εν λόγω προτάσεις, αφού η συχνότητα των πριμοδοτήσεων του Ψ ήταν 9, του Κ ήταν 7 και του Τ ήταν 8, ενώ υπήρχε ένα ζεύγος ΚΤ και ένα ΨΚ.

Συμπερασματικά, θα λέγαμε ότι η κατηγορία η οποία κυριαρχεί στις προτάσεις, οι οποίες βαθμολογήθηκαν στους τρεις παράγοντες και από τα 34 υποκείμενα-κριτές, ήταν η «γενικότερες “φυσιολογικές” ή “παθολογικές” διαπροσωπικές σχέσεις». Οι συμμετέχοντες, με άλλα λόγια, θεώρησαν ότι οι προτάσεις που αφορούσαν τις εκφάνσεις των διαπροσωπικών σχέσεων σχετίζονταν

με τους παράγοντες του X-Model και τις βαθμολόγησαν χωρίς να πριμοδοτούν ιδιαίτερα κάποιον από τους τρεις αυτούς παράγοντες.

Αριθμός στο MMPI	Πρόταση	Πριμοδοτούμενο μέγεθος (Ψ-Κ-Τ)
19	Όταν αναλαμβάνω μια καινούργια δουλειά, θέλω να μου πει κάποιος με ποιον να τα έχω καλά	Κ (Μ.Ο.: 1,00 / Τ.Α.: 1,00) Τ (Μ.Ο.: 1,00 / Τ.Α.: 1,00)
20	Η σεξουαλική μου ζωή είναι ικανοποιητική	Ψ (Μ.Ο.: 1,00 / Τ.Α.: 1,00)
21	Κατά καιρούς έχω αισθανθεί έντονα την επιθυμία να φύγω από το σπίτι μου	Ψ (Μ.Ο.: 1,00 / Τ.Α.: 1,00)
24	Κανένας δε φαίνεται να με καταλαβαίνει	Ψ (Μ.Ο.: 1,00 / Τ.Α.: 1,00) Τ (Μ.Ο.: 1,00 / Τ.Α.: 1,00)
26	Όταν βρίσκομαι σε δύσκολη θέση, πιστεύω πως είναι σίγουρα καλύτερο να κρατώ το στόμα μου κλειστό	Τ (Μ.Ο.: 1,00 / Τ.Α.: 1,00)
35	Πιστεύω ότι αν δεν μου έφερναν εμπόδια οι άλλοι, θα ήμουν πιο πετυχημένος	Κ (Μ.Ο.: 1,00 / Τ.Α.: 1,00)
42	Η οικογένειά μου δεν είναι ευχαριστημένη με τη δουλειά που έχω διαλέξει (ή με το επάγγελμα που σκοπεύω να διαλέξω)	-
48	Όταν είμαι με άλλους ανθρώπους μ' ενοχλούν τα πολύ περίεργα πράγματα που ακούω	-
52	Προτιμώ να προσπερνώ παλιούς συμμαθητές μου ή ανθρώπους που γνωρίζω αλλά που έχω πολύ καιρό να τους δω, εκτός αν μου μιλήσουν αυτοί πρώτοι	Τ (Μ.Ο.: 1,00 / Τ.Α.: 1,00)
54	Είμαι αγαπητός στους περισσότερους ανθρώπους που με γνωρίζουν	Τ (Μ.Ο.: 1,00 / Τ.Α.: 1,00)
57	Μπαίνω εύκολα σε παρέες	Τ (Μ.Ο.: 1,00 / Τ.Α.: 1,00)
59	Συχνά ήμουν υποχρεωμένος να παίρνω διαταγές από κάποιον που ήξερε λιγότερα πράγματα από μένα	-
64	Μερικές φορές επιμένω για κάτι τόσο, που οι άλλοι χάνουν την υπομονή τους με μένα	-
86	Μου λείπει σίγουρα η αυτοπεποίθηση	Ψ (Μ.Ο.: 1,00 / Τ.Α.: 1,00)
89	Χρειάζεται συνήθως πολύ συζήτηση για να πείσει κανείς τους άλλους για την αλήθεια	-
96	Έχω πολύ λίγους κάβγάδες με μέλη της οικογένειάς μου	-
109	Μερικοί άνθρωποι είναι τόσο αυταρχικοί, ώστε αισθάνομαι να θέλω να κάνω εντελώς το αντίθετο από ό,τι ζητούν, παρόλο που ξέρω ότι έχουν δίκιο	-
112	Συχνά βρίσκω ότι είναι απαραίτητο να ορθώσω το ανάστημά μου για κάτι που πιστεύω σωστό	Κ (Μ.Ο.: 1,00 / Τ.Α.: 1,00)
120	Όταν τρώω στο σπίτι μου, οι τρόποι μου δεν είναι τόσο καλοί όσο όταν είμαι έξω με συντροφιά	-
141	Η συμπεριφορά μου καθορίζεται σ' ένα μεγάλο βαθμό από τις συνήθειες αυτών που είναι γύρω μου	Κ (Μ.Ο.: 1,00 / Τ.Α.: 1,00)
143	Όταν ήμουν παιδί ανήκα σε μια παρέα ή ομάδα που προσπαθούσε να διατηρηθεί ενωμένη ό,τι κι αν συνέβαινε	-
165	Μου αρέσει να γνωρίζω σπουδαιούς ανθρώπους γιατί αυτό με κάνει να αισθάνομαι κι εγώ σπουδαίος	Ψ (Μ.Ο.: 1,00 / Τ.Α.: 1,00)
170	Δε μ' ενοχλεί το τι σκέπτονται οι άλλοι για μένα	Ψ (Μ.Ο.: 1,00 / Τ.Α.: 1,00) Κ (Μ.Ο.: 1,00 / Τ.Α.: 1,00)
171	Δεν αισθάνομαι άνετα να κάνω νούμερο σε μία φιλική συγκέντρωση ακόμα και όταν οι άλλοι κάνουν το ίδιο	Ψ (Μ.Ο.: 1,00 / Τ.Α.: 1,00)
180	Δυσκολεύομαι πολύ ν' ανοίξω συζήτηση με ανθρώπους που συναντώ για πρώτη φορά	Τ (Μ.Ο.: 1,00 / Τ.Α.: 1,00)
212	Οι δικόι μου με μεταχειρίζονται περισσότερο σαν παιδί παρά σαν μεγάλο	-
216	Υπάρχει πολύ λίγος σύνδεσμος και αγάπη στην οικογένειά μου συγκριτικά με άλλες οικογένειες	Ψ (Μ.Ο.: 1,00 / Τ.Α.: 1,00)
222	Δεν μου είναι δύσκολο να ζητώ βοήθεια από φίλους μου, ακόμα και εάν δεν μπορώ να τους ανταποδώσω την εξυπηρέτηση	-
224	Οι γονείς μου έχουν συχνά αποδοκιμάσει τις συναναστροφές μου	-
235	Ήμουν τελείως ανεξάρτητος και ελεύθερος από κάθε οικογενειακό κανόνα	-
253	Μπορώ να είμαι φίλος με ανθρώπους που κάνουν πράγματα που εγώ πιστεύω ότι δεν	

	είναι σωστά	K (M.O.: 1,00 / T.A.: 1,00)
267	Όταν βρίσκομαι με άλλους, δυσκολεύομαι να βρω τα κατάλληλα θέματα για συζήτηση	-
286	Δεν είμαι ποτέ πιο ευτυχής παρά όταν είμαι μόνος	Ψ (M.O.: 1,00 / T.A.: 1,00)
292	Δε συνηθίζω να απευθύνω το λόγο στους άλλους εκτός αν μου μιλήσουν αυτοί	-
304	Στο σχολείο μου ήταν πολύ δύσκολο να μιλώ μπροστά στην τάξη	-
305	Ακόμα και όταν είμαι με άλλους, νιώθω μόνος τον περισσότερο καιρό	Ψ (M.O.: 1,00 / T.A.: 1,00)
344	Συχνά αλλάζω δρόμο, για ν' αποφύγω να συναντήσω κάποιον	-
348	Έχω την τάση να είμαι επιφυλακτικός με τους ανθρώπους που έχουν μία στάση περισσότερο φιλική απέναντί μου από εκείνη που θα περίμενα	-
353	Δε φοβάμαι να μπω μέσα σε μια αίθουσα όπου βρίσκονται συγκεντρωμένα και μιλάνε άλλα πρόσωπα	-
366	Ακόμα κι όταν είμαι με άλλους, νιώθω μόνος τον περισσότερο καιρό	-
368	Μερικές φορές έμεινα μακριά από ένα πρόσωπο, γιατί φοβήθηκα ότι θα κάνω ή θα πω κάτι για το οποίο ίσως μετάνιωνα αργότερα	-
380	Όταν κανείς λέει ανόητα πράγματα ή μιλάει για κάτι που αγνοεί τελείως και που εγώ γνωρίζω, προσπαθώ να τον διορθώσω	-
443	Είμαι ικανός να παραιτηθώ από κάτι που θέλω να κάνω, επειδή οι άλλοι βρίσκουν ότι δεν ακολουθώ το σωστό δρόμο	-
451	Οι σκοτούρες μου φαίνεται να εξαφανίζονται όταν μπαίνω σε μια παρέα από χαρούμενους φίλους	-
479	Δεν με πειράζει να γνωρίζω ξένους ανθρώπους	-
495	Συνεννοούμαι συνήθως με "ανοιχτά χαρτιά" με τους ανθρώπους που προσπαθώ να διορθώσω ή να τους κάνω καλύτερους	-
509	Μερικές φορές μου είναι δύσκολο να υπερασπίσω τα δικαιώματά μου γιατί είμαι πολύ ντροπαλός	-
521	Δε θα αισθανόμουν στενόχωρα εάν σε μια συγκέντρωση με καλούσαν ν' αρχίσω μια συζήτηση ή να πω τη γνώμη μου για κάτι που ξέρω καλά	T (M.O.: 1,00 / T.A.: 1,00)
531	Μπορούν εύκολα οι άλλοι να με κάνουν να αλλάξω γνώμη ακόμα και όταν πιστεύω ότι είχα αποφασίσει για ένα θέμα	-
547	Μου αρέσουν τα πάρτυ και οι κοινωνικές σχέσεις	-
564	Είμαι ικανός να εγκαταλείψω κάτι που θέλω να κάνω, όταν οι άλλοι βρίσκουν ότι δεν αξίζει τον κόπο	K (M.O.: 1,00 / T.A.: 1,00)
Σύνολο	51 items (9% των συνολικών items)	

Πίνακας 11 Προτάσεις του ερωτηματολογίου προσωπικότητας MMPI που απαντήθηκαν από το σύνολο των υποκειμένων-κριτών (δεν απαντήθηκε καμία ως «Άσχετη»). Πρόσθετες πληροφορίες δίνονται για το μέγεθος που προμοδοτεί κάθε πρόταση, συνοδευόμενο από το μέσο όρο (M.O.) και την τυπική του απόκλιση (T.A.)

Στον πίνακα 12, που έπεται, παρουσιάζεται μια προτεινόμενη, βάσει των αποτελεσμάτων της πιλοτικής αυτής έρευνας, κλίμακα παράγοντα εσωτερικής-ενδοατομικής ισορροπίας (Ψ). Εδώ επιχειρείται η δόμηση μιας κλίμακας, συναποτελούμενης από τις προτάσεις εκείνες στις οποίες οι συμμετέχοντες σκόραραν υψηλά στον παράγοντα Ψ.

Μετά από τη διενέργεια ανάλυσης περιεχομένου, προέκυψαν οι παρακάτω κατηγορίες που συνοψίζουν τη θεματολογία της «κλίμακας Ψ»:

- **Σωματικές εκδηλώσεις.** Στην εν λόγω κατηγορία εμπίπτουν προτάσεις που σχετίζονται με σωματικές εκδηλώσεις, όπως συμπτώματα που

εδράζονται σωματικά, η τροφή, η σωματική διάθεση (π.χ. Έχω καλή όρεξη, Τον περισσότερο καιρό αισθάνομαι ένα κόμπιο στο λαιμό μου).

- **Περιβάλλον εντός και εκτός εργασίας.** Εδώ υπάγονται οι προτάσεις εκείνες του MMPI οι οποίες έχουν να κάνουν με τις καθημερινές ενασχολήσεις του ατόμου, τις εργασιακές συνθήκες, τα αισθήματα κοινωνικής αδικίας, τη σεξουαλική ζωή, το “παθολογικό” οικογενειακό περιβάλλον και γενικότερο οικογενειακό πλαίσιο, τα προβλήματα διαπροσωπικών σχέσεων, αξιακές συμπεριφορές, τις διάφορες προτιμήσεις προσωπικής ενασχόλησης, τις καταχρήσεις και κακές έξεις, την ασκούμενη διατομική επιρροή, την κλεπτομανία, την ύπαρξη ή μη αυτοπεποίθησης στο άτομο (π.χ. Η καθημερινή μου ζωή είναι γεμάτη από πράγματα που μ' ενδιαφέρουν, Είμαι σχεδόν το ίδιο ικανός για εργασία όσο ήμουν πάντοτε, Στη δουλειά μου έχω μεγάλη υπερένταση, Είμαι βέβαιος ότι η ζωή με έχει αδικήσει, Η σεξουαλική μου ζωή είναι ικανοποιητική, Κατά καιρούς έχω αισθανθεί έντονα την επιθυμία να φύγω από το σπίτι μου, Κανένας δε φαίνεται να με καταλαβαίνει, Όταν κάποιος μου κάνει κακό, αισθάνομαι ότι πρέπει να του ανταποδώσω τα ίδια εφ' όσον μπορώ, απλώς για λόγους αρχής, Δεν έζησα ως τώρα μια σωστή ζωή, Είμαι ένα σπουδαίο πρόσωπο, Μερικές φορές νιώθω τόση έλξη από τα προσωπικά πράγματα των άλλων, όπως παπούτσια, γάντια κλπ. ώστε να θέλω να τα αγγίξω ή να τα κλέψω αν και δεν θα μου χρησιμεύσουν σε τίποτα, Μου λείπει σίγουρα η αυτοπεποίθηση, Δε μ' ενοχλεί να με κοροϊδεύουν, Ποτέ δεν έκανα κάτι το επικίνδυνο απλώς για ευχαρίστηση, Έχω μέσα μου τον πόθο για περιπλάνηση και ποτέ δεν είμαι ευχαριστημένος παρά μονάχα όταν τριγυρνάω ή ταξιδεύω, Αισθάνομαι ότι πολλές φορές τιμωρήθηκα χωρίς αιτία, Μου αρέσει να γνωρίζω σπουδαίους ανθρώπους γιατί αυτό με κάνει να αισθάνομαι κι εγώ σπουδαίος, Δεν μ' ενοχλεί το τι σκέπτονται οι άλλοι για μένα, Δεν αισθάνομαι άνετα να κάνω νούμερο σε μία φιλική συγκέντρωση ακόμα και όταν οι άλλοι κάνουν το ίδιο, Συχνά πρέπει να κάνω αγώνα για να μη δείχνω ότι είμαι ντροπαλός, Θα ήθελα να μην ήμουν τόσο ντροπαλός, Έχω κάνει κατάχρηση οινόπνευματων ποτών, Υπάρχει πολύ λίγος σύνδεσμος και αγάπη στην οικογένειά μου συγκριτικά με άλλες οικογένειες, Έχω απογοητευθεί από τον έρωτα, Έχω λόγους να ζηλεύω ένα ή περισσότερα μέλη της οικογένειάς μου, Συνήθως περιμένω ότι θα πετύχω σ' αυτά που κάνω, Δεν με πειράζει που δεν είμαι πιο όμορφος, Όρες ώρες αισθάνομαι μίσος για τα μέλη της οικογένειάς μου που

συνήθως αγαπώ, Μακάρι να μη μ' ενοχλούσαν σκέψεις γύρω από σεξουαλικά ζητήματα, Η ζωή είναι για μένα μια σκληρή προσπάθεια τον περισσότερο καιρό, Κατά καιρούς έχω αισθανθεί έντονα την επιθυμία να φύγω από το σπίτι μου, Η καθημερινή μου ζωή είναι γεμάτη από πράγματα που με ενδιαφέρουν, Πολλά από τα όνειρά μου είναι σεξουαλικού περιεχομένου, Στεναχωριέμαι για χρήματα και για δουλειές, Δεν υπήρξα ποτέ ερωτευμένος (-η) με κανένα (καμία), Σίγουρα είχα περισσότερες έγνοιες απ' ό,τι μου άξιζε, Μερικές φορές διασκεδάζω με το να πληγώνω πρόσωπα που αγαπώ, Αισθάνθηκα μερικές φορές ευχαρίστηση όταν με πλήγωσε ένα πρόσωπο που αγαπούσα, Είναι για μένα ένα είδος αποτυχίας, όταν μαθαίνω την επιτυχία κάποιου που γνωρίζω καλά, Με ενοχλεί να με βλέπει κάποιος όταν εργάζομαι, ακόμα και όταν ξέρω ότι μπορώ να κάνω καλά τη δουλειά μου, Θα ήμουν ευτυχισμένος να ζούσα ολομόναχος σε μια καλύβα στο δάσος ή στο βουνό, Έχω αποκτήσει μία ή περισσότερες κακές συνήθειες τόσο ισχυρές, ώστε να είναι άσκοπο να τις καταπολεμήσω, Σεξουαλικά πράγματα με απηδιάζουν).

- **Νευρωτικά συμπτώματα.** Εδώ ανήκουν προτάσεις που περιγράφουν ιδεοψυχαναγκασμούς, νευρωτικές συμπεριφορές, φοβίες, παρορμητικές συμπεριφορές, άγχος (π.χ. Κάπου κάπου σκέφτομαι πράγματα πολύ άσχημα για να μιλήσω γι' αυτά, Ώρες ώρες με πιάνουν κρίσεις γέλιου ή κλάματος που δεν μπορώ να συγκρατήσω, Ώρες ώρες, μου έρχεται να τα σπάσω όλα, Κάνω πολλά πράγματα για τα οποία μετανιώνω εκ των υστέρων (μετανιώνω για περισσότερα πράγματα ή συχνότερα από ό,τι φαίνεται να μετανιώνουν οι άλλοι), Ώρες ώρες αισθάνομαι μια πολύ ισχυρή ανάγκη να κάνω κάτι καταστρεπτικό ή σκανδαλιστικό, Αντιμετώπισα προβλήματα με τόσες πολλές πιθανές λύσεις, ώστε ήμουν ανίκανος να πάρω μίαν απόφαση, Μερικές φορές όταν δεν αισθάνομαι καλά, γίνομαι δύστροπος, Τον περισσότερο καιρό έχω το αίσθημα ότι έχω κάνει κάτι στραβό ή κακό, Συχνά δεν μπορώ να καταλάβω γιατί είμαι τόσο γκρινιάρης και δύστροπος, Τα περισσότερα βράδια πέφτω για ύπνο χωρίς να με ενοχλούν διάφορες σκέψεις ή ιδέες, Κλαίω εύκολα, Πιάνω τον εαυτό μου πολλές φορές να "σκοτίζεται" για κάτι, Έχω βάλει ένα πρόγραμμα στη ζωή μου που στηρίζεται στο καθήκον και που τηρώ προσεκτικά από τότε, Μερικές φορές εμπόδισα ανθρώπους να κάνουν κάτι, όχι γιατί ήταν κάτι σπουδαίο, αλλά απλώς για ζήτημα αρχής, Θυμώνω εύκολα και μου περνάει γρήγορα, Συχνά αναμασάω δυσάρεστες

σκέψεις, Έχω περιόδους τέτοιου εκνευρισμού ώστε να μην μπορώ να μείνω για πολύ ώρα καθισμένος σε μια καρέκλα, Δυσκολεύομαι να αρχίσω να κάνω κάτι, Μια φορά την εβδομάδα ή και πιο συχνά είμαι ιδιαίτερα ενθουσιώδης, Έχω πολύ λίγους φόβους σε σύγκριση με τους φίλους μου, Κάπου κάπου σκέφτομαι πράγματα πολύ άσχημα για να μιλήσω γι' αυτά, Ώρες ώρες με πιάνουν κρίσεις γέλιου ή κλάματος που δεν μπορώ να συγκρατήσω, Εύκολα χάνω την υπομονή μου με τους άλλους, Αισθάνομαι άγχος για κάποιον ή για κάτι σχεδόν πάντα, Μερικές φορές βρίσκομαι σε τέτοια υπερένταση που μου είναι δύσκολο να κοιμηθώ, Συνήθως πρέπει να σταματήσω και να σκεφτώ προτού κάνω κάτι, ακόμα και για ασήμαντα πράγματα, Κάνω ασυνήθιστες και παράξενες σκέψεις, Χυδαίες λέξεις, συχνά φοβερές λέξεις, έρχονται στο νου μου και δεν μπορώ να απαλλαγώ απ' αυτές, Σχεδόν κάθε μέρα μου συμβαίνει κάτι που με τρομάζει, Δεν αισθάνομαι άνετα μέσα σε κλειστούς χώρους, Συχνά μου λένε ότι είμαι ευέξαπτος, Θα ήθελα να πάψω να στεναχωριέμαι για πράγματα που είπα και που μπορεί να πλήγωσαν τα αισθήματα των άλλων, Η κατειγίδα με τρομοκρατεί, Συχνά δε βιάζομαι να πάρω μια απόφαση, την αφήνω να ωριμάσει, Μερικές φορές έχω φτάσει σε σημείο εξάντλησης, γιατί είχα αναλάβει πολλά πράγματα μαζί, Είμαι ικανός να αισθάνομαι τις απογοητεύσεις τόσο έντονα, ώστε να μην μπορώ πια να τις βγάλω από το μυαλό μου, Ανησυχώ πολύ όταν σκέφτομαι δυστυχίες που μπορεί να συμβούν, Πολλές φορές την εβδομάδα αισθάνομαι ότι κάτι τρομερό πρόκειται να συμβεί, Δειλιάζω να αντιμετωπίσω μια κρίσιμη κατάσταση ή δυσκολία).

- **Σχιζοφρενικά-ψυχωτικά συμπτώματα.** Στη συγκεκριμένη κατηγορία ανάλυσης περιεχομένου εντάσσονται προτάσεις που περιγράφουν σχιζοφρενικές και ψυχωτικές συμπεριφορές, συμπτώματα και ενδείξεις, μορφές θρησκευτικού παραληρήματος (π.χ. Μερικές φορές κατέχομαι από κακά πνεύματα, Είχα πολύ παράξενες και περίεργες εμπειρίες, Η ψυχή μου ορισμένες φορές εγκαταλείπει το σώμα μου, Βλέπω πράγματα, ζώα, ανθρώπους γύρω μου που οι άλλοι δεν βλέπουν, Πιστεύω στη δευτέρα παρουσία του Χριστού, Τον περισσότερο καιρό έχω το αίσθημα ότι έχω κάνει κάτι στραβό ή κακό, Πιστεύω ότι γίνεται μια συνομωσία εναντίον μου, Πιστεύω ότι με παρακολουθούν, Μερικές φορές νιώθω πως θέλω να βλάψω τον εαυτό μου ή κάποιον άλλο, Κάποιος προσπάθησε να με δηλητηριάσει, Υπάρχει κάτι που δεν πάει καλά στο μυαλό μου, Φοβάμαι ότι θα τρελαθώ, Ακούω συχνά φωνές χωρίς να ξέρω από που

έρχονται, Πιστεύω ότι οι αμαρτίες μου είναι ασυγχώρητες, Είχα κάποτε κρίσεις κατά τις οποίες το μυαλό μου και κάθε δραστηριότητά μου σταματούσε και δεν ήξερα τι συνέβαινε γύρω μου, Κάποιος ελέγχει τη σκέψη μου, Κάποιος έχει προσπαθήσει να επηρεάσει τη σκέψη μου, Είχα πολύ παράξενες και περίεργες εμπειρίες, Μου αξίζει να τιμωρηθώ σκληρά για τις αμαρτίες μου, Είμαι ένα ειδικός απεσταλμένος του Θεού, Μου φαίνεται μερικές φορές ότι κοντεύω να διαλυθώ, Όταν βρίσκομαι σ' ένα μέρος ψηλά, μου έρχεται να πηδήξω κάτω).

- **Κατάθλιψη.** Εδώ εμπíπτουν προτάσεις που συνάδουν με καταθλιπτικά συμπτώματα και διαθέσεις, με προσωπική απόσυρση ή μη, με εσωστρέφεια και μοναχικότητα (π.χ. Τον περισσότερο καιρό αισθάνομαι μελαγχολικός, Μου είναι δύσκολο αυτόν τον καιρό να μην παραιτηθώ από κάθε ελπίδα να γίνω κάποιος, Δε φαίνομαι να νοιάζομαι για ό,τι μου συμβαίνει, Μερικές φορές νιώθω πως θέλω να βλάψω τον εαυτό μου ή κάποιον άλλο, Σίγουρα υπάρχουν στιγμές που αισθάνομαι άχρηστος, Πιστεύω ότι είμαι ένα καταδικασμένο άτομο, Όλα έχουν για μένα "ίδια γεύση" (δεν έχω ενδιαφέρον για τίποτε), Δεν με απασχολεί ποτέ η εμφάνισή μου, Δεν είμαι ποτέ πιο ευτυχής παρά όταν είμαι μόνος, Ακόμα και όταν είμαι με άλλους, νιώθω μόνος τον περισσότερο καιρό, Τον περισσότερο εύχομαι να είχα πεθάνει, Πολύ σπάνια περνώ ώρες μελεγχολίας, Συχνά, ακόμα και όταν όλα πηγαίνουν θαυμάσια για μένα, αισθάνομαι ότι αδιαφορώ για οτιδήποτε, Μου συμβαίνει να σκέφτομαι ότι δεν αξίζω τίποτα, Θα ήμουν ευτυχισμένος να ζούσα ολομόναχος σε μια καλύβα στο δάσος ή στο βουνό, Δεν μπορώ να κάνω τίποτα καλά, Το μέλλον μου φαίνεται χωρίς ελπίδα).
- **Ύπνος.** Στην κατηγορία αυτή υπάγονται προτάσεις οι οποίες αναφέρονται στην έλλειψη ή διατάραξη του ύπνου του ατόμου, στο περιεχόμενο των ονείρων (π.χ. Έχω συχνά εφιάλτες, Ο ύπνος μου είναι ανήσυχος και ταραγμένος, Πολλά από τα όνειρά μου είναι σεξουαλικού περιεχομένου, Είχα περιόδους στη ζωή μου που έχανα τον ύπνο μου από στενοχώρια, Υπήρχαν περίοδοι που είχα τέτοια ενεργητικότητα ώστε για μέρες ο ύπνος να μην μου φαίνεται αναγκαίος).
- **"Υγιεινές" διαπιστώσεις.** Εδώ περιγράφονται προσωπικές διαπιστώσεις περί της φυσιολογικής και υγιούς ζωής του ατόμου (π.χ. Έχω καλή όρεξη, Ξυπνώ φρέσκος και ξεκούραστος τα περισσότερα πρωινά, Είμαι τόσο υγιής όσο και οι περισσότεροι φίλοι μου, Τα αισθήματά μου δεν πληγώνονται εύκολα, Συνήθως αισθάνομαι ότι αξίζει τον κόπο να ζει

κανείς, Στα τελευταία αυτά χρόνια ήμουν καλά τον περισσότερο καιρό, Ποτέ στη ζωή μου δεν αισθάνθηκα τόσο καλά όσο τώρα, Μερικές φορές αισθάνομαι ότι μπορώ να αποφασίσω για κάτι με εξαιρετικά μεγάλη ευκολία, Πιστεύω ότι δεν είμαι πιο νευρικός από ό,τι οι περισσότεροι άλλοι, Έχω απόλυτη εμπιστοσύνη στον εαυτό μου, Μερικές στιγμές είμαι γεμάτος ενεργητικότητα, Είμαι συνήθως ήρεμος και δεν αρπάζομαι εύκολα, Δε φοβάμαι να πάω στο γιατρό, όταν είμαι άρρωστος ή όταν μου έχει συμβεί κάποιο ατύχημα, Υπήρχαν περίοδοι που είχα τέτοια ενεργητικότητα ώστε για μέρες ο ύπνος να μην μου φαίνεται αναγκαίος, Αρκετές φορές ήμουν ο τελευταίος που παραιτήθηκε από την προσπάθεια να κάνει κάτι).

- **Ενδοατομικές συγκρούσεις.** Αποτελείται από προτάσεις που αναφέρονται σε ύπαρξη ή έλλειψη εσωτερικών συγκρούσεων, σε εγωιστικές ή μη εγωιστικές συμπεριφορές (π.χ. Οι πιο σφοδρές μου συγκρούσεις είναι με τον ίδιο μου τον εαυτό, Δεν έχω την τάση να κριτικάρω υπερβολικά τον εαυτό μου).
- **Δυστυχία / ευτυχία.** Εδώ εμπíπτουν προτάσεις που έχουν να κάνουν με δηλώσεις υπερβολικής και μη ευτυχίας ή δυστυχίας στο καθημερινό βίο του ατόμου (π.χ. Θα επιθυμούσα να ήμουν τόσο ευτυχισμένος όσο φαίνονται να είναι οι άλλοι, Είμαι ευτυχισμένος τον περισσότερο καιρό, Μερικές φορές, χωρίς λόγο, ή ακόμα και όταν τα πράγματα δεν πάνε καλά, αισθάνομαι υπερβολική ευτυχία, πετάω από χαρά, Κατά περιόδους αισθάνομαι εξαιρετικά χαρούμενος χωρίς ιδιαίτερη αιτία, Όταν νιώθω πολύ ευτυχισμένος και δραστήριος, κάποιος που είναι μελαγχολικός ή λυπημένος μου τα χαλά όλα, Είχα περιόδους στη ζωή μου που έχανα τον ύπνο μου από στενοχώρια, Πρέπει να παραδεχτώ ότι μερικές φορές μου συνέβη να στενοχωρηθώ υπερβολικά για κάτι που στην πραγματικότητα δεν άξιζε τον κόπο).
- **Σαδισμός.** Εδώ εμπíπτουν προτάσεις που περιγράφουν σαδιστικές συμπεριφορές και σκέψεις (π.χ. Δε με ενοχλεί ιδιαίτερα να βλέπω τα ζώα να υποφέρουν).
- **Διάσπαση προσοχής.** Στην εν λόγω κατηγορία υπάγονται προτάσεις που περιγράφουν διασπαστικές συμπεριφορές των ατόμων (π.χ. Το βρίσκω δύσκολο να συγκεντρωθώ σε κάτι που κάνω ή σε μια εργασία, Δεν μπορώ να συγκεντρωθώ σε κάτι).

- **Διαφυλικά θέματα.** Εδώ εντάσσονται προτάσεις που έχουν να κάνουν με τη σεξουαλική ταυτότητα του ατόμου (π.χ. Συχνά ευχήθηκα να ήμουν κορίτσι (ή αν είστε κορίτσι: ποτέ δεν μετάνιωσα που είμαι κορίτσι)).

Συμπερασματικά, λοιπόν, μπορούμε να σχολιάσουμε ότι η «κλίμακα Ψ» αποτελείται από προτάσεις που αναφέρονται, μεταξύ άλλων, κυρίως σε θέματα που άπτονται των εντός και εκτός εργασιακού περιβάλλοντος διαπροσωπικών σχέσεων και αλληλεπιδράσεων, σε νευρωτικά, σχιζοφρενικά, ψυχωτικά και καταθλιπτικά συμπτώματα. Φαίνεται, με άλλα λόγια, το Ψ να αγγίζει τόσο, κυρίως, το ενδοατομικό όσο και το διατομικό και διομαδικό επίπεδο αλληλεπίδρασης.

ΚΛΙΜΑΚΑ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ ΕΝΔΟΑΤΟΜΙΚΗΣ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑΣ («Ψ») ΤΟΥ X-MODEL

Αριθμός στο MMPI

2, 3, 8, 9, 10, 13, 15, 16, 20, 21, 22, 24, 27, 28, 31, 32, 33, 39, 40, 43, 50, 51, 61, 66, 67, 73, 74, 76, 79, 84, 85, 86, 88, 91, 94, 97, 98, 100, 102, 104, 105, 106, 107, 111, 115, 121, 123, 129, 138, 139, 142, 146, 151, 152, 153, 157, 158, 160, 165, 168, 170, 171, 172, 182, 184, 201, 202, 209, 210, 215, 216, 217, 218, 228, 232, 233, 234, 236, 238, 239, 240, 242, 247, 248, 251, 257, 259, 262, 264, 266, 268, 272, 275, 282, 286, 287, 293, 296, 297, 299, 301, 305, 308, 314, 317, 318, 320, 321, 322, 323, 324, 326, 328, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 343, 349, 355, 357, 358, 360, 363, 365, 371, 375, 379, 381, 382, 389, 392, 396, 397, 402, 407, 408, 409, 411, 412, 413, 414, 416, 418, 431, 442, 454, 459, 470, 476, 484, 487, 499, 505, 517, 518, 526, 534, 543, 549, 555, 565

Σύνολο

164 Items (29% των συνολικών Items)

Πίνακας 12 Κλίμακα παράγοντα ενδοατομικής ισορροπίας («Ψ») του X-Model. Για λόγους εξοικονόμησης χώρου τα 164 items που συναποτελούν τον εν λόγω παράγοντα παρατίθενται μόνο με τον αριθμό τους στο MMPI

Στον παρακάτω πίνακα (πίνακας 13), παρουσιάζεται μια προτεινόμενη, βάσει των αποτελεσμάτων της πιλοτικής αυτής έρευνας, κλίμακα παράγοντα κοινωνικής συναίνεσης-ισορροπίας (Κ). Αφού, λοιπόν, όπως είδαμε στον πίνακα 10, έγινε ένα πρώτο ξεκαθάρισμα το ερωτηματολογίου MMPI με τον αποκλεισμό των «μη σχετικών» προτάσεων, εδώ επιχειρείται η δόμηση μιας κλίμακας, συναποτελούμενης από τις προτάσεις εκείνες στις οποίες οι συμμετέχοντες σκόραραν υψηλά στον παράγοντα Κ. Εκτός από τον καθιερωμένο κατεξοχήν αριθμό των προτάσεων του MMPI δίνεται ο μέσος όρος και η τυπική απόκλιση σε κάθε πρόταση.

Μετά από τη διενέργεια ανάλυσης περιεχομένου, προέκυψαν οι παρακάτω κατηγορίες που συνοψίζουν τη θεματολογία της «κλίμακας Κ»:

- **Εργασιακές συνθήκες και εργασιακές διαπροσωπικές σχέσεις.** Σε αυτή την κατηγορία υπάγονται οι προτάσεις εκείνες που αφορούν στο καθαυτό εργασιακό περιβάλλον του ατόμου ή ακόμα και σε διαπιστώσεις του τελευταίου περί αδικιών στην εργασία του (π.χ. Στη δουλειά μου έχω μεγάλη

υπερένταση, Όταν αναλαμβάνω μια καινούργια δουλειά, θέλω να μου πει κάποιος με ποιον να τα έχω καλά, Πιστεύω ότι αν δεν μου έφερναν εμπόδια οι άλλοι, θα ήμουν πιο πετυχημένος).

- **Κοινωνικοί κανόνες – νόμοι.** Αποτελείται από προτάσεις που αναφέρονται σε απόψεις περί ύπαρξης και επιβολής κοινωνικών νορμών και κανόνων (π.χ. Θα ήταν καλύτερα εάν σχεδόν όλοι οι νόμοι καταργούνταν, Πιστεύω ότι οι νόμοι πρέπει να επιβάλλονται).
- **Αυτοπεποίθηση σε διαπροσωπικές σχέσεις.** Αναφέρεται σε προτάσεις οι οποίες αγγίζουν το θέμα της αυτοπεποίθησης του ατόμου στις διαπροσωπικές του συναλλαγές (π.χ. Συχνά βρίσκω ότι είναι απαραίτητο να ορθώσω το ανάστημά μου για κάτι που πιστεύω σωστό).
- **Συνθήκες διαπροσωπικών σχέσεων (γενικότερα).** Εδώ εντάσσονται οι προτάσεις που περιγράφουν εκφάνσεις της καθημερινής διαπροσωπικής επικοινωνίας (π.χ. Δε μ' ενοχλεί το τι σκέπτονται οι άλλοι για μένα).
- **Διαπροσωπική εξάρτηση-επιρροή.** Η εν λόγω κατηγορία εμπεριέχει προτάσεις οι οποίες κάνουν λόγο για μια ασκούμενη διατομική επιρροή που ωθεί το άτομο στην αλλαγή στάσης και συμπεριφοράς (π.χ. Σε μια συζήτηση εύκολα ηττώμαι (υποχωρώ στα επιχειρήματα του άλλου), Η συμπεριφορά μου καθορίζεται σ' ένα μεγάλο βαθμό από τις συνήθειες αυτών που είναι γύρω μου, Είμαι ικανός να εγκαταλείψω κάτι που θέλω να κάνω, όταν οι άλλοι βρίσκουν ότι δεν αξίζει τον κόπο).
- **Αξιακή αθεμιτότητα.** Η εν λόγω κατηγορία αναφέρεται σε προτάσεις οι οποίες κρίνουν το αξιακό σύστημα του ατόμου, το οποίο, μάλιστα, καθοδηγεί τη συμπεριφορά του (π.χ. Δεν κατηγορώ κανένα που προσπαθεί να "αρπάξει" ό,τι μπορεί σ' αυτόν τον κόσμο).
- **Φιλία.** Η κατηγορία αυτή περιγράφεται από προτάσεις που επικεντρώνονται στις φιλικές σχέσεις (π.χ. Μπορώ να είμαι φίλος με ανθρώπους που κάνουν πράγματα που εγώ πιστεύω ότι δεν είναι σωστά).

Συμπερασματικά, αξίζει να σχολιάσουμε ότι, όπως αναμέναμε, η «κλίμακα T» συναποτελείται από προτάσεις οι οποίες αναφέρονται στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον του ατόμου, με προεκτάσεις στις διαπροσωπικές σχέσεις εντός και εκτός εργασιακού βίου, στη φιλία, στους κοινωνικούς κανόνες και νόμους, καθώς και στην ασκούμενη διατομική επιρροή που δέχονται τα άτομα από τους σημαντικούς τους Άλλους και όχι μόνο.

ΚΛΙΜΑΚΑ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑΣ («Κ») ΤΟΥ Χ-MODEL

Αριθμός στο MMPI	Πρόταση	Μ.Ο.	Τυπική Απόκλιση
13	Στη δουλειά μου έχω μεγάλη υπερένταση	7,81	1,82
19	Όταν αναλαμβάνω μια καινούργια δουλειά, θέλω να μου πει κάποιος με ποιον να τα έχω καλά	8,18	1,47
35	Πιστεύω ότι αν δεν μου έφερναν εμπόδια οι άλλοι, θα ήμουν πιο πετυχημένος	7,34	1,23
49	Θα ήταν καλύτερα εάν σχεδόν όλοι οι νόμοι καταργούνταν	8,12	1,83
82	Σε μια συζήτηση εύκολα ηττώμαι (υποχωρώ στα επιχειρήματα του άλλου)	7,82	1,80
112	Συχνά βρίσκω ότι είναι απαραίτητο να ορθώσω το ανάστημά μου για κάτι που πιστεύω σωστό	7,82	1,71
113	Πιστεύω ότι οι νόμοι πρέπει να επιβάλλονται	8,07	2,08
141	Η συμπεριφορά μου καθορίζεται σ' ένα μεγάλο βαθμό από τις συνήθειες αυτών που είναι γύρω μου	8,44	1,85
170	Δε μ' ενοχλεί το τι σκέπτονται οι άλλοι για μένα	8,02	1,84
250	Δεν κατηγορώ κανένα που προσπαθεί να "αρπάξει" ό,τι μπορεί σ' αυτόν τον κόσμο	7,21	1,88
253	Μπορώ να είμαι φίλος με ανθρώπους που κάνουν πράγματα που εγώ πιστεύω ότι δεν είναι σωστά	7,24	1,84
564	Είμαι ικανός να εγκαταλείψω κάτι που θέλω να κάνω, όταν οι άλλοι βρίσκουν ότι δεν αξίζει τον κόπο	7,88	1,87
Σύνολο	12 Items (2,12% των συνολικών Items)		

Πίνακας 13 Κλίμακα παράγοντα κοινωνικής ισορροπίας («Κ») του Χ-Model

Στον πίνακα 14, που ακολουθεί, παρουσιάζεται μια προτεινόμενη, βάσει των αποτελεσμάτων της πιλοτικής αυτής έρευνας, κλίμακα παράγοντα τοπολογίας της επικοινωνίας (Τ). Επιχειρείται η δόμηση μιας κλίμακας, συναποτελούμενης από τις προτάσεις εκείνες στις οποίες οι συμμετέχοντες σκόραραν υψηλά στον παράγοντα Τ. Εκτός από τον καθιερωμένο κατεχοχόν αριθμό των προτάσεων του MMPI δίνεται ο μέσος όρος και η τυπική απόκλιση σε κάθε πρόταση.

Μετά από τη διενέργεια ανάλυσης περιεχομένου, προέκυψαν οι παρακάτω κατηγορίες που συνοφίζουν τη θεματολογία της «κλίμακας Τ»:

- **Εργασιακές διαπροσωπικές σχέσεις.** Σε αυτή την κατηγορία υπάγονται οι προτάσεις εκείνες που αφορούν στο καθαυτό εργασιακό περιβάλλον του ατόμου ή ακόμα και σε διαπιστώσεις του τελευταίου περί αδικιών στην εργασία του (π.χ. Όταν αναλαμβάνω μια καινούργια δουλειά, θέλω να μου πει κάποιος με ποιον να τα έχω καλά).
- **Προβλήματα και αρπίότητα διαπροσωπικών σχέσεων.** Εδώ εντάσσονται οι προτάσεις που περιγράφουν εκφάνσεις της καθημερινής διαπροσωπικής επικοινωνίας, διάφορα προκύπτοντα προβλήματα και παράπονα όσον αφορά

στις διαπροσωπικές επαφές, καθώς και διαπιστώσεις περί της αρτιότητας ή μη διαπροσωπικών σχέσεων (π.χ. Κανένας δε φαίνεται να με καταλαβαίνει, Προτιμώ να προσπερνάω παλιούς συμμαθητές μου ή ανθρώπους που γνωρίζω αλλά που έχω πολύ καιρό να τους δω, εκτός αν μου μιλήσουν αυτοί πρώτοι, Είμαι αγαπητός στους περισσότερους ανθρώπους που με γνωρίζουν, Μπαίνω εύκολα σε παρέες, Δυσκολεύομαι πολύ ν' ανοίξω συζήτηση με ανθρώπους που συναντώ για πρώτη φορά).

- **Στρατηγικές αντιμετώπισης δύσκολων καταστάσεων.** Εδώ ανήκουν προτάσεις που περιγράφουν κάποια τεχνάσματα που υποβοηθούν το άτομο να βγει από τη δύσκολη θέση (π.χ. Όταν βρίσκομαι σε δύσκολη θέση, πιστεύω πως είναι σίγουρα καλύτερο να κρατώ το στόμα μου κλειστό).
- **Πριμοδότηση διασκέδασης.** Η κατηγορία αυτή αποτελείται από προτάσεις που περιγράφουν τη συνειδητή επιθυμία για «ξεφάντωμα» του ατόμου (π.χ. Μου αρέσει να πηγαίνω σε πάρτυ και άλλες παρόμοιες εκδηλώσεις όπου υπάρχει μεγάλο γλέντι).
- **Φοβική απαλλαγή και μη απαλλαγή.** Εδώ περιγράφονται προτάσεις που συνάδουν με φοβικά αντικείμενα που αντιμετωπίζουν τα άτομα, αλλά και με διαπιστώσεις απαλλαγής από τέτοιου είδους φοβίες (π.χ. Δυσκολεύομαι πολύ ν' ανοίξω συζήτηση με ανθρώπους που συναντώ για πρώτη φορά, Δε θα αισθανόμουν στενόχωρα εάν σε μια συγκέντρωση με καλούσαν ν' αρχίσω μια συζήτηση ή να πω τη γνώμη μου για κάτι που ξέρω καλά).

Συμπερασματικά, μπορούμε να υποστηρίξουμε ότι η «κλίμακα Τ» έχει να κάνει και εκείνη με τις ευρύτερες κοινωνικές αλληλεπιδράσεις των ατόμων, συμπεριλαμβανομένης της φύσης των διαπροσωπικών επαφών εντός και εκτός εργασιακού περιβάλλοντος; των στρατηγικών αντιμετώπισης δύσκολων καταστάσεων στις διαπροσωπικές σχέσεις του ατόμου, καθώς και της πριμοδότησης της διασκέδασης με άλλα άτομα. Επιπρόσθετα, η διαφορά της κλίμακας Τ από την κλίμακα Κ, έγκειται στο ότι η πρώτη αποτελείται και από προτάσεις που αγγίζουν το ενδοατομικό επίπεδο, όπως, για παράδειγμα, μας υποδεικνύει η κατηγορία ανάλυσης περιεχομένου «φοβική απαλλαγή και μη απαλλαγή», όπου περιγράφεται το άτομο να έρχεται αντιμέτωπο με φοβικά αντικείμενα και είτε να βγαίνει είτε όχι κερδισμένο.

ΚΛΙΜΑΚΑ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ ΤΟΠΟΛΟΓΙΑΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ («Τ») ΤΟΥ Χ-MODEL

Αριθμός στο MMPI	Πρόταση	Μ.Ο.	Τυπική Απόκλιση
19	Όταν αναλαμβάνω μια καινούργια δουλειά, θέλω να μου πει κάποιος με ποιον να τα έχω καλά	7,88	1,82
24	Κανένας δε φαίνεται να με καταλαβαίνει	8,65	1,78
26	Όταν βρίσκομαι σε δύσκολη θέση, πιστεύω πως είναι σίγουρα καλύτερο να κρατώ το στόμα μου κλειστό	8,08	2,03
52	Προτιμώ να προσπερνώ παλιούς συμμαθητές μου ή ανθρώπους που γνωρίζω αλλά που έχω πολύ καιρό να τους δω, εκτός αν μου μιλήσουν αυτοί πρώτοι	8,41	1,33
54	Είμαι αγαπητός στους περισσότερους ανθρώπους που με γνωρίζουν	8,28	1,88
57	Μπαίνω εύκολα σε παρέες	8,74	1,75
99	Μου αρέσει να πηγαίνω σε πάρτυ και άλλες παρόμοιες εκδηλώσεις όπου υπάρχει μεγάλο γλέντι	8,24	1,64
180	Δυσκολεύομαι πολύ ν' ανοίξω συζήτηση με ανθρώπους που συναντώ για πρώτη φορά	8,38	2,10
521	Δε θα αισθανόμουνα στενόχωρα εάν σε μια συγκέντρωση με καλούσαν ν' αρχίσω μια συζήτηση ή να πω τη γνώμη μου για κάτι που ξέρω καλά	8,03	2,21
Σύνολο	9 Items (1,2% των συνολικών Items)		

Πίνακας 14 Κλίμακα παράγοντα τοπολογίας επικοινωνίας («Τ») του Χ-Model

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Από τότε που δημιουργήθηκε, η υπολογιστική κοινωνική προσομοίωση έχει αποτελέσει στόχο κριτικής⁵⁸ όσον αφορά στην πρακτικότητα και την ακρίβειά της. Η απλοϊκή αντιμετώπιση του πολύπλοκου από πλευράς κοινωνικών προσομοιώσεων με στόχο τη δημιουργία μοντέλων μέσα από τα οποία θα μπορούσαμε να αντιληφθούμε καλύτερα αυτή την πολύπλοκη πραγματικότητα, αντιμετωπίζεται πολλές φορές ως μειονέκτημα, από τη στιγμή που η χρησιμοποίηση απλών μοντέλων για την προσομοίωση της πραγματικής ζωής, μέσω ηλεκτρονικών υπολογιστών, δεν είναι πάντοτε και ο πιο σωστός τρόπος για να προβλεφθεί η συμπεριφορά.

Το μεγαλύτερο μέρος της κριτικής επικεντρώνεται στα δραστο-στραφή μοντέλα και προσομοιώσεις, καθώς και στον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν:

- Οι προσομοιώσεις, όντας ανθρώπινα δημιουργήματα με τη χρήση μαθηματικών μοντέλων και γλωσσών προγραμματισμού, προβλέπουν την ανθρώπινη συμπεριφορά με κατά πολύ απλό τρόπο συγκριτικά με τις πολυπλοκότητες της ανθρωπότητας και των πράξεών μας.
- Οι προσομοιώσεις δεν μπορούν να διαφωτίσουν τους ερευνητές στο πως οι άνθρωποι αλληλεπιδρούν ή συμπεριφέρονται με τρόπους που δεν είναι προγραμματισμένοι ούτε συμπεριλαμβάνονται στα μοντέλα τους. Γι' αυτό το λόγο, το πεδίο των προσομοιώσεων είναι περιορισμένο εξαιτίας του ότι οι ερευνητές πρέπει a priori να ξέρουν αυτό που πρόκειται να βρουν (σε κάποιο βαθμό, επειδή δεν μπορούν να βρουν κάτι το οποίο οι ίδιοι δεν τοποθέτησαν στο μοντέλο τους) με αποτέλεσμα να διαστρεβλώνουν τα αποτελέσματά τους.
- Εξαιτίας των πολυπλοκοτήτων αυτών που μετρώνται, οι προσομοιώσεις πρέπει να αναλύονται με αμερόληπτους τρόπους· εντούτοις, με το μοντέλο να «τρέχει» βάσει προκατασκευασμένων κωδικοποιημένων οδηγιών, οι μεροληψίες κάνουν την εμφάνισή τους σχεδόν καθολικά.
- Είναι ιδιαίτερα δύσκολο και συχνά μη πρακτικό να επιχειρήσει κανείς να συνδέσει τα ευρήματα του αφηρημένου κόσμου που δημιουργούν οι προσομοιώσεις με την πολύπλοκη κοινωνία μας.

Οι ερευνητές που μελετούν τις κοινωνικές προσομοιώσεις θα μπορούσαν να απαντήσουν στην προηγούμενη κριτική, υποστηρίζοντας ότι οι «ανταγωνιστικές» θεωρίες των κοινωνικών επιστημών είναι πολύ πιο απλές συγκριτικά με αυτές που

⁵⁸ http://en.wikipedia.org/wiki/Social_simulation.

προκύπτουν από τις προσομοιώσεις και, επομένως, αντιμετωπίζουν πολύ πιο έντονα τα ίδια προαναφερθέντα μειονεκτήματα. Οι θεωρίες στις κοινωνικές επιστήμες τείνουν να είναι γραμμικά μοντέλα τα οποία δεν είναι δυναμικά και προκύπτουν από μικρά πειράματα εργαστηρίου. Η συμπεριφορά των πληθυσμών των δραστών (υποκειμένων για την περίπτωση), σύμφωνα με τα μοντέλα αυτά, σπάνια εξετάζεται ή ελέγχεται για την εξωτερική της εγκυρότητα.

Εμείς, στην προαναφερθείσα κριτική θα μπορούσαμε να αντιεπιχειρηματολογήσουμε υποστηρίζοντας ότι στον τομέα έρευνας των κοινωνικών προσομοιώσεων βασιζόμαστε σε πολύ απλές και ταυτόχρονα λιγιστές οικουμενικές αρχές και φτάνουμε να παράγουμε την πολυπλοκότητα του ερευνούμενου συστήματος ως *a posteriori* αποτέλεσμα. Το προαναφερθέν είναι χαρακτηριστικό της *bottom-up* ερευνητικής προσέγγισης η οποία έρχεται σε πλήρη αντίθεση με την *top-down*. Η τελευταία συνίσταται στην κυρίαρχη ερευνητική διαδικασία, τουλάχιστον μέχρι πρόσφατα, των κοινωνικών επιστημών, σύμφωνα με την οποία προσπαθούμε να δημιουργήσουμε μια κατά το δυνατό "*grand theory*" συμπεριλαμβάνοντας όσες περισσότερες μεταβλητές μπορούμε, μεταβλητές οι οποίες περιγράφουν το υπό εξέταση κοινωνικό σύστημα. Κατ' αυτό τον τρόπο, η πολυπλοκότητα εισάγεται *a priori* στο μοντέλο, ενώ προσπαθούμε με τη μέθοδο του αναγωγισμού να το αποδομήσουμε στα επιμέρους στοιχεία που το συνθέτουν.

Είναι, όντως, εντυπωσιακό πως από ελάχιστες πολύ βασικές αρχικές παραδοχές φτάνουμε να παράξουμε την πολυπλοκότητα, η οποία, κακά τα ψέματα, χαρακτηρίζει στον υπέρτατο βαθμό τις ανθρώπινες κοινωνίες. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, άλλωστε, οι κοινωνικές προσομοιώσεις χαίρουν μεγάλης εξωτερικής εγκυρότητας.

Επιστρέφοντας, τώρα, στην έρευνά μας, και επιθυμώντας να κάνουμε ένα σύντομο απολογισμό των ευρημάτων που παρουσιάστηκαν στο τρίτο μέρος του παρόντος πονήματος, θα λέγαμε ότι οι προτάσεις του ερωτηματολογίου προσωπικότητας MMPI πριμοδότησαν ξεχωριστά τον παράγοντα ενδοατομικής ισορροπίας (Ψ) από τους άλλους δύο παράγοντες: τον παράγοντα κοινωνικής συναίνεσης-ισορροπίας (Κ) και την τοπολογία της επικοινωνίας (Τ). Μάλιστα, τα δύο τελευταία μεγέθη πριμοδοτήθηκαν από τα υποκείμενα-κριτές μαζί, σαν ζεύγος, ενισχύοντας το συμπέρασμα περί συμπληρωματικότητας και ίσως αλληλοεπικάλυψης των εν λόγω μεγεθών.

Από την άλλη, οι προτάσεις του ερωτηματολογίου που κρίθηκαν ως υψηλά μη σχετικές με τα τρία μεγέθη, Ψ, Κ και Τ, είχαν ως κύρια θεματολογία τους ατομικά συμπτώματα και ενοχλήσεις που εδράζονται σωματικά, όπως για παράδειγμα, πόνοι, έμετοι, θερμότητα σώματος, λιποθυμίες, αδεξιότητες άκρων κλπ.

Αντίθετα, οι προτάσεις που βαθμολογήθηκαν στα τρία μεγέθη και από τους 34 συμμετέχοντες, στην έρευνα, φοιτητές είχαν ως κύρια θεματολογία τους τις διάφορες εκφάνσεις των διαπροσωπικών σχέσεων και αλληλεπιδράσεων.

Όσον αφορά στις προκύπτουσες, βάσει των απαντήσεων των υποκειμένων-κριτών, κλίμακες κάθε μεγέθους, έχουμε τα εξής: η «κλίμακα Ψ» αποτελείται από προτάσεις που αναφέρονται, μεταξύ άλλων, κυρίως σε θέματα που άπτονται των εντός και εκτός εργασιακού περιβάλλοντος διαπροσωπικών σχέσεων και αλληλεπιδράσεων, σε νευρωτικά, σχιζοφρενικά, ψυχωτικά και καταθλιπτικά συμπτώματα. Φαίνεται, με άλλα λόγια, το Ψ να αγγίζει τόσο, κυρίως, το ενδοατομικό όσο και το διατομικό και διομαδικό επίπεδο αλληλεπίδρασης. Η «κλίμακα Κ» αποτελείται από προτάσεις οι οποίες συνάδουν με τις εντός και εκτός εργασιακού βίου διαπροσωπικές σχέσεις και αλληλεπιδράσεις: φιλία, αξιακά συστήματα δράσης, εργασιακές συνθήκες, διαπροσωπικές επαφές κλπ. Τέλος, η «κλίμακα Τ» αποτελείται από προτάσεις οι οποίες, ομοίως με την «κλίμακα Κ», αναφέρονται στο διαπροσωπικό κοινωνικό δίκτυο του ατόμου τόσο στα πλαίσια της επαγγελματικής του απασχόλησης όσο και εκτός, με τη διαφορά κάνουν την εμφάνισή τους ορισμένες καταστάσεις ενδοατομικού χαρακτήρα: αντιμετώπιση φοβικών αντικειμένων με αίσιο ή «φοβικό» τέλος...

	Ψ	K	T	A
αρέσουν τα περιοδικά που γράφουν για τεχνικά θέματα				X
καλή όρεξη				X
νώ φρέσκος και ξεκούραστος τα περισσότερα πρωινά				X
ίζω ότι θα μου άρεσε η δουλειά του βιβλιοθηκάρου				X
ύρνος με ξυπνά εύκολα				X
αρέσει να διαβάζω τα άρθρα των εφημερίδων που γράφουν για ήματα				X
κέρια μου και τα πόδια μου είναι συνήθως αρκετά ζεστά				X
αθημερινή μου ζωή είναι γεμάτη από πράγματα που μ' ενδιαφέρουν				X
ι σχεδόν το ίδιο ικανός για εργασία όσο ήμουν πάντοτε				X
περισσότερο καιρό αισθάνομαι ένα κόμπο στο λαιμό μου				X
πει κανείς να προσπαθεί να εξηγήσει τα όνειρά του και να οδηγείται απ' ά ή να τα χρησιμοποιεί σαν προειδοποίηση				X
αρέσουν οι αστυνομικές ιστορίες ή οι ιστορίες μυστηρίου				X
δουλειά μου έχω μεγάλη υπερένταση				X
ο διάρροια μια φορά το μήνα ή και συχνότερα				X
του κάπου σκέφτομαι πράγματα πολύ άσχημα για να μιλήσω γι' αυτά				X
αι βέβαιος ότι η ζωή με έχει αδικήσει				X
ατέρας μου ήταν καλός άνθρωπος				X
λύ σπάνια ενοχλούμαι από δυσκοιλιότητα				X
αν αναλαμβάνω μια καινούργια δουλειά, θέλω να μου πει κάποιος με ποιον κα έχω καλά				X
εξουαλική μου ζωή είναι ικανοποιητική				X
τά καιρούς έχω αισθανθεί έντονα την επιθυμία να φύγω από το σπίτι μου				X
ες ώρες με πιάνουν κρίσεις γέλιου ή κλάματος που δεν μπορώ να κρατήσω				X
οφέρω από κρίσεις ναυτίας και εμετών				X
νένας δε φαίνεται να με καταλαβαίνει				X
ήθελα να ήμουν τραγουδιστής				X
αν βρίσκομαι σε δύσκολη θέση, πιστεύω πως είναι σίγουρα καλύτερο να πτώ το στόμα μου κλειστό				X
ρικές φορές κατέχομαι από κακά πνεύματα				X
αν κάποιος μου κάνει κακό, αισθάνομαι ότι πρέπει να του ανταποδώσω τα ι εφ' όσον μπορώ, απλώς για λόγους αρχής				X
ω ξινήλες στο στομάχι αρκετές φορές την εβδομάδα				X
ρικές φορές μου έρχεται να βλαστημήσω				X
ω συχνά εφιάλτες				X
βρίσκω δύσκολο να συγκεντρωθώ σε κάτι που κάνω ή σε μια εργασία				X
α πολύ παράξενες και περίεργες εμπειρίες				X
ω βήχα τον περισσότερο καιρό				X
πετεύω ότι αν δεν μου έφερναν εμπόδια οι άλλοι, θα ήμουν πιο πετυχημένος				X
άνια ανησυχώ για την υγεία μου				X
ω είχα ποτέ φασαρίες εξαιτίας της σεξουαλικής μου συμπεριφοράς				X
κα εποχή, όταν ήμουν μικρός, έκανα μικροκλοπές				X
ες ώρες, μου έρχεται να τα σπάσω όλα				X
ν περισσότερο καιρό θα προτιμούσα να κάθομαι και να ονειροπολώ παρά κάνω οτιδήποτε άλλο				X

	Ψ	Κ	Τ	Α
περισσότερο καιρό αισθάνομαι μελαγχολικός				X
αρέσει να διαβάζω ερωτικές ιστορίες				X
αρέσει η ποίηση				X
πισθήματά μου δεν πληγώνονται εύκολα				X
σάξω καμιά φορά τα ζώα				X
μίζω ότι θα μου άρεσε η δουλειά του δασοφύλακα				X
για συζήτηση εύκολα ηττώμαι (υποχωρώ στα επιχειρήματα του άλλου)				X
ο άνθρωπος που είναι ικανός και θέλει να εργαστεί σκληρά, έχει πολλές δυνατότητες να πετύχει				X
μ είναι δύσκολο αυτόν τον καιρό να μην παραιτηθώ από κάθε ελπίδα ότι γίνω κάποιος				X
σικές φορές νιώθω τόση έλξη από τα προσωπικά πράγματα των άλλων, ως παπούτσια, γάντια κλπ. ώστε να θέλω να τα αγγίξω ή να τα κλέψω αν δε θα μου χρησιμεύσουν σε τίποτα				X
μ λείπει σίγουρα η αυτοπεποίθηση				X
μου άρεσε να ήμουν ανθοπώλης				X
σήμερος αισθάνομαι ότι αξίζει τον κόπο να ζει κανείς				X
αξιάζεται συνήθως πολύ συζήτηση για να πείσει κανείς τους άλλους για την αθρεία				X
μ που κάπου αναβάλλω για αύριο κάτι που θα έπρεπε να κάνω σήμερα				X
μ' ενοχλεί να με κοροϊδεύουν				X
ήθελα να ήμουν νοσοκόμος (-α)				X
μίζω ότι οι περισσότεροι άνθρωποι θα έλεγαν ψέματα για να «πάνε ουστά»				X
μ να πολλά πράγματα για τα οποία μετανιώνω εκ των υστέρων (μετανιώνω περισσότερα πράγματα ή συχνότερα από ό,τι φαίνεται να μετανιώνουν οι άλλοι)				X
μ γαίνω στην εκκλησία σχεδόν κάθε εβδομάδα				X
μ πολύ λίγους καβγάδες με μέλη της οικογένειάς μου				X
μ ες ώρες αισθάνομαι μια πολύ ισχυρή ανάγκη να κάνω κάτι καταστρεπτικό/κανδαλιστικό				X
μ στεύω στη δευτέρα παρουσία του Χριστού				X
μ να αρέσει να πηγαίνω σε πάρτυ και άλλες παρόμοιες εκδηλώσεις όπου έρχεται μεγάλο γλέντι				X
μ τιμετώπισα προβλήματα με τόσες πολλές πιθανές λύσεις, ώστε ήμουν βκανος να πάρω μιαν απόφαση				X
μ στεύω ότι οι γυναίκες θα πρέπει να έχουν τόση σεξουαλική ελευθερία όσο οι άντρες				X
μ πιο σφοδρές μου συγκρούσεις είναι με τον ίδιο μου τον εαυτό				X
μ ως λίγες ή και καμιά ενόχληση από συσπάσεις ή τινάγματα των μυών				X
μ φαίνομαι να νοιάζομαι για ό,τι μου συμβαίνει				X
μ ρικές φορές όταν δεν αισθάνομαι καλά, γίνομαι δύστροπος				X
μ ν περισσότερο καιρό έχω το αίσθημα ότι έχω κάνει κάτι στραβό ή κακό				X
μ και ευτυχισμένος τον περισσότερο καιρό				X
μ να φαίνεται τον περισσότερο καιρό πως έχω ένα βάρος στο κεφάλι ή στη τη μου				X
μ ρικοί άνθρωποι είναι τόσο αυταρχικοί, ώστε αισθάνομαι να θέλω να κάνω				X

λάς το αντίθετο από ό,τι ζητούν, παρόλο που ξέρω ότι έχουν δίκιο	Ψ	Κ	Τ	Α
οιος τα 'χει βάλει μαζί μου				X
έ δεν έκανα κάτι το επικίνδυνο απλώς για ευχαρίστηση				X
νά βρίσκω ότι είναι απαραίτητο να ορθώσω το ανάστημά μου για κάτι που εύω σωστό				X
τεύω ότι οι νόμοι πρέπει να επιβάλλονται				X
νά αισθάνομαι σα να μου σφίγγει το κεφάλι μια τανάλια				X
τεύω στη μετά το θάνατο ζωή				X
λαμβάνω πολύ περισσότερο έναν αγώνα ή ένα παιχνίδι όταν έχω ψυχματίσει				X
περισσότεροι άνθρωποι είναι έντιμοι, κυρίως από φόβο μήπως τους σουν				X
ν πήγαινα στο σχολείο με είχαν στείλει μερικές φορές στο διευθυντή, ί το είχα κάνει σκασιαρχείο				X
μιλία μου είναι πάντοτε η ίδια (ούτε πιο γρήγορη, ούτε πιο αργή, ούτε χνή ούτε κομπιάζει)				X
ν τρώω στο σπίτι μου, οι τρόποι μου δεν είναι τόσο καλοί όσο όταν είμαι με συντροφιά				X
τεύω ότι γίνεται μια συνομοσία εναντίον μου				X
ίζω ότι είμαι σχεδόν το ίδιο ικανός και έξυπνος με τους περισσότερους ρώπους που βρίσκονται γύρω μου				X
τεύω ότι με παρακολουθούν				X
περισσότεροι άνθρωποι θα χρησιμοποιούσαν μέσα όχι και τόσο δίκαια για ποκτήσουν κάτι παρά να χάσουν την ευκαιρία γι' αυτό				X
ο πολλές ενοχλήσεις από το στομάχι				X
υ αρέσει το θέατρο				X
ω ποιος είναι υπεύθυνος για τα περισσότερα βάσανά μου				X
νά του αίματος ούτε με τρομάζει ούτε με αρρωσταίνει				X
νά δεν μπορώ να καταλάβω γιατί είμαι τόσο γκρινιάρης και δύστροπος				X
τέ δεν έκανα εμετό με αίμα ούτε έβγαλα αίμα βήχοντας				X
νησυχώ μήπως κολλήσω αρρώστιες				X
υ αρέσει να κάνω συλλογή από λουλούδια ή να μεγαλώνω φυτά στο σπίτι				X
έχω ποτέ αφηθεί σε καμιά ασυνήθιστη σεξουαλική πράξη				X
ερικές φορές οι σκέψεις μου ήταν τόσο γρήγορες, ώστε δεν προλάβαινα να εκφράσω				X
ν μπορούσα να μπω σ' ένα κινηματογράφο χωρίς να πληρώσω και να νυν σίγουρος ότι δε θα με έβλεπαν, πιθανόν να το έκανα				X
νά αναρωτιέμαι ποια να είναι η κρυφή αιτία για την οποία ένα άλλο ύσωπο κάνει κάτι καλό για μένα				X
τεύω ότι στο σπίτι μου η ζωή είναι τόσο ευχάριστη όσο και των ισσότερων γνωστών μου				X
ριτική και η επίπληξη με πληγώνουν σκληρά				X
ερικές φορές νιώθω πως θέλω να βλάψω τον εαυτό μου ή κάποιον άλλο				X
υ αρέσει να μαγειρεύω				X
υμπεριφορά μου καθορίζεται σ' ένα μεγάλο βαθμό από τις συνήθειες ών που είναι γύρω μου				X
ουρα υπάρχουν στιγμές που αισθάνομαι άχρηστος				X

	Ψ	Κ	Τ	Α
ν ήμουν παιδί ανήκα σε μια παρέα ή ομάδα που προσπαθούσε να ηγηθεί ενωμένη ό,τι κι αν συνέβαινε				X
ήθελα να ήμουν στρατιώτης				X
κιά φορά αισθάνομαι την επιθυμία να έρθω στα χέρια με κάποιον				X
« μέσα μου τον πόθο για περιπλάνηση και ποτέ δεν είμαι ευχαριστημένος				X
« μονάχα όταν τριγυρνάω ή ταξιδεύω				X
« λές φορές στη ζωή μου βγήκα χαμένος, γιατί δεν μπόρεσα να πάρω μιαν				X
« φαση αρκετά γρήγορα				X
« κενευρίζει να μου ζητούν τη γνώμη μου ή να με διακόπτουν όταν				X
« κολούμαι με μια σημαντική εργασία				X
« κότε έγραφα το ημερολόγιό μου				X
« προτιμούσα να κερδίσω παρά να χάσω σε ένα παιχνίδι				X
« κποιος προσπάθησε να με δηλητηριάσει				X
« κπερισσότερα βράδια πέφτω για ύπνο χωρίς να με ενοχλούν διάφορες				X
« κψεις ή ιδέες				X
« κτελευταία αυτά χρόνια ήμουν καλά τον περισσότερο καιρό				X
« κέ δεν είχα κρίση ή σπασμούς				X
« κε παίρνω ούτε χάνω βάρος				X
« κήρξαν περίοδοι κατά τις οποίες έκανα πράγματα χωρίς να γνωρίζω				X
« κότερα τι ακριβώς είχα κάνει				X
« κθάνομαι ότι πολλές φορές τιμωρήθηκα χωρίς αιτία				X
« κάω εύκολα				X
« κκαταλαβαίνω αυτά που διαβάζω τόσο καλά όσο άλλοτε				X
« κτέ στη ζωή μου δεν αισθάνθηκα τόσο καλά όσο τώρα				X
« κθάνομαι μερικές φορές το επάνω μέρος του κεφαλιού μου πολύ ευαίσθητο				X
« κεχθάνομαι να με κοροϊδεύουν τόσο έξυπνα ώστε να παραδεχθώ στο τέλος				X
« κμου την έφεραν				X
« κκουράζομαι εύκολα				X
« κνυ αρέσει να μελετώ και να διαβάζω πράγματα σχετικά με τη δουλειά μου				X
« κνυ αρέσει να γνωρίζω σπουδαίους ανθρώπους γιατί αυτό με κάνει να				X
« κθάνομαι κι εγώ σπουδαίος				X
« κβάμαι όταν από ένα ψηλό μέρος κοιτάζω κάτω				X
« κθα ανησυχούσα αν μέλη της οικογένειάς μου είχαν φασαρίες με την				X
« κτυνομία				X
« κάρχει κάτι που δεν πάει καλά στο μυαλό μου				X
« κφοβάμαι να διαχειρίζομαι χρήματα				X
« κμ' ενοχλεί το τι σκέπτονται οι άλλοι για μένα				X
« κν αισθάνομαι άνετα να κάνω νούμερο σε μία φιλική συγκέντρωση ακόμα				X
« κ« όταν οι άλλοι κάνουν το ίδιο				X
« κχνά πρέπει να κάνω αγώνα για να μη δείχνω ότι είμαι ντροπαλός				X
« κνυ άρεσε το σχολείο				X
« κτέ μου δε λιποθύμησα				X
« κν έχω ποτέ (ή σχεδόν ποτέ) ζαλάδες				X
« κφοβάμαι πολύ τα φίδια				X
« κμητέρα μου ήταν μια καλή γυναίκα				X
« κμινήμη μου φαίνεται να είναι καλή				X
« κε ανησυχούν τα σεξουαλικά ζητήματα				X

	Ψ	Κ	Τ	Α
κοιτούμαι πολύ ν' ανοίξω συζήτηση με ανθρώπους που συναντώ για τη φορά				X
ν βαριέμαι μου αρέσει να δημιουργώ έναν τρόπο ψυχαγωγίας				X
είμαι ότι θα τρελαθώ				X
είναι αντίθετος στο να δίνει κανείς χρήματα στους ζητιάνους				X
πρόσφατα συχνά φωνές χωρίς να ξέρω από πού έρχονται				X
η εικόνα μου φαίνεται να είναι τόσο καλή όσο και των άλλων ανθρώπων				X
πρόσφατα παρατηρώ ότι το χέρι μου τρέμει, όταν επιχειρώ να κάνω κάτι				X
οι φίλοι μου δεν έχουν γίνει αδέξια ή άγαρμπα				X
πρόσφατα να διαβάζω για πολύ ώρα χωρίς να κουράζονται τα μάτια μου				X
πρόσφατα νιώθω τον περισσότερο καιρό μια γενική αδυναμία σε όλο μου το σώμα				X
είναι πολύ λίγους πονοκεφάλους				X
πολλές φορές, όταν βρίσκομαι σε δύσκολη θέση, με λούζει ιδρώτας, πράγμα με ενοχλεί πάρα πολύ				X
πρόσφατα είχα ποτέ δυσκολίες να κρατώ την ισορροπία μου όταν περπατώ				X
πρόσφατα παθαίνω αλλεργικό συνάχι ή άσθμα				X
πρόσφατα η παρουσία κρίσεων κατά τις οποίες δεν ήμουν ικανός να ελέγχω τις κινήσεις μου λόγω μου αλλά καταλάβαινα ότι συνέβαινε γύρω μου				X
πρόσφατα μου αρέσουν όλοι όσους γνωρίζω				X
πρόσφατα μου αρέσει να επισκέπτομαι μέρη που δεν έχω ξαναδεί				X
πρόσφατα ο κόσμος έχει προσπαθήσει να με ληστέψει				X
πρόσφατα η απογοήτωσή μου είναι πολύ λίγο				X
πρόσφατα τα παιδιά θα έπρεπε να διδάσκονται όλα τα βασικά ζητήματα που αφορούν τη κοινωνική ζωή				X
πρόσφατα υπάρχουν άνθρωποι που προσπαθούν να κλέψουν τις ιδέες και τις σκέψεις μου				X
πρόσφατα ήθελα να μην ήμουν τόσο ντροπαλός				X
πρόσφατα πιστεύω ότι είμαι ένα καταδικασμένο άτομο				X
πρόσφατα ήμουν δημοσιογράφος θα ήθελα πάρα πολύ να γράφω νέα του θεάτρου				X
πρόσφατα ήθελα να ήμουν δημοσιογράφος				X
πρόσφατα πολλές φορές μου ήταν αδύνατο να εμποδίσω τον εαυτό μου να κλέψει ή να «υπνίσει» κάτι από ένα κατάστημα				X
πρόσφατα είμαι πολύ θρησκόφιλος (πιο πολύ από τους περισσότερους ανθρώπους)				X
πρόσφατα μου αρέσουν πολλά διαφορετικού τύπου παιχνίδια και ψυχαγωγίες				X
πρόσφατα μου αρέσει να φλερτάρω				X
πρόσφατα πιστεύω ότι οι αμαρτίες μου είναι ασυγχώρητες				X
πρόσφατα οι φίλοι μου έχουν για μένα «ίδια γεύση» (δεν έχω ενδιαφέρον για τίποτα)				X
πρόσφατα πρόσφατα νιώθω να κοιμηθώ την ημέρα αλλά όχι τη νύχτα				X
πρόσφατα οι φίλοι μου με μεταχειρίζονται περισσότερο σαν παιδί παρά σαν μεγάλο				X
πρόσφατα νιώθω να περπατώ προσέχω πολύ να μην πατήσω στις γραμμές απ' τα χωρίσματα				X
πρόσφατα μου κάνουν οι πλάκες του πεζοδρομίου				X
πρόσφατα είχα ποτέ δερματικό εξάνθημα που να με έχει ανησυχήσει				X
πρόσφατα μου κάνει κατάχρηση οινοπνευματωδών ποτών				X
πρόσφατα νιώθω άρχαι πολύ λίγος σύνδεσμος και αγάπη στην οικογένειά μου συγκριτικά με άλλες οικογένειες				X
πρόσφατα νιώθω τον εαυτό μου πολλές φορές να «σκοτίζεται» για κάτι				X
πρόσφατα μου ενοχλεί ιδιαίτερα να βλέπω τα ζώα να υποφέρουν				X

	Ψ	Κ	Τ	Α
ίξω πως θα μου άρεσε η εργασία του εργολάβου οικοδομών				X
πούσα τη μητέρα μου				X
» αρέσει η επιστήμη				X
μου είναι δύσκολο να ζητώ βοήθεια από φίλους μου, ακόμα και εάν δεν οώ να τους ανταποδώσω την εξυπηρέτηση				X
» αρέσει πολύ το κυνήγι				X
» ονείς μου έχουν συχνά αποδοκιμάσει τις συναναστροφές μου				X
» ε πότε κουτσομπολεύω λιγάκι				X
» μένα μέλη της οικογένειάς μου έχουν συνήθειες που με στεναχωρούν και νοχλούν πάρα πολύ				X
» έχουν πει ότι περπατώ ενώ κοιμάμαι				X
» κές φορές αισθάνομαι ότι μπορώ να αποφασίσω για κάτι με εξαιρετικά ήλη ευκολία				X
» αρέσει να ανήκω σε πολλές λέσχες ή συλλόγους				X
» δόν ποτέ δεν αισθάνθηκα την καρδιά μου να χτυπά δυνατά και σπάνια μου εται η αναπνοή				X
» αρέσει να συζητώ για σεξουαλικά θέματα				X
» βάλει ένα πρόγραμμα στη ζωή μου που στηρίζεται στο καθήκον και που ώ προσεκτικά από τότε				X
» κές φορές εμπόδισα ανθρώπους να κάνουν κάτι, όχι γιατί ήταν κάτι » δαίο, αλλά απλώς για ζήτημα αρχής				X
» μώνω εύκολα και μου περνάει γρήγορα				X
» ουν τελείως ανεξάρτητος και ελεύθερος από κάθε οικογενειακό κανόνα				X
» νά αναμασάω δυσάρεστες σκέψεις				X
» ι σχεδόν οι συγγενείς μου μου παραστέκονται				X
» ο περιόδους τέτοιου εκνευρισμού ώστε να μην μπορώ να μείνω για πολύ ι καθισμένος σε μια καρέκλα				X
» ο απογοητευθεί στον έρωτα				X
» με απασχολεί ποτέ η εμφάνισή μου				X
» ειρεύομαι συχνά πράγματα που είναι καλύτερα να τα κρατώ για τον εαυτό »				X
» στεύω ότι δεν είμαι πιο νευρικός από ό,τι οι περισσότεροι άλλοι				X
» ο λίγους ή και καθόλου πόνους				X
» όπος με τον οποίο κάνω διάφορα πράγματα εύκολα παρεξηγείται από » ς άλλους				X
» ονείς μου και η οικογένειά μου μου βρίσκουν περισσότερα σφάλματα απ' ι θα έπρεπε				X
» νά βγάζω κοκκινίλες στο λαιμό				X
» ο λόγους να ζηλεύω ένα ή περισσότερα μέλη της οικογένειάς μου				X
» ρικές φορές, χωρίς λόγο, ή ακόμα και όταν τα πράγματα δεν πάνε καλά, » θάνομαι υπερβολική ευτυχία, πετάω από χαρά				X
» ρτεύω ότι υπάρχει διάβολος και κόλαση στη μετά θάνατο ζωή				X
» κ κατηγορώ κανένα που προσπαθεί να «αρπάξει» ό,τι μπορεί σ' αυτόν τον » μο				X
» α κάποτε κρίσεις κατά τις οποίες το μυαλό μου και κάθε δραστηριότητά » ο σταματούσε και δεν ήξερα τι συνέβαινε γύρω μου				X
» νένας δε νοιάζεται ιδιαίτερα για ό,τι μπορεί να σου συμβαίνει				X

	Ψ	K	T	A
πρώ να είμαι φίλος με ανθρώπους που κάνουν πράγματα που εγώ πιστεύω εν είναι σωστά				X
αρέσει να είμαι με μια παρέα ανθρώπων που πειράζονται μεταξύ τους				X
πικές φορές στις εκλογές ψηφίζω ανθρώπους για τους οποίους γνωρίζω λίγα				X
μόνο ενδιαφέρον τμήμα στις εφημερίδες είναι η ψυχαγωγική σελίδα				X
ήθως περιμένω ότι θα πετύχω σ' αυτά που κάνω				X
ξέρω ότι υπάρχει Θεός				X
κοιτεύομαι να αρχίσω να κάνω κάτι				X
μηνά δύσκολα τα γράμματα στο σχολείο				X
ήμουν καλλιτέχνης θα μου άρεσε να ζωγραφίζω λουλούδια				X
με πειράζει που δεν είμαι πιο όμορφος				X
βρίσκω πολύ εύκολα, ακόμα και όταν ο καιρός είναι δροσερός				X
έχω απόλυτη εμπιστοσύνη στον εαυτό μου				X
είναι πιο σίγουρο να μην έχει κανείς εμπιστοσύνη σε κανένα				X
απολαμβάνω την εβδομάδα ή και πιο συχνά είμαι ιδιαίτερα ενθουσιώδης				X
δεν βρίσκομαι με άλλους, δυσκολεύομαι να βρω τα κατάλληλα θέματα για ήτηση				X
είναι που κινεί το ενδιαφέρον μου με βγάζει σχεδόν πάντα από την κακοκεφιά				X
βρίσκω εύκολα να κάνω τους άλλους να με φοβούνται και καμιά φορά το κάνω για να διασκεδάσω				X
δεν φεύγω από το σπίτι μου δεν ανησυχώ για το αν η πόρτα είναι κλειστή και τα παράθυρα κλειστά				X
κατηγορώ ένα πρόσωπο που εκμεταλλεύεται κάποιον, εφόσον εκείνος το κάνει				X
πικές στιγμές είμαι γεμάτος ενεργητικότητα				X
αποθνήσκω μουδιασμένα σε ένα ή περισσότερα μέρη της επιδερμίδας μου				X
η εμφάνισή μου είναι τόσο καλή όσο ήταν εδώ και πολλά χρόνια				X
ο Θεός ελέγχει τη σκέψη μου				X
οι γονείς μου αρέσουν τα παιδιά				X
οι φίλοι μου συνήθως μερικές φορές να διασκεδάω τόσο με την εξυπνάδα ενός τεώνα, ώστε να ελπίζω να μην τον ανακαλύψουν				X
πρόσφατα έχω αισθανθεί ότι άγνωστοι άνθρωποι με κοιτάζουν σαν να με ακρίβουν				X
πίνω μια υπερβολική ποσότητα νερού καθημερινά				X
πιο περιεργασμένοι άνθρωποι κάνουν φίλους, γιατί οι φίλοι μπορεί να τους χρησιμεύουν				X
αισθάνομαι συχνά βούισμα ή σφύριγμα στα αυτιά				X
μερικές φορές αισθάνομαι μίσος για μέλη της οικογένειάς μου που συνήθως πίνω				X
ήμουν δημοσιογράφος, θα μου άρεσε πολύ να γράφω αθλητικά νέα				X
είναι βέβαιος ότι με σχολιάζουν				X
μερικές φορές γελώ με ένα χυδαίο αστείο				X
πρόσφατα είμαι ποτέ πιο ευτυχής παρά όταν είμαι μόνος				X
είναι πολύ λίγους φόβους σε σύγκριση με τους φίλους μου				X
αποφέρω από κρίσεις ναυτίας και εμετών				X

	Ψ	Κ	Τ	Α
ή περισσότερες φορές στη ζωή μου αισθάνθηκα ότι κάποιος με έκανε να γώ υπνωτίζοντάς με				X
συνηθίζω να απευθύνω το λόγο στους άλλους εκτός αν μου μιλήσουν σί				X
οιος έχει προσπαθήσει να επηρεάσει τη σκέψη μου				X
έ δεν είχα μπλεξίματα με τις αρχές (αστυνομία, δικαστήρια κλπ.)				X
ο άρεσε το παραμύθι «η Χιονάτη και οι επτά νάνοι»				X
ά περιόδους αισθάνομαι εξαιρετικά χαρούμενος χωρίς ιδιαίτερη αιτία				X
κάρη να μη μ' ενοχλούσαν σκέψεις γύρω από σεξουαλικά ζητήματα				X
ν μερικά άτομα βρεθούν σε δύσκολη θέση το καλύτερο που έχουν να ουν είναι να συμφωνήσουν σε μια εξήγηση και να επιμείνουν σ' αυτή				X
αίζω ότι συναισθάνομαι τα πράγματα πιο έντονα από τους περισσότερους ρώπους				X
έ στη ζωή μου δε μου άρεσε να παίζω με κούκλες				X
κή είναι για μένα μια σκληρή προσπάθεια τον περισσότερο καιρό				X
είχα ποτέ φασαρίες εξαιτίας της σεξουαλικής μου συμπεριφοράς				X
ο τέτοια ευαισθησία σε μερικά θέματα, ώστε δεν μπορώ να συζητώ γι' ά				X
σχολείο μου ήταν πολύ δύσκολο να μιλώ μπροστά στην τάξη				X
ήμα και όταν είμαι με άλλους, νιώθω μόνος τον περισσότερο καιρό				X
ο όση συμπάθεια θα έπρεπε από τους άλλους				X
νούμαι να παίζω ορισμένα παιχνίδια γιατί δεν είμαι γερός σ' αυτά				X
τά καιρούς έχω αισθανθεί έντονα την επιθυμία να φύγω από το σπίτι μου				X
αίζω ότι κάνω φίλους σχεδόν τόσο εύκολα όσο και οι άλλοι				X
εξουαλική μου ζωή είναι ικανοποιητική				X
ι εποχή, όταν ήμουν μικρός, έκανα μικροκλοπές				X
μου αρέσει να έχω ανθρώπους γύρω μου				X
κνθρωπος που προκαλεί τον πειρασμό, αφήνοντας εκτεθειμένα πολύτιμα κείμενα, είναι σχεδόν εξίσου υπεύθυνος όσο και αυτός που τα κλέβει				X
που κάπου σκέφτομαι πράγματα πολύ άσχημα για να μιλήσω γι' αυτά				X
και βέβαιος ότι η ζωή με έχει αδικήσει				X
μίζω ότι σχεδόν ο καθένας θα έλεγε ψέματα για να αποφύγει τα εξίματα				X
και πιο ευαίσθητος από τους περισσότερους ανθρώπους				X
αθημερινή μου ζωή είναι γεμάτη από πράγματα που με ενδιαφέρουν				X
τά βάθος στους περισσότερους ανθρώπους δεν αρέσει να χάσουν την οχία τους για να βοηθήσουν τους άλλους				X
λλά από τα όνειρά μου είναι σεξουαλικού περιεχομένου				X
κόλα τα χάνω				X
ναχωριέμαι για χρήματα και για δουλειές				X
α πολύ παράξενες και περίεργες εμπειρίες				X
ν υπήρξα ποτέ ερωτευμένος (-η) με κανένα (καμία)				X
άγματα που ορισμένα πρόσωπα της οικογένειάς μου έκαναν, με έχουν μιάξει				X
ες ώρες με πιάνουν κρίσεις γέλιου ή κλάματος που δεν μπορώ να γκρατήσω				X
ητέρα ή ο πατέρας μου συχνά με ανάγκαζαν να τους υπακούω ακόμα και				X

	Ψ	Κ	Τ	Α
Εγώ νόμιζα ότι ήταν παράλογο				
Ποτέ δεν βλέπω όνειρα				X
Παρέλυσα ποτέ και ποτέ δεν αισθάνθηκα καμιά ασυνήθιστη αδυναμία σε έναν από τους μυς μου				X
Πεύω ότι αν δε μου έφερναν εμπόδια οι άλλοι, θα ήμουν πιο πετυχημένος				X
Μερικές φορές η φωνή μου δε βγαίνει ή είναι αλλαγμένη ακόμη και όταν δεν είμαι κρυωμένος				X
Κάποιος δε φαίνεται να με καταλαβαίνει				X
Σε ώρες μου έρχονται περίεργες μυρωδιές				X
Μπορώ να συγκεντρωθώ σε κάτι				X
Όλα χάνω την υπομονή μου με τους άλλους				X
Με θάνομαι άγχος για κάτι ή για κάποιον σχεδόν πάντα				X
Ποτέ δεν είχα περισσότερες έγνοιες απ' ό,τι μου άξιζε				X
Περισσότερο καιρό εύχομαι να είχα πεθάνει				X
Μερικές φορές βρίσκομαι σε τέτοια υπερένταση που μου είναι δύσκολο να ησυχάζω				X
Μερικές φορές ακούω τόσο καλά ώστε να μ' ενοχλεί				X
Με γνώ αμέσως ό,τι μου λένε				X
Με ήθως πρέπει να σταματήσω και να σκεφτώ προτού κάνω κάτι, ακόμα και ασήμαντα πράγματα				X
Με γνώ αλλάζω δρόμο, για ν' αποφύγω να συναντήσω κάποιον				X
Με ήθως συχνά σαν να μην είναι τα πράγματα αληθινά				X
Με ήθως τη συνήθεια να μετράω πράγματα ασήμαντα, όπως γλόμπους, φωτεινές γραφές κλπ.				X
Με ήθως έχω εχθρούς που να θέλουν πραγματικά να με βλάψουν				X
Με ήθως την τάση να είμαι επιφυλακτικός με τους ανθρώπους που έχουν μία σχέση περισσότερο φιλική απέναντί μου από εκείνη που θα περίμενα				X
Με ήθως γινώ ασυνήθιστες και παράξενες σκέψεις				X
Με ήθως γινώ ασυνήθιστα πράγματα όταν είμαι μόνος				X
Με ήθως γινώ νευρικός και ανήσυχος, όταν πρέπει να κάνω ένα μικρό ταξίδι μακριά από το σπίτι μου				X
Με ήθως γινώ φοβηθεί από πρόσωπα ή πράγματα που ήξερα ότι δεν μπορούν να με ενοχλήσουν				X
Με ήθως γινώ φοβάμαι να μπω μέσα σε μια αίθουσα όπου βρίσκονται συγκεντρωμένα μιλάνε άλλα πρόσωπα				X
Με ήθως γινώ φοβάμαι να χρησιμοποιήσω ένα μαχαίρι ή οποιοδήποτε άλλο πολύ κοφτερό ή αιχμηρό αντικείμενο				X
Με ήθως γινώ μερικές φορές διασκεδάζω με το να πληγώνω πρόσωπα που αγαπώ				X
Με ήθως γινώ μερικές φορές η μεγαλύτερη δυσκολία να συγκεντρωθώ απ' ό,τι φαίνεται να έχουν οι άλλοι				X
Με ήθως γινώ μερικές φορές εγκαταλείπει μια προσπάθεια γιατί δεν είχα εμπιστοσύνη στις ικανότητές μου				X
Με ήθως γινώ μερικές φορές λέςεις, συχνά φοβερές λέςεις, έρχονται στο νου μου και δεν μπορώ να απαλλαγώ απ' αυτές				X
Με ήθως γινώ μερικές φορές συμβαίνει μερικές φορές να καρφώνεται στο νου μου μια ασήμαντη ερώτηση και να με ενοχλεί για μέρες				X
Με ήθως γινώ μερικές φορές συμβαίνει κάτι που με τρομάζει				X

	Ψ	Κ	Τ	Α
άνθηκα μερικές φορές ευχαρίστηση όταν με πλήγωσε ένα πρόσωπο που τούσα				X
λλοι λένε προσβλητικά και χυδαία πράγματα για μένα				X
αισθάνομαι άνετα μέσα σε κλειστούς χώρους				X
μα κι όταν είμαι με άλλους, νιώθω μόνος τον περισσότερο καιρό				X
νοβάμαι τη φωτιά				X
μικές φορές έμεινα μακριά από ένα πρόσωπο, γιατί φοβήθηκα ότι θα κάνω κ. πω κάτι για το οποίο ίσως μετάνιωνα αργότερα				X
θησκεία δε με απασχολεί				X
μου αρέσει καθόλου να βιάζομαι όταν εργάζομαι				X
έχω την τάση να κριτικάρω υπερβολικά τον εαυτό μου				X
την τάση να ενδιαφέρομαι ερασιτεχνικά για πολλά και διάφορα γματά παρά να αφιερώνομαι σ' ένα πράγμα για πολύ καιρό				X
κι βέβαιος ότι υπάρχει μια μόνο αληθινή θρησκεία				X
ά περιόδους, το μυαλό μου φαίνεται να δουλεύει πιο αργά απ' ό,τι ήθως				X
ν νιώθω πολύ ευτυχισμένος και δραστήριος, κάποιος που είναι αγγολικός ή λυπημένος μου τα χαλά όλα				X
αστυνομικοί είναι συνήθως έντιμοι άνθρωποι				X
κοινωνικές συγκεντρώσεις συνήθως κάθομαι κάπου μόνος ή απλώς με άλλο πρόσωπο, αντί να ανακατεύομαι με τον πολύ κόσμο				X
μου αρέσει να βλέπω τις γυναίκες να καπνίζουν				X
λύ σπάνια περνώ ώρες μελαγχολίας				X
ν κανείς λέει ανόητα πράγματα ή μιλάει για κάτι που αγνοεί τελείως και εγώ γνωρίζω, προσπαθώ να τον διορθώσω				X
νά μου λένε ότι είμαι ευέξαπτος				X
ήθελα να πάγω να στενοχωριέμαι για πράγματα που είπα και που μπορεί κλήγωσαν τα αισθήματα των άλλων				X
άνθρωποι συχνά με απογοητεύουν				X
θω ανίκανος να μιλήσω σε κάποιον ανοιχτά για τον εαυτό μου				X
αστραπές είναι ένας από τους φόβους μου				X
υ αρέσει να αφήνω τους άλλους να αναρωτιούνται για το τι πρόκειται να ω				X
μόνα θαύματα που ξέρω είναι απλώς τεχνάσματα με τα οποία ορισμένοι ελούν τους άλλους				X
βάμαι να μένω μόνος στα σκοτεινά				X
σχέδιά μου, μου φάνηκαν συχνά γεμάτα με τόσες δυσκολίες, που κγκάστηκα να τα εγκαταλείψω				X
κνά αισθάνθηκα δυσάρεστα γιατί με παρεξήγησαν στην προσπάθειά μου να λάβω κάποιον να κάνει ένα λάθος				X
υ αρέσει πολύ να πηγαίνω σε χορούς				X
αταιγίδα με τρομοκρατεί				X
έπρεπε να κτυπούν ή να κλωτσούν τα άλογα που δεν προχωρούν				X
τώ συχνά τη συμβουλή των άλλων				X
μέλλον είναι πολύ αβέβαιο, ώστε να μπορεί να κάνει κανείς σοβαρά ριδια				X
χνά, ακόμα και όταν όλα πηγαίνουν θαυμάσια για μένα, αισθάνομαι ότι				X

	Ψ	Κ	Τ	Α
πορώ για οτιδήποτε				
πολλές φορές αισθάνθηκα ότι είχαν μαζευτεί τόσες πολλές δυσκολίες, ώστε να μπορούσα να τις ξεπεράσω				X
δεν σκέπτομαι, «μακάρι να γινόμουν πάλι παιδί»				X
αυτή μου έρχεται εύκολα				X
Μου δινόταν η ευκαιρία, θα μπορούσα να κάνω ορισμένα πράγματα που φελοούσαν πολύ τον κόσμο				X
Ποιόβόμαι το νερό				X
Μα δε βιάζομαι, να πάρω μια απόφαση, την αφήνω να ωριμάσει				X
Με θαυμάσιο να ζει κανείς στην εποχή μας που συμβαίνουν τόσα πολλά χυδαία πράγματα				X
Άνθρωποι συχνά παρεξήγησαν τις προθέσεις μου, ενώ προσπαθούσα να δείξω το σωστό δρόμο και να τους βοηθήσω				X
Με δυσκολεύομαι να καταπιώ				X
Με συνέβη συχνά να γνωρίσω ανθρώπους που θεωρούνταν αυθεντίες, ενώ ήταν καλύτεροι από μένα				X
Με συνήθως ήρεμος και δεν αρπάζομαι εύκολα				X
Με ικανός να κρύβω τα αισθήματά μου σε σημείο που οι άλλοι να μπορούν να πληγώνουν χωρίς να το καταλαβαίνουν				X
Με πολλές φορές έχω φτάσει σε σημείο εξάντλησης, γιατί είχα αναλάβει πολλά πράγματα μαζί				X
Μου θα μου άρεσε να «συντρίψω» έναν απατεώνα με τα ίδια μέσα που χρησιμοποιεί αυτός				X
Με για μένα ένα είδος αποτυχίας, όταν μαθαίνω την επιτυχία κάποιου που πορεύομαι καλά				X
Με ποβόμαι να πάω στο γιατρό, όταν είμαι άρρωστος ή όταν μου έχει συμβεί κάποιο ατύχημα				X
Με αξίζει να τιμωρηθώ σκληρά για τις αμαρτίες μου				X
Με ικανός να αισθάνομαι τις απογοητεύσεις τόσο έντονα, ώστε να μην μπορώ πια να τις βγάλω από το μυαλό μου				X
Μου δινόταν η ευκαιρία, θα μπορούσα να γίνω καλός αρχηγός του λαού				X
Με ενοχλεί να με βλέπει κάποιος όταν εργάζομαι, ακόμα και όταν ξέρω ότι μπορώ να κάνω καλά τη δουλειά μου				X
Με νά με ενοχλεί τόσο πολύ όταν κάποιος προσπαθεί να μπει μπροστά μου				X
Με ν ουρά που αναγκάζομαι να του το πω				X
Με ο συμβαίνει να σκέφτομαι ότι δεν αξίζω τίποτα				X
Με ν ήμουν μικρός το έσκαγα αρκετά συχνά από το σχολείο				X
Με μερικές θρησκευτικές εμπειρίες πολύ ασυνήθιστες				X
Με ή ή περισσότερα πρόσωπα της οικογένειάς μου είναι πολύ νευρικά				X
Με ήθηκα σε δύσκολη θέση για το είδος της εργασίας που ένα ή περισσότερα μέλη της οικογένειάς μου έχουν κάνει				X
Με ο μ'αρέσει ή μου άρεσε πολύ το ψάρεμα				X
Με ο νάω σχεδόν όλη την ώρα				X
Με ο ήπω συχνά όνειρα				X
Με ο πολλές φορές βρέθηκα στην ανάγκη να συμπεριφερθώ σκληρά σε ανθρώπους που ήταν χυδαίοι ή ενοχλητικοί				X
Με ο ήχομαι σε δύσκολη θέση όταν ακούω βρώμικες ιστορίες				X

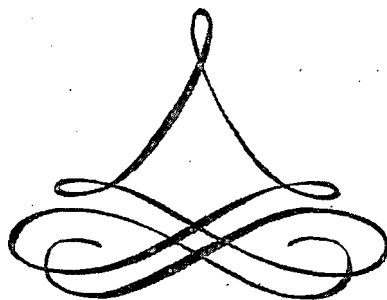
	Ψ	Κ	Τ	Α
αρέσει να διαβάζω τα κύρια άρθρα των εφημερίδων				X
αρέσει να παρακολουθώ διαλέξεις πάνω σε σοβαρά θέματα				X
λκούν άτομα του αντίθετου φύλου				X
τυχώ πολύ όταν σκέφτομαι δυστυχίες που μπορεί να συμβούν				X
ισχυρές πολιτικές πεποιθήσεις				X
παλαιότερα φανταστικούς συντρόφους				X
ήθελα να ήμουν ραλίστας				X
κροτιμούσα να δουλεύω συνήθως με γυναίκες				X
νθρωποι συνήθως απαιτούν περισσότερο σεβασμό για τα δικαιώματά απ' αυτόν που οι ίδιοι δείχνουν για τα δικαιώματα των άλλων				X
πειράζει να παρακάμψει κανείς το νόμο, αρκεί να μην τον παραβιάζει ίως				X
ικά πρόσωπα μου είναι τόσο αντιπαθητικά, ώστε να αισθάνομαι μια ρή ευχαρίστηση όταν τα βλέπω «να την παθαίνουν» σε κάτι που έχουν π				X
ευρίζομαι όταν είμαι υποχρεωμένος να περιμένω				X
σπαθώ να θυμάμαι τις ευχάριστες διηγήσεις για να τις ξαναπώ σε άλλους				X
αρέσουν οι ψηλές γυναίκες				X
ι περιόδους στη ζωή μου όπου έχανα τον ύπνο μου από στενοχώρια				X
αι ικανός να παραιτηθώ από κάτι που θέλω να κάνω, επειδή οι άλλοι πκουν ότι δεν ακολουθώ το σωστό δρόμο				X
προσπαθώ να διορθώσω ανθρώπους που εκφράζουν μία γνώμη δίχως να ουν				X
εν ήμουν νέος (ή παιδί) μου άρεσαν οι ζωνές εκδηλώσεις και οι κινήσεις				X
υ αρέσει να παίζω στα χαρτιά μικρά ποσά				X
γνά έχω την τάση να κάνω τα αδύνατα δυνατά για να υπερτερήσω κάποιον μου αντιτίθεται				X
αθω άσχημα όταν οι άνθρωποι έξω στο δρόμο, στο λεωφορείο, στα αζιά με κοιτάζουν				X
υ αρέσουν οι κοινωνικές συγκεντρώσεις μόνο και μόνο για να είμαι με εμο				X
υ αρέσουν οι ενθουσιώδεις εκδηλώσεις του πλήθους				X
σκοτούρες μου φαίνεται να εξαφανίζονται όταν μπαίνω σε μια παρέα από ούμενους φίλους				X
υ αρέσει να κοροϊδεύω τους άλλους				X
αν ήμουν παιδί δε μ' ενδιέφερε να είμαι μέλος μιας ομάδας ή μιας παρέας				X
ήμουν ευτυχισμένος να ζούσα ολομόναχος σε μια καλύβα στο δάσος ή στο νό				X
λύ συχνά δε συμμετέχω στο κουτσομπολιό και στις συζητήσεις της παρέας ο				X
θα έπρεπε να τιμωρείται κανείς για την παράβαση ενός νόμου τον οποίο αρεί παράλογο				X
πτεύω ότι ο άνθρωπος δεν πρέπει ποτέ να δοκιμάζει οινοπνευματώδη ποτά				X
ίνθρωπος με τον οποίο σχετιζόμουν περισσότερο όταν ήμουν παιδί (ο κέρας μου ή ο πατριός μου κλπ.) ήταν πολύ αυστηρός μαζί μου				X
ω αποκτήσει μία ή περισσότερες κακές συνήθειες τόσο ισχυρές, ώστε να αι άσκοπο να τις καταπολεμήσω				X

	Ψ	Κ	Τ	Α
α οιοπνευματώδη ποτά σε λογική ποσότητα (ή σχεδόν καθόλου)				X
ρίσκω δύσκολο να αφήσω μια δουλειά που έχω αναλάβει έστω και για				X
έχω καμιά δυσκολία να αρχίσω ή να συγκρατήσω την ούρηση				X
άρεσε να παίζω κουτσό				X
δεν έχω δει οράματα				X
πολλές φορές αλλάξει γνώμη για την επαγγελματική μου ζωή				X
δεν παίρνω φάρμακα ή υπνωτικά χωρίς να μου τα συστήσει ο γιατρός				X
τρατώ στη μνήμη μου συχνά αριθμούς χωρίς την παραμικρή σημασία (μηνούς από πινακίδες αυτοκινήτων κλπ.)				X
μά στενοχωριέμαι γιατί είμαι τόσο κατσούφης και γκρινιάρης				X
κα συχνά ανθρώπους που ζήλευαν τις καλές μου ιδέες, απλώς γιατί δεν τις σκεφτεί αυτοί πρώτοι				X
ουαλικά πράγματα με αηδιάζουν				X
σχολείο έπαιρνα συνήθως κακή διαγωγή				X
αδιά με συναρπάζει				X
φεύγω όποτε μου είναι δυνατό να βρίσκομαι ανάμεσα στο πλήθος				X
αισθάνομαι συχνότερα από τους άλλους την ανάγκη να ουρήσω				X
ν είμαι «στριμωγμένος» λέω εκείνο μόνο το μέρος της αλήθειας που δεν κείται να με βλάψει				X
ει ένας ειδικός απεσταλμένος του Θεού				X
βρισκόμουν σε μια δυσάρεστη θέση με μερικούς φίλους και όλοι είμαστε ου ένοχοι θα προτιμούσα να πάρω όλη την ευθύνη επάνω μου παρά να καταδώσω				X
εκνευρίστηκα ποτέ ιδιαίτερα για φασαρίες στις οποίες πιθανόν να ήταν εγμένα μέλη της οικογένειάς μου				X
με πειράζει να γνωρίζω ξένους ανθρώπους				X
ύ συχνά φοβάμαι το σκοτάδι				X
ιάμαι ότι κάποτε έκανα τον άρρωστο για να απαλλαγώ από κάτι				X
ν βρίσκομαι στο τρένο, στο λεωφορείο κλπ. συχνά μιλώ με ξένους ρώπους				X
ζριστός έκανε θαύματα όπως τη μετατροπή του νερού σε κρασί				X
ο ένα ή περισσότερα ελαττώματα τόσο μεγάλα ώστε μου φαίνεται τιμότερο να τα δεχθώ και να προσπαθώ να τα ελέγγω παρά να προσπαθώ απαλλαγώ από αυτά				X
ν ένας άντρας βρίσκεται με μια γυναίκα, συνήθως σκέφτεται πράγματα				X
σχετίζονται με το ότι αυτή είναι γυναίκα				X
τέ δεν παρατήρησα αίμα στα ούρα μου				X
ν την τάση να εγκαταλείπω τα πράγματα γρήγορα, όταν αυτά δεν πάνε				X
ά				X
οσεύχομαι πολλές φορές την εβδομάδα				X
θάνομαι συμπόνια γι' αυτούς που έχουν την τάση να ασχολούνται				X
εχώς με τις στενοχώριες και τις σκοτούρες τους				X
αβάζω το Ευαγγέλιο πολλές φορές την εβδομάδα				X
ν μπορώ να υποφέρω τους ανθρώπους που πιστεύουν ότι υπάρχει μόνο μία θινή θρησκεία				X
έμω στη σκέψη ενός σεισμού				X

	Ψ	Κ	Τ	Α
κιώ μια εργασία για την οποία χρειάζεται πολλή προσοχή από μια σία που θα μου επέτρεπε να είμαι απρόσεχτος				X
άμαι να βρεθώ κλεισμένος σε μια μικρή αποθήκη ή σε ένα μικρό κλειστό)				X
ννοούμαι συνήθως με «ανοιχτά χαρτιά» με τους ανθρώπους που παθώ να διορθώσω ή να τους κάνω καλύτερους				X
έ δε βλέπω τα πράγματα διπλά (δηλαδή ένα αντικείμενο δε μου φαίνεται σαν δύο, χωρίς να μπορώ να το δω σαν ένα)				X
« αρέσουν οι περιπετειώδεις ιστορίες				X
«ι πάντα καλό να είναι κανείς ειλικρινής				X
πει να παραδεχτώ ότι μερικές φορές μου συνέβη στα στενοχωρηθώ ηβολικά για κάτι που στην πραγματικότητα δεν άξιζε τον κόπο				X
ολα με κατακτά μια καλή ιδέα				X
ήθως βρίσκω τη λύση μόνος μου αντί να ζητήσω από κάποιον να μου την δείξει				X
) αρέσει να ξέρουν οι άλλοι ποιες είναι οι πεποιθήσεις μου				X
να εκφράζω με σφοδρότητα την επιδοκιμασία ή την αποδοκιμασία μου τις πράξεις των άλλων				X
προσπαθώ να κρύψω την κακή ιδέα ή τον οίκτο που έχω για ένα σωπο, έτσι ώστε να μην ξέρει τι αισθάνομαι γι' αυτό				X
ήρχαν περίοδοι που είχα τέτοια ενεργητικότητα ώστε για μέρες ο ύπνος να μου φαίνεται αναγκαίος				X
και ένα πολύ νευρικό άτομο				X
νά είχα ως προϊσταμένους ανθρώπους που τα βόλευαν έτσι ώστε να «φελούνται απ' ό,τι καλό συνέβαινε στην υπηρεσία τους, αλλά που ήταν ύ ικανοί να ρίξουν τα σφάλματα στους κατώτερους τους				X
«τεύω ότι η όσφρησή μου είναι τόσο καλή όσο και των άλλων ανθρώπων				X
ρικές φορές μου είναι δύσκολο να υπερασπίσω τα δικαιώματά μου γιατί ει πολύ ντροπαλός				X
ρωμιά με τρομάζει και με αηδιάζει				X
στις ονειροπολήσεις μου μια ζωή για την οποία δε μιλάω στους άλλους				X
μου αρέσει να κάνω μπάνιο				X
«τεύω ότι ο Γκάντι ήταν σπουδαιότερος άντρας από τον Ναπολέοντα				X
υ αρέσουν οι αντρογυναίκες				X
« σπίτι μας είχαμε πάντα τα απαραίτητα για τη ζωή (αρκετά ρούχα, τροφή ς.)				X
«σμένοι στην οικογένειά μου «αρπάζονται» εύκολα				X
μ μπορώ να κάνω τίποτα καλά				X
«νά έχω αισθανθεί ένοχος γιατί ισχυρίστηκα ότι ήμουν λυπημένος για κάτι ισσότερο απ' ό,τι πραγματικά ήμουν				X
τι δεν πάει καλά με τα γεννητικά μου όργανα				X
τά κανόνα, υποστηρίζω έντονα τη γνώμη μου				X
θα αισθανόμουνα στενόχωρα εάν σε μια συγκέντρωση με καλούσαν ν' ρίσω μια συζήτηση ή να πω τη γνώμη μου για κάτι που ξέρω καλά				X
φοβάμαι τις αράχνες				X
«δόν ποτέ δεν κοκκινίζω				X
φοβάμαι ότι θα πάρω αρρώστια ή μικρόβια από το χερούλι μιας πόρτας				X

	Ψ	Κ	Τ	Α
				X
ικά ζώα μ' εκνευρίζουν				X
έλλον μου φαίνεται χωρίς ελπίδα				X
έλη της οικογένειάς μου και οι στενοί συγγενείς μου ζουν αρμονικά				X
κοκκινίζω συχνότερα απ' ό,τι οι άλλοι				X
ιον άρεσε να φορά ακριβά ρούχα				X
ά φοβάμαι ότι θα κοκκινίσω				X
ορούν εύκολα οι άλλοι να με κάνουν να αλλάξω γνώμη ακόμα και όταν				X
εύω ότι είχα αποφασίσει για ένα θέμα				X
ρώ να αντέξω τον πόνο όσο και οι άλλοι άνθρωποι				X
υποφέρω από ρεψίματα				X
ετές φορές ήμουν ο τελευταίος που παραιτήθηκε από την προσπάθεια να				X
ει κάτι				X
θάνομαι το στόμα μου στεγνό σχεδόν πάντα				X
ώνω όταν οι άλλοι με αναγκάζουν να κάνω γρήγορα				X
μου άρεσε να κυνηγώ λιοντάρια στην Αφρική				X
κίζω πως θα μου άρεσε η δουλειά του ράφτη				X
ροβάμαι τα ποντίκια				X
έ δεν είχα παράλυση στο πρόσωπο				X
πιδερμίδα μου είναι ασυνήθιστα ευαίσθητη στο άγγιγμα				X
είχα ποτέ κόπρανα μαύρα ή σαν πίσσα				X
λές φορές την εβδομάδα αισθάνομαι ότι κάτι τρομερό πρόκειται να				X
βεί				X
θάνομαι κουρασμένος τον περισσότερο καιρό				X
δικές φορές βλέπω και ξαναβλέπω το ίδιο όνειρο				X
υ αρέσει να διαβάζω Ιστορία				X
υ αρέσουν τα πάρτυ και οι κοινωνικές σχέσεις				X
' πηγαίνω ποτέ σε ένα θέαμα με σεξουαλικό περιεχόμενο εφόσον μπορώ να				X
ιποφύγω				X
λιάζω να αντιμετωπίσω μια κρίσιμη κατάσταση ή μια δυσκολία				X
υ αρέσει να επιδιορθώνω την κλειδαριά μιας πόρτας				X
μικές φορές είμαι βέβαιος ότι οι άλλοι μπορούν να καταλάβουν τι				X
φτομαι				X
υ αρέσει να διαβάζω επιστημονικά θέματα				X
βάμαι να βρεθώ μόνος σ' ένα μεγάλο ανοιχτό χώρο				X
/ ήμουν καλλιτέχνης θα μου άρεσε να ζωγραφίζω παιδιά				X
ου φαίνεται μερικές φορές ότι κοντεύω να διαλυθώ				X
οσέχω πολύ τον τρόπο που ντύνομαι				X
ήθελα να ήμουν ιδιαίτερος (-α) γραμματέας				X
λές κόσμος είναι ένοχος για κακή σεξουαλική συμπεριφορά				X
ω τρομάζει αρκετές φορές μες στη νύχτα				X
αηλούμαι πολύ γιατί ξεχνώ που βάζω διάφορα πράγματα				X
ου αρέσει πάρα πολύ η ιππασία				X
πρόσωπο με το οποίο ήμουν περισσότερο δεμένος και θαύμαζα όταν				X
ουν παιδί, ήταν γυναίκα (μητέρα, θεία ή οποιαδήποτε άλλη γυναίκα)				X
οτιμώ τα περιπετειώδη διηγήματα από τα αισθηματικά				X
και ικανός να εγκαταλείψω κάτι που θέλω να κάνω, όταν οι άλλοι βρίσκουν				X
δεν αξίζει τον κόπο				X

βρίσκομαι σ' ένα μέρος ψηλά, μου έρχεται να πηδήξω κάτω				X
αρέσουν οι ερωτικές σκηνές στον κινηματογράφο				X

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Albin, P. S., & Foley, D. K. (1990). Decentralized, Dispersed Exchange without an Auctioneer: A Simulation Study, *Journal of Economic Behavior and Organization*, **18** (1), 27-51.

Alexander, J. C., Jeffrey, C., & Giesen, B. (1987). From reduction to linkage: The long view of the micro-macro link. In *The micro-macro link*, edited by Alexander, J. C., Giesen, B., Münch, R., & Smelser, N. J. (pp. 1-42), Berkeley: University of California Press.

Archer, M. S. (1995). *Realist social theory: The morphogenetic approach*. New York: Cambridge University Press.

Arthur, W. B., LeBaron, B., Palmer, R., & Tayler, P. (1997). Asset Pricing under Endogenous Expectations in an Artificial Stock Market. In *The Economy as a Complex Evolving System II*, ed. Arthur, W. B., Durlauf, S., & Lane, D. Menlo Park, CA: Addison-Wesley.

Axelrod, R. (1997c). The Dissemination of Culture: A Model with Local Convergence and Global Polarization. In *The Complexity of Cooperation: Agent-Based Models of Competition and Collaboration*. Princeton: Princeton University Press.

Axtell, R. L. (1999). The Emergence of Firms in a Population of Agents: Local Increasing Returns, Unstable Nash Equilibria, and Power Law Size Distributions. Santa Fe Institute Working Paper 99-03-019.

Axtell, R. L., Epstein, M., & Young, H. P. (2001). The Emergence of Economic Classes in an Agent-Based Bargaining Model. In *Social Dynamics*, ed. Durlauf, S., & Young, H. P. Cambridge: MIT Press.

Bak, P., Chen, K., Scheinkman, J., & Woodford, M. (1993). Aggregate Fluctuations from Independent Sectoral Shocks: Self-Organized Criticality in a Model of Production and Inventory Dynamics, *Ricerche Economiche*, **47**, 3-30.

Baker, G. L., & Gollub, J. P. (1990). *Chaotic Dynamics: An Introduction*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Blume, L. E., & Durlauf, S. (2001). The Interactions-Based Approach to Socioeconomic Behavior. In *Social Dynamics*, ed. Durlauf, S., & Young, H. P. Cambridge: MIT Press.

Brown, C. (1995). *Chaos and Catastrophe Theories*, California: Sage Publications, Inc.

Cambel, A. B. (1993). *Applied Chaos Theory: A paradigm for Complexity*, San Diego, USA: Academic Press, Inc.

Carley, K. M., & Les Gasser (1999). Computational organization theory. In *Multiagent systems: A modern approach to distributed artificial intelligence*, edited by Gerhard Weiss (pp. 299-330), Cambridge, MA: MIT Press.

Carley, K. M., & Prietula, M. J., eds. (1994). *Computational organization theory*, Hillsdale, NJ: Erlbaum.

Castelfranchi, C. (1998). Simulating with cognitive agents: The importance of *cognitive emergence*. In *Multi-agent systems and agent-based simulation*, edited by Sichman, J. S., Conte, R., & Gilbert, N. (pp. 26-44), Berlin: Springer.

Castelfranchi, C. (2001). The theory of social functions: Challenges for computational social science and multi-agent learning, *Cognitive Systems Research*, **2**, 5-38.

Γκοτζαμάνης, Κ. (μετάφραση-επιμέλεια) (2004). *Διαγνωστικά Κριτήρια DSM-IV-TR™*, Αθήνα: Ιατρικές Εκδόσεις Λίτσας.

Cook, K. S., & Whitmeyer, J. M. (1992). Two approaches to social structure: Exchange theory and network analysis, *Annual Review of Sociology*, **18**, 109-127.

Dean, J. S., Gumerman, G. J., Epstein, J. M., Axtell, R. L., Swedlund, A. C., Parker, M. T., & McCarroll, S. (2000). Understanding Anasazi Culture. Change through Agent-Based Modeling. In *Dynamics in Human and Primate Societies: Agent-Based Modeling of Social and Spatial Processes*, ed. Kohler, T., & Gumerman, G., 179-205. New York: Oxford University Press.

Dillehay, C. R., & Clayton, L. M. (1970). Forced-Compliance Studies, Cognitive Dissonance, and Self-Perception Theory, *Journal of Experimental Social Psychology*, **6**, 458-465.

Epstein, J. M. (1998). Zones of Cooperation in Demographic Prisoner's Dilemma, *Complexity*, 4 (2), 36-48.

Epstein, J. M. (2006). *Generative Social Science: Studies in Agent-Based Computational Modelling*, Princeton and Oxford: Princeton University Press.

Epstein, J. M., & Axtell, R. L. (1996). *Growing Artificial Societies: Social Science from the Bottom Up*. Washington, DC: Brookings Institution Press, Cambridge: MIT Press.

Eve, R. A., Horsfall, S., & Lee, M. E. (1997). *Chaos, Complexity, and Sociology: Myths, Models, and Theories*, Thousand Oaks, London, New Delhi: Sage Publications.

Fay, B. (1975). *Social Theory and Political Practice*, London: George Allen and Unwin.

Festinger, L. (1957). *A Theory of Cognitive Dissonance*, Evanston, IL: Row-Peterson.

Festinger, L. (1962). *A Theory of Cognitive Dissonance*, London: Tavistock Publications.

Foucault, M. (1970). *The order of things: An archaeology of the human sciences*, New York: Vintage.

Foucault, M. (1972). *The archaeology of knowledge and the discourse on language*, New York: Pantheon.

Foucault, M. (1980). *Power/knowledge*, New York: Pantheon.

Freedman, L. J. (1965). Long-Term Behavioral Effects of Cognitive Dissonance, *Journal of Experimental Social Psychology*, 1, 145-155.

Garai, L. (1986). Social Identity: Cognitive Dissonance or Paradox?, *New Ideas Psychology*, 4 (3), 311-322.

Giddens, A. (1984). *The constitution of society: Outline of the theory of structuration*, Berkeley: University of California Press.

Hegselmann, R., & Krause, U. (2002). Opinion Dynamics and Bounded Confidence Models, Analysis and Simulation, *Journal of Artificial Societies and Social Simulation*, 5 (3).

Howitt, D., & Cramer, D. (2003). *Στατιστική με το SPSS 11 για Windows*, Αθήνα: Κλειδάριθμος.

Huberman, B., & Glance, N. (1993). Evolutionary Games and Computer Simulations, *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 90, 7715-7718.

Ilachinsky, A. (1997). *Irreducible Semi-Autonomous Adaptive Combat (ISAAC): An Artificial-Life Approach to Land Warfare*. Center for Naval Analyses Research Memorandum CRM 97-61.10.

James, J., & Gutkind, E. (1985). Attitude Change Revisited: Cognitive Dissonance Theory and Development Policy, *World Development*, 13 (10/11), 1139-1149.

Kahneman, D., & Tversky, A. (1973). Psychology of Prediction, *Psychological Review*, 80, 237-251.

Κατερέλος, Γ. Δ. (2003). *Δυναμική των Κοινωνικών Αναπαραστάσεων*, Β' έκδ., Αθήνα: Οδυσσέας.

Katerelos, I. D. A Fundamental Law of Social Action, unpublished.

Katerelos, I. D., & Koulouris, A.G. (2004a). Seeking Equilibrium leads to Chaos: Multiple Equilibria Regulation Model, *J Artif Soc Soc Simul*, <http://jasss.soc.surrey.ac.uk/7/2/4.html>.

Katerelos, I. D., & Koulouris, A.G. (2004b). Is Prediction Possible? Chaotic Behavior of Multiple Equilibria Regulation Model in Cellular Automata Topology, *Complexity*, 10 (1), 23-36.

King, A. (1999a). Against structure: A critique of morphogenetic social theory, *Sociological Review*, 47, 199-227.

Kinnear, R. P., & Gray, D. C. (1995). *SPSS for Windows: made simple*, UK: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

Kirman, A. P. (1992). Whom or What Does the Representative Individual Represent? *Journal of Economic Perspectives*, 6, 117-136.

Kollman, K., Miller, J., & Page, S. (1992). Adaptive Parties in Spatial Elections, *American Political Science Review*, **86**, 929-937.

Κουλάκογλου, Κ. (2002). *Ψυχομετρία και Ψυχολογική Αξιολόγηση*, Αθήνα: Παπαζήση.

Lawrence, H. D., & Festinger, L. (1962). *Deterrents and Reinforcement*, London: Tavistock Publications.

Λεάνδρος, Ν. (2005). *Το διαδίκτυο: Ανάπτυξη και αλλαγή*, Αθήνα: Καστανιώτη.

Λένυ, Ρ. (1999). *Δυνητική Πραγματικότητα (Realité Virtuelle): Η Φιλοσοφία του Πολιτισμού και του Κυβερνοχώρου*, Αθήνα: Κριτική.

Lewis, D. K. (1983). Languages et Language in *Philosophical Papers*, Oxford University Press, vol. 1.

Lindgren, K., & Nordahl, M. G. (1994). Cooperation and Community Structure in Artificial Ecosystems, *Artificial Life*, **1**, 15-37.

Lugan, J.-C. (1993). *La Systémique Sociale*, Paris: P.U.F. (Q-S-J).

Μαντόγλου, Α. (1998). *Η Εξέγερση του Πολυτεχνείου: Η Συγκρουσιακή Σχέση Ατόμου και Κοινωνίας*, Γ' έκδ., Αθήνα: Οδυσσέας.

McKinley, J. L., & Hathaway, S. R. (1940). A Multiphasic Personality Schedule. Minnesota: a differential study of hypochondriasis, *Journal of Psychology*, **10**, 255-268.

Μέλλον, Ρ. (1998). *Ψυχοδιαγνωστικές Μέθοδοι*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Miller, J. H. (1996). The Coevolution of Automata in the Repeated Prisoner's Dilemma, *Journal of Economic Behavior and Organization*, **29**, 87-112.

Miller, J. H., & Page, S. E. (2007). *Complex Adaptive Systems: An Introduction to Computational Models of Social Life*, Princeton and Oxford: Princeton University Press.

Mills, C. W. (1970). *The Sociological Imagination*, Harmondsworth: Penguin.

Moscovici, S. (1999). *Η ψυχανάλυση, η εικόνα της και το κοινό της*, Αθήνα: Οδυσσέας.

Μπεχράκης, Θ. Ε. (1999). *Πολυδιάστατη Ανάλυση Δεδομένων: Μέθοδοι και Εφαρμογές*, Αθήνα: Εκδοτικός Οργανισμός Λιβάνη – «Νέα Σύνορα».

Nagel, K., & Rasmussen, R. (1994). Traffic at the Edge of Chaos, In *Artificial Life IV*, ed. Brooks, R., Cambridge: MIT Press.

National Research, C. (2006). *Defense Modeling, Simulation, and Analysis: Meeting the Challenge*, 500 Fifth Street, N. W. Washington, DC: The National Academies Press.

Norusis, J. M. (1998). *SPSS 8.0: Guide to Data Analysis*, New Jersey: Prentice-Hall, Inc.

Nowak, M. A., & May, R. M. (1992). Evolutionary Games and Spatial Chaos, *Nature*, **359**, 826-829.

Παπαστάμου, Στ. (1989). *Εγχειρίδιο Κοινωνικής Ψυχολογίας*, Αθήνα: Οδυσσέας.

Παπαστάμου, Στ. (2001). *Εισαγωγή στην Κοινωνική Ψυχολογία: Επιστημολογικοί Προβληματισμοί και Μεθοδολογικές Κατευθύνσεις*, Τόμος Α', Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Παπαστάμου, Στ. (2006). *Εισαγωγή στην Κοινωνική Ψυχολογία: Η παράδοση*, Τόμος Β', Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Παπαστάμου, Στ., & Μαντόγλου, Α. (1995). *Κοινωνικές Αναπαραστάσεις*, Αθήνα: Οδυσσέας.

Prietula, M. J., Carley, K. M., & Gasser, L. (1998). *Simulating Organizations*, Cambridge: MIT Press.

Rabin, M. (1994). Cognitive dissonance and social change, *Journal of Economic Behavior and Organization*, **23**, 177-194.

Rholes, S. W., Bailey, S., & McMillan, L. (1982). Experiences that Motivate Moral Development: The Role of Cognitive Dissonance, *Journal of Experimental Social Psychology*, **18**, 524-536.

Rubinstein, A. (1998). *Modeling Bounded Rationality*, Cambridge: MIT Press.

Σακαλάκη, Μ. (2006). *Ψυχολογία της Οικονομικής Σκέψης: Ψυχοκοινωνικές Λογικές της Καθημερινής Οικονομικής Σκέψης*, Αθήνα: Παπαζήση.

Samuelson, P. (1999). Foreword. In Michael Szenberg, *Passion and Craft: Economists at Work*, Ann Arbor: University of Michigan Press.

Sawyer, R. K. (2007). *Social Emergence: Societies as Complex Systems*, Cambridge: Cambridge University Press.

Sawyer, R. K. (2007). *Complexity and Emergence*, Blackwell Encyclopedia of Sociology, Ritzer, G. (ed.).

Scott, J. (1991). *Social Network Analysis: A Handbook*, London – Newbury – New Delhi: Sage Publications.

Sean, C. (2007). *Simulation and Virtuality*, Blackwell Encyclopedia of Sociology, Ritzer, G. (ed.).

Servat, D., Perrier, E., Treuil, J.-P., & Drogoul, A. (1998). When agents emerge from agents: Introducing multi-scale viewpoints in multi-agent simulations, In *Multi-agent systems and agent-based simulation*, edited by Sichman, J. S., Conte, R., & Gilbert, N. (pp. 183-198), Berlin, Germany: Springer-Verlag.

Simon, H. A. (1982). *Models of Bounded Rationality*, Cambridge: MIT Press.

Smith, A. (1776). *An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations*, London: Edited by Andrew Skinner, New York: Pelican Books, 1970.

Sundberg, M. (2007). *Scientific Models and Simulations*, Blackwell Encyclopedia of Sociology, Ritzer, G. (ed.).

Tesfatsion, L. (1995). *A Trade Network Game with Endogenous Partner Selection*. Economic Report 36, Department of Economics, Iowa State University.

Topa, G. (1997). *Social Interactions, Local Spillovers, and Unemployment*. Manuscript, Department of Economics, New York University.

Tversky, A., & Kahneman, D. (1974). Judgment under uncertainty, heuristics and biases, *Science*, **185**, 1.124-1.131.

Wasson, L. (2007). *Chaos*, Blackwell Encyclopedia of Sociology, Ritzer, G. (ed.).

Weaver, W. (1958). A Quarter Century in the Natural Sciences. *In The Rockefeller Foundation Annual Report*, 7-15. New York: Rockefeller Foundation.

Χουντουμάδη, Α., & Πατεράκη, Λ. (1997). *Σύντομο Ερμηνευτικό Λεξικό Ψυχολογικών Όρων*, Αθήνα – Γιάννινα: Δωδώνη.

Επίσης, οι παρακάτω **διαδικτυακοί τόποι**:

<http://jasss.soc.surrey.ac.uk/7/2/4.html>

<http://www.deltabravo.net/custody/mmpiscores.php>

<http://www.wikipedia.org>

http://en.wikipedia.org/wiki/Chaos_theory

http://en.wikipedia.org/wiki/Agent-based_model

http://en.wikipedia.org/wiki/Computational_complexity_theory

<http://en.wikipedia.org/wiki/Emergence>

http://en.wikipedia.org/wiki/Complexity_theory_and_organizations

http://en.wikipedia.org/wiki/Social_simulation

http://en.wikipedia.org/wiki/Chaos_theory

http://en.wikipedia.org/wiki/Complex_system

http://en.wikipedia.org/wiki/Complexity_theory

http://en.wikipedia.org/wiki/Lyapunov_exponent

http://en.wikipedia.org/wiki/Entropy_%28order_and_disorder%29

<http://www.spss.com>

ΠΑΝΤΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Τηλ. 210 - 92 01 001

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ

--	--	--

ΠΑΝΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

00200099168